

PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA NOVSKA

■

Direktor Instituta

mr sc. Ninoslav Dusper, dipl. ing. arh.

Zagreb, travanj 2005.

1947 2005
UH urbanistički
institut
hrvatske d.d.

dioničko društvo za prostorno planiranje i uređenje prostora

Frane Petrića 4, 10000 Zagreb, Hrvatska

tel 01 480 4 300

fax 01 481 2 708

e-mail uih@zg.t-com.hr

Naručitelj:

GRAD NOVSKA

Gradonačelnik

Antun Vidaković, dipl.ing.geod.

Izvršitelj:

URBANISTIČKI INSTITUT HRVATSKE, d.d.

Zagreb, Ulica Frane Petrića 4

Direktor

mr.sc. Ninoslav Dusper, dipl.ing.arh.

Broj elaborata: **1197**

Broj radnog naloga: **9703**

MP

Koordinatori izrade Plana:**- za Grad Novsku:**

Pročelnik Upravnog odjela za komunalno gospodarstvo, prostorno planiranje i zaštitu okoliša
Tomislav Vidaković
Tomislav Bogojević, ing.građ.

- Za Institut:

Izvršni direktor za poslovnu koordinaciju
Vladimir Tutek, dipl.ing.arh.

**RADNI TIM NA IZRADI PLANA:
(abecednim redom)**

Lusiana Iveković, dipl.ing.arh.
Hrvoje Kapetanić, dipl.ing.građ.
Mladen Kardum, ing.građ.
Goranka Lisac, dipl.ing.arh.
Vesna Marijetić, arh.tehn.
Božica Munjić, ing.građ.
Vedran Oberan, dipl.ing.arh.
Vladimir Tutek, dipl.ing.arh.

Konzervatorska podloga:

Ministarstvo kulture, Uprava
za zaštitu kulturne baštine,
Konzervatorski odjel u Zagrebu,
Mesnička 49

Pročelnik
Tomislav Petrinec, dipl. inž. arh.
Voditelj izrade:
mr sc. Biserka Dumbović-Bilušić, dipl. ing. arh.
Stručna suradnja:
Kristina Zloušić, dipl.ing.arh.
Berislav Schejbal, prof.arheolog.
Ljiljana Nikolajević, prof.pov.umj.

Konzultacije, praćenje, nadzor i koordinacija za Grad Novsku:

GRAD NOVSKA
Upravni odjel za komunalno gospodarstvo,
prostorno planiranje, graditeljstvo i zaštitu
okoliša
Tomislav Vidaković
Tomislav Bogojević, ing.grad.

Konzultacije i podaci u segmentu infrastrukture:

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE I
ŠUMARSTVA - ZAGREB
Uprava šumarija i lovstva

INA - NAFTAPLIN
SPC Sektora za transport i
distribuciju plina

PLINACRO, d.o.o. Zagreb
Služba razvoja i investicija

SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA
Županijski ured za gospodarstvo
Sisak

NOVOKOM, d.o.o.
za komunalno gospodarstvo

HRVATSKE ŠUME, p.o. Zagreb
Uprava šuma Nova Gradiška - Šumarija
Novska

HEP, d.d. Zagreb
Distribucijsko područje Elektra Križ
Pogon Lipik - Pogonski ured
Novska

TELEKOMUNIKACIJSKI CENTAR SISAK
Odjel razvoja i realizacije razvoja

HRVATSKE ŽELJEZNICE -
Poslovi razvoja i informatike

Prijepis:

Mirjana Stančić-Belanović, ek.tehn.

SADRŽAJ

I	TEKSTUALNO OBRAZLOŽENJE	Strana
0.	UVOD	12
0.1.	Uvodna razmatranja	12
0.2.	Razlozi i pravna osnova za pristup izradi Plana.....	13
0.3.	Granica prostornog obuhvata i vremenska dimenzija planiranja.....	13
0.4.	Tijek izrade Plana	14
1.	POLAZIŠTA.....	16
1.1.	Položaj, značaj i posebnosti područja Grada u odnosu na prostor i sustave Županije i Države.....	16
1.2.	Osnovni podaci o stanju u prostoru.....	21
1.2.1.	Geoprometna i prirodno-geografska obilježja	21
1.2.2.	Prostorno-funkcionalne cjeline.....	24
1.2.3.	Gospodarsko-razvojne karakteristike.....	25
1.2.4.	Demografski pokazatelji.....	26
1.2.5.	Urbani sustav i naselja	30
1.3.	Prostorno razvojne i resursne značajke	33
1.4.	Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova	35
1.5.	Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje	38
1.5.1.	Ocjena dosadašnjeg prostornog razvoja i korištenja prostora.....	38
1.5.2.	Mogućnosti i ograničenja razvoja	39
1.6.	Zaštita kulturnih dobara.....	41
1.6.1.	Stanje dokumentiranosti i obrađenosti kulturnih dobara na području Grada	41
1.6.2.	Obveze iz dokumentacije (planova) višeg reda	41
1.6.3.	Stanje evidencije i pravne zaštite nepokretnih kulturnih dobara.....	41
1.6.4.	Inventarizacija povijesnih naselja, definiranje zona i stupnjeva zaštite.....	42
1.6.5.	Inventarizacija povijesnih građevina i sklopova te arheoloških zona	44

2.0.	CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA	52
2.1.	Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja	52
2.1.1.	Razvoj naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava	52
2.1.2.	Racionalno korištenje prirodnih izvora.....	54
2.1.3.	Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša.....	55
2.2.	Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja.....	56
2.2.1.	Demografski razvoj.....	56
2.2.2.	Odabir prostorno-razvojne strukture	61
2.2.3.	Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture.....	62
2.2.4.	Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina	66
2.2.4.1.	Krajobrazne i prirodne vrijednosti.....	66
2.2.4.2.	Zaštita kulturno-povijesnih cjelina	67
2.3.	Ciljevi prostornog uređenja naselja na području Grada.....	74
2.3.1.	Racionalno korištenje i zaštita prostora	74
2.3.2.	Utvrđivanje građevinskih područja naselja.....	76
2.3.3.	Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture.....	83
3.	PLAN PROSTORNOG UREĐENJA	85
3.1.	Prikaz prostornog razvoja na području Grada u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu županije	85
3.2.	Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje prostora	87
3.2.1.	Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina.....	88
3.3.	Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti	93
3.3.1.	Gospodarske djelatnosti.....	93
3.3.2.	Društvene djelatnosti.....	99
3.4.	Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora	105
3.4.1.	Prirodne vrijednosti i resursi	105
3.4.2.	Kulturna dobra.....	107
3.4.2.1.	Zaštita kulturno-povijesnih vrijednosti	107
3.4.2.2.	Mjere i uvjeti zaštite kulturno-povijesnih vrijednosti	109
3.4.3.	Zaštita posebnih vrijednosti i obilježja	118
3.4.4.	Iskaz površina za posebno vrijedna i osjetljiva područja i prostorne cjeline	119
3.4.4.1.	Prirodna baština	119
3.4.4.2.	Kulturna dobra.....	121
3.4.4.3.	Iskaz površina za posebno vrijedna i osjetljiva područja i prostorne cjeline.....	125
3.5.	Razvoj infrastrukturnih sustava	126
3.5.1	Prometni infrastrukturni sustav	126
3.5.1.1.	Cestovni promet	126
3.5.1.2.	Željeznički promet	128
3.5.1.3.	Zračni promet.....	129
3.5.2.	Javne telekomunikacije	129
3.5.2.1.	Zatečeno stanje	129

3.5.2.2.	Planski razvoj sustava telekomunikacija.....	132
3.5.3.	Energetski sustav	133
3.5.3.1.	Elektroopskrba.....	133
3.5.3.2.	Proizvodnja i cijevni transport nafte i plina	135
3.5.4.	Vodnogospodarski sustav	137
3.5.4.1.	Vodoopskrba	137
3.5.4.2.	Odvodnja	139
3.6.	Postupanje s otpadom	143
3.7.	Spriječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš	145

II. ODLUKA O DONOŠENJU S ODREDBAMA ZA PROVOĐENJE 156

1.	Uvjeti za određivanje namjena površina na području Grada.....	160
2.	Uvjeti za uređenje prostora.....	164
2.1.	Građevine od važnosti za Državu i Županiju	164
2.2.	Građevinska područja naselja.....	165
2.2.1.	Općenito	165
2.2.2.	Namjena građevinskog područja.....	165
2.2.3.	Planske podloge za uređenje građevinskog područja.....	166
2.2.4.	Komunalna opremljenost građevinskih područja.....	167
2.2.5.	Uvjeti za gradnju stambenih građevina stalnog i povremenog stanovanja (S i M3) jednoobiteljskih, višeobiteljskih i višestambenih objekata stambene (S) i mješovite M1 i M2) namjene	168
2.2.5.1.	Veličina građevne čestice	168
2.2.5.2.	Izgrađenost građevne čestice	170
2.2.5.3.	Uvjeti građenja u izgrađenim dijelovima naselja	171
2.2.5.4.	Položaj objekta na građevnoj čestici	171
2.2.5.5.	Visina građevina.....	172
2.2.5.6.	Prometni pristup i parkirališni prostor.....	173
2.2.6.	Uvjeti za gradnju pratećih sadržaja - objekata uz stanovanje (radno-poslovne, ugostiteljsko-turističke, pomoćne i gospodarske građevine)	174
2.2.6.1.	Opći uvjeti	174
2.2.6.2.	Prostorna lokacija i kapacitet pratećih sadržaja.....	175
2.2.6.3.	Uvjeti za izgradnju manjih poslovnih sadržaja uz stanovanje	176
2.2.6.4.	Uvjeti za izgradnju zasebnih pomoćnih, gospodarskih i malih poslovnih građevina na stambenoj građevnoj čestici.....	177
2.2.6.5.	Uvjeti za zbrinjavanje otpadnih voda i tvari	180
2.2.6.6.	Uvjeti za udaljenost građevina od cestovnih prometnih koridora	180
2.2.6.7.	Ograda na građevnoj čestici.....	181
2.2.6.8.	Oblikovanje građevina	182
2.2.6.9.	Uređenje građevne čestice	182

2.3.	Izgrađene strukture van naselja	183
2.3.1.	Razvoj i uređenje površina izdvojene namjene izvan naselja.....	183
2.3.1.1.	Općenito	183
2.3.1.2.	Gospodarska namjena - proizvodna, pretežito industrijska (I1) uz moguće učešće poslovne namjene (K1-K2-K3).....	183
2.3.1.3.	Gospodarska namjena u kombinaciji pretežite poslovne namjene (trgovačko-uslužna i servisno-komunalna: K1, K2, K3) uz moguće učešće proizvodne I2 (zanatsko-servisne) namjene.....	184
2.3.1.4.	Iskorištavanje mineralnih sirovina.....	184
2.3.1.5.	Ugostiteljsko-turistička namjena	185
2.3.1.6.	Športsko-rekreacijska namjena	185
2.3.1.7.	Površine infrastrukturnih sustava i zbrinjavanje otpada.....	185
2.3.1.8.	Groblja	186
2.3.2.	Gradnja izvan građevinskog područja (naselja i izvan naselja).....	186
2.3.2.1.	Općenito	186
2.3.2.2.	Spremište voća - povrća i klijet	187
2.3.2.3.	Gospodarske građevine (farme, tovilišta, staje, peradarnici, pčelinjaci).....	188
2.3.2.4.	Gospodarske građevine za primarnu proizvodnju (staklenici, plastenici i ribogojilišta)	189
2.3.2.5.	Rekreacijske, zdravstveno-rekreacijske, zdravstveno-turističke, šumske, lovačke, izletničke i slične građevine u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti.....	190
2.3.2.6.	Stambene i gospodarske građevine za vlastite potrebe i potrebe seoskog turizma	191
2.3.2.7.	Građevine za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina, vojne građevine i objekti za smještaj i čuvanje eksploziva	192
2.3.2.8.	Benzinske postaje s pratećim sadržajima	193
3.	Uvjeti smještaja gospodarskih djelatnosti	193
3.1.	Gospodarske djelatnosti unutar područja naselja	193
3.2.	Gospodarske djelatnosti izdvojene namjene izvan naselja.....	194
3.2.1.	Općenito	194
3.2.2.	Uvjeti za gospodarske djelatnosti I1, I2, K1, K2, K3.....	194
3.2.3.	Uvjeti za gospodarske djelatnosti: eksploatacija mineralnih sirovina - nafta i plin (E ₁)	195
3.2.4.	Gospodarske djelatnosti: ugostiteljstvo - turizam (T).....	196
4.	Uvjeti smještaja društvenih djelatnosti	196
4.1.	Općenito	196
4.2.	Uvjeti za izgradnju građevina društvenih djelatnosti	197
5.	Uvjeti utvrđivanja koridora ili trasa i površina prometa i drugih infrastrukturnih sustava.....	198
5.1.	Prometni koridori i površine.....	198
5.2.	Infrastrukturni sustavi.....	202
5.2.1.	Općenito	202

5.2.2.	Vodoopskrba	203
5.2.3.	Odvodnja	203
5.2.4.	Elektroopskrba	204
5.2.5.	Cijevni transport nafte i plina	205
5.2.6.	Pošta i telekomunikacije	206
5.3.	Komunalni objekti i montažno-demontažne građevine (kiosci)	207
5.3.1.	Komunalni objekti - kamionski terminal.....	207
5.3.2.	Postavljanje montažno-demontažnih građevina	207
5.4.	Minimalna razina komunalne opremljenosti građevinskog područja	208
6.	Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina	209
6.1.	Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti.....	209
6.2.	Zaštita kulturno-povijesnih cjelina (kulturne baštine)	210
7.	Postupanje s otpadom.....	215
8.	Mjere spriječavanja nepovoljnih utjecaja na okoliš	215
9.	Mjere provedbe Plana	218
9.1.	Obveza izrade prostornih planova	218
9.2.	Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera	219
9.3.	Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj namjeni	220
III.	ZAVRŠNE ODREDBE.....	221
IV.	PRILOZI	223
	1. Dokazi o poslovnoj sposobnosti Instituta	
	- Izvod iz sudskog registra	
	- Suglasnost za upis u sudski registar nadležnog Ministarstva	
	- Rješenje o upisu u Imenik ovlaštenih arhitekata za odgovornu osobu i voditelja izrade PLana	
	2. Suglasnosti na Konačni prijedlog PPUG Novska	

KARTOGRAFSKI PRIKAZI:**MJERILO**

1. Granice, administrativna sjedišta, sustav središnjih naselja i razvrstaj državnih cesta	1:25.000
2. Korištenje i namjena površina	1:25.000
3. Infrastrukturni sustavi i mreže	1:25.000
3.1. Promet	1:25.000
3.2. Elektroopskrba, pošta i telekomunikacije	1:25.000
3.3. Cijevni transport nafte i plina	1:25.000
3.4. Vodoopskrba i odvodnja otpadnih voda	1:25.000
3.5. Uređenje vodotoka i voda, melioracijska odvodnja	1:25.000
4. Uvjeti korištenja i zaštite prostora I	1:25.000
4.1. Uvjeti korištenja i zaštite prostora II	1:25.000
5. Građevinska područja	1:5.000

I. TEKSTUALNO OBRAZLOŽENJE

0. UVOD

0.1. UVODNA RAZMATRANJA

Postojeća prostorno-planska dokumentacija kojom je u dosadašnjem periodu provedeno reguliranje uređivanja prostora i izgradnje na području Grada Novska sastoji se od Prostornog plana (bivše) općine Novska / osnovni dokument) iz 1980. godine, te parcijalne Izmjene i dopune Prostornog plana općine (bivše) Novska donesene 2000. godine. Izrada tog Plana (osnovni dokument) temeljila se na ranijim zakonskim propisima i za drugačiji prostorni obuhvat, pa planska rješenja ne udovoljavaju novim propisima i ne mogu poslužiti za kvalitetno uređivanje prostora i utvrđivanje lokacijskih dozvola. Njegovi nedostaci prisutni su i kroz vremensku distancu pri čemu mnoge njegove postavke (demografski i gospodarski razvitak, prostorni razvitak naselja, odnos prema zaštiti okoliša, infrastruktura i dr.) nisu do danas ostvarene i realizirane. Također i čitav niz promjena nastalih na području Republike Hrvatske, vezanih uz društveno-političke odnose, teritorijalnu podjelu na nove jedinice lokalne samouprave i uprave, izmjenjene odnose u okviru gospodarstva (pretvorba poduzeća, privatizacija vlasništva i dr.), rezultirale su realnom potrebom da se prije izradi novog prostorno-planskog dokumenta kojim će se osigurati prostor za kvalitetan i efikasan razvitak temeljen na poštivanju prostorno-prirodnih vrijednosti i resursa na razmatranom području Grada Novske.

Izmjenama i dopunama osnovnog dokumenta PPO Novska provedene su njegove minimalne korekcije, što nije bitno doprinjelo ukupnoj usaglašenosti predmetne prostorno-planske dokumentacije sa stvarnim stanjem u prostoru i potrebama Grada Novska.

Radi toga je nužno da se novim prostorno-planskim dokumentom otklone raniji nedostaci i omogući postizanje održivog razvitka na ovom povijesno i prirodno vrijednom području, što znači da prostorno-planskim ciljevima i smjernicama treba postojeće resurse iskoristiti za budući razvitak, u skladu sa realnim razvojnim mogućnostima, na način da se postigne njihovo maksimalno očuvanje od svih mogućih posljedica intenzivne i eventualno nekontrolirane izgradnje.

Uvažavajući potrebu i nužnost izrade novog prostorno-planskog dokumenta, kao važne podloge za budući prostorni, demografski, gospodarski i prometno-infrastrukturni razvitak (baziran na visokoj kvaliteti okoliša), Grad Novska provela je potrebne pripremne i organizacijske radnje za početak njegove izrade.

0.2. RAZLOZI I PRAVNA OSNOVA ZA PRISTUP IZRADI PLANA

Jedini prostorno-planski dokument kojim je provedeno cjelovito prostorno-plansko sagledavanje prostornog razvoja na predmetnom području, izrađen 1980. godine predstavljao je elaborat Prostornog plana općine (bivše) Novska koji je obuhvaćao i područja današnjih novih općina Jasenovac i Lipovljani. Vremenska distanca od trenutka njegovog donošenja i tada datih planskih prognoza te njihove kvalitetne primjene, uključivo otežanu realizaciju planskih rješenja (unatoč provedenih izmjena i dopuna) uvjetuje njegovu neizostavnu zamjenu novim aktuelnim prostorno-planskim dokumentom.

Također i prilikom izrade dokumenata praćenja stanja u prostoru (u skladu sa člankom 10. i 11. i 11.a. Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine" br. 30/94.) i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine" 68/98.) u okvirima dokumentacije Izvješća o stanju u prostoru te Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru na području Grada Novska, konstatirana je nužnost izrade novog Prostornog plana uređenja.

Naime, dokumentom Izvješća o stanju u prostoru (poglavlje A.2.1.) sagledana je realna situacija vezana uz postojeću prostorno-plansku dokumentaciju višeg nivoa (Prostorni plan bivše općine Novska), u smislu njezine otežane primjene te je u točki B.1.2. Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru utvrđena izrada novog Prostornog plana uređenja Grada Novska.

Donošenjem Izvješća o stanju u prostoru i Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru od strane Gradskog vijeća stvorena je zakonska podloga za pristup Izradi Prostornog plana uređenja područja Grada Novska.

Temeljem Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru, koji predstavlja pravnu osnovu za pristup izradi Plana, zaključen je Ugovor o njegovoj izradi između Grada Novske kao naručitelja i nositelja izrade, te stručnog izrađivača predmetne dokumentacije Urbanističkog instituta Hrvatske, d.d. iz Zagreba.

0.3. GRANICA PROSTORNOG OBUHVATA I VREMENSKA DIMENZIJA PLANIRANJA

Prostorni obuhvat plana postavljen je po rubnim granicama nove jedinice lokalne samouprave - Grada Novska. Predmetno područje određeno je Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj ("Narodne novine" br. 10/97.) kojim su u članku 8. u okvirima III. Sisačko-moslavačke županije određeni gradovi i općine, uključivo naselja u njihovom sastavu. Tako je područje razmatrano u okviru ovog Plana utvrđeno kao prostor jedinice lokalne samouprave na nivou Grada sa 23 naselja i to: Bair, Borovac, Brestača, Brezovac Subocki, Bročice, Jazavica, Kozarice, Kričke, Lovska, Nova Subocka, Novi Grabovac, Novska,

Paklenica, Plesmo, Popovac Subocki, Rađenovci, Rajčići, Rajić, Roždanik, Sigetac Novski, Stara Subocka, Stari Grabovac, Voćarica.

Taj Planom razmatrani prostor obuhvaća područje orijentacionih dimenzija - prosječne širine u smjeru sjever - jug od oko 22,3 km, te prosječne dužine u smjeru istok - zapad od 30,2 km. Ukupna obuhvaćena površina iznosi 319,40 km² (31.940 ha), a iskazana je u publikaciji Državne geodetske uprave, izrađene po Zavodu za fotogrametriju d.d. Zagreb u travnju 1997. godine. (Publikacija: Površine županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj).

Kako bi se mogli procijeniti i definirati određeni parametri vezani uz dimenzioniranje i uređivanje prostora, nužno je da prostorni plan ima i svoju vremensku dimenziju, ciljnu godinu za koju se provode određene prognoze. Radi toga i Prostorni plan uređenja područja Grada Novske ima svoju vremensku dimenziju u okviru koje se analiziraju prostorne potrebe i programira predvidivi razvitak. Obzirom da prostorno-planski dokument nivoa Prostornog plana uređenja ima dugoročni karakter, to je vremenski period sagledavanja, predviđanja i dimenzioniranja prostorno-razvojnih procesa određen sa okvirno 10-15 godina. To znači da će se u okviru ovog Plana svi procesi sagledavati u vremenu od 2003. (statistička godina 2001.) do 2015. godine. U tim odnosima 2015. godina predstavlja ciljnu godinu na koju će se provesti određene projekcije (demografska, gospodarska i dr.) i osigurati potrebni prostori (građevinsko područje i dr.) za realizaciju programiranih procesa i planiranog razvitka.

04. TIJEK IZRADE PLANA

Početak izrade Plana započeo je u listopadu 2001. godine. Prva faza izrade obuhvatila je radove na prikupljanju potrebnih kartografskih podloga i dokumentacije, kao i svih podataka o prostoru i planiranim zahvatima na području Grada Novske.

U skladu sa uvjetima provedena je adekvatna obrada raspoložive dokumentacije, te je korištenjem svih prikupljenih podataka kao i iskazanih potreba Grada Novske u pogledu novih prostora za gospodarski razvitak, stanovanje i izgradnju nove magistralne infrastrukture, uključivo donesene dokumente na nivou čitave države (Strategija i Program prostornog uređenja i dr.), uvažavajući dokumentaciju Prostornog plana Županije, kao i zahtjeve u okviru prethodne rasprave o Nacrtu PPUG Novska, definiran je Prijedlog Prostornog plana uređenja područja Grada Novske.

U okviru Prijedloga Plana data je organizacija prostora Grada, kroz sagledavanje mreže naselja i prognozu njihove veličine u okviru čitavog područja, vezano uz određivanje buduće veličine naselja, uvažavajući smjernice Prostornog plana Sisačko-moslavačke županije. Paralelno je provedeno utvrđivanje potrebnog

građevinskog područja koje može osigurati planirani razvitak, vezano uz potrebe prostora za sadržajima javne namjene, gospodarstvo i komunalnu infrastrukturu, neophodne za svakodnevnu funkciju naselja.

Prijedlogom Plana posebno su sagledane potrebe za prostorom u okviru budućeg gospodarskog razvitka. Takve potrebe obuhvaćene su novim građevinskim područjima, odnosno definirane kao zasebne lokacije gospodarskog razvitka izvan građevinskog područja naselja.

Vezano uz zakonske odrednice i uvjete iz Prostornog plana Sisačko-moslavačke županije, bilo je za potrebe izrade Plana nužno izraditi Konzervatorsku podlogu za Grad Novsku, pa je ista izrađena krajem 2002. godine. Temeljem elaborata Konzervatorske podloge određene su mjere zaštite na osnovu kojih se utvrđuju režimi i oblici intervencije u pojedinim zonama ili za pojedine građevine, te one usmjeravaju korištenje prostora na način koji ne bi izazvao narušavanje vrednovanih kvaliteta, već će omogućiti revalorizaciju prostornih vrijednosti.

U skladu sa važećom zakonskom regulativom realizirana je prethodna i javna rasprava te su izrađena izvješća kojima je opisana provedena procedura, dobivene primjedbe i odgovori stručnog izrađivača plana. Dokumentacija izvješća i korigiranog prijedloga plana prihvaćeni su od Gradskog poglavarstva te je planski dokument kao Konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Grada Novska upućen u Zakonom utvrđenu proceduru prikupljanja suglasnosti.

Nakon prikupljenih suglasnosti priloženih uz ovo tekstualno obrazloženje (točka IV: Prilozi) Gradsko vijeće Grada Novska na svojoj 35. sjednici održanoj 30. ožujka 2005. godine donijelo je Odluku o donošenju PPUG Novska.

1. POLAZIŠTA

1.1. POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA GRADA U ODNOSU NA PROSTOR I SUSTAVE ŽUPANIJE I DRŽAVE

Novim teritorijalnim ustrojstvom Republike Hrvatske formirana je u okvirima granica bivše općine nova jedinica lokalne samouprave - Grad Novska (kao jedna od tri novonastale jedinice lokalne samouprave unutar područja bivše općine Novska), a sve u okviru III. Sisačko-moslavačke županije. Po svom prostornom položaju u okviru Županije Grad Novska zauzima dio njezinog istočnog rubnog područja pri čemu svojim sjeveroistočnim rubom graniči sa Požeško - slavonskom županijom, a jugoistočnim sa Brodsko - posavskom županijom. Svojim preostalim rubnim dijelovima Grad Novska graniči sa drugim jedinicama lokalne samouprave unutar Sisačko-moslavačke županije i to sa općinom Jasenovac na jugu i jugozapadu, općinom Lipovljani na sjeverozapadu i Gradom Kutina na sjeveru.

U makroregionalnoj podjeli Hrvatske Grad Novska dijelom pripada prostoru Nizinskog područja sjeverne Hrvatske (Posavini), a dijelom Panonskom gorju (Psunj). S prometnog gledišta Grad Novska ima važno mjesto u integriranju prostora Županije. Gradom Novska prolazi glavni uzdužni posavski prometni pravac Središnje i Istočne Hrvatske kojim se autocestom i željezničkom prugom europskog i državnog značaja povezuju Zagreb i Slavonski Brod. Vrednovanje prometnog položaja Grada Novska kao važnog razvojnog resursa nužno je kako bi se odredile smjernice gospodarskog i ukupnog razvitka.

Takav položaj Grada Novske u odnosu na državni teritorij, kao i lokacija unutar jednog od glavnih razvojnih koridora, koji se pruža od Zagreba kao državnog središta duž glavnih prometnih pravaca u pravcu jugoistoka (autocesta, magistralna željeznička pruga, županijska cesta), pruža Novskoj kvalitetne uvjete za budući gospodarski razvitak unutar takvog sustava.

U odnosu na prostor Županije sa veličinom od 4.448 km², područje Grada Novske sa površinom od 319.40 km² čini tek 6,99% površine Županije (prosjek 234,1 km²). Sisačko-moslavačka županija sastoji se od 19 jedinica lokalne samouprave (6 gradova i 13 općina), a Grad Novska je u odnosu na veličinu drugih jedinica lokalne samouprave peta po redosljedu veličine, dok je u okviru gradova četvrta po veličini iza Gradova Glina, Petrinja i Sisak .

Demografski potencijali grada iskazani su sa 14.313 stanovnika (Županija Sisačko-moslavačka = 185.387 stanovnika - popis 2001.) sa procjenom za 2010. godinu od oko 15.800 (procjena u okviru elaborata Prostornog plana županije). Temeljem iste procjene utvrđen je broj stanovnika županije u 2010. godini sa 213.000 stanovnika. Analizom odnosa broja stanovnika grada i županije može se konstatirati da grad u

ukupnom stanovništvu Županije učestvuje sa oko 7,72% (2001. godina) odnosno 7,4% (prema procjeni 2010. godina).

Vezano uz izneseni broj stanovnika prosječna gustoća naseljenosti na području grada iznosi 54,0st./km² (1991. godine) što je nešto niže od pokazatelja za područje Županije (56,44 st./km²) i znatno niže od prosjeka za Republiku Hrvatsku koja iznosi 85 st./km². Ratne migracije na predmetnom i širem županijskom prostoru rezultirale su premještanjem stanovništva pri čemu su navedeni procesi bili povoljniji za Grad Novsku gdje gustoća naseljenosti 2001. godine iznosi 45 stanovnika/km² u odnosu na Županiju sa 42 st./km².

Prema županijskom prosjeku vezano uz broj naselja po jedinici lokalne samouprave (Županija - 456 naselja sa prosjekom 24 naselja po jedinici lokalne samouprave) grad Novska sa ukupno 23 naselja spada u jedinice lokalne samouprave sa manjim brojem naselja, ali je prosječna naseljenost veća od prosjeka Županije. Prosječna veličina naselja Grada Novske kreće se oko 622 stanovnika, dok taj prosjek za Županiju iznosi 557 stanovnika.

Posebnosti područja Grada Novske prisutne su i u okvirima postojećeg gospodarstva koje u nekim segmentima (industrija sportske odjeće, drvna industrija i dr.) predstavlja važan dio ukupnog županijskog gospodarstva. Također, i raspoložive poljoprivredne i šumske površine čine dio ukupnih i vrlo važnih proizvodnih resursa, te u odnosu na Županiju šumske površine imaju značajan udjel (poljoprivredne površine 3,2% i šumske površine 9,35% u odnosu na Županiju). Osim iznesenog, naselje Novska kao gradsko-urbano i razvojno žarište šireg područja (prostor bivše općine) ima u okviru urbanog sustava Župaije određeni značaj i kao mjesto jače koncentracije urbanih funkcija.

Osnovni pokazatelji odnosa između županijskog i općinskog područja dati su u tablici 1 i 2:

Tablica 1.
 PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA NOVSKA- KVANTIFICIRANI POKAZATELJI: ŽUPANIJA I GRAD NOVSKA - POVRŠINE, STANOVNICI, DOMAĆINSTVA I
 GUSTOĆE NASELJENOSTI

SISAČKO MOSLAVAČKA ŽUPANIJA PODRUČJE GRADA NOVSKA	POVRŠINA		STANOVNICI						STANOVI				DOMAĆINSTVA				GUSTOĆA NASELJENO -STI
	ha	%	POPIS 1981.		POPIS 1991.		POPIS 2001.		POPIS 1981.		POPIS 1991.		POPIS 1981.		POPIS 1991.		broj stanovnika/ ha 1991 godina
			broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	
ŽUPANIJA	444791,00	100	254866	100	251023	100	185387	100	74396	100	80909	100	77790	100	80851	100	0,56
GRAD	31940,00	6,99	16686	6,55	17231	6,86	14313	7,72	4919	6,61	5691	7,03	4972	6,39	5409	6,69	0,54
NASELJA U GRADU																	
1. BAIR	911,20	2,85	114	0,68	101	0,59	19	0,13	49	1,00	49	0,86	46	0,93	35	0,64	0,11
2. BOROVARAC	1077,18	3,37	743	4,45	656	3,81	309	2,16	208	4,23	209	3,67	210	4,22	205	3,79	0,61
3. BRESTAČA	1819,85	5,70	981	5,88	1003	5,82	969	6,77	278	5,65	306	5,38	473	5,49	309	5,71	0,55
4. BREZOVAC SUBOCKI	770,26	2,41	209	1,25	151	0,83	9	0,06	69	1,40	65	1,14	66	1,33	58	1,07	0,19
5. BRČICE	1897,96	5,94	965	5,78	1061	6,16	967	6,76	270	5,49	321	5,64	277	5,57	318	5,88	0,56
6. JAZAVICA	1289,18	4,04	615	3,69	559	3,24	429	3,00	155	3,15	168	2,95	154	3,10	157	2,90	0,43
7. KOZARICE	1631,26	5,11	601	3,60	518	3,01	543	3,79	163	3,41	180	3,16	163	3,28	155	2,87	0,32
8. KRIČKE	2743,79	8,59	213	1,28	170	0,99	21	0,15	83	1,69	68	1,19	71	1,43	53	0,98	0,06
9. LOVSKA	1282,50	4,02	275	1,65	228	1,32	11	0,08	87	1,77	80	1,41	81	1,63	76	1,41	0,17
10. NOVA SUBOCKA	661,20	2,07	536	3,21	595	3,45	689	4,82	160	3,25	203	3,57	161	3,24	189	3,49	0,90
11. NOVI GRABOVAC	347,10	1,09	141	0,85	109	0,63	19	0,13	46	0,94	43	0,76	42	0,84	36	0,67	0,31
12. NOVSKA	1933,85	6,04	6877	41,21	8053	46,74	7270	50,79	2000	40,66	2569	45,14	2059	41,41	2514	46,48	4,16
13. PAKLENICA	1251,76	3,92	535	3,21	478	2,77	296	2,07	162	3,29	173	3,04	165	3,32	153	2,83	0,38
14. PLESMO	1769,34	5,54	136	0,82	108	0,63	86	0,60	61	1,24	70	1,23	53	1,07	45	0,83	0,06
15. POPOVARAC SUBOCKI	341,60	1,07	76	0,46	53	0,30	7	0,05	28	0,57	32	0,56	24	0,48	19	0,35	0,16
16. RAĐENOVCI	160,90	0,50	58	0,35	24	0,14	2	0,01	24	0,49	16	0,28	22	0,44	14	0,26	0,15
17. RAJČIĆI	2234,64	7,00	148	0,89	87	0,50	10	0,07	49	1,00	36	0,63	43	0,86	30	0,55	0,04
18. RAJIĆ	3497,21	10,95	1545	9,26	1424	8,26	969	6,77	475	9,66	524	9,21	499	10,04	479	8,86	0,41
19. ROŽDANIK	798,27	2,50	371	2,22	330	1,92	291	2,03	106	2,15	104	1,83	100	2,01	102	1,89	0,41
20. SIGETAC NOVSKI	1260,50	3,95	191	1,14	170	0,99	161	1,12	64	1,30	64	1,13	64	1,29	59	1,09	0,13
21. STARA SUBOCKA	1567,85	4,91	564	3,38	523	3,03	597	4,17	184	3,74	182	3,20	179	3,60	173	3,20	0,33
22. STARI GRABOVAC	1705,87	5,34	535	3,21	561	3,26	432	3,02	129	2,62	163	2,86	151	3,03	166	3,07	0,33
23. VOČARICA	986,83	3,09	256	1,53	269	1,56	207	1,45	64	1,30	66	1,16	69	1,39	64	1,18	0,27
PODRUČJE GRADA NOVSKA UKUPNO	31940,00	100	16686	100	17231	100	14313	100	4919	100	5691	100	4972	100	5409	100	0,54

Tablica 2. KVANITIFICIRANI POKAZATELJI POSTOJEĆEG STANJA: KARAKTERISTIČNA PODRUČJA GRADA NOVSKA - POVRŠINE, STANOVNICI I GUSTOĆE NASELJENOSTI

SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA PODRUČJE GRADA NOVSKKE	POVRŠINE			STANOVNICI						GUSTOĆA NASELJENOSTI		
	ha	udio u površini grada %	udio u povr. žup. %	Popis 1981.		Popis 1991.		Popis 2001.		Popis 1981.	Popis 1991.	Popis 2001.
				broj	% Općina /županija	broj	% Općina /županija	broj	% Općina /županija	st./ha	st./ha	st./ha
A. PRIGORSKO PODRUČJE												
BAIR	911,20	2,85		114	0,68	101	0,59	19	0,13	0,13	0,11	0,02
BRAZOVAC SUBOČKI	770,26	2,41		209	1,25	151	0,88	9	0,06	0,27	0,19	0,01
KOZARICE	1631,26	5,11		601	3,60	518	3,01	543	3,80	0,37	0,32	0,33
KRIČKE	2743,79	8,59		213	1,28	170	0,99	21	0,15	0,08	0,06	0,01
LOVSKA	1282,50	4,02		275	1,65	228	1,32	11	0,08	0,21	0,17	0,01
NOVI GRABOVAC	347,10	1,09		141	0,85	109	0,63	19	0,13	0,41	0,31	0,05
POPOVAC SUBOČKI	341,60	1,07		76	0,46	53	0,30	7	0,05	0,22	0,16	0,02
RAĐENOVCI	160,90	0,50		58	0,35	24	0,14	2	0,01	0,36	0,15	0,01
RAJČIĆI	2234,64	7,00		148	0,89	87	0,50	10	0,07	0,07	0,04	0,001
UKUPNO A:	10423,25	32,63	2,34	1835	11,01	1441	8,36	641	4,48	0,17	0,14	0,06
B. SREDIŠNJE PODRUČJE												
BOROVAC	1077,18	3,37		743	4,45	656	3,81	309	2,16	0,69	0,61	0,29
BRESTAČA	1819,85	5,70		981	5,88	1003	5,82	969	6,77	0,54	0,55	0,53
JAZAVICA	1289,18	4,04		615	3,69	559	3,24	429	3,00	0,48	0,43	0,33
NOVA SUBOČKA	661,20	2,07		536	3,21	595	3,45	689	4,89	0,81	0,90	1,04
NOVSKA	1933,85	6,04		6877	41,21	8053	46,74	7270	50,79	3,56	4,16	3,76
PAKLENICA	1251,76	3,92		535	3,21	478	2,77	296	2,07	0,43	0,38	0,24
RAJIC	3497,21	10,95		1545	9,26	1424	8,26	969	6,77	0,44	0,41	0,28
ROŽĐANIK	798,17	2,50		371	2,22	330	1,92	291	2,03	0,46	0,41	0,36
STARI GRABOVAC	1705,87	5,34		535	3,21	561	3,26	432	3,02	0,31	0,33	0,25
VOČARICA	986,83	3,09		256	1,53	269	1,56	207	1,45	0,26	0,27	0,21
UKUPNO B:	15021,10	47,03	3,38	12994	77,87	13536	80,83	11861	82,87	0,86	0,90	0,79
C. RAVNIČARSKO PODRUČJE												
BROČICE	1897,96	5,94		965	5,78	1061	6,16	967	6,76	0,51	0,56	0,51
PLESMO	1769,34	5,54		136	0,82	108	0,63	86	0,60	0,08	0,06	0,05
SIGETAC NOVSKI	1260,50	3,95		191	1,14	170	0,99	161	1,12	0,15	0,13	0,13
STARA SUBOČKA	1567,85	4,91		564	3,38	523	3,03	597	4,17	0,36	0,33	0,38
UKUPNO C	6495,65	20,34	1,46	1856	11,12	1862	10,81	1811	12,65	0,28	0,29	0,28
SVEUKUPNO OPĆINA	31940,0	100	7,18	16686	100/6,55	17231	100/6,86	14313	100/7,72	0,52	0,54	0,45
SVEUKUPNO ŽUPANIJA	444791,0	-	100	254866	100	251023	100			57,30	0,56	

Značaj prostornog položaja Grada Novske unutar ukupnog prostora Sisačko-moslavačke županije proizlazi iz njegove lokacije na važnim prometnim i infrastrukturnim pravcima države i županije. Njezinim središnjim područjem prolazi autocesta - državna cesta D-4, uz koju se paralelno pruža glavni državni željeznički pravac magistralna pruga MG 2.1. Preostala prometna infrastruktura ima prvenstveno županijski značaj, a sastoji se od državne ceste D-312 te županijskih cesta Ž-3124, Ž-3251 i Ž-3252 koje u longitudinalnom smislu predstavljaju glavni lokalni pravac i vezu grada Novske sa drugim jedinicama lokalne samouprave u pravcu sjeverozapada i jugoistoka. Najvažniji transversalni pravac koji povezuje sjeveroistok i jugozapad čini državna cesta D-47. Izneseni podaci o postojećoj prometnoj infrastrukturi ukazuju na dobru prometnu povezanost unutar Grada, ali i prema drugim dijelovima županijskog i državnog prostora.

Prateći pružanje glavnog prometnog longitudinalnog pravca od sjeverozapada prema jugoistoku (državna cesta D-4) izgrađene su trase magistralnih plinovoda i naftovoda, uključivo i energetske trase dalekovoda 220 i 110 kV, što ukazuje na činjenicu da središnje područje Grada ima poseban značaj za županiju i državu upravo radi prolaza tih magistralnih infrastrukturnih pravaca, kao dijelova državnih - županijskih sustava.

Specifičnost i kvaliteta prirodnih prostora Grada Novske može se okarakterizirati značajnim za državu i županiju. Naime, dio Parka prirode Lonjsko polje, koje sa površinom od oko 7573 ha (oko 15% ukupnog Parka prirode) ulazi u prostor Grada Novske, temeljem svojih prirodnih krajobraznih i drugih kvaliteta ima daleko širi (državni i europski) značaj, koji prelazi lokalne okvire samog Grada.

Područje Grada Novske zbog svog geografskog smještaja ima velike mogućnosti za razvitak turizma. Naime, prostor Novske smješten je uz područje Lonjskog polja unutar kojeg je moguće ostvariti razvoj etnološkog i izletničkog turizma. Osim iznesenog, drugi dijelovi teritorija pružaju značajne mogućnosti i za razvoj kulturnog turizma. Naime, posebne mogućnosti kriju se na području Panonskog gorja (Psunj) na kojemu postoje brojni lokaliteti i staze bogate srednjovjekovne prošlosti.

Karakteristike Grada Novske vezano uz naselja, izgrađenost prostora i stanovništvo nemaju poseban značaj, budući se radi o pretežito manjim naseljima (osim Novske), koja u okviru svojih funkcija nisu uspjela značajnije razviti određenu urbano - društvenu ili gospodarsku infrastrukturu čime bi imala širi značaj na područje Županije ili države. Jedino gradsko naselje Novska nastalo na najpovoljnijoj poziciji ovog prostora ima razvijenu matricu koju je odredila glavna cesta, padine Psunja, potok Novska i željeznička pruga. Naselje ima izdiferencirano središte sa svim važnim javnim građevinama i gradskim parkom.

Zaključno se može konstatirati da Grad Novska predstavlja područje prosječne veličine i naseljenosti, sa nižim stupnjem izgrađenosti prostora, te velikim prirodnim potencijalima izraženim kroz zatečene prirodne vrijednosti pojedinih dijelova područja Parka prirode, ali i kroz očuvanost okoliša te se može govoriti o ekološki vrijednom prostoru u okviru Županije.

1.2. OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU

1.2.1. Geoprometna i prirodno-geografska obilježja

Grad Novska smješten je na području između općina Lipovljani i Jasenovac i Grada Kutine unutar Sisačko - moslavačke županije, na granici prema Požeško - slavonskoj županiji. U prirodno - geografskom smislu predmetno područje omeđeno je sa južne strane reguliranim vodotokom Veliki Strug, a na sjeveru južnim padinama zapadnih obronaka Psunja. Presjecaju je glavne cestovne i željezničke prometnice Hrvatske, a to su ujedno i glavni europski prometni pravci.

Jugozapadni obronci Psunja koji se postupno spuštaju prema nizinskom prostoru doline rijeke Save i Lonjskom polju, na jugu i zapadu, te koritima rječica Subocke i Pakre na sjeveru, uz ravničarski prostor prema Velikom Strugu definiran je prirodni okvir prostora Grada Novske. Sveobuhvatan prostor je raznolik i izdiferenciran u pojaseve koji se pružaju u smjeru istok zapad prateći tok rijeke Save kao dominantan prirodni element. Sjeverni dio prostora Grada Novske oblikovan je koritom rječice Subocke, koju slijedi niz manjih naselja umjerene izgrađenosti. Drugi pojas, obronaka Psunja, prirodni je krajolik koji varira od pitomih dijelova do gotovo nepristupačnih strmih dijelova. Raščlanjen je tokovima potoka koji čine duboke usjeke u goru uz koje vode putevi prema rijetkim seoskim naseljima unutar gorja. Srednji i u potpunosti naseljeni i izgrađeni pojas nastao uz prometnicu - županijsku cestu dijeli prostor Grada Novske na sjeverni gorski i južni nizinski prostor. Južni nizinski dio između prirodne barijere-uređenog vodotoka Veliki Strug i prometnice-autoceste (stvorene barijere unutar ovog prostora) je gotovo neizgrađen i predstavlja dio Lonjskog polja. Samo četiri manja naselja nastala uz odvojke sa glavne prometnice, koji se pružaju u smjeru sjever - jug, predstavljaju vrlo ograničena područja izgradnje unutar velikog ravničarskog područja.

Zaključno se može konstatirati da nova jedinica lokalne samouprave Grad Novska ima s prometno-geografskog gledišta veoma kvalitetan položaj. Nalazi se na koridorima važne prometne infrastrukture (državnih - županijskih cesta i magistralne željezničke pruge), koji u pravcu sjeverozapad-jugoistok presjecaju njezino područje. To su glavni i najznačajniji prometni pravci u smjeru istok-zapad, koji osiguravaju vezu centralnog dijela Hrvatske preko Grada Novske sa istočnim područjima Republike. Osim prometnih pravaca ovo područje predstavlja i prostor tranzita magistralne energetske infrastrukture (naftovodi, plinovodi i dalekovodi).

Reljef i geološka struktura

Zatečeni reljefni oblici na području grada relativno su mladi. Ravničarski aluvijalni dio prostire se uz regulirani vodotok Veliki Strug (sliv rijeke Save), koji čini južni rub razmatranog prostora), a sjeverni dio prostora čine obronci Psunja. Psunj je najviša gora gorskog vijenca Požeške kotline, čiji vrh Brezovo polje (989m) nadvisuje cijelu Slavoniju, a ujedno je najviši vrh istočnog dijela Hrvatske. Po svojoj građi Psunj je vrlo staro gorje čiji su vrhovi nekad stršali kao otoci tzv. istočnog kopna. Sastavljen je od najstarijih slojeva zemaljske kore granita, raznih vrsta kristaličnih stijena, gnajsa, filita i tinjčevih škriljavaca. Psunj pokazuje tragove arhaika i paleozoika uz koje se na obroncima prostire i drugo mlađe kamenje. U Lonjskom polju su najrasprostranjeniji najmlađi aluvijalni sedimenti koji se sastoje od šljunka, pijeska, glina i mulja. Većim dijelom su pokriveni obradivim tlom. Geološki sastav Parka prirode Lonjsko polje pokazuje da kvartarne naslage pokrivaju najveći dio ovog prostora.

Na južnim obroncima Psunja i kontaktu sa ravničarskim poručjem, smjestila se većina naselja. Područje prigorja podložno je eroziji, a pri zahvatima izgradnje predstavlja potencijalno nestabilni dio prostora (klizišta). Neotektonski pokreti u neogenu i kvartaru imali su bitnog utjecaja u oblikovanju struktura. Većinom uslijed vertikalnih pokreta nastale su strukture tipa horstova i graba. Kod Novske se ističe horst Paklenice koji je dio zone velikih horstova antiklinorija slavonskih planina, i Savska depresija kao graba.

Postojeći stupanj seizmičnosti prema generalnim pokazateljima ukazuje da se čitav taj prostor nalazi unutar granice od 6 i 7 stupnja MCS skale.

Klima

Grad ima umjereno kontinentalnu klimu čija su glavna obilježja: umjereno hladna zima, topla ljeta, te pretežno povoljan raspored oborina. Područje je zahvaćeno srednjom godišnjom izotermom od 10,5°C, dok prosječna izoterma za siječanj iznosi - 1°C, a za srpanj +21°C. Godišnja izohijeta je 908 mm, a prosječna količina oborina u jednom mjesecu je 75,6 mm. Broj dana sa snježnim pokrivačem za Novsku iznosi 36 dana. Prema prosječnim godišnjim vrijednostima relativne vlage zraka može se zaključiti da cijelo područje ima srednju do visoku vlažnost zraka. Prevladavaju sjeveroistočni vjetrovi, osobito zimi, dok su ljeti značajna i sjeverozapadna strujanja.

Hidrografske prilike

Na temelju članka 45. Zakona o vodama (NN 107/95) svi vodotoci na području Županije pripadaju vodnom području sliva rijeke Save, a osnovnu ulogu u vodosustavu Novske ima regulirani vodotok Veliki Strug, smješten na južnom rubu

teritorija Grada. Čitav prostor padina Psunja predstavlja područje sa većim brojem prvenstveno bujičnih vodotoka sa vrlo složenim hidrografskim prilikama.

Svi vodotoci na tom području usmjeravaju se direktno ili putem meliorativnih kanala prema Velikom Strugu, odnosno indirektno u rijeku Savu. Čitavo područje u hidrološkom smislu predstavlja dio Savskog sliva. Radi rješavanja hidrografske problematike i zaštite područja od plavljenja planiran je sustav zaštite preko kanala Lonja-Strug (djelomice izvedenog izvan granica Grada) i reguliranog vodotoka V. Strug.

Kapacitet korita Save traži izgradnju velikih retencija i akumulacija od kojih najveće zahvaćaju područje Lonjskog polja. Uređivanje velikih voda predviđeno je, unutar cijelog sustava, ispusnim kanalima i reguliranim vodotocima od kojih kanal Veliki Strug svojim dijelom prolazi i područjem Grada Novske u dužini od oko 30 km.

Na velikom dijelu promatranog područja uslijed hiposometrijskih odnosa Save i šireg zaobalja podzemne vode se nalaze vrlo blizu površine terena, tako da je teren zamočvaren, a povremeno i poplavljen, zbog čega je u prirodnim okolnostima nepovoljan za poljoprivrednu proizvodnju, a temeljenje građevinskih objekata je otežano.

U okviru hidrografskih prilika opskrba pitkom i tehnološkom vodom predstavlja bitan razvojni cilj, pa potencijalna zagađenost rijeka predstavlja latentnu opasnost radi mogućeg utjecaja na podzemne rezerve pitke vode.

Ova će pitanja dakako, u budućnosti tražiti primjenu strogih mjera zaštite i očuvanja tražene kvalitete reguliranog vodotoka Veliki Strug i drugih brdskih vodotoka na visokoj razini.

Tlo i raslinje

Na području Novske prevladavaju hidromorfna tla, a njihova karakteristika je prirodno slaba dreniranost, te prirodni proces hidrogenizacije unutar 2m dubine koji je uvjetovan viškom površinske ili podzemne vode koja nije zaslanjena niti alkalizirana. Oko 35% područja zahvaćaju obradive površine visoke kvalitete i bonitetne klase. Podzemna voda temeljnica pogoduje stvaranju livadsko-močvarnih biljnih pokrova. Poboljšanje kvalitete poljoprivrednog tla postignuto je i dodatnim meliorativnim zahvatima čime je osigurana zaštita od plavljenja.

Opće ekološke prilike pogoduju rastu šume, koja je relativno dobro očuvana. Uspijevaju: hrast kitnjak i lužnjak, pitomi kesten, lipa, bukva, grab, te joha, vrba i topola. Uspijeva i sve kultivirano bilje.

Kategorija livada i pašnjaka zauzima u većem dijelu krajnji istočni dio Županije, to je područje iznad Novske. Dio tih potencijalnih ili postojećih livada pokriva geološki nestabilne terene u prirodnim uvjetima. Ovakve zone zajedno sa šumskim površinama protuerozivne funkcije predstavljaju sklop trajnog vegetacijskog pokrova s protuerozivnim učinkom kao primarnim zadatkom. Zone livada i pašnjaka predstavljaju osnovnu bio - ekološku hranidbenu podlogu za razvitak stočarstva i označava veliki prirodni potencijal za razvitak proizvodnje zdrave hrane.

1.2.2. *Prostorno-funkcionalne cjeline*

Postojeća prirodno-geografska obilježja imaju također značajan utjecaj na dosadašnji i budući razvitak ovog područja, kako u pogledu razvitka naselja tako i u odnosu na gospodarske aktivnosti smještene unutar promatranog područja.

Tako se u odnosu na zatečene prirodno-geografske karakteristike diferenciraju dvije različite funkcionalne cjeline i to: prigorska područja na sjeveroistočnom (veličine oko 163,40 km² ili 51% površine grada) i ravničarski prostor do reguliranog vodotoka Veliki Strug na jugozapadnom dijelu grada (156 km² ili 49% područja grada). Na kontaktnom području tih dviju zona, zauzimajući dio ravničarskog područja, formira se značajan urbani - razvojni prostor smješten oko i između postojećih prometnih koridora ceste i željeznice. Naime, na tom području sa radnim nazivom "centralni razvojno-prometni koridor" (uključivo i prostor neposredno uz njega), lociran je i najveći dio stanovništva (Novska - 7270 stanovnika, Brestača - 969 stanovnika, Rajić - 969 stanovnika, Nova Subocka - 689 stanovnika, Stari Grabovac - 432 stanovnika, Jazavica - 429 stanovnika, Borovac - 309 stanovnika, Paklenica - 296 stanovnika, Roždanik - 291 stanovnik, Vočarica - 207 stanovnik, odnosno ukupno 11.861 stanovnik ili 82,87% ukupnog stanovništva prema popisu 2001.god.), urbanih prostora te gospodarskih aktivnosti i sadržaja. Ujedno dio tog izgrađenog područja uz županijske ceste Ž-3124, Ž-3 251, Ž-3 252 te državnu cestu D-312 čini konurbaciju - neprekinuto urbano područje koje se proteže od naselja Nova Subocka na zapadnom rubu preko Novske do naselja Borovac na istočnoj granici Grada.

Prirodne značajke sjeveroistočnog prigorskog dijela (sjeveroistočno od županijskih cesta Ž-3124, Ž-3251, Ž-3252 i državne ceste D-312) prostora Grada Novske površine 163,4 km², smještenog između jugozapadnih padina Psunja i njezinih izdanaka, karakterizira reljef sa vrlo razvedenom konfiguracijom, kojeg obilježavaju uzvisine (hrbati-sedla) i udoline sa vodotocima - potocima (Subocka, Brestača, Novska, Čapljenac, Palaševac, Rijeka) i lokalnim putevima te izgradnjom koja se uz krajobrazno atraktivna područja šuma, livada i vinograda uvlači u prostor Psunja. Na tom dijelu prisutno je primarno korištenje prostora koje se prvenstveno manifestira kroz stočarstvo, ograničenu poljoprivredu i vinogradarstvo, a dijelom i vočarstvo uz značajna područja šuma kao potencijalnog resursa i državnih - zajedničkih lovišta.

1.2.3. *Gospodarsko-razvojne karakteristike*

U gospodarskom proizvodnom i razvojnom pogledu izuzetno velik značaj ima središnji prometni koridor unutar kojeg je uz naselje Novska i uži okolni prostor smješten pretežiti dio današnjih gospodarskih aktivnosti (industrija, mala privreda, skladišta i hladnjače, radne zone i dr.). Obzirom na vrlo dobru pristupačnost prostora unutar i uz rubove ovog koridora sa svih segmenata prometne infrastrukture (državne, županijske i lokalne ceste, uključivo magistralna glavna željeznička pruga) ovo je područje postalo (a bit će i u budućnosti) glavni razvojni prostor Grada Novske.

Dosadašnji razvitak gospodarstva oslanjao se prvenstveno na industriju, rudarstvo, te djelatnosti prometa i veza. Osim navedenog, od drugih djelatnosti nešto veće učešće imaju ugostiteljstvo i turizam, trgovina i poljoprivreda / ribarstvo. Gospodarske djelatnosti vezane uz proizvodne aktivnosti prateće industrije i male privrede skoncentrirane su u gradskom središtu, te neposrednim okolnim naseljima (Bročice).

Glavna obilježja ravničarskog-jugozapadnog područja Grada (bez prostora "centralnog prometno-razvojnog koridora"), jeste njegovo primarno usmjerenje na stočarstvo i poljoprivrednu proizvodnju kao rezultat kvaliteta i karakteristika zemljišta. Osim toga, rubni jugozapadni dio prostora sa površinom od oko 75,73 km² ulazi u područje parka prirode "Lonjsko polje", što predstavlja potencijalno područje za budući razvitak posebnih oblika turizma. Osnovne gospodarske aktivnosti na tom prostoru vezane su uz direktno iskorištenje postojećih prirodnih resursa i bogatstava kroz naprijed navedene aktivnosti.

Sjeverni dio teritorija Grada obuhvaća prigorsko-brdski prostor sa naseljima lociranim bliže sjevernom rubu i ravnijim dijelovima oko vodotoka Subocka. Obzirom na prostorno-prirodne, prometne i resursne karakteristike, gospodarske djelatnosti (sa značajno smanjenim brojem stanovništva) usmjerene su prvenstveno prema aktivnostima obiteljskog gospodarstva i malog poduzetništva u segmentu poljoprivrede, stočarstva, šumarstva, te znatno manje u okvirima obrtništva i zanatstva. Gospodarski značaj sjevernih dijelova teritorija proizlazi prvenstveno iz postojeće eksploatacije mineralnih sirovina (nafta-plin).

1.2.4. Demografski pokazatelji

Na prostoru jedinice lokalne samouprave Grada Novska, sa površinom od 319,40 km², boravilo je u navedenih 23 naselja prema popisu 2001. godine 14.313 stanovnika, što predstavlja smanjenje u odnosu na popisne godine 1981. (2733 stanovnika) i 1991. (2918 stanovnika). Naime, analizom demografskih pokazatelja može se konstatirati da je nakon 1857. godine, kada je na području današnjeg Grada Novske živio 5.771 stanovnik, prisutan stalni porast (prosječan) broja stanovnika, te 1991. godine na tom prostoru boravi maksimalno 17 231 stanovnik. Nakon 1991. godine dolazi do velikih demografskih promjena kao posljedica ratne agresije na tom području, pa je Novska 2001. godine imala 14.313 stanovnika što je za 17% manje nego 1991.godine.

Tabelama datim u prilogu ovog tekstualnog obrazloženja, izrađenim temeljem statističkih podataka iz popisnih godina 1981.,1991. i 2001. godine, ilustrirana je demografska situacija na području Grada Novske.

Analiza starosne strukture ukazuje na nepovoljne karakteristike demografske situacije. Naime, starije dobne strukture prešle su po učešću u ukupnom broju stanovnika prihvatljivu granicu od 10-12% te se može govoriti starijoj populaciji sa učešćem 16,7% =1991. odnosno 20,5% = 2001. godine.

Starenjem populacije opada i veličina domaćinstava te se ona smanjuju u svakom novom popisu stanovništva. Tako je veličina prosječnog domaćinstva sa 3,35 stanovnika u 1981. godini opala na 3,09 u 2001. popisnoj godini.

Značajan pokazatelj o postojećem stanovništvu daje pregled prema ostvarenoj školskoj spremi, koji ukazuje da problem školovanja, prosvjete i kulture treba u budućem razvojnom periodu posvetiti posebnu pažnju. Naime, oko 64% popisnog stanovništva u 1991. godini ima vrlo nisku razinu naobrazbe (bez škole ili samo osnovna).

Tablica 3. Stanovništvo

NASELJE		Broj stanovnika			Broj stanovnika			
		2001.		Index	1991		1981	Index
		Ukupno	%	2001/ 1991	Ukupno	%	Ukupno	91/81
		1	2	3	4	5	6	7
1	Bair	19	0,13	18,81	101	0,59	114	88,60
2	Borovac	309	2,16	47,01	656	3,81	743	88,83
3	Brestača	969	6,77	96,61	1003	5,83	981	102,24
4	Brezovac Subocki	9	0,06	5,96	151	0,88	209	72,25
5	Bročice	967	6,76	91,14	1061	6,16	966	109,95
6	Jazavica	429	3,00	76,74	559	3,25	615	90,89
7	Kozarice	543	3,79	104,82	518	3,01	601	86,19
8	Kričke	21	0,15	12,35	170	0,99	213	79,81
9	Lovska	11	0,08	4,82	228	1,32	275	82,91
10	Nova Subocka	689	4,82	115,80	595	3,45	536	111,01
11	Novi Grabovac	19	0,13	17,43	109	0,63	141	77,30
12	Novska	7270	50,79	90,27	8053	46,74	6877	117,10
13	Paklenica	296	2,07	61,92	478	2,78	535	89,35
14	Plesmo	86	0,60	79,63	108	0,63	136	79,41
15	Popovac Subocki	7	0,05	13,21	53	0,31	76	69,74
16	Rađenovci	2	0,01	8,33	24	0,14	58	41,38
17	Rajčići	10	0,07	11,49	87	0,50	148	58,78
18	Rajić	969	6,77	68,05	1424	8,27	1545	92,17
19	Roždanik	291	2,03	88,18	330	1,92	371	88,95
20	Sigetac Novski	161	1,12	94,70	170	0,99	191	89,01
21	Stara Subocka	597	4,17	114,15	523	3,04	564	92,73
22	Stari Grabovac	432	3,02	77,00	561	3,26	535	104,86
23	Voćarica	207	1,45	76,95	269	1,56	256	105,08
Ukupno		14313	100	83,06	17231	100	16686	103,27

Tablica 4. Stanovništvo (školska sprema i dobna struktura)

NASELJE		Školska sprema			Dobna struktura (91)		
		Bez škole, osnovna	Srednja škola	Viša i visoka	Starost u godinama		
					0-19	20-59	60 i više
		1	2	3	4	5	6
1	Bair	70	15	-	22	52	27
2	Borovac	404	130	9	150	366	123
3	Brestača	545	226	18	273	539	175
4	Brezovac Subocki	126	13	3	21	73	56
5	Bročice	578	203	19	328	551	156
6	Jazavica	342	92	9	160	284	105
7	Kozarice	322	58	1	168	256	90
8	Kričke	119	20	1	35	86	48
9	Lovska	178	20	-	49	113	65
10	Nova Subocka	321	116	7	180	293	106
11	Novi Grabovac	75	16	-	23	60	25
12	Novska	3140	2496	475	2457	4452	996
13	Paklenica	267	111	6	141	241	94
14	Plesmo	82	10	-	18	49	41
15	Popovac Subocki	41	3	-	14	27	12
16	Rađenovci	22	1	-	1	5	18
17	Rajčiči	67	8	2	18	44	25
18	Rajić	810	310	34	334	764	313
19	Roždanik	200	57	6	90	165	70
20	Sigetac Novski	117	26	-	35	91	43
21	Stara Subocka	350	64	5	136	259	126
22	Stari Grabovac	268	145	14	164	312	74
23	Voćarica	146	50	6	97	134	35
Ukupno		8590	4190	615	4914	9216	2823

Tablica 5. Domaćinstva (broj, veličina i gospodarska struktura)

NASELJE		Broj doma- ćinstava	Prosječna veličina	Broj domaćinstava		Prosječna veličina		Prema gospodarstvu 1991.	
		2001.	2001.	1991.	1981	1991	1981	Sa zemljom	Bez zemlje
		1	2	3	2	3	4	5	6
1	Bair	8	2,37	35	46	2,88	2,48	31	4
2	Borovac	114	2,71	205	210	3,20	3,54	166	39
3	Brestača	302	3,21	309	273	3,24	3,59	242	67
4	Brezovac Subocki	5	1,80	58	66	2,60	3,17	48	10
5	Bročice	311	3,11	318	277	3,34	3,49	174	144
6	Jazavica	135	3,18	157	154	3,56	3,99	116	41
7	Kozarice	155	3,50	155	163	3,34	3,69	120	35
8	Kričke	7	3,00	53	71	3,21	3,00	50	3
9	Lovska	6	1,83	76	81	3,00	3,39	73	3
10	Nova Subocka	211	3,26	189	161	3,15	3,33	149	40
11	Novi Grabovac	12	1,58	36	42	3,03	3,36	30	6
12	Novska	2322	3,13	2514	2059	3,20	3,34	995	1519
13	Paklenica	102	2,90	153	165	3,12	3,24	117	36
14	Plesmo	36	2,39	45	53	2,40	2,57	40	5
15	Popovac Subocki	4	1,75	19	24	2,79	3,17	17	2
16	Rađenovci	1	2,00	14	22	1,71	2,64	11	3
17	Rajčići	4	2,50	30	43	2,90	3,44	25	5
18	Rajić	352	2,75	479	499	2,97	3,10	374	105
19	Roždanik	102	2,85	102	100	3,23	3,71	93	9
20	Sigetac Novski	59	2,73	59	64	2,88	2,98	54	5
21	Stara Subocka	184	3,24	173	179	3,02	3,15	148	25
22	Stari Grabovac	141	3,06	166	151	3,34	3,54	111	55
23	Voćarica	63	3,28	64	69	4,20	3,71	51	13
Ukupno		4636	3,09	5409	4972	3,18	3,35	3235	2174

1.2.5. Urbani sustav i naselja

Detaljnija analiza pokazuje da uglavnom naselja u neposrednoj blizini središta Grada - naselja Novska, odnosno u blizini centralnog prometno-razvojnog koridora bilježe određeni porast u periodu 1981.-1991. godina (Novska, Brestača, Nova Subocka, Stari Grabovac, Voćarica), dok od ostalih naselja samo Bročice pokazuju takav pozitivan trend. Druga su naselja prostori više-manje konstantne depopulacije u dužem vremenskom periodu (1961.-1991.).

Navedeni pokazatelji govore o koncentraciji populacije na području središnjeg naselja koje predstavlja ujedno i mjesto sa najvećim brojem urbanih funkcija i gospodarskih subjekata. Postojeća depopulacija rubnih dijelova jedinice lokalne samouprave rezultat su kretanja stanovništva prema većim urbanim i gospodarskim središtima. Pored promjena u kretanju stanovništva značajne su promjene i u strukturama. U jedinici lokalne samouprave značajno je zastupljeno starije stanovništvo (16,39% stanovništva starije od 60 godina). Prema demografskoj valorizaciji, temeljem odabranih demografskih pokazatelja, veći broj naselja u Gradu Novskoj ulaze u kategoriju naselja sa nepovoljnim demografskim karakteristikama, čija su posebna obilježja demografska starost stanovništva.

Unutar postojećih odnosa u prostoru, a vezano uz kvalitetu i kvantitetu urbanih funkcija te gospodarsku atraktivnost pojedinog područja, naselje Novska predstavlja urbano područje - gradsko sjedište, sa značajem važnijeg lokalnog središta i utjecajem na ukupno područje veličine do 25.000 stanovnika (područje Grada ukupno 14.313 stanovnika, uz dodatak gravitirajućih područja - općina Jasnovac i Lipovljani).

Od preostalih naselja samo Brestača i Rajić imaju karakteristike lokalnog središta (manjeg lokalnog središta), a vezano uz svoju veličinu i gravitacijski prostor koji obuhvaća područje sa 2000-5000 stanovnika. Obzirom na zastupljenost urbanih funkcija i dobru prometnu povezanost, može se konstatirati da se sva naselja značajno oslanjaju na funkcije i sadržaje locirane unutar gradskog središta.

Kao posljedica postojećih karakteristika središnjih naselja i njihove relativno ograničene funkcije, stanovništvo radi korištenja značajnijih sadržaja i usluga gravitira prema državnom središtu - gradu Zagrebu ili županijskom centru gradu Sisku, odnosno drugim većim okolnim gradovima (Kutina, Nova Gradiška).

Zatečene urbane-ruralne strukture na području Grada Novske predstavljaju uglavnom, uz izuzetak Novske, manja naselja. Samo Novska značajnije iskače po veličini, te se na području naselja koncentrira 7.270 stanovnika ili gotovo 50% stanovništva sa područja Grada. Slijedeća područja koncentracije stanovništva predstavljaju naselja Brestača, Bročice i Rajić koja se kreću oko 1000 stanovnika (Brestača = 969, Bročice = 967 i Rajić = 969), te obuhvaćaju daljnjih 20% ukupnog stanovništva. Znači da na prostoru navedena četiri naselja danas živi gotovo 70%

odnosno skoro 3/4 ukupnog stanovništva Grada. Druga naselja predstavljaju manja ruralna područja veličine 429 do 689 stanovnika (Jazavica, Kozarice, Nova Subocka, Stara Subocka, Stari Grabovac). Preostala naselja značajno su manje veličine sa samo 2 do 309 stanovnika (Bair, Borovac, Brezovac Subocki, Kričke, Lovska, Novi Grabovac, Paklenica, Plesmo, Popovac Subocki, Rađenovci, Rajčić, Roždanik, Sigetac Novski, Vočarica).

Navedena naseljenost prostora imala je odraza i na postojeću veličinu izgrađenog prostora u naseljima sa ukupnom površinom od 773,12 ha, koja čini samo 2,42 % površine Grada, a postojeća gustoća unutar tog područja iznosi prosječno 18,51 st./ha. Značajno manji prostori realizirani su u okviru građevinskih područja izdvojene namjene (gospodarske djelatnosti I-K) locirani izvan naselja. Oni obuhvaćaju površinu od 38,56 ha ili samo 0,12 % teritorija Grada. Ukupno građevinsko područje (naselja i izvan naselja) izgrađeno je sa veličinom od 811,68 ha ili 2,54 % prostora obuhvata plana. Tako niska izgrađenost područja Grada rezultira značajnim očuvanim prirodnim područjima - poljoprivrednim i šumskim zemljištem koje je u svim kategorijama zastupljeno sa ukupnom površinom od 30.071,73 ha ili 94,15% razmatranog teritorija.

Uzevši u obzir i postojeće vodotoke sa površinom od 407,23 ha ukupno prirodno okruženje čini gotovo 96% površine Grada Novska. Pri tome ostale površine, vezano prvenstveno uz infrastrukturne koridore (radi njihove značajne prisutnosti u prostoru (ceste, željeznice, dalekovodi), učestvuju sa 649,36 ha ili 2,03 % teritorija, tj. gotovo isto kao i sva građevinska područja naselja.

Detaljniji pregled postojeće (2003. godine) raspodjele prostora po njegovoj namjeni unutar čitavog prostora Grada Novske daje slijedeća tabela:

Tablica 6.

**PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA NOVSKA
 KVANTIFICIRANI POKAZATELJI: POSTOJEĆA NAMJENA I KORIŠTENJE PROSTORA 2003. GOD.**

Red broj	GRAD NOVSKA	Oznaka	Ukupno ha	% od površine Grada	stan./ha (1)	m ² /stan.
1.0	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA					
1.1	Građevinska područja naselja					
	A. PRIGORSKO SI PODRUČJE	GP	128,85	0,41		
	B. SREDIŠNJE PODRUČJE	GP	541,28	1,69		
	C. RAVNIČARSKO JZ PODRUČJE	GP	102,99	0,32		
	UKUPNO:		773,12	2,42	18,51	540,15
1.2	Izgrađene strukture van građevinskog područja naselja	I-K	41,78	0,13		
		E	(3934,64)			
		H	-			
		T	-			
		R	-			
	UKUPNO:		41,78	0,13		29,19
	GRAĐEVINSKO PODRUČJE SVEUKUPNO		814,90	2,55		569,34
1.3	Poljoprivredne površine - obradive	P	-			
		P1	4226,76	13,23		
		P2	1214,41	3,80		
		P3	2077,80	6,51		
	UKUPNO:		7518,97	23,54		5253,25
1.4	Šumske površine - gospodarske	Š	-			
	- zaštitne	Š1	9644,64			
	- posebne namjene	Š2	-			
		Š3	6438,03			
	UKUPNO:		16 082,67	50,36		11236,41
1.5	Ostale poljoprivredne i šumske površine ukupno	PŠ	6466,87	20,24		4518,18
1.6	Vodne površine: - vodotoci	V	407,23			
	- jezera		-			
	UKUPNO:		407,23	1,28		284,52
1.7	Ostale površine	N	-			
		IS	636,82	1,99		
		G	12,54	0,04		
	UKUPNO:		649,36	2,03		453,68
	GRAD SVEUKUPNO		31940,00	100	0,45	22.315,38

(1) Korišten je broj stanovnika iz popisa 2001. godine = 14.313

1.3. PROSTORNO RAZVOJNE I RESURSNE ZNAČAJKE

Područje Grada Novske predstavlja geografsku cjelinu unutar koje se razlikuju dva specifična fizionomska područja i krajolika karakteristična za ovo područje i to: prigorski dio na sjeveroistočnom dijelu prostora sa terenskim i reljefnim ograničenjima pogodan za stočarstvo (ograničenu poljoprivredu), te vinogradarstvo i voćarstvo (kao tradicionalne djelatnosti) izgrađen uglavnom manjim naseljima, dok se drugi veći dio nizinskog - ravničarskog područja pruža od županijskih cesta Ž-3124, Ž-3251, Ž-3252 i državne ceste D-312 do reguliranog vodotoka Veliki Strug. Unutar tog ravničarskog područja sa izuzetnim pogodnostima prostora za razvoj poljoprivrede i stočarstva nalazi se i Park prirode Lonjsko polje, koji zauzima veći dio južnog rubnog područja Grada Novske.

Na kontaktu između prigorskog i ravničarskog dijela razvio se urbani sustav niza naselja koja u jednom neprekinutom nizanju - konurbaciji prate županijske ceste Ž 3124, Ž-3251, Ž-3252 i državnu cestu D-312 od jugoistočne granice grada (naselje Borovac), preko naselja Rajić, Roždanik, Jazavica, Vočarica, Paklenica, Stari Grabovac, Novska i Brestača do sjeverozapadne granice sa naseljem Nova Subocka. Unutar tog kontaktnog područja, kao što je već naprijed navedeno, razvija se i važan infrastrukturni sustav od značaja za državu i županiju (autocesta, županijska cesta, magistralna željeznička pruga, dalekovodi, naftovodi i plinovodi).

Posve je jasno da zatečeni prirodni uvjeti kao i postojeća izgrađenost prostora (u pogledu naselja, postojećeg gospodarstva i infrastukture) pružaju vrlo dobre mogućnosti gospodarskog razvitka. Naime, Grad Novska u okviru svog teritorija raspolaže sa velikim površinama kvalitetnog poljoprivrednog i šumskog zemljišta, kao i mineralnim sirovinama (nafta) koje već danas u eksploataciji predstavljaju važan dio gospodarstva.

Glavni oslonac ukupnom gospodarstvu, uz nekoliko većih i značajnijih gospodarskih subjekata, danas predstavljaju manje gospodarske jedinice u formi male privrede ili obiteljskih gospodarstva bilo u sektoru zanatsko servisne proizvodnje, trgovine, usluga i ugostiteljstva ili poljoprivredne odnosno stočarske proizvodnje.

Isto tako, temeljem značajnih prirodnih vrijednosti (Park prirode, šumovito područje Psunja i dr.) moguće je na području Grada razvijati i određene segmente turizma (seoski, ekološki, izletnički) koristeći pri tom i postojeća lovna područja kao jednu od mogućnosti za daljnji razvoj turizma.

Do sada su samo djelomično iskorištene komparativne prednosti i vrijednosti ovog prostora (položaj, resursi). Zato treba nastojati optimalno iskoristiti sve one prednosti koje pružaju glavni čimbenici na kojima treba temeljiti budući razvitak ovog grada (prometne pogodnosti, postojeći veći gospodarski sustavi, razvijenost komunalne infrastrukture).

U skladu s glavnim obilježjima prostora, vrednujući njegov položaj, prirodnogeografske uvjete, demografske prilike i dosadašnju razvijenost gospodarstva te ocjenjujući mogućnosti budućeg razvitka, daju se planske smjernice za usmjeravanje društvenog, gospodarskog, demografskog i prostornog razvitka u naseljima i izdvojenim područjima izvan naselja:

- Ne očekuju se veće promjene u usmjeravanju razvoja gospodarstva. Dakle, i dalje treba očekivati da će eksploatacija mineralnih sirovina (nafta), uz druge danas postojeće veće proizvodne subjekte, uključivo prateće industrijske djelatnosti vezano uz eksploataciju mineralnih sirovina i proizvodnju hrane, uključivo poljodjelstvo, stočarstvo, voćarstvo i vinogradarstvo, zajedno sa turizmom i lovstvom predstavljati nositelje gospodarskog razvitka Grada Novske. Razvijanjem drugih djelatnosti (proizvodno-prerađivačkih i uslužnih), kao i čitavog niza kvartarnih djelatnosti vezanih uz funkcije jedinice lokalne samouprave, treba podržavati potrebe osnovnih djelatnosti, koristiti komparativne prednosti ovog područja (prometna infrastruktura i blizina velikih gradova), a sve i u funkciji povećanja zaposlenosti, te podizanja standarda i kvalitete življenja lokalnog stanovništva.
- U naseljima manjih lokalnih centara treba razvijati prvenstveno one društvene djelatnosti i druge središnje funkcije, koje su potrebne stanovništvu ovog područja u svakodnevnom životu. Sve ostale središnje funkcije i društvene djelatnosti višeg reda trebat će stanovnici ovog grada koristiti najprije, Novskoj, kao najbližem gradskom središtu (i bivšem općinskom središtu), odnosno u županijskom središtu Gradu Sisku ili Gradu Zagrebu.
- Ako se budu optimalno koristile komparativne prednosti i vrijednosti ovog prostora, može se očekivati blagi porast broja stanovnika, tako da bi do 2015.g. tu moglo stalno živjeti oko 16.700 stanovnika u oko 5.500 domaćinstava, sa prosječnom veličinom domaćinstava od 2,9 - 3,1 člana. Prosječna gustoća naseljenosti iznosila bi oko 52 stanovnika na km². Unutarnji razmještaj stanovništva kretati će se sukladno atraktivnosti pojedinih njegovih područja i naselja, te će biti usmjeren prema područjima i naseljima s najoptimalnijim uvjetima za rad i stanovanje lokalnog stanovništva.
- Vezano uz koncentraciju stanovništva i gospodarstva treba ostvarivati daljnji razvitak infrastrukturnih sustava (prometa, energije, opskrbe vodom, odvodnje, telekomunikacija i drugih), kako bi se što uspješnije ostvarili postavljeni ciljevi i zadovoljile potrebe stanovništva i gospodarstva.

1.4. PLANSKI POKAZATELJI I OBVEZE IZ DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA ŠIREG PODRUČJA I OCJENA POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA

Područje Grada Novske bilo je razmatrano u okviru čitavog niza dokumenata prostornog uređenja kao dio teritorije bivše općine Novska. Naime, za to područje donesen je 1980. godine Prostorni plan općine Novska s nekoliko provedenih parcijalnih (manjih) izmjena i dopuna.

Već samo donošenje osnovnog dokumenta 1980. godine ukazuje da je od dana izrade proteklo više od 20 godina, što znači da su određeni gospodarsko-razvojni i demografski parametri na ukupnom prostoru bivše općine Novska (uključivo i područje nove jedinice lokalne samouprave - Grad Novsku) do danas značajno promijenjeni. Iz tog razloga su projekcije date u pogledu broja stanovnika i veličine građevinskog područja, a uz to vezano i mreže središnjih naselja te njihovog opremanja urbanom i komunalnom infrastrukturom, postavljene na značajno predimenzioniranim prognozama te ih treba revidirati. Isto tako, Odredbe za provedbu ovog prostorno-planskog dokumenta izrađivane su u drugačijem društveno-političkom, gospodarskom i vlasničkom okruženju te je njihova primjena danas značajno otežana.

Naime, tom Planu nedostaju kvalitetni elementi provedbe i praćenja, pri čemu je i razvojno gospodarski, demografski te prometno-infrastrukturno-komunalni segment Plana neadekvatan za današnju novu situaciju u pogledu teritorijalnog ustrojstva i novih vlasničkih odnosa. Iz tog razloga je moguće koristiti samo dijelove analitičkih razmatranja provedenih u okviru tog Plana, dok se novi adekvatni i odgovarajući ciljevi i strategija prostornog razvitka te namjena i kapacitiranje prostora, primjereni današnjim i novim potrebama stanovništva i grada, moraju sagledati i provoditi temeljem posve novog prostorno-planskog dokumenta izrađenog za područje nove jedinice lokalne samouprave Grada Novske.

Upravo i iz tih razloga došlo je do izrade novog Prostornog plana uređenja područja grada Novske, kako bi se u sadašnjim uvjetima sagledale realne mogućnosti kvalitetnog budućeg razvitka, te dala adekvatna i primjenjiva prostorno-planska rješenja.

Osim navedenog prostorno-planskog dokumenata, koji je na određen način rezultirao samo generalnim smjernicama za uređivanje prostora novoformiranog Grada Novska (ranije u okviru Općine Novska) postoji i određen broj prostorno-planskih dokumenata najviše razine koji su dali opće ciljeve i smjernice vezano uz uređivanje prostora, kao i utvrdili određen značaj područja Grada Novske u okviru ukupnog državnog teritorija. Tako su 1997. i 1999. godine usvojeni i doneseni od Zastupničkog doma hrvatskog državnog Sabora "Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske", "Program prostornog uređenja Republike Hrvatske" i "Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske". Obzirom na značaj tih

dokumenata prostornog uređenja u smislu formiranja općih ciljeva i smjernica za uređivanje prostora pojedinih manjih prostornih jedinica (prvenstveno županija, gradova i općina), želi se i u okviru analize planskih pokazatelja i obveza iz drugih dokumenata prostornog uređenja definirati osnovne parametre u okviru navedenog “Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske”, a koji se odnose na:

- Potrebu povećanja kvalitete življenja i uravnoteženja razvoja svih područja države, kroz uspostavu policentričnog modela prostornog razvitka sa snažnijom afirmacijom srednjih i malih gradova;
- Osiguranje racionalnog korištenja i zaštite nacionalnog dobra, prvenstveno kroz svrhovito korištenje i namjenu prostora, pri čemu se takvim korištenjem prostora treba očuvati fizička i funkcionalna kvaliteta poljoprivrednog i šumskog zemljišta, uključivo zaštitu prirodnih vrijednosti i stvorenih resursa uz očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti;
- Predviđanje smanjenja koncentracije stanovništva u velikim gradovima te poticanje njegovog naseljavanja prema srednjim i malim gradovima, lokalnim središtima i slabije naseljenim područjima, pri čemu usmjeravanje procesa urbanizacije treba ići ne samo prema gradskim naseljima već treba uključiti i ruralna područja, posebno u depopulacijskim prostorima;
- U okvirima planiranja sustava - mreže naselja, što predstavlja jedan od temeljnih elemenata organizacije prostora, treba omogućiti uravnoteženu strukturu i oblik razvoja naselja i prostorni raspored stanovništva, pri čemu je posebno važno razvijanje ili osnivanje lokalnih žarišta razvitka kao uporišta za policentrični razvitak mreže gradskih središta.
- U okviru manjih naselja treba osigurati njihovu revitalizaciju, posebno kod onih za koja postoji jasno određeni javni interes zbog njihove uloge u prostornoj organizaciji određenog područja, pri čemu treba poticati optimalno korištenje postojećih građevinskih područja i zaustaviti njihova daljnja neopravdana širenja.

Svi zahvati na uređivanju prostora u uskoj su vezi sa zaštitom prirodne i graditeljske baštine. Obzirom na vrijednost prirodnog prostora na dijelu Grada Novske, a vezano uz Park prirode Lonjsko polje, istom je i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske dat poseban značaj, posebno iz razloga što se na područje Parka prirode odnose i značajne međunarodne aktivnosti kao što je to “Ramsarska konvencija o zaštiti močvarnih staništa”, te projekt “Important bird areas”.

Pri tome posebno kvalitetan odnos treba uspostaviti i prema krajoliku, pa se u Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske naglašava potreba izbora odgovarajućih namjena sa ciljem osiguranja zaštite i primjerenog uređenja područja s karakterističnim uzorcima naselja (poluurbane i ruralne cjeline), ili

naglašenim kulturno-krajobraznim značenjem, prostora izuzetnih - svojstvenih vizuelnih oblika s velikom raznolikošću prirodnih i kulturnih elemenata, odnosno područja većeg značenja za zaštitu prirode (prirodni vodotoci, šume i dr.), uključivo prirodne biotope (posebna staništa, močvare i dr.). Kod toga prirodne krajolike treba očuvati u što većoj mjeri, a tamo gdje su narušene prirodne i estetske vrijednosti treba ih sanirati odgovarajućim mjerama. Pri tome planiranje lokacija velikih gospodarskih i infrastrukturnih građevina, te planiranje i projektiranje trasa infrastrukture mora proizlaziti iz krajnje pažljivog i pozitivnog odnosa prema krajobrazu.

“Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske” definirane su i osnovne smjernice za organizaciju i uređenje prostora, pri čemu prostore za izgradnju treba određivati na način da se ne smanjuju šumske i kvalitetne poljoprivredne površine uz osiguranje zaštite voda. Korištenje prostora izvan građevinskog područja namijenjeno je prioritetno poljoprivredi i šumarstvu i vodnom gospodarstvu s težnjom očuvanja što većih i kontinuiranih površina i prirodnih režima. Pri tome se fomiranje novih ili proširenje postojećih građevinskih površina treba bazirati na prostornim rezervama već zauzetog prostora, mogućnostima ostvarenja optimalnih gustoća naseljenosti, pri čemu se ista ne mogu proširivati uz državne ceste, vrijedna poljoprivredna zemljišta, te druga zaštićena i rezervirana područja za potrebe državne i regionalne infrastrukture. Prilikom dimenzioniranja veličine građevinskih područja daje se preporuka za postizanje orijentacijskog standarda koji iznosi 300 m² površine naselja po stanovniku.

Navedeni ciljevi i smjernice utvrđeni u okviru Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske trebaju poslužiti kao orijentacija za dimenzioniranje i organizaciju prostora novg Grada Novske uvažavajući sve postavke zaštite prostora.

Tijekom izrade Prostornog plana Grada konzultiran je doneseni Prostorni plan Sisačko-moslavačke županije, kao i pojedine studije izrađene za područje Županije, te je primjenom smjernica i uvjeta iz planske dokumentacije više razine uspostavljena potpuna koordinacija i usaglašenost između Prostornog plana Grada Novska i Prostornog plana Županije.

1.5. OCJENA STANJA, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA RAZVOJA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKE I GOSPODARSKE PODATKE TE PROSTORNE POKAZATELJE

1.5.1. Ocjena dosadašnjeg prostornog razvoja i korištenja prostora

Naprijed analizirani dosadašnji prostorni razvoj te namjena i korištenje prostora unutar Grada Novske ukazuje na usmjeravanje određenih razvojnih ili stagnacijskih procesa na pojedina područja Grada. Tako je evidentan značaj centralnog razvojnog (urbano-gospodarskog i prometnog) koridora te kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta, koja područja predstavljaju prostore sa koncentracijom naselja i većinom stanovništva Grada, pri čemu naselja u neposrednoj blizini gradskog naselja Novska poprimaju karakteristike prijelaznog mješovitog urbanog tipa. Dosadašnji urbani i gospodarski razvitak koncentriran je uz županijske ceste Ž-3124, Ž-3251, Ž-3252 i državnu cestu D-312 koje čitavom dužinom prolaska kroz područje Grada predstavljaju jedno kontinuirano urbano područje sa značajnom koncentracijom stanovništva, urbanih funkcija i gospodarstva. Daljnjim razvitkom prometnih i drugih gospodarskih funkcija, prometno-razvojni središnji koridor dobiti će još veću važnost u pogledu daljnjeg razvitka naselja, koncentracije stanovništva i gospodarstva, kojima će se podmirivati potrebe i preostalih rubnih dijelova.

Analitički pokazatelji razmatrani za centralno razvojno područje ukazuju na polagan, ali konstantan rast značaja tog prostora u okvirima demografskih i gospodarskih pokazatelja. Najlošije stanje u demografskom i gospodarskom pogledu prisutno je na pojedinim dijelovima prigorskog dijela Grada (naselja Brezovac Subocki, Lovska, Rađenovci, Rajčići, Popovac Subocki).

Karakteristike tih rubnih područja su takve da ukazuju na relativno tešku demografsku, a s time i gospodarsku situaciju, odnosno evidentno je pražnjenje tog prostora na kojem su u zadnjem desetgodišnjem popisnom razdoblju najprisutniji negativni demografski procesi. Sigurno je da će ta područja i nadalje predstavljati prostor gubljenja stanovnika uz njihovo smanjeno korištenje dijelom samo kao mjesta sekundarnog i povremenog stanovanja za stanovništvo, koje će se premjestiti prema urbano-gospodarski i razvojno atraktivnijem području centralnog prometnog razvojnog koridora.

Opremljenost prostora prometnom i komunalnom infrastrukturom relativno je dobra, ako se uzme u obzir veličina naselja (uglavnom u rasponu od 150 do 900 stanovnika), te relativno niska gustoća naseljenosti koja se kreće oko 54 st./km². Može se konstatirati da je prometna povezanost naselja dobra (uzevši u obzir naprijed navedene parametre postojećeg korištenja prostora) pri čemu treba poboljšati prometnu infrastrukturu na dijelu prigorskog područja, kao i na prostoru

središnjeg naselja Novska (zaobilaznice gušće izgrađenih dijelova naselja). U okviru tih aktivnosti prioritet ima realizacija zaobilaznice naselja Novska, budući da izgradnja prometne mreže na unutrašnjem prigorskom području ima svoju opravdanost tek u daljoj budućnosti.

1.5.2. Mogućnosti i ograničenja razvoja

Mogućnosti daljnjeg razvoja prvenstveno su vezane uz prirodne i prostorno-prometne pogodnosti područja koje karakterizira kvalitetno poljoprivredno zemljište, razvijena prometna infrastruktura, te visoka kvaliteta prirodnog područja jugozapadnog dijela grada (Park prirode Lonjsko polje) i sjeveroistočnog dijela izraženo kroz šumovita područja Psunja.

U odnosu na opisane pretežito prisutne prirodne karakteristike sjevernog i južnog dijela prostora Grada, unutar njegovog teritorija formirano je posebno tipološki posve različito područje koje predstavlja središnji prostorno-razvojni i prometni koridor, sa anglašeno nazočnom izgradnjom naselja i gospodarstva, na kojemu će se razvojne mogućnosti bazirati u okviru industrijsko-proizvodnih, servisnih, prometnih i drugih djelatnosti kao nadgradnja osnovnih resursa poljoprivrede, stočarstva, vinogradarstva i voćarstva, te eksploatacije mineralnih sirovina. Osim toga, unutar tog područja doći će do značajnog razvitka društvene infrastrukture u okvirima središnjih naselja te čitavog niza pratećih djelatnosti.

Ograničenja razvoja na predmetnom području Grada Novska proizlaze iz postojeće demografske situacije, razvijenosti urbane strukture naselja, te prateće društvene i komunalne infrastrukture. Isto tako određena ograničenja razvoja proizaći će iz postavljenih uvjeta zaštite kulturnih dobara lociranih unutar naselja, te pojedinih vrijednih dijelova prirodnog prostora, vezano uz područje Parka prirode Lonjsko polje, šumovite predjele Psunja, te zaštitu krajolika i vodotoka. Međutim, sva ograničenja koja proizlaze iz uvjeta kvalitetnije i značajnije zaštite prirode mogla bi se smatrati dobrodošlim, budući će i sagledani razvitak ovog područja biti temeljen dijelom na ekološkim vrijednostima prostora i što višoj razini očuvanja i zaštite prirodnih vrijednosti. Radi toga će način budućeg uređivanja i korištenja prostora biti u direktnoj relaciji prema očuvanju prirodnih vrijednosti koje će imati veliki značaj, a uređivanje prostora treba se realizirati na način koji u potpunosti osigurava i unapređuje prirodne vrijednosti područja. Takav pristup uvjetuje da se nova izgradnja usmjerava na i uz područje postojećih većih i već gospodarski razvijenih naselja, dok se samo pojedine gospodarske aktivnosti i izgradnja vezana uz proizvodnu djelatnost (obiteljska gospodarstva, farme, plastenici - staklenici) locira unutar prirodnih resursa nužnih za odvijanje takve djelatnosti. Pri tome se ta izgradnja treba usklađivati sa svim ograničenjima koja proizlaze iz potreba zaštite prostora, što se posebno odnosi na eksploataciju mineralnih sirovina.

Drugi tip ograničenja razvoja prisutan je vezano uz kvalitetnije već uređene poljoprivredne prostore, kako u odnosu na vrijednost i bonitet zemljišta, tako i radi njihovih prirodnih i krajobraznih kvaliteta. Obzirom na izneseno, daljnji razvoj

u tom prostoru ograničiti će se samo na korištenje poljoprivrednog zemljišta u svrhu poljoprivredne proizvodnje, dok će se građenje i formiranje novih zona izgradnje vezati neposredno uz postojeća naselja i već izgrađena gospodarska područja.

Zaključno se može konstatirati da Grad Novska, kao novoosnovana jedinica lokalne samouprave mora istražiti i utvrditi nove razvojne mogućnosti koje proizlaze iz ranije opisanih kvaliteta njezinog područja. Posve je jasno da će se te kvalitete odraziti i na društveno-gospodarsku preobrazbu i proces urbanizacije u ovom dijelu Sisačko-moslavačke županije koji je do sada uključivao i područja novih - susjednih općina - Lipovljani i Jasenovac.

Temeljem ovako formiranih generalnih ciljeva prostornog razvoja vezano uz postojeće resurse, demografska i gospodarska kretanja, te evidentirana ograničenja razvitka, osigurati će se u okviru prostorno-planskih rješenja optimalni prostori (po lokaciji, veličini, prometno-komunalnom opremanju) kako bi se i na taj način, preko prostorno-planskog dokumenta, omogućila i potaknula realizacija budućeg demografskog i gospodarskog napretka.

1.6. ZAŠTITA KULTURNIH DOBARA

1.6.1. Stanje dokumentiranosti i obrađenosti kulturnih dobara na području Grada

Prostorni plan Grada Novska obuhvaća dio područja Sisačko moslavačke županije za čiji je Prostorni plan izrađena Konzervatorska podloga (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu, god. 1999). Konzervatorska podloga izrađena je i za potrebe PPUG Novska (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu, god. 2002).

Bibliografske jedinice koje obrađuju i bave se istraživanjem i problematikom povijesti, kulturno povijesnog i gospodarskog razvitka razmatranog područja su relativno brojne. Temeljito je obrađena sakralna baština, u stručnim monografijama ali i u vodičima pojedinih župa, dok su ostale vrste kulturnih dobara nedovoljno istražene i dokumentirane. To se prije svega odnosi na seoska naselja s povijesnim kontinuitetom od srednjeg vijeka i očuvanom tradicijskom arhitekturom, stambenom i gospodarskom.

1.6.2. Obveze iz dokumentacije (Planova) višeg reda

Obveze iz Konzervatorske podloge za Prostorni plan Sisačko moslavačke županije, koje se odnose na područje Grada Novske su:

- izrada Konzervatorske podloge za Prostorni plan uređenja grada
- izrada Konzervatorske podloge za Urbanistički plan uređenja grada Novske
- izrada Konzervatorske podloge za Detaljni plan uređenja povijesne jezgre Novske
- valorizacija i zaštita naselja seoskih obilježja na području kontaktne zone Parka prirode Lonjsko polje
- smanjenje neizgrađenih dijelova građevinskih područja naselja zacrtanih važećim Prostornim planom (bivše) općine Novska koji se primjenjuje na području Grada Novska, u cilju uspostavljanja kvalitetnijih odnosa u prostoru i očuvanja tradicionalnog krajolika.

1.6.3. Stanje evidencije i pravne zaštite nepokretnih kulturnih dobara

Unutar granica Grada Novska do sada je bila provedena zaštita na gradskoj cjelini Novske i nekolicini pojedinačnih kulturnih dobara: registriranih kulturnih dobara 5, preventivno zaštićenih kulturnih dobara 12, evidentiranih 18.

Zaštita je provedena na razmjerno malom broju objekata kulturno - povijesnog nasljeđa i prema današnjim kriterijima manjkavo, stoga je predviđen detaljan obilazak cjelokupnog terena, inventarizacija i valorizacija svih elemenata baštine.

Rekognosciranjem terena za potrebe izrade ove dokumentacije i Konzervatorske podloge za Prostorni plan Sisačko moslavačke županije ustanovljeno je da postoji još velik broj kulturno povijesnih vrijednosti koje imaju svojstva kulturnog dobra te ih u okviru izrade Konzervatorske podloge za Prostorni plan uređenja Grada treba obraditi i na taj način uspostaviti sustav mjera njihovog očuvanja i zaštite. Osim toga, sukladno suvremenim stavovima zaštite kulturne baštine, potrebno je redefinirati zone zaštite uz postojeća zaštićena kulturna dobra.

1.6.4. Inventarizacija povijesnih naselja, definiranje zona i stupnjeva zaštite

Povijesna naselja na području Grada Novske po vrsti pripadaju seoskim naseljima. Izuzetak je gradsko naselje Novska, koje zbog svojih upravnih funkcija i intenzivnije recentne izgradnje ima gradska obilježja. Za područje Novske predviđa se izrada Urbanističkog plana uređenja u okviru kojeg je potrebno izraditi Konzervatorsku podlogu, a istom će se stručno obraditi kulturno povijesne vrijednosti unutar gradskog područja.

U grupi seoskih naselja razlikujemo s jedne strane naselja s određenim stupnjem centraliteta i ona koja imaju isključivo stambenu i gospodarsku ulogu. Naselja sa centralnim sadržajima (sjedište župe, škole, poštanskog ureda, sajmovi, trgovine, groblje) i nekad upravnom ulogom (sjedište sudčije), razvila su složenije prostorne i građevne oblike u vidu razvijene matrice s mrežom ulica i prostorom trga. Razvila su se uz glavne prometne pravce, na raskrižjima, kao podgrađe ili na reljefno istaknutim lokacijama.

Sva naselja seoskih obilježja nastala su uz bivšu krajišku cestu i uz kapilarnu mrežu lokalnih puteva koji se odvajaju, tako da je matrica južno i uz ovu glavnu cestu izrazito linijska (dužine po nekoliko kilometara), dok se sjeverno od ceste prilagođava terenu pa je linijska, krivudava ili razgranata.

Jedino gradsko naselje Novska nastalo na najpovoljnijoj poziciji ovog prostora ima razvijenu matricu koju je odredila glavna cesta, padine Psunja, potok Novska i željeznička pruga. Naselje ima izdiferencirano središte sa svim važnim javnim građevinama i gradskim parkom. To je ujedno i najvrednija povijesna cjelina koja ima status kulturnog dobra.

Osim povijesne cjeline Novske sačuvani su dijelovi vrijednih ruralnih cjelina Borovac, Rajić, Kozarice, Plesmo i Stara Subocka koje su posebno obrađene u katalogu naselja sa prikazom starog katastra, zonom zaštite i fotodokumentacijom.

Ostala seoska naselja nisu uspjela razviti unutrašnju organizaciju na viši nivo, a niti sačuvati identitet osim u pojedinačnim detaljima.

Naselja Gornje i Donje Kričke, Brezovac Subocki i Lovska nisu detaljno obrađena zbog napuštenosti i potencijalne opasnosti kao posljedica domovinskog rata. Detaljnija obrada navedenih naselja trebala bi uslijediti nakon što se osigura siguran pristup građevnim česticama unutar naselja.

Središte naselja obično je markirano kapelom, spomen obilježjem, uređenim prostorom uz školu, trgovinom ili značajnijom stambenom građevinom. Sačuvan je i niz pojedinačnih primjera tradicijske gradnje unutar naselja, međutim, ne može se izdvojiti više niti jedna cjelina očuvanih ambijentalnih vrijednosti.

Obzirom na načela i ciljeve zaštite kulturne baštine određuju se osnovne smjernice i uvjeti zaštite za: povijesne cjeline (urbane i ruralne), pojedinačne zaštićene građevine, arheološke lokalitete i nalazišta te kultivirani krajolik.

Područja zaštite kulturno-povijesnih vrijednosti u izdvojenim zonama - povijesnim naseljima, odnosno njihovim dijelovima provode se stoga u svrhu očuvanja tradicijske slike naselja a time i njihove prepoznatljivosti kao nositelja identiteta kulturnog krajolika. U cilju očuvanja graditeljske baštine i prepoznatljivosti prostora određene su zone zaštite za 6 naselja. Ostala naselja su izgubila izvorni izgled od kog su sačuvani samo njegovi pojedinačni dijelovi.

Za navedene povijesne cjeline definirane su zone zaštite:

- **zona potpune zaštite cjeline** (zaštita matrice, postojeće parcelacije, tradicijske stambene arhitekture i prateće gospodarske i komunalne opreme naselja)
- **kontaktna zona** obuhvaća izgrađene dijelove naselja gdje je zastupljena novija gradnja na postojećoj matrici, ali prihvatljivog mjerila i oblikovanja.

Mjere zaštite su određene prema zonama zaštite i klasifikaciji pojedinačnih kulturnih dobara koji se štite na temelju Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Mjerama zaštite utvrđuju se režimi i oblici intervencije u pojedinim zonama ili za pojedine građevine.

Proširenje građevinskih područja postojećih naselja treba planirati na način kojim bi se prije svega očuvao prepoznatljiv krajolik koji ga okružuje, zadržala prepoznatljivost i homogenost slike povijesnog naselja, kvalitetna ekspozicija naselja ili njegovih dominantnih dijelova, što u većini slučajeva znači da je neprihvatljivo širenje građevinskih područja u smjeru prilaznih puteva. Osobito je važno da se kod linijskih naselja ne predviđaju odvojci koji će izmijeniti kontinuirani izduženi volumen.

U planiranju širenja građevinskih područja naselja, njihovom dimenzioniranju i prostornom smještaju treba nastojati očuvati njegov karakter, s obzirom na tip (longitudinalno selo ili razgranato naselje), i karakter naselja (selo sa središnjim funkcijama, zaselak). Jednako je važno čuvanje kvalitetnog pejzažnog okruženja, poljodjelskih površina, šuma i sl., jer cjelovitu sliku naselja, osim njegove građevne strukture čini i pripadajuće pejzažno okruženje.

1.6.5. Inventarizacija povijesnih građevina i sklopova te arheoloških zona

Zaštita kulturne i prirodne baštine postavlja se kao važan zadatak na kom Grad Novska treba graditi svoj identitet. Konzervatorskom podlogom utvrđen je status kulturnog dobra za 6 povijesnih cjelina, 17 arheoloških lokaliteta, dva krajolika, 11 sakralnih građevina, 19 civilnih građevina, 1 fortifikacijska, dva spomen obilježja i tri primjera parkovne arhitekture, a evidentirano je još niz dobara lokalne vrijednosti, koji su značajni elementi identiteta prostora. Osim prirodnog krajolika Lonjskog polja koje je vrednovano najvišom kategorijom i kulturnog krajolika Psunj sa kategorizacijom drugog stupnja, sva ostala kulturna dobra su regionalne vrijednosti, pri čemu su jedino dobra lokalne vrijednosti kategorizirana kao "evidentirana".

Inventarizacija i klasifikacija kulturne baštine na području Grada Novske obavljena je sukladno Zakonu o zaštiti kulturnih dobara Republike Hrvatske. Nepokretno kulturno dobro kao pojam obuhvaća: naselja (gradska i seoska) ili njihove dijelove; građevine, sklopove ili njihove dijelove sa pripadajućim okolišem (sakralne, stambene, javne, gospodarske) sa pripadajućim im inventarom; elemente povijesne opreme naselja; područje, mjesto ili spomen obilježje vezano uz povijesne događaje ili osobe; arheološka nalazišta i zone; etnološki sadržaji i zone, te krajolici i dijelovi krajolika koji sadrži povijesne strukture kao pokazatelje čovjekove prisutnosti u prostoru.

Pregled spomeničkih skupina inventariziranih na području Grada:

I SPOMENIČKA PODRUČJA I CJELINE

1. POVIJESNA NASELJA I DIJELOVI NASELJA SEOSKIH OBILJEŽJA
2. ARHEOLOŠKI LOKALITETI I ZONE
3. POVIJESNO - MEMORIJALNA PODRUČJA I CJELINE
4. KRAJOLIK (prirodni i kulturni)

II POJEDINAČNA NEPOKRETNNA KULTURNA DOBRA

1. SAKRALNE GRAĐEVINE
  - Crkve
  - Kapele i poklonci
2. CIVILNE GRAĐEVINE
  - Javne građevine
  - Stambene građevine
  - Gospodarske građevine

3. FORTIFIKACIJSKE GRAĐEVINE
4. SPOMEN OBILJEŽJA
5. OPREMA NASELJA
6. PARKOVNA ARHITEKTURA

Nepokretna kulturna dobra navedena u Popisu koji slijedi, imaju svojstva kulturnog dobra i podliježu pravima i obvezama Zakona o zaštiti kulturnih dobara, bez obzira na njihov trenutni pravni status zaštite. Pravni status zaštite obuhvaćen je slijedećim kategorijama:

- R kulturno dobro upisano u Registar nepokretnih kulturnih dobara
 P preventivno zaštićeno kulturno dobro
 PR prijedlog za zaštitu
 E evidentirana dobra lokalne vrijednosti.

I SPOMENIČKA PODRUČJA I CJELINE

POVIJESNA NASELJA I DIJELOVI NASELJA

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
1	Novska, proširenje zone zaštite	NOVSKA	P	III
2	Borovac, grupa gospodarskih građevina	Borovac	PR	III
3	D. Rajić, dijelovi naselja	D. Rajić	PR	III
4	Kozarice, dio naselja	Kozarice	PR	III
5	Plesmo, dijelovi naselja	Plesmo	PR	III
6	Stara Subocka, dijelovi naselja	Stara Subocka	PR	III

ARHEOLOŠKI LOKALITETI I ZONE

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
1	Lokalitet Staro Selo/Bjelavina, položaj crkve Sv. Demetrija, srednji vijek	NOVSKA, 500 m sjeverno od centra, 150 m istočno od groblja, ulice Bukovačka i Staroselska (N 7)	PR	

2	Lokalitet crkva Sv. Luke, položaj crkve, groblja, i naselja Bjelavina, srednji vijek	NOVSKA, centar grada, trg L. I. Oriovčanina (N 7)	PR	
3	Lokalitet Orešić grad, položaj utvrde, srednji vijek	NOVSKA, Orlovo polje jugozapadno od središta grada (N 4)	PR	
4	Lokalitet Opujić Grad, gradina, srednji vijek	Paklenica, 350 m sjeverno od zaseoka Pujić (N 7: kota 246)	PR	
5	Lokalitet Sisvete, položaj crkve Svih Svetih, srednji vijek	Paklenica, uzvišenje istočno od potoka Voćarice, 1900 m sjeverno od sela (N 17: kota 273)	PR	
6	Lokalitet Sisvete - Crkvište, položaj crkve Svih Svetih, srednji vijek	Paklenica, sjeverno od sela, toponim Crkvište (TK 25: kota 328)	PR	
7	Lokalitet crkve sv. Tome, nedeterminirana pozicija, srednji vijek	Roždanik, u kanjonu potoka Kovačevca (Dragalice)	E	
8	Lokalitet crkva Sv. Martin, nedeterminirana pozicija, srednji vijek	Borovac, položaj sjeveroistočno od današnje seoske crkve, istočno od puta koji vodi prema sjeveru	E	
9	Lokalitet Čardačić, pozicija obremenog uporišta, srednji/novi vijek	Rajčići (Goleši), visinski položaj sjeverno od kraja sela, (TK 25: kota 457)	E	
10	Lokalitet Rađenovci, položaj utvrde Svetačkih i crkve Sv. Mihajla, nedeterminirana pozicija, srednji vijek	Rađenovci, negdje u arealu sela	E	
11	Lokalitet Palaševac, gradina, nedeterminirano	Rajčići, Milisavci, 1600 m jugozapadno od sela, istočno od potoka Palaševca (Dvorski potok; N 11: kota 196). Lokalitet okružen šumskim putem	E	
12	Lokalitet Kučerine ili Šarampov, nedeterminirano (mogući položaj utvrde plemića Svetačkih)	Kričke, južno od sela, dominirajuća pozicija (TK kota 437; N 9/19: kota 473/203)	E	
13	Lokalitet Subocki grad, utvrda, srednji vijek	Popovac Subocki (TK 25: kota 258)	PR	
14	Lokalitet crkve Sv. Jurja, nedeterminirana pozicija, srednji vijek	Popovac Subocki, položaj crkve u blizini utvrde na jednom od susjednih brežuljaka	E	

15	Lokalitet toponima Gornje Krčevine, mogući fortifikacioni elementi, srednji vijek	Popovac Subocki, položaj uzdignutog platoa južno iznad kanala Subocka, sjeveroistočno u podnožju utvrde (BJ 48)	E	
16	Lokalitet toponima Svetinja uz istimeni potok, moguća pozicija groblja ili crkve, srednji vijek	Brezovac, položaj uzdignutog platoa južno iznad kanala Subocka, sjeveroistočno u podnožju utvrde, istočno od toponima Gornje Krčevine (BJ 48)	E	
17	Lokalitet toponima Vinogradine, pozicija moguće utvrde, srednji vijek	Kozarice, položaj gradine uz cestu koja prati dolinu kanala Subocka, istočno od toponima Kozarac (TK 25)	E	

POVIJESNO-MEMORIJALNE CJELINE

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Lokalitet	Spomenički status	Prijedl. kategor.
1	Gradsko groblje sa ostacima židovskog groblja	NOVSKA	PR	III
2	Pravoslavno groblje	NOVSKA	E	IV
3	Groblje	Borovac	E	IV
4	Groblje	Brezovac Subocki	E	IV
5	Groblje	D. Rajić	E	IV
6	Groblje	G. Rajić	E	IV
7	Groblje	Kozarice	E	IV
8	Groblje	Kričke	E	IV
9	Groblje	Lovska	E	IV
10	Groblje	N. Grabovac	E	IV
11	Groblje	N. Subocka	E	IV
12	Groblje	Paklenica	E	IV
13	Groblje	Plesmo	E	IV
14	Groblje	Rajčići	E	IV
15	Groblje	Roždanik	E	IV
16	Groblje	Voćarica	E	IV

KRAJOLICI

Ident. Br.	Spomenik/element baštine		Spomenički status	Prijedl. kategor.
1	Lonjsko polje		R	I
2	Obronci Psunja		PR	II

II. POJEDINAČNA NEPOKRETNNA KULTURNA DOBRA I NJIHOVI SKLOPOVI

1. SAKRALNE GRAĐEVINE

1.1. ŽUPNE CRKVE

Ident. Br.	Spomenik/element baštine	Naselje	Spomenički status	Prijedl. kategor.
1	Crkva sv. Luke Ev.	NOVSKA	R	III
2	Parohijska crkva sv. Preobraženja	D. Rajić	PR	III
3	Crkva sv. Tome sa ostacima stare škole	G. Rajić	R	III
4	Parohijska crkva sv Teodora Tirona	Lovska	R	III

1.2. FILIJALNE CRKVE, KAPELE I POKLONCI

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Naselje	Spomenički status	Prijedl. kategor.
1	Kapela sv. Josipa	NOVSKA	P	III
2	Kapela sv. Katarine	Brestača	PR	III
3	Pravoslavna kapela sv. Paraskeve	Jazavica	PR	III
4	Ostaci kapele sv. Roka	Roždanik	PR	III
5	Kapela sv. Svetih	Kozarice		III
6	Kapela Kapela Uzvišenja sv. Križa	St. Grabovac	P	III
7	Kapela Pohodaenja BD Marije	St. Subocka	PR	III

2. CIVILNE GRAĐEVINE

2.1. STAMBENE GRAĐEVINE

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
1	Župni dvor	NOVSKA, Trg L.Ilića.Oriovčanina 16	P	III
2	Samostan Kćeri milosrđa, sa kapelom	Novska, Osječka 25	PR	III
3	Stambena građevina	NOVSKA, Trg F. Tuđmana 7	P	III
4	Stambena građevina	NOVSKA, Osiječka ul. 19	PR	III
5	Stambena građevina	NOVSKA, Zagrebačka ul. 26	PR	III
6	Župni dvor	G. Rajić	PR	III
7	Stambena građevina sa okućnicom	Borovac, k.br.185	E	IV
8	Stambene građevine	Borovac, k.br. 126-130	E	IV
9	Stambena građevina	Broćica, k.br. 193	E	IV
10	Stambena građevina	Broćica, k.br.240	E	IV

11	Stambena građevina	D. Rajić, k.br.155	E	IV
12	Stambena građevina sa okućnicom	Jazavica, k.br. 58	E	IV
13	Stambena građevina sa okućnicom	Kozarica, k.br. 161	E	IV
14	Stambena građevina	Novi Grabovac, k.br. 18	E	IV
15	Stambena građevina sa okućnicom	Novi Grabovac, k.br. 35	E	IV
16	Stambena građevina sa okućnicom	Novi Grabovac, k.br.39	E	IV
17	Stambena građevina k.br. 35	Sigetac Subocki, k.br. 35	E	IV

2.2. GRAĐEVINE JAVNE NAMJENE

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedl. kategor.
1	Hotel Knopp	NOVSKA, Zagrebačka 2	P	III
2	Zgrada stare škole-suda	NOVSKA	P	III
3	Zgrada stare općine	NOVSKA	P	III
4	Zgrada pošte	NOVSKA	P	III
5	Posl. zgrada	NOVSKA, Trg F. Tuđmana13	P	III
6	Zgrada stare pučke škole	NOVSKA	PR	III
7	Zgrada kolodvora sa konakom za željezničare	NOVSKA, Kolodvorska ul.	PR	III
8	Zgrad šumarije	NOVSKA, Zagrebačka ul.	PR	III
9	St. škola	Bročica	PR	III
10	St. škola	Jazavica	PR	III
11	Dom	Plesmo	PR	III
12	St. škola	Sigetac	PR	III
13	St. škola	St. Grabovac	PR	III

2.3. GOSPODARSKE GRAĐEVINE

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedl. kategor.
1	Mlin	St. Subocka	PR	III

3. FORTIFIKACIJSKE GRAĐEVINE

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedl. Kategor.
1	Gradina Subocka	Popovac Subocki	PR	III

4. SPOMEN OBILJEŽJA

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedl. kategor.
1	Spomen obilježje	NOVSKA	E	IV
2	Spomen obilježje	Bair	E	IV
3	Mjesto na kom je bila srušena kapela Sv. Martina	Borovac	PR	III
4	Spomen obilježje	Borovac	E	IV

5	Spomen obilježje	Brezovac Subocki	E	IV
6	Spomen obilježje	D. Rajić	E	IV
7	Spomen obilježje	Jazvica	E	IV
8	Spomen obilježje	Kričke	E	IV
9	Spomen obilježje	N.Grabovac	E	IV
10	Spomen obilježje	N.Subocka	E	IV
11	Spomen obilježje	Paklenica	E	IV
12	Spomen obilježje	Plesmo	E	IV
13	Spomen obilježje	Roždanik	E	IV
14	Spomen obilježje	St. Subocka, prekoputa st. škole	E	IV
15	Mjesto na kom je bila srušena kapela Svih Svetih	Voćarica	PR	III

5. OPREMA NASELJA

Ident. Br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedl. Kategor.
1	Raspelo	NOVSKA	E	IV
2	Bista	NOVSKA	E	IV
3	Raspelo	Bair	E	IV
4	Raspelo	Brezovac Subocki	E	IV
5	Zvonara	Kozarice	E	IV
6	Raspelo	N. Subocka	E	IV
7	Zvonara	N. Subocka	E	IV
8	Raspelo	Plesmo, ispred doma	E	IV
9	Zvonara	Rajčići	E	IV
10	Raspelo	Roždanik	E	IV
11	Raspelo	St. Grabovac	P	IV
12	Raspelo	St. Subocka	E	IV

6. PARKOVNA ARHITEKTURA

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedl. kategor.
1	Gradski park	NOVSKA	PR	III
2	Ulični drvored	NOVSKA, Zagrebačka ulica	PR	III
3	Ulični drvored platana	NOVSKA, Ulica kralja Zvonimira	PR	

U okviru datog popisa kulturnih dobara provedena je kategorizacija kulturnih dobara ovisno o njihovom značenju (0-IV kategorija) uključivo i valorizacija povijesnih naselja ovisno o stupnju njihove sačuvanosti, što je prikazano u narednim tablicama.

ZBIRNA VALORIZACIJA BAŠTINE

(prema kategorijama i značenju)

	značenje/vrijednost	broj
0	međunarodno značenje	0
I	nacionalno značenje	0
II	makroregionalno značenje (razina sjeverozapad. Hrvatske)	0
III	mikroregionalno značenje (županijska razina)	47
IV	lokalno značenje (općinska razina)	59
-	nekategorizirano (arheološki lokaliteti)	17

VALORIZACIJA NASELJA

(prema stupnju sačuvanosti)

stupanj	očuvanost	broj
01	povijesna naselja visoke razine sačuvanosti: potpuno sačuvana povijesna matrica i dominantno sačuvane povijesne strukture i građevine	0
02	očuvana povijesna matrica i veći dio građevnih struktura -kompletne građevne čestice, postoji udio nove izgradnje	0
03	djelomično sačuvana matrica i povijesna struktura, ali prevladava nova izgradnja	6
04	nova izgradnja na staroj ili novoj matrici	0

2.0. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA ŽUPANIJSKOG ZNAČAJA

2.1.1. Razvoj naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava

Dosadašnji razvoj Grada Novske bio je pod značajnim utjecajem šireg područja budući da njegov prostor ulazi u jednu od glavnih razvojnih osovina središnje Hrvatske. Pri tome je Novska kao središnje naselje obavljala funkciju glavnog centra na prostoru bivše općine (danas Grad Novska, te općine Lipovljani i Jasenovac) uz ulogu manjeg razvojnog središta šireg gravitacijskog područja, odnosno urbano-razvojnog žarišta unutar navedene razvojne osovine Zagreb - Dugo Selo - Ivanić Grad - Kutina- Novska. To je rezultiralo nastankom - formiranjem središnjeg naselja višeg stupnja urbaniteta s jače izraženim funkcijama vezano uz gospodarsko-radne zone, te ostvarenjem koncentracije društvene infrastrukture i urbanih funkcija na gradskom području Novske, koja postaje naselje od posebnog značaja za šire okolno područje. Obzirom na zatečenu razvijenost glavnog središnjeg naselja Grada, očekuje se da će upravo unutar tog područja doći do najznačajnijeg urbanog i gospodarskog razvitka s daljnjim jačanjem regionalnog značaja tog naselja. Obzirom na takvu ulogu u okviru gradskog i ukupnog županijskog prostora, daljnji razvitak urbanih funkcija, demografski rast i značajniji gospodarski razvitak uz koncentraciju sadržaja, stanovništva i gospodarskih subjekata zasigurno predstavlja i županijski razvojni interes. Preostala naselja, obzirom na svoju veličinu i funkciju te koncentraciju urbanih sadržaja i gospodarskih subjekata, nemaju županijski značaj. To znači da će u budućnosti doći do jačeg namjenskog strukturiranja naselja na području Grada Novska, pri čemu će samo Novska dobiti značajnije proizvodno-gospodarske funkcije važne za Županiju, dok će druga manja naselja uz središnju konurbaciju ili unutar ravničarskog područja i dalje biti prvenstveno usmjeravana prema poljoprivrednoj i stočarskoj proizvodnji (obiteljska gospodarstva, farme i dr.) sa određenom mogućnosti privlačenja zanatsko-servisne djelatnosti (mala privreda) ograničene turističke aktivnosti kroz seoski, lovni i ekološki turizam orijentiran prvenstveno prema prisavskom području. Na taj će se način, ovisno o svom položaju unutar područja Grada, formirati i specifično oblikovana naselja sa razlikama u pogledu opremljenosti društvenom infrastrukturom, veličini i sadržaju gospodarsko-proizvodnih zona te razlikama u oblikovanju ukupne urbane strukture naselja, koja međutim (osim Novske) neće imati poseban značaj unutar cjelokupnog županijskog prostora.

Poseban županijski značaj imaju eksploatacijska polja mineralnih sirovina locirana na područjima sjeverozapadnog dijela Grada. Ova djelatnost (kao i s njome vezane prateće aktivnosti) ima određen značaj za razvitak Županije, a ujedno predstavlja poseban interes Grada Novske.

Komunalni infrastrukturni objekti - sustavi državnog i županijskog značaja prvenstveno obuhvaćaju magistralnu prometnu (cestovno - željezničku) i energetska infrastrukturu prisutnu na ovom području. Navedeno se odnosi na postojeće državne ceste D-4 i D-47 te magistralne glavne željezničke pruge koje prolaze središnjim dijelom Grada i povezuju njezino područje sa drugim važnim središtima (gradovi Sisak i Zagreb, Jasenovac i Lipik).

Osim toga, postojeće županijske ceste omogućavaju dobro povezivanje unutarnjeg područja Grada na ceste državnog značaja ali i prema drugim jedinicama lokalne samouprave u okviru ukupnog županijskog prostora. Radi rješavanja postojećih prometnih problema na prometnicama državnog i županijskog značaja treba ostvariti djelomično izmještanje frekventnih cestovnih prometnih pravaca iz naselja (D-312, Ž-3251, Ž-3124 na području naselja Novska). Zatečena razvijenost prometne mreže osigurava dobru integraciju ukupnog prostora Grada s drugim područjima Županije, pa se može konstatirati da u prometnom smislu ovo područje čini važan dio ukupne prometne infrastrukture Županije.

Osim postojeće cestovne prometne infrastrukture, Prostornim planom uređenja Grada Novske (u suglasju s postavljenim ciljevima i smjernicama u prostorno-planskim dokumentima državne i županijske razine, te drugim studijama i projektima) predviđa se rekonstrukcija i modernizacija postojeće magistralne glavne željezničke pruge kao pruge velikih brzina (160-250 km/h) u okviru X Europskog koridora, čime bi se postojeća trasa ove pruge korigirala sa većim radiusima horizontalnih krivina uz izgradnju drugog kolosjeka. Osim planskog rezerviranja prostora za navedene zahvate unutar koridora brze transeuropske pruge neophodno je na prostoru glavnog naselja Novska osigurati i povezivanje urbanih prostora s obje strane tog koridora cestovnim prelazima u dvije razine.

Županijski značaj prisutan je i kod infrastrukturnih sustava, čija se dogradnja i daljnji razvoj očekuje i u narednom planskom periodu. Isti prolaze ovim dijelom sastoje se od magistralne energetske infrastrukture (dalekovodi, naftovodi, plinovodi) koji ulaze u okvire županijskih energetskih sustava, a dijelom imaju i međunarodni značaj (JANAF). Njihov daljnji razvitak omogućava se unutar koridora autoceste (naftovodi - plinovodi).

Telekomunikacijska mreža, osim glavnih pravaca svjetlovodnih vodova (međunarodni i magistralni SVK), koji imaju državni i županijski značaj, daljnji razvoj ostvaruje na lokalnoj razini uz proširenje korisničke spojne mreže i realizaciju dodatnih udaljenih pretplatničkih stupnjeva u pojedinim naseljima.

Posebno važan cilj u okviru razvoja infrastrukturnih sustava županijskog značaja predstavlja daljnji razvoj mreže vodoopskrbe. Današnji sustav ne zadovoljava niti po razvijenosti (broju priključaka) niti s ostvarenom količinom i kvalitetom vode. Radi toga se, kao osnovni cilj sa sagledivom vremenskom realizacijom, nameće potreba kvalitetnijeg povezivanja postojećeg sustava na druge sustave unutar

Sisačko-moslavačke županije, ali i prema sustavima drugih županija (Brodsko-posavska).

Obzirom na značajan utjecaj na kvalitetu okoliša i zdravlje stanovništva izgradnja sustava odvodnje otpadnih i oborinskih voda ima naglašeni županijski značaj, budući se radi o većem sustavu koji treba pokriti područja glavnog središnjeg naselja, te velik dio najrazvijenijeg područja na teritoriju Grada. Radi toga se glavni ciljevi u okviru I faze izgradnje sustava odvodnje odnose na kompletiranje već započelih mreža odvodnje u naselju Novska uz kompletiranje uređaja za pročišćavanje. Tek u II fazi pristupilo bi se izgradnji mreža i uređaja za grupe manjih naselja, koja gravitiraju na uređaj “Novska”, dajući prioritet onim područjima gdje postoje veće opasnosti potencijalnog negativnog utjecaja na okoliš.

Planom razmatrano područje Grada Novska spada u posebno značajne prostore Županije vezano uz obranu od voda i poplavnog utjecaja glavnih vodotoka (prvenstveno Save). U tom cilju Planom se zadržava retencijsko područje Lonjsko polje (Mokro polje).

2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora

U okvirima ukupnih stvorenih-izgrađenih i prirodnih resursa najveći značaj, koji prelazi lokalne okvire, obzirom na svoju vrijednost i veličinu, imaju postojeće gospodarske proizvodno-poslovne strukture, kvalitetno uređeno poljoprivredno i šumsko zemljište, te eksploatacijska područja mineralnih sirovina (nafta i plin) kao posebno “proizvodno” područje šireg značaja. Navedeni resursi čine dio ukupnih prostornih-prirodnih vrijednosti i predstavljaju glavnu podlogu za razvitak čitavog gradskog prostora te kao takvi, obzirom na svoju relativno veliku površinu i učešće u čitavom Županijskom prostoru imaju, osim lokalnog - gradskog i županijski, a dijelom (eksploatacija nafte i plina) i državni značaj.

Paralelno sa gospodarskim značajem prirodnih izvora u “primarnoj” proizvodnji javlja se i njihova važnost u okvirima “sekundarnog” prerađivačkog ciklusa. Takvi gospodarski - proizvodno (prerađivački) subjekti već su danas locirani u okvirima postojećih radno-proizvodnih zona pojedinih naselja.

Obzirom na veličinu i kvalitetu prirodnih izvora, treba i u budućnosti značajnije razvijati “sekundarnu” proizvodnju (preradu) baznih proizvoda poljoprivrede, stočarstva, šumarstva, eksploatacije nafte i plina, uključivo i druge djelatnosti vezano uz postojeće prirodne izvore (ribarstvo, lovstvo, izletnički-ekološki turizam i dr.).

Obzirom da navedeni prirodni izvori predstavljaju osnovu za funkciju glavnih gospodarskih aktivnosti, a naročito onih koje imaju poseban značaj za poljoprivredno stanovništvo (obiteljska gospodarstva), to je neophodno njihovo

racionalno korištenje. Takav pristup omogućen je prvenstveno zaštitom prirodnih izvora od druge namjene (izgradnja) uz daljnje podizanje njihove kvalitete.

Osim gospodarskog značaja određenih područja (poljoprivredno i šumsko zemljište), prostor Parka prirode Lonjsko polje predstavlja posebno atraktivno prirodno područje, koje je kao takvo zaštićeno Zakonom o proglašenju parka prirode. Uz već navedeno zaštićeno područje Parka prirode, ovim Planom predlažu se za zaštitu i druga prirodna područja (obronci Psunja - prijedlog zaštite krajolika II. kategorije, park šuma Muratovica, dolina potoka Novska), kako bi se na tim prostorima posebne prirodne vrijednosti moglo provoditi kontrolirano i restriktivno korištenje prirodnih izvora, te na taj način spriječiti njihovo neadekvatno korištenje, a time i ugrožavanje prirodnih vrijednosti koje imaju širi državni i županijski značaj.

2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša

Osnovne kvalitete okoliša i postojeće ekološke vrijednosti prostora zastupljene su prvenstveno u očuvanom prirodnom okruženju, relativno maloj izgrađenosti prostora te postojećim zaštićenim dijelovima prirodnog okoliša. U okviru tih vrijednih dijelova okoliša posebno se ističe Park prirode Lonjsko polje, koje predstavlja jedan od većih i vrijednijih primjera močvara u Hrvatskoj, odnosno preostalih u Europi. Upravo radi navedene vrijednosti močvarnog područja Parka prirode Lonjsko polje, taj je prostor zaštićen u okviru Međunarodne konvencije o zaštiti močvarskih staništa (Ramsarska konvencija), a uključen je i u projekt "Important bird areas".

Na području Grada Novska, koja obuhvaća samo dio prostora Parka prirode Lonjsko polje, nalazi se površina od 7573 hektara (oko 15% površine parka prirode) što čini gotovo 24% prostora Grada. Taj podatak dovoljno govori o značajnom prisustvu vrijednih dijelova okoliša zaštićenih Zakonom unutar prostora Grada.

Sagledavajući prirodne kvalitete područja obuhvaćenog Planom, a sumirajući i prijedloge prostorno-planskih dokumenata više razine, kao i onih izrađenih tijekom prethodnog perioda, utvrđena je potreba da se sjeveroistočno rubno područje Grada, tj. šumoviti prostor Psunja, zaštititi u razini kulturnog krajolika 2. kategorije. Također i druge evidentirane prirodne vrijednosti predložene su za zaštitu temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN 162/03) sa obuhvatom park šume - Muratovica (sjeverno od naselja Nova Subocka) i park šume Kučerina, te značajnog krajobraza i park - šume doline potoka Novska (od drvenog mosta na ulazu u dolinu do izvora potoka Novska), uključivo područje potoka Paklenica kao značajnog krajobraza. Time se štite ne samo evidentirane vrijednosti okoliša već čuva ekološka stabilnost tog dijela područja Grada Novska. Navedenim pristupom u zaštiti prirodnih kvaliteta područja ostvaruje se i očuvanje vrijednih dijelova okoliša kao važnog resursa kojeg treba racionalno koristiti i za poticanje određenih gospodarskih aktivnosti (lovstvo, lovni turizam i dr.).

Također, i druga vegetacijski vrijedna i kvalitetno oblikovana područja definiraju se kao planski prijedlog za zaštitu (gradski park, ulični drvoredi - sve u Novskoj), čime se omogućava očuvanje i unapređenje tih atraktivnih dijelova urbanog prostora.

Osim ovih izvornih prirodnih područja Planom je naglašena potreba zaštite kultiviranog krajobraza, posebno na područjima kontakta prigorja i ravničarskog prostora kao dijelova vrijednog okoliša i temeljem Zakona o zaštiti okoliša (NN 82/94). Naime, na dijelu područja Grada formira se izuzetno atraktivan krajobraz sa razigranom konfiguracijom terena i prostorima šuma, livada, udolina uz potoke i vinograda, na kojima je Planom predviđena sanacija kako u odnosu na zaštitu od brdskih voda, tako i radi nenamjenskog korištenja prostora, uz posebno ograničenje izgradnje radi zadržavanja njegove krajobrazne vrijednosti. Očuvanjem navedenih prostora od daljnje intenzivne izgradnje omogućiti će se i postizanje temeljnih postavki zaštite okoliša vezano uz sprečavanje nepovoljnih utjecaja na okoliš, očuvanje biološke raznolikosti i ekološke stabilnosti uz unapređenje kulturnih i estetskih vrijednosti krajolika.

Navedene prirodne vrijednosti, kao i do sada poduzete mjere zaštite, ukazuju na visoku izvornu prirodnu i ekološku vrijednost područja, koja u svakom slučaju prelazi lokalne gradske granice te u svojim pojedinim dijelovima ima značaj i vrijednost županijske odnosno državne razine.

2.2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA GRADSKOG ZNAČAJA

2.2.1. Demografski razvoj

Demografska valorizacija naselja pokazuje da je došlo do polarizacije među naseljima od kojih neka pokazuju negativne demografske trendove. Naime, samo tri naselja: Brestača, Novska i Stari Grabovac prema statističkim pokazateljima 1981/1991. imaju pozitivne i uglavnom zadovoljavajuće demografske prilike. U periodu 1991/2001., radi ratnih migracija, pozitivna kretanja ostvarena su samo u naseljima Kozarice, Nova Subocka i Stara Subocka). To su naselja locirana radi poboljšanja kvalitete življenja, ali i pretežito u okviru naprijed navedene konurbacije uz županijske ceste Ž-3124, Ž-3251 i državnu cestu D-312 tj. unutar glavnog urbano-prometnog razvojnog koridora. U nizinskom poljoprivrednom dijelu Grada samo naselje Bročice (lociranog neposredno uz naselje Novska na glavnom transverzalnog prometnom pravcu Jasenovac - Lipik, državnu cestu D - 47) pokazuje nešto pozitivnija demografska kretanja. Slijede preostala naselja u plodnoj nizini i u prigrorskom području u kojima su nezadovoljavajuće demografske prilike, ali koja imaju realne osnove da poprave uočene trendove. Posebno izraženi negativni demografski trendovi prisutni su na sjevernom dijelu teritorija Grada (dijelom kao posljedica ratnih migracija) u naseljima Brezovac Subocki, Lovska,

Rađenovci, Rajčići i Popovac Subocki na kojima kontinuirano dolazi do smanjenja broja stanovnika.

Analizom dugogodišnjeg praćenja demografske situacije na području Grada Novske u periodu 1857. do 2001. godine može se konstatirati da je najveći broj stanovnika na području grada dosegnut 1991. godine, kada je Grad Novska imao 17.231 stanovnika, sa najvećim naseljem Novska. U daljnjem vremenskom periodu od 1991. do 2001. godine dolazi do značajnog premještanja i gubljenja stanovnika, manje više u svim naseljima osim naselja Nova Subocka, Stara Subocka i Stari Grabovac, tako da danas na području Grada Novska boravi oko 17% stanovnika manje nego iz popisne 1991.godine. Pri tome se znatno ističe grad Novska, koji je važno središte sa koncentracijom 50% ukupnog stanovništva, dok zajedno s naseljima Brestača, Bročice i Rajić obuhvaća gotovo 70% , odnosno skoro 3/4 stanovništva Grada Novske.

Sve relevantne karakteristike i pokazatelji dosadašnjeg demografskog razvitka dati su u točki 1.2. (Osnovni podaci o stanju u prostoru) zajedno sa priloženim tablicama.

Novi - budući demografski razvoj u njegovoj pozitivnoj komponenti realizirati će se u slučaju ostvarenja predviđenih gospodarskih aktivnosti unutar predmetnog područja. Posve je jasno da u okviru Grada sa ograničenim brojem stanovnika nije moguće očekivati značajnije pomake u vremenski relativno kratkom periodu do 2015. godine. Radi toga je prilikom sagledavanja razvojnih mogućnosti i ocjene potencijalnih mogućnosti demografskog razvitka postavljena generalna prognoza da se u tom vremenskom periodu na području Grada Novske može dosegnuti razina od ukupno 16.700 stanovnika.

Takve prognoze, unatoč brojčano relativno malenim pozitivnim pomacima, predstavljaju izuzetno značajan pokazatelj, budući se u predmetnom vremenskom periodu do 2015. godine predviđa prvenstveno zaustavljanje dosadašnjeg negativnog trenda gubljenja stanovnika sa područja Grada i stabilizacija demografske situacije, te nakon toga u drugoj fazi demografskog razvitka postizanje pozitivnih rezultata sa blagim povećanjem stanovništva. Naime, predviđeni i očekivani gospodarski razvitak utjecat će na pozitivne promjene u nepovoljnom kretanju stanovnika i poboljšati demografsku sliku. Ako se budu optimalno koristile komparativne prednosti i vrijednosti ovog prostora i nastavi se s blagim prirodnim priraštajem i vraćanjem dijela iseljenog domicilnog stanovništva, pa i privlačenjem novog mlađeg stanovništva, može se očekivati i prognozirati naprijed prikazani porast broja stanovnika u Gradu. Tako bi 2015. godine u okviru prognoze od ukupno 16.700 stanovnika na području Grada središnje naselje doseglo veličinu od oko 8.200 stanovnika ili 49% ukupne populacije, dok bi se daljnja koncentracija realizirala na području naselja Brestača, Bročice i Rajić kao najznačajnijim točkama u okviru ukupnog sustava naselja.

Prosječno domaćinstvo imalo bi veličinu od 3 člana, a prosječna gustoća naseljenosti iznosila bi oko 52 stanovnika/km².

Demografski razvoj neće biti ostvaren jednoliko na čitavom području, već će razvojni potencijali područja imati značajan utjecaj na demografski razvitak. U demografskom razvojnom pogledu možemo razlikovati četiri osnovna područja koja će se posve različito “ponašati” u okvirima predmetnog razvojnog perioda:

- Prvo i najvažnije razvojno područje predstavlja grad Novska. Dobar prometni položaj, postojeća razvijenost gospodarstva, društvene i komunalne infrastrukture, te značaj središnjeg naselja Grada daju tom urbanom području najveću atraktivnost u pogledu očekivanog demografskog razvitka,
- Drugo, prostorno šire područje predstavlja ukupni središnji urbano-prometni i razvojni koridor, koji već danas čini najrazvijeniji dio Grada. Unutar tog područja nalazi se i središnja točka Grada - grad Novska, pa se stoga može očekivati da će pozitivni demografski pomaci biti prisutni na ukupnom potezu tog razvojnog koridora, što znači da će obuhvatiti naselja Nova Subocka, Brestača, Novska, Stari Grabovac, Paklenica, Vočarica, Jazavica, Roždanik, Rajić i Borovac. Pretpostavlja se da će u budućnosti doći do još značajnijeg preseljenja i koncentracije stanovništva prema tom području, posebno vezano uz mogući značajniji razvitak različitih segmenata i strukture gospodarstva. Radi toga se realno očekuje da će područje središnjeg razvojnog koridora biti nositelj budućeg demografskog razvitka.
- Treće, razvojno interesantno područje čini poljoprivredni prostor (nizinska zona sa naseljima Bročice, Plesmo, Sigetac Novski i Stara Subocka) gdje će se odvijati procesi postepene stabilizacije i minimalnog gubljenja stanovnika. Na tom prostoru će se u budućem razvojnom periodu uglavnom zadržati postojeće stanovništvo (osim očekivanog jačeg rasta naselja Bročice kao dijela šireg područja Grada Novska), ali će kvalitetan i gospodarski interesantan poljoprivredni prostor i dalje predstavljati resurs potencijalnog gospodarskog razvitka što će osigurati zadržavanje postojećeg stanovništva.
- Već danas prisutni procesi pražnjenja dijela prostora Grada unutar prigorskog područja u okviru naselja Bair, Brezovac Subocki, Kozarice, Kričke, Lovska, Novi Grabovac, Popovac Subocki, Rađenovci i Rajčići nastaviti će se i dalje te će ti prostori (osim područja naselja Kozarice) predstavljati područja daljnjeg procesa depopulacije i pražnjenja stanovništva. Može se očekivati da će ta naselja postati samo djelomično interesantna za povremeno - sekundarno korištenje kao eventualno turističko područje u segmentu eko turizma baziranog na etnološkim karakteristikama područja (tradicijska arhitektura), kvalitetnom prirodnom okolišu te eventualnom usmjerenju prema lovstvu, gdje bi se u okviru pojedinih dijelova tih naselja mogle organizirati manje turistički interesantne lokacije. Međutim, u okviru planskog perioda razmatranog ovim Planom do 2015. godine može se očekivati proces daljnjeg pražnjenja područja

te se pozitivna kretanja mogu ostvariti tek nakon značajnih gospodarskih pomaka u središnjem razvojnom prostoru, koji bi mogli imati refleks i na pozitivne pomake na unutrašnjem prigorskom, odnosno dijelu ravničarskog područja.

Opisani procesi demografskog razvoja uvjetovani prvenstveno mogućnostima gospodarskog razvitka i gospodarske atraktivnosti pojedinog dijela prostora Grada Novske imati će direktan upliv i na budući razvitak naselja. Iznesena ocjena mogućnosti demografskog razvoja sa orijentacionim dimenzioniranjem - kapacitiranjem prostora pojedinih naselja data je u narednoj tabeli i predstavlja samo orijentacioni okvir mogućih kretanja stanovništva uz uvjet značajnijeg gospodarskog razvitka središnjeg područja.

Planska projekcija demografskog razvoja prikazana je na tablici 7.:

TABLICA BR. 7.
 PROSTORNI PLAN UREĐENJA - GRAD NOVSKA
 KVANTIFICIRANI POKAZATELJI O STANOVNIŠTVU: POSTOJEĆE 1857-1991. I PROJEKCIJA ZA 2015. GODINU

NASELJA		BROJ STANOVNIKA PO GODINAMA															
		1857.	1869.	1880.	1890.	1900.	1910.	1921.	1931.	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.	2015.
1	Bair	525	464	540	301	869	935	889	838	222	211	253	176	114	101	19	10
2	Borovac	481	448	519	906	837	941	861	895	860	854	810	771	743	656	309	650
3	Brestača	389	396	393	567	666	707	735	807	810	865	882	942	981	1003	969	1100
4	Brezovec Subocki	-	-	-	303	-	-	-	-	338	308	288	260	209	151	9	5
5	Bročice	-	-	-	-	76	179	472	318	740	501	577	819	965	1061	967	1100
6	Jazavica	472	458	463	535	580	718	623	643	602	609	613	606	615	559	429	500
7	Kozarice	314	402	357	474	541	615	612	647	675	672	569	649	601	518	543	600
8	Kričke	289	377	465	581	633	612	597	584	451	429	379	284	213	170	21	5
9	Lovska	276	265	301	389	480	486	496	481	441	445	427	319	275	228	11	5
10	Nova Subocka	-	-	-	203	-	362	418	445	507	511	508	545	536	595	689	750
11	Novi Grabovac	143	148	137	195	270	284	260	308	277	264	236	163	141	109	19	50
12	Novska	1037	1132	1054	1352	1728	1951	1886	2797	2972	3504	3844	5118	6877	8053	7270	8200
13	Paklenica	127	393	452	527	554	653	671	690	348	439	556	541	535	478	296	400
14	Plesmo	416	442	422	431	465	621	419	496	404	354	276	177	136	108	86	100
15	Popovac Subocki	-	-	-	156	-	-	-	-	130	120	105	88	76	53	7	10
16	Radenovci	-	-	-	227	243	308	247	-	107	137	146	97	58	24	2	5
17	Rajčići	-	-	-	388	402	422	379	-	132	166	182	156	148	87	10	10
18	Rajić	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1545	1424	969	1250
19	Roždanik	223	210	246	321	391	419	413	408	406	404	422	385	371	330	291	400
20	Sigetac Novski	-	-	-	-	-	-	-	247	267	288	260	217	191	170	161	200
21	Stara Subocka	759	890	790	751	1044	736	902	806	785	773	739	666	564	523	597	600
22	Stari Grabovac	147	171	158	188	225	313	265	329	369	389	463	526	535	561	432	500
23	Voćarica	173	150	169	206	203	246	221	266	167	191	217	234	256	269	207	250
UKUPNO:		5771	6346	6466	8801	10207	11508	11366	12005	12010	12434	12752	13739	16686	17231	14313	16700

2.2.2. Odabir prostorno-razvojne strukture

Već su ranije, prilikom analize glavnih karakteristika područja Grada Novske, utvrđene određene prostorne cjeline, koje danas imaju, a imati će i u budućnosti, značajan utjecaj na gospodarski razvitak Grada. To znači da će prostorno-razvojna struktura Grada ovisiti o naprijed navedenim karakteristikama područja, te se upravo temeljiti na resursima tih osnovnih prostornih jedinica, koje obuhvaćaju:

- sjeveroistočno rubno prigorsko područje sa pripadajućim prostorom Psunja u razvojnom će se pogledu značajno oslanjati na susjedno područje sa prostorom središnjeg razvojnog koridora i grada Novske (uključivo Sisak), kod čega će se prostorno-razvojna struktura ovog područja prvenstveno bazirati na šumarstvu, stočarstvu, te ograničenom opsegu poljoprivrede, vinogradarstva i voćarstva, uključivo lovstvo, te lovni i ekološki turizam. Unutar tog područja važan dio korištenja prostora i gospodarskih aktivnosti čini eksploatacija mineralnih sirovina.
- područje oslonjeno prvenstveno na poljoprivredne prostore sadrži naselja u okviru jugozapadnog ravničarskog - nizinskog dijela Grada. Na tom će se području daljnji razvoj bazirati prvenstveno na poljoprivrednoj i stočarskoj proizvodnji. Pri tome se unutar poljoprivrednog područja predviđa oslanjanje dijelom na današnju strukturu poljoprivredne-stočarske proizvodnje, ali i uvođenje značajne promjene u kvantiteti (veća obiteljska gospodarstva - farme) ali i kvaliteti kroz usvajanje novih načina ekološke proizvodnje visoko kvalitetnih poljoprivrednih proizvoda. Ovo područje treba na određeni način kroz poljoprivrednu i stočarsku proizvodnju "servisirati" i snabdijevati gospodarske, industrijsko-preprađivačke djelatnosti u okviru drugih razvojnih područja. Unutar tog prostora dio gospodarske djelatnosti područja bazirati će se i na korištenju područja Parka prirode kao resursa za specifični ekološki i etno-turizam.
- središnji razvojni koridor će i nadalje sa pripadajućim naseljima Borovac, Brestača, Jazavica, Nova Subocka, Novska, Paklenica, Rajić, Roždanik, Stari Grabovac i Voćarica predstavljati glavno razvojno područje Grada. Unutar tog prostora predstoji osnovna orijentacija na različite gospodarske (industrijsko-proizvodne, prerađivačke, prometne, servisno-zanatske djelatnosti) ali i čitav niz djelatnosti iz segmenata društvene infrastrukture, vezano uz funkciju naselja Novska koje trebaju predstavljati potporu proizvodnim područjima sjeveroistočnog (vinogradarstvo, voćarstvo, šumarstvo i stočarstvo manjeg opsega) i jugozapadnog ravničarskog prostora sa prvenstvenom orijentacijom prema poljoprivredi i stočarstvu, ali i uz paralelno servisiranje potreba eksploatacijskih područja. Unutar razmatranog glavnog razvojnog područja doći će do najznačajnijeg razvitka urbanog prostora naselja, pratećih urbanih funkcija i komunalne infrastrukture sa značajnom koncentracijom stanovništva. Taj prostor

predstavlja područje prema kojem gravitira preostalo stanovništvo Grada, radi korištenja čitavog niza urbanih i drugih funkcija, odnosno nalaženja mogućnosti zapošljavanja u okviru postojećih i novih gospodarskih aktivnosti.

Naprijed opisana prostorno-razvojna struktura Grada proizlazi iz njegovog geografskog i prometnog položaja zatečene razvijenosti gospodarskih i urbanih struktura, te razvojnih resursa lociranih na pojedinim njegovim dijelovima. Tako će na prostorno-razvojnu strukturu značajno djelovati i okolna veća središta koja predstavljaju područja koncentracije gospodarskih aktivnosti i urbanih funkcija te će dio stanovništva Grada Novske obzirom na dobru prometnu povezanost gravitirati prema tim područjima (gradovi Sisak, Zagreb, Kutina) kako u ostvarenju radnih aktivnosti, tako i u pogledu korištenja najznačajnijih urbanih funkcija. Postojeća razvijenost prometne i druge infrastrukture sigurno će se reflektirati na određene dijelove Grada u smislu njihovog gospodarskog i drugog aktiviranja, kao i ostvarenja jednostavnijeg i bržeg pristupa korisnika prostora i posjetitelja, što se prvenstveno odnosi na razvitak gospodarstva u regionalnim razmjerima (gospodarske zone uz autocestu i sl.). Pri tome će nova gospodarska područja u okviru središnjeg razvojnog prostora biti puno atraktivnija i dostupnija posjetiteljima sa veće udaljenosti. Isto tako, i vrijedno poljoprivredno zemljište, koje sa meliorativnim zahvatima ima velike mogućnosti kvalitetne poljoprivredne proizvodnje, predstavlja uz naprijed navedene druge gospodarske djelatnosti jedan od najvažnijih razvojnih resursa koji je utjecao na određivanje prostorno-razvojne strukture Grada.

2.2.3.   Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture

Razvoj naselja na području Grada Novske ovisi o intenzitetu i vrsti gospodarskog napretka pojedinog područja kao i utjecaja okolnih većih središta (rada i urbanih funkcija). Pri tome će se tipologija pojedinog naselja usmjeravati ovisno o dominantnoj gospodarskoj aktivnosti, odnosno njihovoj funkciji u okviru Grada kao dijela mreže središnjih naselja. To znači da će određena naselja temeljem povoljnog prometnog položaja, razvijenosti gospodarstva i urbanih funkcija te svoje veličine predstavljati središta gravitacije okolnog područja, pri čemu razvijenost njihovih urbanih funkcija treba osigurati određenu automnost pojedinih područja i samog Grada Novske. Takvu koncentraciju prvenstveno treba ostvariti u okviru naselja s funkcijom gradskog središta. Dio naselja koja već danas imaju razvijeniju urbanu strukturu u svom će budućem razvoju preuzeti i dio novih urbanih funkcija radi zadovoljenja osnovnih lokalnih potreba i svog gravitacijskog prostora. U okvirima formiranja sustava središnjih naselja glavnu ulogu imati će područje grada Novske kao sjedište Grada te manje regionalno (veće područno) razvojno središte, uključivo naselja Rajić i Brestača kao razvijenija urbana područja - važnija lokalna središta. Neka naselja na rubnom području i mjestima veće koncentracije stanovništva i izgradnje obavljati će funkciju pomoćnog - podsticajnog razvojnog i manjeg lokalnog središta (Stara Subocka, Kozarice). U budućem razvitku na području Grada neće doći do značajnije promjene u veličini naselja, te će se ona

zadržati u rangu manjih naselja veličine do 1000 stanovnika, uz izuzetak Gradskog središta - grada Novske (8.200 stanovnika) i drugog urbanog središta - naselja Rajić sa 1.250 stanovnika. Veći razvoj naselja predviđen je samo u okviru središnjeg razvojnog koridora oslanjanjem na zatečeni i budući gospodarski razvitak, vezano uz industrijsko-zanatske, servisne i druge uslužne djelatnosti. Razvoj preostalih naselja u okviru prigorskog i ravničarskog područja realizirati pod utjecajem razvijenijih naselja središnjeg dijela Grada. Navedena manja naselja u poljoprivrednom i prigorskom području zadržati će svoju tipologiju ruralnih - seoskih naselja. Pojedina naselja na ovim područjima dijelom će zadržati svoju veličinu (vezano uz resurse poljoprivrednog zemljišta), ili i nadalje gubiti stanovništvo sa tendencijom njihovog daljnjeg pražnjenja.

Društvena infrastruktura proizlazi iz sustava naselja i njihove funkcije unutar područja Grada ili šireg gravitacijskog prostora. Pri tome će se najviši stupanj razvoja društvene infrastrukture ostvariti u okviru gradskog središta (naselje Novska), gdje uz dobru postojeću razvijenost funkcija treba ostvariti prvenstveno njihovu kvalitetno višu razinu i manju dopunu novim sadržajima javne namjene, a razvijati će se kao konurbacijsko razvojno središte i manje regionalno razvojno međuopćinsko i nadlokarno središte. Time će Novska kao središnja točka Grada postati i dio ukupne mreže manjih naselja - gradskih središta značajnih za formiranje cjelovite strukture i mreže gradova te naselja urbanog tipa i razvojnih žarišta važnih za daljnji razvitak Županije. Kod toga je nužno, da se radi neophodne autonomnosti funkcije područja Grada, unutar glavnog središnjeg naselja koncentriraju sve potrebne funkcije iz segmenta uprave, odgoja i obrazovanja, kulture, zdravstva i socijalne skrbi, športa i rekreacije te financijskih usluga. Obzirom na disperznost, tip i veličinu naselja na području Grada, dio navedenih funkcija, a vezano uz upravu, odgoj, kulturu, obrazovanje, te šport i rekreaciju nužno treba naći svoje mjesto i u danas već razvijenijim područjima naselja - važnijih lokalnih središta (manjih razvojnih središta), kao što su Rajić i Brestača, te pomoćni-podsticajnih lokalnih središta s naseljima Stara Subocka i Kozarice (pomoćna središnja naselja). Na taj način će distribucijom središnjih funkcija biti pokrivena sva gravitacijska područja, pri čemu unutrašnja naselja gravitiraju prema pojedinim lokalnim središtima, odnosno središnjem naselju Grada ili korištenje posebnih usluga realiziraju u okviru županijskog središta - Grada Siska odnosno glavnog grada države - Zagreba.

Jedan od vrlo značajnih ciljeva prostornog razvoja gradskog značaja predstavlja daljnje unaprijeđenje prometne i komunalne infrastrukture. Njezino poboljšanje će pozitivno djelovati na urbani, gospodarski i demografski razvoj područja Grada, a po svom značaju dio te infrastrukture predstavlja županijski i državni interes. Najznačajniji razvoj prometne cestovne infrastrukture predviđen je na području naselja Novska, kao glavnog razvojnog središta, a realizira se u formi zaobilazne prometnice naselja. Osim cesta D-312, Ž-3124, Ž-3251 izvan naselja Novska, predviđa se i formiranje nekoliko novih prometnih pravaca lokalnog - gradskog značaja kojima treba osigurati prijelaz preko željezničke pruge u dvije razine. Poseban značaj za razvoj prometne infrastrukture ima rekonstrukcija - proširenje

postojeće magistralne željezničke pruge, kao pruge velikih brzina, predviđena na ukupnoj dužini trase kroz teritorij Grada Novska. Sva križanja nove trase željezničke pruge i prometne mreže izvode se u dvije razine.

Razvoj komunalne infrastrukture prvenstveno treba obuhvatiti mrežu vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda na postojećim i novim razvojnim područjima, a posebno u okviru središnje razvojne konurbacije na potezu Nova Subocka - Novska - Borovac kao dijela područja Grada sa najvećom koncentracijom stanovništva i gospodarskih aktivnosti. Osim toga, potrebno je ostvariti zaštitu ukupnog prostora, a posebice podzemnih voda u odnosu na ispuštanje otpadnih voda objekata stanovanja i gospodarstva, pa je stoga potrebno uspostaviti kvalitetnije zbrinjavanje otpadnih voda svih naselja, a posebno onih koja mogu imati značajniji negativni utjecaj na okoliš.

Temeljem iznesenog odvodnja otpadnih voda realizira se kroz uspostavu više odvojenih kanalizacijskih sustava koji obuhvaćaju pojedina područja središnjeg razvojnog koridora, što će se utvrditi posebnom studijom za čitavo područje Grada Novska. Planirani sustavi realiziraju se izvedbom javne kanalizacije razdjelnog, polurazdjelnog i mješovitog tipa s gravitacijskim i tlačnim vodovima uključivo pumpne stanice, retencione bazene i kišne preljeve. U okviru pojedinih sustava odvodnje realizirati će se vlastiti uređaji za kondicioniranje otpadnih voda, te ispusti u najbliži recipijent (kanal ili vodotok). Udaljenija manja naselja sjevernog ili južnog područja Grada problem odvodnje otpadnih voda riješiti će putem nepropusnih sabirnih jama uz svaki pojedini objekt, s njihovim pražnjenjem putem specijalnog komunalnog vozila.

Infrastruktura vodoopskrbe realizirana je samo na ograničenom dijelu Grada (uz glavno središnje naselje), te se za vodoopskrbu preostalog područja koriste lokalni resursi (bunari). Budući da veći dio postojećih naselja još uvijek nije povezan s ukupnim vodoopskrbnim sustavom u okvirima Grada Novska ili Županije, ovim se Planom predviđa da sva naselja budu uključena u novi-planirani vodopskrbni sustav, koji će budućom izgradnjom novih transportnih regionalnih - magistralnih i lokalnih - distributivnih cjevovoda sa crpnim stanicama i rezervoarima zadovoljiti potrebe Grada. Budući razvoj vodoopskrbe zasnivati će se u I fazi na proširenju kompletiranja i sanacije lokalne mreže te njezinom povezivanju s postojećim neposrednim okolnim lokalnim resursima. Time će se privremeno zadovoljiti potrebe vodoopskrbe Grada u planskom razvojnom periodu do 2015. godine. Paralelno s kompletiranjem vodoopskrbnog sustava I faze treba težiti i uspostavi veza ovog sustava s drugim sustavima okolnih općina /gradova odnosno Županije. Tako se kao jedan od prioriteta nameće povezivanje prema vodovodu "Popovača - Kutina". Osim povezivanja s vodoopskrbnim sustavom Sisačko-moslavačke županije, treba ostvariti i vezu prema sustavu Brodsko-posavske županije, ali i drugim dijelovima vodoopskrbnih sustava okolnih županija. Time bi se kroz povezivanje svih sustava u konačnici ostvarilo formiranje šireg regionalnog sustava, što bi značajno doprinijelo sigurnosti vodoopskrbe i višoj kvaliteti vode.

Postojeći energetska sustav zadovoljava potrebe korisnika prostora sa opskrbom na 35/10 kV razini kao i distribucijskoj VN 10/0,4 kV i NN 0,4 kV razini. U cilju povećanja sigurnosti i kvalitete opskrbe električnom energijom, provest će se promjene u postojećoj mreži i objektima 10/0,4 kV i 0,4 kV, što međutim nije predmetom analiza Prostornog plana uređenja Grada. Ukoliko unutar novog razvojno-gospodarskog područja planiranog uz naselja dođe do izgradnje sadržaja ili proizvodnih kapaciteta sa većom potrebom za električnom energijom, trebati će dograditi 35 kV naponsku mrežu uz izgradnju većeg broja distribucijskih TS 10/0,4 s kabliranim VN i NN mrežama unutar građevinskog područja, odnosno izvesti novu TS 110/20 kV, te prijeći na distribucijsku razinu 20/0,4 kV što je dugoročno gledano tehnički kvalitetnije i ekonomski isplativije rješenje.

Prostorom Grada prolazi i dio tranzitnih magistralnih dalekovoda 200 i 110 kV kao dijelova državnog i županijskog energetska sustava u okviru elektroopskrbe ovog i drugih područja. Svi dalekovodi razine 200, 110 i 35 kV zadržavaju se sa svojim zaštitnim koridorima, uz izgradnju novih vodova u već postojećim koridorima.

Preostali energetska sustavi zastupljeni su kroz postojeće plinovode i naftovode. Glavni koridor magistralnog naftovoda za međunarodni transport (JANAF) prolazi uz autocestu (D-4), a unutar tog koridora širine 20 +20m planira se izgradnja novog magistralnog naftovoda i magistralnog plinovoda za međunarodni transport. U okvirima infrastrukture transporta i skladištenja nafte nalazi se i skladište naftnih derivata na lokalitetu eksploatacijskog polja Kozarice, odakle se nafta lokalnim naftovodima transportira prema Sisku i Ivanić Gradu. Unutar prostora Grada izgrađeni su magistralni plinovodi sa trasama KS Lipovljani - Janja Lipa DN 150 (dio), KS Lipovljani - Popovača DN 100 (dio) i KS Lipovljani - MRS Novska sa DN 80. Napajanje područja Grada Novska realizira se preko magistralnog plinovoda Ivanić Grad - Kutina - Novska (NO 300), uključivo i transport zemnog plina sa lokaliteta Kozarice prema Ivanić Gradu (NO 500). Osim navedenih plinskih sustava više razine na području Grada izgrađena je nastavno na MRS Novska distributivna mreža srednjetačnih i niskotlačnih plinovoda. Proširenje plinske mreže predviđeno je u pravcu naselja Rajić sa novom mjerno redukcijskom stanicom.

Mreža telekomunikacija u ovom trenutku zadovoljava potrebe razvijenijih dijelova područja Grada, a posebno najrazvijenijeg središnjeg dijela. Pri tome se ukupna telekomunikacijska mreža, putem mjesne AXE-10 centrale na području naselja Novska, kao udaljeni pretplatnički stupanj (UPS) mjesne centrale Kutina (kao dijela telekomunikacijske mreže Sisačko-moslavačke županije i tranzitne centrale u Sisku), razvija na lokalnoj razini pojedinih naselja preko udaljenih pretplatničkih stupnjeva (UPS). Budućim razvitkom novih zona gospodarskih djelatnosti i proširenjem građevinskog područja naselja (sa povećanjem broja domaćinstava), a i sukladno potrebama povišenja telekomunikacijskog standarda i boljeg povezivanja unutar područja Grada javljaju se potrebe za provedbom određenih zahvata u postojećoj mreži. Radi toga se u srednjoročnom razdoblju razvitka telekomunikacijske infrastrukture predviđa izgradnja novih lokalnih komutacijskih čvorišta tipa UPS koji će preko podzemnih svjetlovodnih kabela biti povezani u

telekomunikacijsku mrežu Grada Novska i Sisačko-moslavačke županije. Time će se ostvariti visoka razina telekomunikacijske povezanosti unutar prostora Grada, kao i sa drugim područjima, čemu treba dodati i daljnji razvitak mobilnih mreža s većim brojem korisnika.

2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina

2.2.4.1. Krajobrazne i prirodne vrijednosti

Krajobrazne i prirodne vrijednosti i posebnosti uključivo kvalitete kulturno-povijesne baštine predstavljaju značajan dio razvojnih resursa Grada Novske. Naime, značajan dio razvitka ovog područja osnivati će se i na visokoj kvaliteti i atraktivnosti prirodnog prostora, koji u ekološkom smislu treba zadržati najvišu razinu. U tom pogledu raspoloživi resursi na području Grada Novske imaju ne samo lokalni značaj, nego i širi županijski, državni i europski. Postojeća zaštićenost prostora temeljem njegovih krajobraznih, prirodnih i drugih vrijednosti povećati će se u budućnosti kroz određivanje novih zaštićenih područja i strožih režima zaštite, kako bi se postojeće vrijednosti u potpunosti očuvale i unaprijedile. U tom smislu se kroz ciljeve prostornog razvoja, osim već ostvarene zaštite prirodnih vrijednosti temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN 162/03) na području Parka prirode Lonjsko polje, predviđa proširenje zaštite i na druge prirodno vrijedne lokalitete. Režimi zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti obuhvaćaju slijedeća područja:

A. Područje sa zaštitom uspostavljenom temeljem Zakona:

1. Najviša razina zaštite prirodnih i krajobraznih vrijednosti odnosi se na Park prirode Lonjsko polje, sa već uspostavljenim statusom zaštite (zakonsko proglašenje), pri čemu pojedina područja unutar Parka prirode tretiraju kao posebni ornitološki rezervati, obzirom na Projekt "Important bird areas". Veličina zaštićenog područja iznosi 7.573 ha (dio Parka prirode unutar prostora Grada Novske).

B. Područja predložena za zaštitu temeljem Zakona:

1. Zaštita posebnih krajobraznih i prirodnih vrijednosti koja se utvrđuje i predlaže ovim Planom na razini značajnog krajobraza, obuhvaća područja doline potoka Paklenice i dolina potoka Novska.
2. Zaštita pojedinih vegetacijski atraktivnih lokaliteta u kategoriji park šume koji obuhvaćaju područja: Muratovica, Potok Novska i Kučerina,
3. Posebna manja prostorno ograničena područja unutar grada Novska (parkovi, drvoredi) koja imaju karakteristike parkovne arhitekture.

C. Područja za zaštitom temeljem Plana

Posebne vrijednosti prirodnog okoliša koje obuhvaćaju očuvanje krajobraznih kvaliteta (prirodni i kulturni krajobraz) pri čemu treba očuvati njegove izvorne vrijednosti smanjenjem (ograničenjem) intenziteta izgradnje na tim područjima sa Planom predviđenom sanacijom njegovih oštećenih dijelova (eksploatacijska polja nafte / plina) kroz daljnje oplemenjivanje, uključivo očuvanje značajnih panoramskih točaka unutar prostora Grada.

Obzirom na temeljne ciljeve ovog Plana, koji u okvirima prostornog razvitka Grada Novska poseban naglasak daje zaštiti, očuvanju i unaprijeđenju krajobraznih i prirodnih vrijednosti potrebno je u kontinuitetu realizacije Plana osigurati provedbu predložene zaštite kroz zakonsko proglašenje. Budući da prirodne i krajobrazne vrijednosti čine dio ukupnog spektra razvojnih interesa i gospodarskih resursa na području Grada Novske, iste je potrebno planskim mjerama, režimima i uvjetima korištenja prostora temeljenim na Zakonu o zaštiti prirode zaštititi kao izvorne prirodne vrijednosti te očuvati njihovu biološku i krajobraznu raznolikost.

Radi toga jedan od posebno značajnih zadataka Prostornog plana uređenja Grada predstavlja osiguranje potrebnih preduvjeta za kvalitetan gospodarski, društveni i kulturni razvitak baziran na održivom korištenju resursa, što između ostalog obuhvaća očuvanje, unapređenje i zaštitu krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti, kao osnovnog identiteta ovog prostora identiteta ovog prostora.

2.2.4.2. Zaštita kulturno povijesnih-cjelina

A) Parametri vrednovanja kulturno-povijesnih vrijednosti; načela i ciljevi zaštite

Jedno od temeljnih načela na kojem danas gradimo principe zaštite kulturne baštine je činjenica da je arhitektonski spomenik, bilo koje vrste i značenja, nedjeljivo povezan s okolinom, a time i širim prostorom. Na tim je principima definiran i novi segment zaštite kulturne baštine, a to je prostorna baština. Pod pojmom prostorne baštine podrazumijevamo "topografski definirana područja u kojima je osobito izražen kvalitetan suživot kulturne baštine i prirodnih osobitosti sredine, odnosno kao cjelina je iznimnih povijesnih, arheoloških, umjetničkih, kulturnih, znanstvenih, socijalnih i tehničkih vrijednosti". Uz tradicionalni pojam zaštite spomenika kulture i prirode, ravnopravno se pojavljuje i zaštita kulturnih i prirodnih dobara, odnosno valorizacija svih oblika proizvoda prirode i ljudske stvaralačke djelatnosti.

Smatrajući da kulturno i prirodno nasljeđe predstavlja harmoničnu cjelinu, čiji su elementi nedjeljivi, proširena je terminologija zaštite na pojmove zaštite kulturne i prirodne, odnosno prostorne baštine. U tom kontekstu valorizirani su krajolici i pejzažni predjeli Grada Novske, bilo da su prirodni okvir naselja, brežuljci obrađeni vinogradima ili pokriveni šumama, bilo da su ljudskom rukom kultivirani predjeli u

blizini naselja ili pojedinačno zaštićenog kulturnog dobra. Najveća vrijednost ovog područja je, osim vrijednih pojedinačnih primjera graditeljske baštine (osobito sakralnih građevina), očuvani krajolik koji čini sintezu prirodnih, pejzažno-reljefnih osobitosti i antropogenih djelatnosti.

Iako se zaštita kulturne baštine provodi po posebnim zakonima, Prostorni plan je prilika za sveobuhvatno sagleavanje i cjelovitu zaštitu. U cilju sustavne brige za zaštitu graditeljske baštine, kako je određeno u Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske, osnovna su opredjeljenja slijedeća:

- uspostava cjelovitog i usklađenog sustava zaštite graditeljskih i kulturnih vrijednosti,
- neprekidno istraživanje i vrednovanje graditeljske baštine, te poticanje temeljne stručne i znanstvene obrade, radi djelotvornije zaštite, ali i radi uključivanja u razvojne programe,
- revizija postojećih konzervatorskih studija za zaštićene povijesne cjeline,
- zaštita mogućih arheoloških predjela i mjesta u skladu s načelima arheološke struke i konzervatorske djelatnosti,
- uspostava uravnoteženih odnosa između osnovnih izvornih povijesnih oblika graditeljske baštine i suvremenih graditeljskih pojava, osobito na području povijesnih urbanih i ruralnih cjelina, radi očuvanja njihovih povijesnih vrijednosti koje svjedoče o identitetu područja kojem pripadaju,
- u sklopu modela revitalizacije seoskih cjelina primjeniti integralne oblike zaštite, te poticati osnivanje muzeja na otvorenom i predstavljanja narodnog stvaralaštva radi odgojno obrazovnih, ekoloških i turističkih učinaka. Europskom konvencijom o krajoliku, krajolikom se smatra područje izgled kojega je određen djelovanjem i međudjelovanjem prirodnih i ljudskih činitelja. Krajolik se mora shvatiti kao prostorno ekološku, gospodarsku i kulturnu cjelinu, u kojoj valja poštivati načelo raznolikosti i posebnosti krajolika. Prema smjernicama prostornog uređenja Radne zajednice Alpe Jadran (1997.) ciljevi i opredjeljenja su osigurati vitalni kvalitetni krajolik, uz očuvanje i naglašavanje identiteta pojedinih područja. Potrebno je prepoznati i sačuvati pojedine tipove krajolika; krajolik s visokim stupnjem gospodarske učinkovitosti, krajolik s visokim stupnjem prirodnosti, krajolik s visokim stupnjem identiteta, nove kvalitete krajolika (osobito vezana uz naselja).

U svrhu očuvanja i unapređenja krajobrazne raznolikosti propisuje se slijedeće:

- izbjegavati pravocrtne regulacije vodotoka, a duž postojećih regulacija i agromeliorativnih zahvata omogućiti opstanak i mjestimičnu obnovu bujnih vlažnih biotopa i ambijenata,
- duž međa čuvati živice i pojedinačna stabla kao tradicionalni oblik razdiobe prostora,
- spriječiti daljnju neplansku izgradnju kuća i drugih građevina na krajobrazno izloženim mjestima,

- očuvati seoske krajolike i omogućiti razvitak sela uz oživljavanje seoskog gospodarstva, biopoljodjelstva, obrtništva, rukotvornih vještina, turizma, te poticanje seoskog stanovanja kao mogućnosti izbora. Pri tom je važno očuvati sliku naselja i kultiviranog krajolika, a građevna područja odrediti na način da se očuvaju oblikovne (morfološke) i strukturalne značajke graditeljske baštine, prije svega: oblik građevne čestice, smještaj građevina na istoj i tradicijski obiteljski vrt,
- očuvanje prepoznatljivosti povijesnih cjelina urbanog karaktera treba temeljiti na poštivanju jedinstvenosti svakog naselja, njegovoj povijesnoj slojevitosti, zakonitostima rasta i preobražaja. Potrebno je provesti revalorizaciju dosad utvrđenih zona zaštite, na principima najstrože i potpune zaštite povijesne organizacije i strukture, odnosno odrediti zone u kojima su moguće graditeljske intervencije, a da se time ne narušavaju vrijednosti najstrožeg povijesnog središta. Osobitu pozornost posvetiti kontaktnim zonama povijesnog središta i rubnim dijelovima povijesnih naselja, štiteći mjerilo, zatečene vrijednosti i graditeljsku tradiciju.

Povijesne cjeline i ambijenti, kao i pojedinačne građevine sa spomeničkim obilježjima, zajedno sa svojim okolišem, moraju biti na kvalitetan način, sukladno njihovim prostornim, arhitektonskim, etnološkim i povijesnim karakteristikama, uključeni u budući razvoj. To prije svega podrazumijeva:

- zadržavanje i očuvanje prostornih odnosa definiranih tijekom povijesti, koji se manifestiraju u cjelovitoj slici prostora kao kulturnog krajolika,
- očuvanje prostorne homogenosti naselja, prije svega njegova volumena, okruženog područjima kultiviranog krajoika,
- zadržavanje povijesnih oblika komunikacija - starih cesta, pješačkih puteva i staza, često praćenih pokloncima i raspelima,
- očuvanje povijesnog nasebinskog ustroja, parcelacije i tradicijske arhitekture,
- oživljavanje povijesnih oblika naseljenosti - sela, zaselaka u okviru njihovog prostornog okruženja, povijesne matrice, parcelacije i tradicijske građevne strukture,
- revitalizaciju napuštenih sela i zaselaka, izuzetne etnološke, arhitektonske i ambijentalne vrijednosti,
- očuvanje i obnovu tradicijske arhitekture, stambene i gospodarske, kao i svih povijesnih arhitektonskih građevina spomeničkih svojstava, kao nositelja prepoznatljivosti prostora,
- očuvanje povijesne slike prostora i karakterističnih vizura,
- očuvanje i njegovanje izvornih i tradicionalnih funkcija i sadržaja, poljoprivrednih kultura kao što su vinogradi i tradicionalnog načina obrade zemlje,
- zadržavanje i očuvanje karakterističnih toponima, naziva sela, brežuljaka i potoka, od kojih neki imaju povijesno (arheološko) i simboličko značenje,
- očuvanje i obnovu svih građevina i sklopova s kulturno-povijesnim obilježjima,

- istraživanje i prezentaciju arheoloških nalaza i mjesta važnih za lokalnu, ali i nacionalnu povijest.

U cilju očuvanja, zaštite i unapređenja kulturne i prirodne baštine Grada Novske, što znači očuvanje identiteta, naglašavamo načela zaštite koja bi trebala biti polazna osnova budućeg razvitka:

- kulturna i prirodna baština predstavlja temelj identiteta i dokaz je povijesnog kontinuiteta razvitka sredine, pa ju je potrebno štititi od svake daljnje devastacije i degradacije njenih temeljenih vrijednosti,
- osim pojedinačnih građevina, kulturnu baštinu čini i prostorna baština, koja je zajedničko djelo čovjeka i prirode, odnosno rezultat je ljudskog djelovanja kroz povijest,
- osim vrednovanja građevina - reprezentativnih primjera određenog stila, kulturnu baštinu čine i skromna ostvarenja tradicijske stambene izgradnje, drvene kuće, koje bi kao nositelje identiteta, trebalo čuvati u izvornim oblicima i po mogućnosti izvornoj namjeni,
- prirodni krajolik je neponovljiv, a svako novo širenje građevinskih zona u kvalitetne krajobrazne prostore znači osiromašenje krajolika i gubitak samosvijesti.

Zaštita i obnova kulturno-povijesnih i krajobraznih vrijednosti postavlja se kao važan zadatak na kojem cijela Hrvatska treba graditi svoj identitet. Kulturna baština Grada Novske posjeduje kulturno-povijesnu, arhitektonsku, etnološku, arheološku i dokumentarnu vrijednost, stoga je za potrebe ovog Plana izrađena Konzervatorska podloga. Cilj ove podloge je da se utvrde osnovni prostorni i razvojni činitelji očuvanja kulturne baštine, te da se daju smjernice i uvjeti korištenja prostora, za djelovanje u prostoru i za pojedinačne graditeljske zahvate. Zaštita graditeljske baštine se provodi prema usvojenim načelima integralne zaštite prostora, ali i očuvanjem autentičnosti kroz obnovu izvornih obilježja građevine. Modaliteti zaštite određuju se prema kriteriju zoniranja (stroga zona zaštite povijesnih struktura i kontaktne zone), te prema propisanim mjerama zaštite. Dio prostora Grada vrednovan je kao područje kulturnog krajolika, osobito padine Pšunja s malobrojnim naseljima i brežuljcima sa obrađenim padinama, ali i s brojnim arheološkim lokalitetima. Južni dio Grada dodirno je područje Parka prirode Lonjsko polje. U njemu su očuvana prirodna i pejzažna obilježja i karakteristična tipologija naselja. Potrebno je s naročitom pažnjom pristupiti planiranju građevinskih područja, kako ne bi došlo do narušavanja kvalitetnih prostornih odnosa, uz očuvanje vrijednih vizura na sela.

Za građevine najveće kulturno povijesne vrijednosti potrebno je provesti konzervatorsko restauratorska istraživanja prije bilo kakvih zahvata. Za sva naselja s očuvanom povijesnom građevnom strukturom potrebno je izraditi detaljnu inventarizaciju svih vrijednosti naselja, prostornih i graditeljskih, temeljem kojih će se odrediti smjernice za potrebne i moguće zahvate unutar prostora naselja i na pojedinačnim građevinama.

B) Očuvani povijesni oblici naseljenosti

Povoljan prirodni i prometni položaj ovog područja uvjetovao je naseljenost prostora od najstarijih vremena o čemu govore slučajni najazi, međutim, prostor je do danas arheološki neistražen stoga se naseljenost sa sigurnošću može pratiti od srednjeg vijeka, od kada se dijelovi ovog prostora pojedinačno spominju u povijesnim dokumentima. Prostor današnjeg Grada Novske moguće je pratiti od 12. stoljeća kad je kao posjed i župa Svetačje darovan šimeškom županu Tiboltu iz Mađarske. Ta je županija obuhvaćala područje današnja Novske, Daruvara i Pakraca i nalazila se na krajnjem istoku zagrebačke biskupije, a kao okružje je obuhvaćala brojne gradove, kaštele i posjede od kojih je jedan bio Svetačje po kom se nazivalo cijelo okružje. Posjed Svetačje prvi put se u dokumentima spominje 1231. god, a pripadala mu je okolica današnje Novske sa dolinom Subocke i Subockim kaštelom, otprilike prostor obuhvata današnjeg Grada Novske. U crkvenoj hijerarhiji arhiđakonot Svetačje pripada čazmanskom kaptolu, zagrebačke biskupije. U popisu župa zagrebačke biskupije, 1334. god., spominju se: župa Sv. Martina kod Borovca, župa Sv. Tome u Jazavici (raniji naziv Dragalin, Britvićevina), župa Sv. Demetrija u Belini, (današnja Novska), a okolni prostor pripada grofovskom posjedu sve do dolaska Turaka. Posjed pripada obitelji Zemče-Svetački, a na današnjem prostoru Grada Novske spominju se srednjovjekovne utvrde Vywar, današnja Novska, Subocki grad, sjeverno od Novske, Britvić grad iznad današnjeg Roždanika i još jedno gradište na putu ka Subocki. U podgrađima kaštela Subocka i Vywar razvila su se trgovišta Nakon upravnog preustroja Slavonije, sredinom 14. st., stvorene su veće županije tako je područje Svetačja potopalo pod novouređenu Križevačku županiju. Nadiranju Turaka nisu se mogli oduprijeti plemići Svetački, Turci zauzimaju njihove posjede 1540.god., a na njima utvrde Novska, Subocka i Britvićevina (Jazavica).

Dolaskom Turaka prostor je opustio, stanovništvo je izbjeglo, a prostor Novske i okolice pod Turcima je od 1530.god. do 1691.god. Porušena je crkva Sv. Dimitrija uz koju se nalazilo groblje.

Nakon progona Turaka dolazi do intenzivnog naseljavanja ovog prostora, osobito nakon 1702. god. Nastaju naselja Roždanik, Jazavica, Voćarica, Paklenica, Stari Grabovac, Brestača i Novska, Kričke, G. i D. Rajić, St. Subocka i Borovac, o čemu svjedoče popisi stanovništva iz 1698. god. Tom prilikom se prvi put spominje i crkva Sv. Luke kao ruševina. Novska se novom administrativno-upravnom i vojno-političkom podjelom nalazi unutar kotara Kraljeva Velika, a 1745. god. osniva se Gradiška pukovnija, unutar Vojne krajine u čijem je sastavu novsko područje. Prostor se intenzivno razvija i naseljava sredinom 18.st., osobito nakon gradnje krajiške ceste 1779. god., podno prigorja Psunja. Organizacija života se diže na višu razinu, utemeljena je današnja organizacija prostora obuhvata Grada Novske. Naseljenost prostora iz ovog perioda može se sagledati na austrijskim vojnim kartama Gradiške pukovnije.

Naselje Novska se razvija u administrativno, prometno i gospodarsko središte šireg područja. Ukidanjem Vojne krajine 1881. god. Područje dolazi u sastav Požeške županije.

Gradnja željezničkih pruga, krajem 19. st., području Novske daje nov poticaj za razvoj, a osobito se razvija naselje Novska koje postaje prometno čvorište usljed povoljnog prirodnog i prometnog položaja. Razvija se industrija tako Novska postaje nositelj razvoja ovog područja.

Naselja su važan produkt kontinuiranog djelovanja čovjeka u prostoru i bitan element za njegovo vrednovanje. Detaljnom analizom povijesne i građevne strukture naselja izdiferencirane su vrijedne povijesne cjeline. Za naselja D. i G. Kričke, Brezovac Subocki, Lovsku i Rajčice nije bilo moguće provesti detaljnu analizu zbog evidentne devastiranosti i zapuštenosti naselja i potencijalne opasnosti od posljedica ratnih dejstava stoga će se ovaj postupak valorizacije provesti kad kad bude moguće u okviru redovne djelatnosti ovog Odjela.

Naselja Grada Novske nastala su otprilike u isto vrijeme, nakon progona Turaka krajem 17. st. i tipološki su ujednačena što je omogućilo prirodno okruženje, gotovo ravan nizinski teren između obronaka Psunja i toka rijeke Save na kojemu uz stari regionalni i lokalne puteve nastaju izrazito linijska naselja posavskog tipa. Uz tok Subocke i uz dominantne puteve sjevernog dijela prostora Grada također su nastala linijska naselja, međutim tipološki spadaju zapadnijem gorskom dijelu Hrvatske. Za naselja na blago valovitim obroncima Psunja, ispod 400 m n.v. važno je istaknuti da su nastala u veoma odmjerenom odnosu sa prirodnim okvirom stoga se matrica prilagodila terenu pa se obično sastoji od više ogranaka koja se pružaju po hrptovima ili u usjecima. Sva naselja seoskih obilježja nastala su uz bivšu krajišku cestu i uz kapilarnu mrežu lokalnih puteva koji se nje odvajaju tako da je matrica južno i uz ovu glavnu cestu izrazito linijska, dužine i po nekoliko kilometara dok se sjeverno od ceste prilagođava terenu pa je krivudava i kraća ili razgranata.

Jedino gradsko naselje Novska nastalo na najpovoljnijoj poziciji ovog prostora ima razvijenu matricu koju je odredila glavna cesta, padine Psunja, potok Novska i željeznička pruga. Naselje ima izdiferencirano središte sa svim važnim javnim građevinama i gradskim parkom to je ujedno i najvrjednija povijesna cjelina koja ima status spomenika kulture.

Osim povijesne cjeline Novske sačuvani su dijelovi vrijednih ruralnih cjelina Borovac, D. Rajić, Kozarice, Plesmo i Stara Subocka koje su posebno obrađene u katalogu naselja sa prikazom starog katastra, zonom zaštite i fotodokumentacijom. Ostala seoska naselja nisu uspjela razviti unutrašnju organizaciju na viši nivo, a niti sačuvati identitet osim u pojedinačnim detaljima. Središte naselja obično je markirano kapelom, spomen obilježjem, uz školu, trgovinu ili značajniju stambenu građevinu. Sačuvan je i niz pojedinačnih primjera tradicijske gradnje unutar naselja, međutim, ne može se izdvojiti više niti jedna cjelina očuvanih

ambijentalnih vrijednosti. Unutar naselja mogu se izdvojiti samo kratki potezi, najčešće sa jedne strane puta koji sa očuvanim pojedinačnim primjerima izvorne arhitekture svjedoče o nekadašnjem izgledu naselja. Tradicijska organizacija građevne čestice koje se nižu uz put, slijedi se i u novije vrijeme, stambena građevina smještena je uz rub građevne čestice prema putu, starije orijentirane zabatno, kasnije podužno u odnosu na put. Gospodarske građevine zatvaraju gospodarsko dvorište i smještene su u različitim odnosima na građevnoj čestici. Građevne čestice su u nizovima s obje strane puta, tako da se parcelacija čita i sa distance.

Tradicijske stambene građevine su raznolike: drvene prizemnice ili katnice zabatne ili podužne orijentacije uz rub građevne čestice zastupljene su u naseljima Lonjskog polja. Zidane prizemnice, starije zabatno orijentirane u odnosu na put, i podužno orijentirane prizemnice dekoriranog uličnog pročelja iz prve polovine 20. st. čine očuvane poteze unutar ostalih naselja sa dijelovima drvoreda. U novije vrijeme nastaje sve više katnica potpuno novih gabarita i oblikovanja ne slijedeći građevinsku liniju, niti bilo koji element izvornog graditeljstva. Najvrjedniji primjeri tradicijske gradnje su drvene katnice-čardaci, nekad dominantan tip tradicijskog graditeljstva u naseljima ovog dijela toka rijeke Save, očuvane u nizovima ili kao pojedinačni primjeri. Gospodarske građevine su češće drvene u Lonjskom polju i zidane u ostatku naselja, ali i kombinirane. Rijetke su građevne čestice na kojima je očuvano izvorno stanje svih gospodarskih građevina (štala, kotac, svinjac, sjenik, komora, bunar), zamjenjuju ih zidani objekti od opeke u nešto izmijenjenom gabaritu što znatno utječe na izgled naselja stoga je veoma bitno očuvati građevne čestice koje je moguće revitalizirati i staviti u funkciju.

Obnova, revitalizacija i odgovarajuća prezentacija povijesno-graditeljskih cjelina, odnosno ovom prilikom evidentiranih i izdvojenih dijelova seoskih naselja mogla bi značajno pridonijeti turističkoj, kulturnoj i edukativnoj ponudi Grada, pogotovo u najočuvanijim i sa povijesno-graditeljskog aspekta najvrednijim dijelovima seoskih naselja. Očuvanje graditeljske baštine ovdje je nužno i neodvojivo povezano sa očuvanjem pripadajućih okolnih površina obradivih polja i šuma, te šireg krajobraza, ukratko onoga što čini identitet prostora. Ovim bi se održao povijesni kontinuitet prostora.

2.3. CILJEVI PROSTORNOG UREĐENJA NASELJA NA PODRUČJU GRADA

2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora

Naprijed utvrđene ukupne vrijednosti prostora uvjetuju njegovo korištenje u skladu potrebama sagledivog razvitka Grada u periodu do 2015. godine, pri čemu će se prostori koji predstavljaju razvojni resurs područja koristiti na način koji osigurava očuvanje i zaštitu njegovih vrijednosti, uključivo ukupnu obnovljivost pojedinog resursa. Radi toga se daljnja izgradnja veže uz postojeća naselja sa razvojem prostorno i funkcionalno cjelovitih jedinica, unutar kojih je moguće ostvariti kvalitetan urbani standard, potrebne funkcije gospodarskog razvitka te sadržaje i objekte društvene i komunalne infrastrukture. Drugi tipovi izgradnje vezani uz gospodarski razvitak (industrijsko-proizvodne, zanatsko-servisne i komunalne zone) ili uređivanje prostora za potrebe sadržaja rekreacije, komunalnih objekata i infrastrukture (prometni koridori, uređaj za pročišćavanje, vodovodni rezervoari, deponije, eksploatacijska područja i groblja) razvijaju se izvan ili na rubnom dijelu građevinskog područja naselja. Područja gospodarske namjene predstavljaju nastavak na već postojeće lokacije gospodarskih aktivnosti u ili uz naselje, odnosno lociraju se kao zasebne gospodarske odnosno komunalne zone. Ukupno dimenzioniranje novih prostora za daljnje uređivanje i korištenje provedeno je racionalno vodeći računa o realnim mogućnostima i potrebama razvitka Grada unutar perioda do 2015. godine, na načelu zaštite i obnovljivog korištenja osnovnih resursa što se prvenstveno odnosi na poljoprivredno i šumsko zemljište, uključivo i druge prirodne vrijednosti (krajobraz i sl.). Na taj način se kroz racionalno korištenje prostora i njegovo očuvanje za daljnje postplansko korištenje uz usmjeravanje novih zona izgradnje izvan prirodno kvalitetnih i resursnih područja postiže ukupna zaštita prostora Grada Novske. Pri tome Prostorni plan uređenja Grada Novske predstavlja osnovnu prostorno-plansku dokumentaciju za usmjeravanje prostornog razvitka Grada usaglašavanjem namjenskog korištenja prostora Grada i očuvanja prirodnih resursa kroz provođenje uvjeta održivog razvitka. Planom se također uspostavlja funkcionalni ustroj prostora koji ima za cilj grupiranje sukladnih sadržaja i namjena na način da se osigura racionalno uređenje prostora.

Osnovni principi i ciljevi racionalnog korištenja i zaštite prostora temelje se na ostvarenju slijedećih glavnih postavki:

- građevinska područja naselja treba oblikovati, uskladiti i dimenzionirati prema realnim demografskim potencijalima sa potrebnim rezervnim prostorima radi "disperzije" izgradnje, uvažavajući mogućnosti njihovog opremanja nužnom prometnom i komunalnom infrastrukturom, uključivo objekte društvenog standarda, kako bi naselja ostvarila odgovarajući urbani standard.
- vrijedno poljoprivredno zemljište na ravničarskom dijelu Grada treba sačuvati od bilo kakove izgradnje izuzev gradnje u funkciji daljnje revitalizacije i unapređenja poljoprivredne proizvodnje. Unutar tog prostora moguća su samo

- manja proširenja postojećih naselja (prostori urbane strukture i gospodarskog razvitka) uvažavajući budući demografski potencijal.
- Postojeće šumsko zemljište bez obzira na njegovu namjenu i kvalitetu šumske vegetacije treba kroz pošumljavanje dalje oplemenjivati, te isključiti iz glavnih prostora uređenja i izgradnje naselja ili drugih namjena na području Grada. Značaj šumskog zemljišta posebno je velik u okviru prigorskog pojasa, gdje treba u formi zaštićenih prirodnih predjela predstavljati osnovu određenih gospodarskih aktivnosti i mogućnosti turističkog razvitka.

Uzevši u obzir naprijed iznesene kriterije racionalnog korištenja i zaštite prostora mogu se dati okvirni (generalni) parametri daljnjeg razvitka pojedinih naselja, utvrditi potreba njihovog širenja kao i definirati karakter buduće izgradnje po pojedinim prostorno-tipološkim cjelinama:

- Nizinsko-ravničarsko područje, koje obuhvaća naselja Bročice, Plesmo, Sigetac Novski i Stara Subocka predstavlja prostor na kojemu se obzirom na raspoloživo zemljište očekuju mogući pozitivni razvojni pomaci vezano uz poljoprivrednu-stočarsku proizvodnju i prateće djelatnosti. Radi toga se očekuje da na tom području treba osigurati dodatne prostore za razvoj naselja, ali i nove prostore izvan naselja (izvan građevinskog područja) kao posebne objekte obiteljskog gospodarstva (farme i sl.).
- Prostor središnjeg urbano-prometno-razvojnog koridora predstavlja dio teritorija Grada na kojemu se pod daljnjim značajnijim utjecajem razvitka naselja i gospodarstva, a posebno radi dobre prometne povezanosti sa drugim područjima očekuje i predviđa značajnija izgradnja novih područja namjenjenih razvitku naselja i različitim vrstama gospodarstva usklađenih i povezanih sa drugim gospodarskim djelatnostima i to posebno na području oko naselja Novska. Međutim, unatoč povećanom intenzitetu izgradnje unutar središnjeg koridora, istu treba koncentrirati uz lokacije pojedinih naselja, a međuprostori se, koliko je to maksimalno moguće, zadržavaju u njihovom prirodnom izgledu, posebno u dubini prostora. Naime, kao što je već naprijed opisano, područje središnjeg razvojnog koridora predstavlja neprekinuti - kontinuirani urbani pojas koji se proteže uz županijske ceste Ž - 3124, Ž-3251, Ž-3252 i državnu cestu D-312, dok se samo u dubini prostora (prigorskog sa sjeveroistočne i ravničarskog sa južne i jugozapadne) smanjuje koncentracija izgradnje. Unutar samih naselja na tom području, koja većim dijelom predstavljaju najveća i najurbaniziranija naselja sa funkcijama središnjih naselja Grada, treba osigurati mogućnost više razine urbanog standarda kroz daljnju koncentraciju sadržaja društvene infrastrukture i više razine opremljenosti komunalnom infrastrukturom.
- Prigorsko područje predstavlja u svojim rubnim dijelovima prostor demografskog praznjenja sa usmjeravanjem stanovništva prema središnjem području Grada. Radi toga su i potrebe za novim razvojnim prostorima naselja i gospodarskih djelatnosti znatno smanjene. Međutim, u cilju stvaranja

posebnih pogodnosti za zadržavanje stanovništva na predmetnom području, kao i privlačenja nove izgradnje, Planom se predviđa proširenje prostora građenja samo uz područja veće koncentracije lokalnog stanovništva (Kozarice) dok se na preostalim dijelovima zadržava zatečeni okvir postojećih naselja.

- Unutar naprijed navedenih područja posebnu prirodnu vrijednost predstavlja prostor Lonjskog polja (dijelom untuar granica Grada Novska) zaštićenog temeljem Zakona o zaštiti prirode u kategoriji Parka prirode. Unutar predmetnog područja ovim se Planom zadržavaju izvorna obilježja uz očuvanje visoke kvalitete okoliša, kroz isključenje svake izgradnje koja bi narušavala njegove prirodne vrijednosti. Uvjeti korištenja i namjene prostora kao i način njegovog uređivanja propisuju se Prostornim planom područja posebnih obilježja (PPPPO) Parka prirode Lonjsko polje.

2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja

U okvirima stvaranja preduvjeta za budući gospodarski razvitak građevinska područja imaju izuzetan značaj. Naime, upravo ona predstavljaju podlogu - prostor na kojemu se takav planirani i programirani razvitak treba ostvariti i oživotvoriti. Podsticanjem i ostvarivanjem gospodarskog razvitka javlja se potreba za povećanjem prostora stanovanja kao rezultata pozitivnog utjecaja gospodarskog razvitka na demografsku situaciju. Uzevši u obzir utvrđene mogućnosti daljnjeg gospodarskog razvitka područja Grada Novske u svim segmentima gospodarstva, predviđene su u budućem građevinskom području različite namjenske strukture smještene u okvirima naselja, odnosno u posebnim zonama pogodnim za razvitak gospodarskih djelatnosti.

Građevinska područja su u okviru ovog Plana, vezano uz potrebe budućeg razvojnog perioda, utvrđena kao prostori za razvoj i uređenje površina naselja, prostori za razvoj i uređenje područja izvan naselja, te kao izdvojena građevinska područja uglavnom već zatečenih struktura pojedinačnih ili grupiranih objekata. Tako se u okvirima naselja (površine za razvitak i uređenje naselja) osiguravaju potrebni dodatni prostori za razvitak urbanih funkcija i stanovanja, ali prvenstveno mješovitog tipa kao stambeno-poslovne i poslovno-stambene strukture, uključivo urbane funkcije i manje radne zone, koje omogućavaju daljnji razvitak svakom pojedinom naselju. Posebna razvojna područja za potrebe gospodarstva (industrijsko-proizvodne, zanatsko-servisne, komunalne i trgovačke) kao glavnog pokretača budućeg gospodarskog razvitka osigurana su (iz funkcionalnih, zaštitnih i organizacijskih razloga) kao zasebna područja za razvoj i uređenje prostora neposredno uz najveće naselje Novska. Međutim, i ta područja locirana su u prostoru na način da se dijelom koriste već postojeće lokacije gospodarskih subjekata čime se u prostornoj i funkcionalnoj organizaciji Grada postiže koncentracija građevinskih područja, racionalnost i ekonomičnost izgradnje, uz zadržavanje većih slobodnih neizgrađenih područja u formi kvalitetnog prirodnog i kultiviranog krajobraza.

Građevinska područja naselja predstavljaju direktni odraz urbano-razvojnih procesa u prostoru, budući se svaki razvitak realizira bilo kroz izgradnju stambenih ili gospodarskih struktura. Takvu sliku, koja je odraz dosadašnjeg urbanog razvitka, pružaju i postojeća građevinska područja. U njihovom okviru dominiraju izgrađeni dijelovi uz županijske ceste Ž - 3124, Ž-3251, Ž-3252 i državnu cestu D-312 (središnji razvojni koridor), dok se na nizinskom poljoprivrednom području izgradnja formira gotovo neprekinuto uz postojeće lokalne i županijske ceste.

Učešće prigorskog područja u izgrađenim dijelovima Grada je značajno manje, s obzirom na broj naselja unutar tog područja i njihovog disperznog položaja unutar tog dijela teritorija Grada. Takvo stanje rezultira znatno manjom izgrađenosti, pa veći dio tog područja (a posebno sjeveroistočni šumoviti dio Psunja) nije izgrađen i predstavlja slobodan prirodni krajobraz.

Prema planskom rješenju sa programom potreba prostora do 2015. godine, vezano uz namjenu prostora i distribuciju građevinskog područja, može se utvrditi da ukupno područje građenja naselja i izvan naselja (bez prostora groblja) iznosi 1699,83 ha (1724,61 ha sa grobljima) ili oko 5,31% površine Grada. Pri tome učešće pojedinih karakterističnih dijelova prostora iznosi kod nizinskog-ravničarskog (južnog) dijela za 4 naselja 11,6% (197,61 ha), prigorskog (sjevernog) područja 9 naselja 8,5% (143,74 ha), te za središnji dio sa 10 naselja 79,9% (1358,48 ha).

Izvan građevinskih područja naselja izgrađeni su danas sadržaji gospodarske namjene, većim dijelom industrijsko-proizvodnog i zanatsko-servisnog tipa, te se ovim planskim rješenjem dograđuju i proširuju, obuhvaćaju prostore oko naselja Novska. Postojeći i planirani prostori izvan građevinskog područja naselja za potrebe realizacije izdvojenih zona gospodarske namjene iznose 402,63 ha i čine samo 1,26% teritorija Grada. Kod toga se može konstatirati da znatan dio navedene površine (376,21 ha ili 93,4% ukupne površine izvan naselja) lociran unutar središnjeg razvojnog koridora. Izvan područja naselja realizirana su eksploatacijska polja podzemnih rezervi nafte (većim dijelom neizgrađena i sadrže samo infrastrukturne objekte za potrebe eksploatacije).

Naprijed izneseni okvirni elementi razvitka naselja i gospodarstva rezultirali su određenim promjenama vezano uz lokaciju i veličinu građevinskih područja u odnosu na postojeću izgrađenost prostora. Naime, radi stimuliranja i povećanja ukupne privlačnosti područja Grada Novske, predviđeno je adekvatno povećanje građevinskog područja za naselja i potrebe gospodarstva. Pri tome se građevinska područja, u odnosu na ranije planirana (trenutno važeća) kroz PP (bivše) općine Novska sa površinom 2146 ha, značajno smanjuju u ukupnom iznosu za 446,17 ha (oko 21%), uz veće povećanje kod glavnog središnjeg naselja Novska. Sva ostala proširenja prostora naselja data su u odnosu povećanja broja stanovnika ili za potrebe novih gospodarskih aktivnosti, zadržavajući kao osnovicu zatečeni urbani prostor naselja. Isto tako, građevinska područja za potrebe gospodarstva u svoj ukupni obuhvat uključuju i već postojeće gospodarske lokalitete, omogućavajući njihov razvitak i proširenje, odnosno stvaranje takovih gospodarskih zona koje

preklapanjem određenih proizvodnih programa i funkcija omogućavaju lokaciju većeg spektra djelatnosti.

U okvirima interne prostorne raspodjele građevinskih područja na karakteristične prostorne cjeline Grada može se konstatirati se najveće povećanje ostvaruje na središnjem području, a poglavito uz naselje Novska (obuhvaća 88% novog građevinskog područja Grada), dok su povećanja na preostalom području značajno manjeg opsega (sjeverno = 1,7%, južno = 10,3 %).

Detaljni prikaz građevinskih područja sa njihovom veličinom i strukturom dat je u priloženoj tablici 8.

Tablica 8. POKAZATELJI O VELIČINI I IZGRAĐENOSTI GRAĐEVINSKOG PODRUČJA

NASELJA	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA			GRAĐEVINSKO PODRUČJE IZVAN NASELJA										PPUG NOVSKA SVEUKUPNO ha	IZMJENE I DOPUNE PPO NOVSKA (ha)	
	(1) Izgrađeno ha	(2) Neizgrađeno ha	Ukupno ha	GOSPODARSKA NAMJENA (I-PROIZVODNA, K-POSLOVNA)			UGOSTITELJSKO TURISTIČKA NAMJENA (T)			groblje			UKUPNO ha			
				Izgrađeno ha	Neizgrađeno ha	Ukupno ha	Izgrađeno ha	Neizgrađeno ha	Ukupno ha	Izgrađeno ha	Neizgrađeno ha	Ukupno ha				
1 BAIR	22,58	-	22,58	-	-	-	-	-	-	-	0,37	-	0,37	0,37	22,95	82
2 BOROVAR	26,71	8,14	34,85	-	-	-	-	-	-	-	0,81	0,66	1,47	1,47	36,32	42
3 BRESTAČA	51,93	44,07	96,00	-	15,36	15,36	-	-	-	-	0,37	0,68	1,05	16,41	112,41	118
4 BREZOVAC SUBOCKI	26,60	-	26,60	-	-	-	-	-	-	-	0,43	-	0,43	0,43	27,03	57
5 BROČICE	35,16	48,95	84,11	2,85	8,21	11,06	-	-	-	-	2,12	-	2,12	13,18	97,29	107
6 JAZAVICA	33,75	13,16	46,91	-	-	-	-	-	-	-	0,25	-	0,25	0,25	47,16	59
7 KOZARICE	18,78	14,89	33,67	-	-	-	-	-	-	-	0,44	0,05	0,49	0,49	34,16	151
8 KRICE	13,76	-	13,76	-	-	-	-	-	-	-	0,46	-	0,46	0,46	14,22	55
9 LOVSKA	13,34	-	13,34	-	-	-	-	-	-	-	0,31	-	0,31	0,31	13,65	82
10 NOVA SUBOCKA	44,00	39,39	83,39	-	-	-	-	-	-	-	0,47	0,79	1,26	1,26	84,65	95
11 NOVI GRABOVAC	9,36	-	9,36	-	-	-	-	-	-	-	0,10	-	0,10	0,10	9,46	42
12 NOVSKA	229,40	244,41	473,81	35,71	337,28	372,99	3,22	-	3,22	3,14	7,07	10,21	386,42	860,23	698	
13 PAKLENICA	28,96	17,57	46,53	-	-	-	-	-	-	-	0,30	0,35	0,65	0,65	47,18	48
14 PLESMO	11,53	4,59	16,12	-	-	-	-	-	-	-	0,10	0,11	0,21	0,21	16,33	39
15 POPOVAC SUBOCKI	13,60	-	13,60	-	-	-	-	-	-	-	0,22	-	0,22	0,22	13,82	28
16 RAĐENOVCI	5,55	-	5,55	-	-	-	-	-	-	-	0,09	-	0,09	0,09	5,64	17
17 RAJCICI	5,28	-	5,28	-	-	-	-	-	-	-	0,14	-	0,14	0,14	5,42	24
18 RAJIĆ	68,20	34,93	103,13	-	-	-	-	-	-	-	0,76	1,28	2,04	2,04	105,17	154
19 ROŽDANIK	22,60	9,84	32,44	-	-	-	-	-	-	-	1,06	0,41	1,47	1,47	33,91	43
20 SIGETAC NOVSKI	14,77	14,14	28,91	-	-	-	-	-	-	-	0,14	0,18	0,32	0,32	29,23	62
21 STARA SUBOCKA	41,53	15,88	57,41	-	-	-	-	-	-	-	0,21	0,37	0,58	0,58	57,99	80
22 STARI GRABOVAC	22,53	3,93	26,46	-	-	-	-	-	-	-	0,09	0,13	0,22	0,22	26,68	39
23 VOCARICA	13,20	10,19	23,39	-	-	-	-	-	-	-	0,16	0,16	0,32	0,32	23,71	24
UKUPNO:	773,12	524,08	1297,20	38,56	360,85	399,41	3,22	-	3,22	12,54	12,24	24,78	427,41	1724,61	2146	

(1) Izgrađeno – postojeće 2003 god.

(2) Neizgrađeno – planirano proširenje 2015.god.

TABLICA 9. GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA I IZVAN NASELJA - GUSTOĆE NASELJENOSTI I UČEŠĆE U PROSTORU NASELJA

NASELJA		POVRŠINA NASELJA (ha)	BROJ STANOVNIKA 2015. god.	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA (ha)	GRAĐEVINSKO PODRUČJE IZVAN NASELJA (ha) ⁽¹⁾	UKUPNO GRAĐEVINSKO PODRUČJE (ha)	UČEŠĆE GP NASELJA U POVRŠINI NASELJA (%)	UČEŠĆE UKUPNOG GP U POVRŠINI NASELJA (%)	GUSTOĆA NASELJENOSTI UNUTAR PODRUČJA NASELJA 2015. god (st/ha)	GUSTOĆA NASELJENOSTI U GP NASELJA (st/ha)	GUSTOĆA NASELJENOSTI U UKUPNOM GP (st/ha)	M ² GRAĐEVINSKOG PODRUČJA NASELJA PO STANOVNIKU	M ² UKUPNOG GRAĐEVINSKOG PODRUČJA PO STANOVNIKU
1	BAIR	911,20	10	22,58	0,37	22,95	2,48	2,52	0,01	0,44	0,44	22580	22950
2	BOROVAC	1077,18	650	34,85	1,47	36,32	3,24	3,37	0,60	18,65	17,90	536,2	558,8
3	BRESTAČA	1819,85	1100	96,00	16,41	112,41	5,28	6,18	0,60	11,46	9,79	872,7	1021,9
4	BREZOVAC SUBOCKI	770,26	5	26,60	0,43	27,03	3,45	3,51	0,006	0,19	0,18	53200	54060
5	BROČICE	1897,96	1100	84,11	13,18	97,29	4,43	5,13	0,58	13,08	11,31	746,6	884,5
6	JAZAVICA	1289,18	500	46,91	0,25	47,16	3,64	3,66	0,39	10,66	10,60	938,2	943,2
7	KOZARICE	1631,26	600	33,67	0,49	34,16	2,06	2,09	0,37	17,82	17,56	561,2	569,3
8	KRIČKE	2743,79	5	13,76	0,46	14,22	0,50	0,52	0,002	0,36	0,35	27520	28440
9	LOVSKA	1282,50	5	13,34	0,31	13,65	1,04	1,06	0,004	0,37	0,37	26680	27300
10	NOVA SUBOCKA	661,20	750	83,39	1,26	84,65	12,61	12,80	1,34	8,99	8,86	1111,8	1128,7
11	NOVI GRABOVAC	347,10	50	9,36	0,10	9,46	2,70	2,73	0,14	5,34	5,29	1872	1892,0
12	NOVSKA	1933,85	8200	473,81	386,42	860,23	24,5	44,48	4,24	17,31	9,53	577,8	1049,1
13	PAKLENICA	1251,76	400	46,53	0,65	47,18	3,72	3,77	0,32	8,60	8,48	1163,3	1179,5
14	PLESMO	1769,34	100	16,42	0,21	16,33	0,91	0,92	0,06	6,20	6,12	1612,0	1633,0

Tablica 9. - nastavak

NASELJA		POVRŠINA NASELJA (ha)	BROJ STANOVNIKA 2015. god.	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA (ha)	GRAĐEVINSKO PODRUČJE IZVAN NASELJA (ha) ⁽¹⁾	UKUPNO GRAĐEVINSKO PODRUČJE (ha)	UČEŠĆE GP NASELJA U POVRŠINI NASELJA (%)	UČEŠĆE UKUPNOG GP U POVRŠINI NASELJA (%)	GUSTOĆA NASELJENOSTI UNUTAR PODRUČJA NASELJA 2015. god (st/ha)	GUSTOĆA NASELJENOSTI U GP NASELJA (st/ha)	GUSTOĆA NASELJENOSTI U UKUPNOM GP (st/ha)	M ² GRAĐEVINSKOG PODRUČJA NASELJA PO STANOVNIKU	M ² UKUPNOG GRAĐEVINSKOG PODRUČJA PO STANOVNIKU
15	POPOVAC SUBOCKI	341,60	10	13,60	0,22	13,82	3,98	4,05	0,03	0,74	0,72	13600	13820
16	RAĐENOVCI	160,90	5	5,55	0,09	5,64	3,45	3,51	0,03	0,90	0,89	11100	11280
17	RAJČIĆI	2234,64	10	5,28	0,14	5,42	0,24	0,24	0,004	1,89	1,86	5280	5420
18	RAJIĆ	3497,21	1250	103,13	2,04	105,17	2,95	3,01	0,36	12,12	11,89	825,0	841,4
19	ROŽDANIK	798,17	400	32,44	1,47	33,91	4,06	4,25	0,50	12,33	11,80	811,0	847,8
20	SIGETAC NOVSKI	1260,50	200	28,91	0,32	29,23	2,29	2,32	0,16	6,92	6,84	1445,5	1461,5
21	STARA SUBOCKA	1567,85	600	57,41	0,58	57,99	3,66	3,70	0,38	10,45	10,35	956,8	966,5
22	STARI GRABOVAC	1705,87	500	26,46	0,22	26,68	1,55	1,56	0,29	18,90	18,74	529,2	533,6
23	VOĆARICA	986,83	250	23,39	0,32	23,71	2,37	2,40	0,25	10,69	10,54	935,6	948,4
UKUPNO:		31940,0	16700	1297,20	427,41	1724,61	4,06	5,40	0,52	12,87	9,68	776,8	1032,7

(1) Površina GP izvan naselja obuhvaća gospodarsku namjenu (proizvodnu, poslovnu i ugostiteljsko-turističku) uključivo prostore groblja.

Pregledom strukture građevinskog područja iskazanog u okviru naprijed date tablice može se konstatirati da se veći dio povećanja realizira u okviru građevinskih područja naselja (524,08 ha ili 59 % ukupnog prostora građenja u naselju i izdvojenim građevinskim područjima izvan naselja), pri čemu će unutar područja naselja dominantno učešće imati namjene tipa stambeno-poslovne, poslovno-stambene, javne i proizvodno-poslovne (uključivo servisno-zanatsku), što ukazuje na intencije da se u okvirima naselja omogući kvalitetniji razvitak malog gospodarstva, temeljenog na tipu obiteljskog gospodarstva, bez većeg angažmana novog okolnog prostora izvan naselja za potrebe gospodarske namjene.

Izvan građevinskog područja naselja Planom su utvrđeni ukupni prostori za razvitak i uređenje veličine 360,85 ha (bez prostora groblja) što predstavlja 41 % ukupnog građevinskog područja tj. ukazuje na naprijed rečeno, da je za izgradnju prvenstveno korišten prostor naselja dok su slobodni prirodni prostori maksimalno sačuvani od nove izgradnje. U okviru ukupne strukture područja građenja izvan naselja najzastupljenija namjena jesu industrijsko-proizvodne i servisno-zanatske i komunalne djelatnosti (I1, I2, K1, K2, K2, K3).

Predložena struktura građevinskog područja, kako po lokaciji (unutar naselja i izvan naselja), tako i po namjeni, predstavlja dobru osnovu za daljnji razvitak gospodarstva a slijedom toga i za daljnje poboljšanje postojeće demografske situacije.

Usporedbom iskazanih veličina građevinskih područja može se konstatirati da je Prostornim planom uređenja Grada Novska postignuto smanjenje ranije planiranog građevinskog područja (naselja i izvan naselja) utvrđenog ranijim PP (bivše) općine Novska, (odnosno kasnijim izmjenama i dopunama) sa tadašnje površine od 2146 ha, na novu smanjenu površinu ukupne veličine 1699,83 ha (bez prostora groblja). Time je realiziran ranije proklamiran racionalni pristup te postignuto očuvanje svih stimulativnih faktora vezanih uz stvaranje kvalitetnih preduvjeta za daljnji život i rad stanovnika ovog područja.

Ovdje je također potrebno konstatirati da je Prostornim planom uređenja Grada Novska poštovana smjernica Prostornog plana Županije, kojim je građevinsko područje naselja za Grad Novsku limitirano sa maksimalnom površinom od 1540 ha (u okviru PPUG Novska = 1297,20 ha). Temeljem ostvarene površine građevinskih područja naselja u okviru PPUG Novska postignuta je povoljnija prosječna gustoća naseljenosti od 12,87 st./ha, u odnosu na PPŽ kojim se uvjetuje dostizanje minimalne gustoće od 10,3 st./ha.

2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture

Unapređenje uređenja naselja na razmatranom prostoru Grada Novske treba usmjeravati u tri osnovna pravca, sa rješavanjem slijedeće problematike:

- postizanje kvalitetnijeg urbano-prostornog i oblikovnog uređenja naselja,
- postići ravnomjerniju distribuciju urbanih funkcija na minimalno 3 (4) središnja naselja (i pomoćna središnja naselja) koja će svojim gravitacijskim područjem pokriti prostor Grada
- ostvariti adekvatno uređenje središnjeg naselja - sjedišta Grada u pogledu koncentracije društvene infrastrukture, te urbano-prostornog, prometno-komunalnog i oblikovnog uređenja.

Posebnu kvalitetu urbano-prostornog i oblikovnog uređenja prostora naselja treba ostvariti u središnjim naseljima Grada uključivo i druga seoska naselja koja imaju kvalitete povijesno graditeljske (ruralne) cjeline. Znači da daljnji razvitak na prostoru glavnog središnjeg naselja (a posebno za nove zone izgradnje) treba realizirati samo temeljem urbanističkog plana uređenja i detaljnih prostorno-planskih dokumenata, koji će osigurati potrebnu razinu kvalitete uređenja glavnog središnjeg naselja i najznačajnijeg gospodarsko-razvojnog prostora.

Jedan od značajnih ciljeva prostornog uređenja naselja na području Grada predstavlja postizanje odgovarajućeg minimalnog nivoa opremljenosti prostora prometnom i komunalnom infrastrukturom. To znači da unutar područja naselja treba osigurati prometne površine sa suvremenim kolnikom (asfalt ili sl.) minimalne širine 6,0 m (unutar urbanog područja prometnica lokalne razine treba sa svojim gabaritom omogućiti izgradnju kolnika minimalne širine 5,0 m, te pješačkog pločnika 1,0 m uključivo eventualno potrebne jarke za odvodnju oborinske vode, koji se standard ne odnosi na središnje naselje Grada, te lokalna središta) te omogućiti opskrbu korisnika naselja vodom i energijom, provesti povezivanje na gradski sustav telekomunikacija, te osigurati suvremeni način odvodnje otpadnih voda, posebno u prostorima gdje je planirana veća koncentracija stanovništva i gospodarskih subjekata, sa razvijenijom društvenom infrastrukturom.

U okvirima središnjih naselja (glavni i lokalni centri) značajni dio komunalne infrastrukture (ali i sastavni dio unapređenja uređenja naselja) predstavlja uređenje otvorenog urbanog prostora. Poseban značaj uređenja otvorenog urbanog prostora prisutan je u okviru glavnog centra - grada Novska kao i u okviru područja koja su predviđena za realizaciju određenih gospodarsko-razvojnih aktivnosti.

Također, neophodni dio unapređenja uređenja naselja u glavnom i lokalnim središtima Grada predstavljaju prostori sporta i rekreacije, uređene vegetacije - parkovne površine, te druge uređene zelene površine, kao važan dio ukupnog urbanog izgleda središnjih naselja.

Unutar prostora Grada Novska treba kroz unapređenje komunalne infrastrukture osigurati izgradnju prometne infrastrukture lokalne, županijske i državne razine. To se odnosi na izgradnju obilaznice oko gušće izgrađenih dijelova grada Novske i realizaciju pristupa novim gospodarskim područjima.

Osim tih površina prometne infrastrukture više razine treba osigurati i adekvatnu kvalitetu prometnih površina unutar naselja, kao i realizirati dobru povezanost naselja prema planiranim lokalnim središtima, te drugim naseljima unutar i izvan Grada. Time će se omogućiti dnevne i sezonske interne migracije stanovništva sa unutrašnjih područja prema gradskom središtu i drugim većim gradovima (Sisak, Zagreb) prema kojima gravitira stanovništvo sa područja Grada Novske.

Ostala magistralna komunalna infrastruktura, koju treba ostvariti u okviru prostornog razvoja naselja i gospodarskih djelatnosti na području Grada obuhvaća prvenstveno vodopskrbu i odvodnju otpadnih voda, uključivo određeno povećanje - proširenje energetske mreže 10/20 kV - distribucijske razine (obnova dijela mreže i zamjena transformatorskih stanica) te proširenja dijela telekomunikacijskog sustava Grada izgradnjom novih ATC (UPS-ova) i baznih stanica pokretne mreže. Na taj način će se, osim na užim područjima središnjih i većih naselja, postići uravnoteženiji komunalni standard i na čitavom prostoru Grada, te osigurati kvalitetnu ukupnu funkciju postojećih i planiranih stambenih i gospodarskih područja.

3.0. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU GRADA U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

Unutar regionalnih razvojnih okvira područje Grada Novske čini dio važnog razvojnog koridora na potezu Zagreb - Slavonski Brod. Tako se može konstatirati da predmetno područje ulazi u jednu od osovina urbanizacije, tj. specifični prostorni oblik prostornog razvoja, koji se kontinuirano širi duž prometnih pravaca povezujući centre urbanog života, gospodarstva i rada, gdje isti predstavljaju žarišta oko kojih se ostvaruju najvažniji razvojni procesi i imaju značajan utjecaj na okolni prostor. Položaj dijela Grada Novske (središnji razvojni koridor) unutar navedene osovine urbanizacije imat će pozitivan odraz na razvitak gospodarstva i cjelokupnog urbanog sustava Grada.

Budući prostorni razvoj na području Grada i nadalje će se usmjeravati i temeljiti na osnovnim resursima područja kao što su poljoprivredno i šumsko zemljište, mineralne sirovine, uključivo i postojeće - izgrađene gospodarske (industrijsko-proizvodni, zanatsko-servisni, komunalni i drugi) sadržaje. U tom smislu će i prostor Grada Novske značajnije učestvovati u segmentima gospodarskog razvitka Županije koji se odnose na djelatnosti u segmentu poljoprivrede, stočarstva, eksploataciji mineralnih sirovina, te specifičnog gospodarstva vezano uz prometne usluge, turizam i druge djelatnosti proizašle iz razvijenosti urbane strukture (uprava, kultura i prosvjeta, zdravstvo i dr.).

Pretpostavljeni razvojni pomaci u ukupnom gospodarstvu imati će svoj odraz i na mreži naselja pa će se kroz razmatrani razvojni period jačati naselja u središnjem razvojnem pojasu te neposrednom kontaktnom prostoru prema gradskom središtu. Međutim i unatoč takvog rasta određenog broja naselja ista će se zadržati u okvirima manjih naselja sa prosječnom veličinom u razini od 500 do 1000 stanovnika s time da samo 2 naselja prelaze taj prosjek (Novska sa 8.200 stanovnika i Rajić sa 1.250 stanovnika).

Iznesena ocjena očekivane veličine naselja temelji se na zatečenim procesima u okviru demografskog stanja na području Grada, pa će samo nova, naprijed navedena razvojna kretanja, u okviru očekivanog napretka gospodarstva promijeniti dosadašnje trendove. Time će se stvoriti preduvjeti za zaustavljanje dosadašnje depopulacije pojedinih dijelova ovog kraja te omogućiti postizanje polaganog porasta broja stanovnika u razvojno i gospodarski atraktivnim naseljima.

Opisana demografska situacija rezultirati će djelomičnim premještanjem stanovništva prema središnjem pojasu, utjecati na veličinu pojedinih naselja, kao i koncentraciju sadržaja na određenom dijelu Grada. Kako navedeni procesi preseljenja stanovništva i porasta pojedinih naselja neće bitno promijeniti njihovu veličinu i značaj, može se u pogledu sadržaja društvene infrastrukture konstatirati da će i u budućnosti sustav naselja Grada Novske i njihov značaj u odnosu na

strukturu naselja u okviru Županije biti zanemariv, kako po veličini i broju stanovnika, tako i po koncentraciji društvene infrastrukture. Pri tome će samo naselje Novska predstavljati značajnije urbano središte koje ima određeni značaj unutar sustava naselja Sisačko-moslavačke županije.

Naime, i u budućem periodu ovo će se područje u pogledu značajnijih sadržaja društvene infrastrukture i većih radno-gospodarskih područja oslanjati na okolna razvijenija područja gradova Siska i Zagreba. Međutim, posve je sigurno da će značajniji razvitak ukupnog gospodarstva pratiti i intenzivniji razvitak čitavog niza uslužnih funkcija (kvantitativno i kvalitativno), kako za potrebe lokalnog stanovništva, tako i za potrebe drugih posjetitelja ovog područja.

Dobra razina postojeće razvijenosti prometne infrastrukture, kao i planirana nova izgradnja, daje prostoru Grada Novske poseban značaj u okvirima Županije, ali i kao veznog područja između središnjih i istočnih dijelova Republike Hrvatske.

Važnu potporu prostornom i gospodarskom razvoju na području Grada daju i mjere zaštite pojedinih prirodnih resursa kao područja značajne prirodne vrijednosti. Takvo usmjeravanje prostornog razvitka područja Grada Novske sa ciljem održavanja ekološki vrijednog prostora i očuvanje visoke razine zaštite okoliša otvara ovaj prostor prema novim mogućnostima razvitka temeljenog na visokoj kvaliteti prirodnog okoliša (proizvodnja zdrave hrane, različite vrste turizma i dr.). U tom smislu vrijedni prirodni prostori i specifični razvojni procesi koji će oni podstaknuti predstavljaju dopunu gospodarskog razvitka Županije, a ujedno čine važan dio sačuvanog i zaštićenog prirodnog okoliša od značaja za područje Županije (posebno na području Parka prirode Lonjsko polje i dijelovima Psunja).

Zaključno se može konstatirati da se pretpostavlja jači prostorni razvoj na području Grada usmjerenog prema područjima najveće pogodnosti (naselje Novska) obzirom na raspoloživo zemljište, infrastrukturu, prometni pristup i blizinu razvijene urbane aglomeracije. Pri tome se Planom omogućava i stimulira gospodarski razvitak i na drugim dijelovima prostora vezano uz lokalne resurse posebno u vidu obiteljskog gospodarstva te privatnog poduzetništva (mala privreda) unutar svakog naselja, ali i izvan građevinskog područja (farme, plastenici i sl.). To će imati odraza i na potrebu formiranja adekvatnih građevinskih područja, unutar kojih je moguće ostvariti predviđene razvojne strukture, kako na ravničarskom-nizinskom dijelu Grada, tako i u središnjem i prigorskom području. Međutim, svi navedeni prostorno-razvojni pomaci na području Grada Novske neće dovesti do značajne promjene osnovnih karakteristika već će se samo ostvariti kvalitetniji urbani i životni standard na ovom području te time osigurati preduvjete za zadržavanje postojećeg stanovništva i neophodno privlačenje novog stanovništva.

Radi toga će se područje Grada Novske u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu Županije i dalje zadržati u okviru dobrih razvojnih potencijala i mogućnosti, vrijednim prirodnim resursima i kvalitetnom prometnom infrastrukturom, koji joj omogućavaju ulazak među prostorno i razvojno značajnija područja u Županiji.

3.2. ORGANIZACIJA PROSTORA I OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE PROSTORA

Temeljna organizacija prostora na području Grada Novske proizlazi iz analize razvojnih potreba i mogućnosti, te ocjene prihvatnih kapaciteta prostora, uvažavajući sva ograničenja koja proizlaze iz potrebe osiguranja održivog razvitka, t.j. uspostavi osnovnog principa da se u korištenju prostora trajno osiguraju njegove vrijednosti i za potrebe budućih generacija.

Usmjeravanje osnovne namjene i korištenja prostora kao i međusobne funkcionalne organizacije pojedinih dijelova Grada temelje se na ocjeni prikladnosti pojedinih dijelova teritorija Grada vezano uz pretežne ili karakteristične namjene uključujući pri tome i dinamična djelovanja urbanog sustava i razvojnih žarišta na širi prostor, kako kroz gravitacijska područja pojedinih naselja i lokaciju sadržaja društvene infrastrukture, tako kroz ukupne prometne sustave.

Nova organizacija prostora usmjerava se u budućnosti prema najznačajnijim razvojnim resursima kao što su poljoprivredno i šumsko zemljište, eksploatacijska područja, uvažavajući pritom pogodnosti koje rezultiraju iz dobre prometne povezanosti, te već izgrađenih gospodarskih struktura. Temeljem iznesenog može se očekivati da će u okviru tog područja doći i do očekivanog proširenja područja naselja kao i osiguranja novih prostora za izgradnju izvan naselja. Takav razvitak kao i potrebe za prostorom temeljem novih razvojnih procesa proizaći će i dijelom iz dobre povezanosti ovog područja prema drugim većim okolnim gradovima, što omogućava njegovo uključivanje u gospodarske procese većih gradova kroz podršku njihovom gospodarstvu i ponudu specifične proizvodnje sa prostora Grada Novske. Isto tako, obzirom na dobru pristupačnost, ovo područje ima mogućnosti, obzirom na naprijed navedene prirodne resurse Lonjskog polja i Psunja, te krajobrazne vrijednosti kultiviranog krajolika, postati područje rekreacije stanovništva okolnih većih gradova.

U budućoj organizaciji prostora i dalje će najznačajniju ulogu imati središnje razvojno područje sa centralnim naseljima Novska, Rajić i Brestača, uključivo pomoćna središnja naselja Staru - Novu Subocku i Kozarice. Na tom se području formira glavna koncentracija stanovništva i gospodarskih aktivnosti, te je unutar njega smješteno središnje naselje Novska, sa značajnom koncentracijom sadržaja društvene infrastrukture.

Uvažavajući specifičnosti pojedinih područja (prostorno funkcionalnih cjelina: ravničarsko-nizinskog poljoprivrednog područja, središnjeg urbano-prometnog razvojnog koridora i prigorskog područja) utvrđena je organizacija i namjena prostora temeljena na specifičnostima i lokalnim resursima svakog pojedinog područja. Tako će se poljoprivredno područje i dalje razvijati kao prostor intenzivne poljodjelske i stočarske proizvodnje koju će pratiti naselja locirana uz županijske, lokalne i ostale prometnice. Na tom području Grada Planom se predviđa maksimalna zaštita i očuvanje vrijednog poljoprivrednog zemljišta i

prirodnih kvaliteta Parka prirode. Prostor središnjeg razvojnog koridora svoju perspektivu osniva na postojećoj razvijenosti i značaju tog područja za čitav Grad, pa se u okviru namjene prostora predviđa proširenje građevinskog područja naselja, uključivo i prostore izvan naselja upravo sa ciljem osiguranja potrebnog dodatnog razvojnog prostora. Sjeverno, rubno - prigorsko područje namjenski se zadržava kao izvorni ruralno - prirodni prostor čija će namjena i korištenje biti usmjereni prema određenim vrstama poljoprivredne proizvodnje i značajnim mogućnostima budućeg razvitka ekološkog i etnološkog turizma kombinirano sa različitim sadržajima lovstva i rekreacije.

Prilikom određivanja namjene prostora i planske realizacije novih razvojnih područja vodilo se računa o određenim postavkama utvrđenim na razini Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske i Prostornog plana Županije vezano uz zaštitu i očuvanje vrijednih prirodnih prostora (Park prirode Lonjsko polje i područje Psunja) koji imaju izuzetno lokalno ali i šire značenje, pa su kod razmatranja daljnjeg razvitka naselja i gospodarskih područja uzete u obzir slijedeće smjernice, kojim se predlaže:

- usmjeravanje većeg dijela nove izgradnje na prostore već realizirane u okvirima zatečenih naselja uz potrebna neophodna razvojna proširenja,
- realizacija novih zona izgradnje izvan građevinskih područja naselja provodi se samo u kontinuitetu - nastavno na postojeća područja naselja,
- zadržavanje slobodnih međuprostora između neizgrađenih dijelova naselja kao zelenih i krajobraznih prostora te očuvanje vrijednih prirodnih područja u izvornom prirodnom obliku.

3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina

U budućem korištenju i namjeni prostora Grada Novske razlikuju se slijedeći prostori:

1. prostori za razvoj i uređenje površina naselja
  2. prostori za razvoj i uređenje površina izvan naselja
1. Razvoj i uređenje površina naselja obuhvaća cjelinu izgrađenog i neizgrađenog dijela naselja tj. prostore izgrađenih naseljskih struktura kao i površine namijenjene razvoju i širenju naselja. U okviru cjelina naselja posebno su sadržane i zone namijenjene razvoju određenih djelatnosti ili specifičnih namjena prostora, kako bi na taj način prostor dobio šire namjensko strukturiranje, čime bi se sačuvao od gradnje isključivo stambenih građevina i ujedno osigurao novi razvojni prostor usmjeren prema određenim gospodarskim aktivnostima, što predstavlja doprinos unapređenju naseljskih struktura.

Kao postojeća izdvojena građevinska područja zadržavaju se postojeći objekti - obiteljska gospodarstva te graditeljski sklopovi (pojedinačni objekti ili grupe

objekata) pretežito u prigorskom području Grada. Ta područja nalaze se unutar posebno atraktivnih prirodnih prostora na kojima se ne predviđa daljnje građenje, već se postojeća izgradnja zadržava kao izdvojena građevinska područja za koja nije predviđeno proširenje i oprema naseljskim sadržajima, već se prvenstveno planira obnova i revitalizacija u funkciji stanovanja i proizvodnje temeljene na lokalnim resursima. Nova afirmacija povijesnih i graditeljskih vrijednosti pojedinih područja Grada (kao etno arhitekture, povijesnog oblikovanja naselja i očuvanog prirodnog okoliša) također predstavlja dio planiranog razvojnog procesa na ukupnom području Grada.

2. Razvoj i uređenje površina izvan naselja provodi se uz uvjete maksimalnog očuvanja poljoprivrednog tla u isključivoj osnovnoj namjeni koje treba predstavljati dio ukupnih razvojnih potencijala Grada. Na tim područjima prvenstveno će se stimulirati revitalizacija i unapređenje poljoprivredne proizvodnje sa svim pratećim gospodarskim i drugim sadržajima. Također, u tu svrhu će se omogućiti i gradnja građevina izvan građevinskih područja u funkciji obnove obiteljskih gospodarstava.

Šumske površine obuhvaćaju šume prvenstveno gospodarske namjene koje obzirom na postojeći tretman od strane Hrvatskih šuma ne spadaju u kategoriju zaštitnih šuma ili šuma posebne namjene. Međutim, u okviru Parka prirode Lonjsko polje ovim Planom se postojeće šumsko područje definira u kategoriji šuma posebne namjene, kao dio ukupnog šumskog potencijala Parka prirode Lonjsko polje. To znači da se zatečena šumska područja u okviru Parka prirode Lonjsko polje u ukupnom rasponu svih kategorija šumskog tla, štite od neplanske eksploatacije i nove izgradnje, te zadržavaju kao kvalitetni krajobrazni prostor sa visokim stupnjem očuvanosti kvalitete okoliša.

U funkciji daljnjeg razvitka Grada Novske izvan postojećih naseljskih struktura, planirana su gospodarska područja na kojima također treba ostvariti dio ukupnog budućeg razvitka. Nova gospodarska područja locirana su prvenstveno uz već zatečene gospodarske sadržaje, te predstavljaju mogućnost njihovog daljnjeg povećanja ili dopune kompatibilnim gospodarskim djelatnostima. U tom smislu predviđeni su gospodarski lokaliteti na područjima naselja Novska i Bročice.

Područja većih sportsko-rekreacijskih zona izvan naselja nisu posebno predviđena ovim planom budući se rekreacijskim prostorom šireg značaja i sadržajnog opsega, smatraju područja Lonjskog polja i Psunja (zaštićena područja). Određena manja područja uređena u formi sportsko-rekreacijskih zona sa pratećim sadržajima i infrastrukturom locirana su unutar građevinskog područja, te predstavljaju uglavnom dopunu turističke, ali i druge rekreacijske aktivnosti (lovstvo i sl.).

U okviru prostora za razvoj i uređenje površina izvan naselja zadržani su i prostori postojeće eksploatacije mineralnih sirovina. Ovim Planom se ti prostori zadržavaju u okvirima zatečenih površina, a daljnja izgradnja u tim područjima

moguća je samo u formi neophodnih infrastrukturnih objekata koji služe korištenju navedenih resursa. Sve druge prateće djelatnosti vezano uz eksploatacijska područja lociraju se u gospodarskim zonama namijenjenim proizvodnim, zanatsko-servisnim i komunalnim sadržajima.

U okviru ukupne strukture površina predviđenih za razvoj i uređenje prostora izvan naselja nalaze se:

- Zone gospodarske namjene
  - proizvodna područja, industrijska (I1) i pretežito zanatska (I2)
  - površine za iskorištavanje mineralnih sirovina (nafta, plin) u segmentu energetske sirovine (E1)
  - poslovna namjena, pretežito uslužna (K1), pretežito trgovačka (K2), komunalno servisna (K3)
- Poljoprivredno tlo definirano kao prostor isključivo osnovne namjene, u kategorijama:
  - osobito vrijedno obradivo tlo (P1)
  - vrijedno obradivo tlo (P2)
  - ostala obradiva tla (P3)
- Šuma isključivo osnovne namjene utvrđene kategoriji:
  - gospodarska šuma (Š1)
  - šuma posebne namjene (Š3)
- Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište (Pš):
- Površine infrastrukturnih sustava obuhvaćaju koridore: cesta, željeznice, dalekovoda i kanal Lonja-Strug), (IS)
- Vodene površine koje obuhvaćaju vodotoke i retenciju Lonjsko polje (V)
- Groblja izvan naselja

Učešće naprijed navedenih prostora predviđenih za razvoj i uređenje površina naselja, uključivo razvoj i uređenje površina izvan naselja u ukupnoj strukturi korištenja i namjene površina Grada Novske prikazano je u narednoj tablici:

Tablica 10.

**PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA NOVSKA
KVANTIFICIRANI POKAZATELJI: PLANIRANA NAMJENA I KORIŠTENJE PROSTORA 2015. GOD.**

Red broj	GRAD NOVSKA	Oznaka	Ukupno ha	% od površine Grada	stan./ha (1)	m ² /stan.
1.0	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA					
1.1	Građevinska područja naselja					
	A. PRIGORSKO SI PODRUČJE	GP	143,74	0,45		
	B. SREDIŠNJE PODRUČJE	GP	966,91	3,03		
	C. RAVNIČARSKO JZ PODRUČJE	GP	186,55	0,59		
	UKUPNO:		1297,2	3,76	12,87	776,77
1.2	Izgrađene strukture van građevinskog područja naselja	I-K	399,41			
		E	(3934,64)			
		H	-			
		T	3,22			
		R	-			
	UKUPNO:		402,63	1,26		241,09
	GRAĐEVINSKO PODRUČJE SVEUKUPNO		1699,83	5,32	9,82	1017,86
1.3	Poljoprivredne površine - obradive	P	-			
		P1	3932,56			
		P2	1018,23			
		P3	1942,10			
	UKUPNO:		6892,89	21,58		4127,48
1.4	Šumske površine - gospodarske - zaštitne - posebne namjene	Š	-			
		Š1	9627,08			
		Š2	-			
		Š3	6438,03			
	UKUPNO:		16.065,20	50,30		9619,83
1.5	Ostale poljoprivredne i šumske površine ukupno	PŠ	6123,91	19,17		3667,01
1.6	Vodne površine: - vodotoci - jezera	V	407,23			
	UKUPNO:		407,23	1,28		243,85
1.7	Ostale površine	N	-			
		IS	726,25			
		G	24,78			
	UKUPNO:		751,03	2,35		449,72
GRAD SVEUKUPNO			31940,00	100		19125,75

(1) Planska prognoza za 2015. godinu iznosi 16.700 stanovnika

Analizom iskazanih prostornih pokazatelja za namjenu i korištenje prostora vezano uz plansku 2015. godinu može se konstatirati:

- da je učešće građevinskog područja naselja u ukupnom prostoru Grada zastupljeno sa 1297,2 ha odnosno samo sa 3,76% površine Grada Novske,
- da izgradnja izvan građevinskog područja tj. prostora predviđenih za razvoj i uređenje površina izdvojene namjene izvan naselja, u segmentu predviđenom za građenje obuhvaća samo 402,63 ha, odnosno 1,26% površine Grada,
- da prirodni resursi koji obuhvaćaju namjenske, gospodarski vrijedne poljoprivredne i šumske površine kao i ostale poljoprivredne i šumske površine sa funkcijom kvalitetnog prirodnog okvira i krajobraznih vrijednosti prostora, zauzimaju površinu od 29,082,0 ha ili 91,05% površine Grada,
- naprijed navedenim prirodnim prostorima na kojima nije predviđena izgradnja (osim u izuzetnim slučajevima kod izgradnje izvan građevinskog područja), treba pridodati vodene površine pa se ranije navedeni ukupno neizgrađeni prirodni prostor povećava na 29.489,23 ha ili 92,23% površine Grada.
- unutar područja Grada određenu površinu zauzimaju postojeći i novi koridori infrastrukturnih sustava koji u okviru ostalih površina zajedno sa prostorima groblja, zauzimaju 751,03 ili 2,35% površine Grada Novske.

Pregledom naprijed navedenih pokazatelja može se konstatirati da je ukupno učešće čitavog građevinskog područja uključivo i prostore predviđene za izgradnju infrastrukturnih sustava gotovo zanemarivo i iznosi samo 5,32 % površine Grada Novske, dok preostali prirodni prostori u gotovo potpuno neizmjenjenoj formi sa visokim stupnjem zadržavanja karakteristika izvornog prirodnog krajobraza učestvuju sa preko 90% teritorija obuhvaćenog ovim Planom. Ovi pokazatelji ujedno govore da je prostorno plansko rješenje vodilo posebno računa o očuvanju prirodnih vrijednosti područja sa prvenstvenim ciljem njihove zaštite, kao jednog od najznačajnijih resursa budućeg razvitka i kvalitetnijeg života stanovnika ovog Grada.

3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Razvoj gospodarskih i društvenih djelatnosti predstavlja međuovisni proces, budući se kroz ostvareni razvitak gospodarskih djelatnosti u segmentu značajnijeg razvitka ukupnog gospodarstva, očekuje napredak u poboljšanju demografske strukture i povećanju broja stanovnika. Time se javljaju podsticaji za potrebom razvitka društvenih djelatnosti, kako radi naprijed navedenih povećanih gospodarskih aktivnosti i broja stanovnika, tako i radi nužnosti povišenja razine usluga u segmentu društvene infrastrukture, a posebno na područjima središnjih naselja.

Ovim prostorno-planskim dokumentom u okviru organizacije i namjene površina utvrđen je generalni okvir poželjnih gospodarskih djelatnosti koje se mogu odvijati u nekoj zoni obuhvata Plana. Radi toga je nužno da se u okviru Plana i prikaza gospodarskih djelatnosti utvrde područja isključive, prevladavajuće ili mješovite namjene obzirom na resurse, karakteristike prostora i zatečenu izgrađenost. Pri tome se isključiva namjena određuje prvenstveno za područja gospodarskog razvitka (radne i gospodarske zone), koje se uglavnom lociraju izvan naselja.

Prevladavajuća namjena prisutna je u okviru razvoja i uređenja površina naselja, gdje se predviđa realizacija pojedinih prostora ovisno o pretežitosti namjene pa se prostori kategoriziraju kao područja javne, stambeno-poslovne, poslovno-stambene i komunalne namjene, uključivo prostore povremenog stanovanja. U okviru takve kategorizacije namjenske strukture prostora prevladavajuća namjena utvrđena je temeljem karakteristika pojedinog naselja. Mješovita namjena predstavlja najfleksibilniji oblik, uglavnom danas već prisutnih namjenskih struktura unutar postojećih naselja. Ona omogućava dopunu postojeće namjenske strukture i njezino usaglašavanje sa razvojnim potrebama pojedinog naselja. Radi toga se u okvirima svih izgrađenih dijelova građevinskog područja namjenski tretman prostora predviđa u formi mješovite namjene.

3.3.1. Gospodarske djelatnosti

Razvitak gospodarskih djelatnosti predviđen ovim Planom bazira se na dosadašnjoj tradiciji takvih djelomice već postojećih djelatnosti. Iste obuhvaćaju segmente poljoprivredne i stočarske proizvodnje, šumarstva, eksploatacije mineralnih sirovina sa pratećim djelatnostima, te druge industrijske ili industrijsko-prerađivačke i servisno-zanatske djelatnosti kao samostalne gospodarske aktivnosti ili u funkciji praćenja drugih većih gospodarskih subjekata. Pri tome su uvažavani raspoloživi resursi, uključivo potrebe njihove zaštite, postojeća izgrađenost gospodarske strukture, zatečena infrastrukturno-komunalna opremljenost, kvalitetni prometni uvjeti i dobra prometna pristupačnost područja Grada.

U okviru planiranog prostornog uređenja Grada Novske gospodarske djelatnosti smještene su u izdvojenom građevinskom području izvan naselja, sa ukupnom površinom od 402,63 ha (postojeće površine 41,78 ha i planirane zone 360,85 ha)

tretiraju se kao zone isključive namjene, te uključuju slijedeći spektar mogućih sadržaja i aktivnosti:

- proizvodne zone, pretežito industrijskog tipa (I1),
- proizvodne zone, pretežito zanatskog tipa (I2),
- područja eksploatacije mineralnih sirovina sa pratećim proizvodnih, servisnim i zanatskim sadržajima (E1),
- područja poslovne namjene (uslužne - K1, trgovačke - K2 i komunalno servisne - K3),
- vrijedne poljoprivredne površine veličine 6892,89 ha sa mogućnostima razvoja intenzivne poljoprivrede i stočarstva te pratećim objektima proizvodnog i zanatsko-servisnog sadržajnog opsega (P1, P2, P3)
- šumska područja gospodarskih šuma površine 9627,08 ha radi eksploatacije šumskog fonda sa mogućnostima paralelne prerade i finalizacije (Š1).

Osim gospodarskih djelatnosti koje se razvijaju kao manje i prostorno ograničene zone isključive namjene, u okvirima postojećih naselja (prostori razvoja i uređenja površina naselja) predviđene su gospodarske djelatnosti u zajednici sa stambenom namjenom prostora. Tako se u okviru izgrađenih dijelova naselja, unutar mješovite namjene prostora, predviđa razvitak ugostiteljstva, turizma, financijskih, poslovnih i drugih zanatskih usluga i servisa, trgovine, usluga u segmentu prometa i građevinarstva.

U područjima razvoja i uređenja površina naselja, koji predstavljaju danas neizgrađeni dio građevinskog područja naselja, gospodarske djelatnosti trebaju imati značajno učešće, pa se na tim novim prostorima razvitka pojedinih naselja osiguravaju ujedno i prostori za osnivanje širokog spektra sadržaja gospodarske, poslovne i zanatsko-servisne namjene.

Gospodarske djelatnosti locirane su također i dijelom u okviru područja sa prevladavajućom (proizvodno - poslovno - stambene zone) i mješovitom namjenom (stambeno-poslovne zone). Navedene djelatnosti prisutne su, kao što je već rečeno, u okviru planiranih, neizgrađenih i izgrađenih dijelova građevinskog područja naselja.

Određeni dio gospodarskog razvitka unutar poljoprivrednog - nizinskog dijela Grada ostvarit će se i realizacijom većih proizvodnih lokacija za potrebe poljoprivredne i stočarske proizvodnje. Takvi veći lokaliteti (farme i sl.) lociraju se izvan područja naselja, u skladu sa uvjetima postavljenim u okviru provedbenih odredbi ovog Plana.

Dio gospodarskog razvitka i novih gospodarskih djelatnosti vezan je i uz budući puno viši prometni značaj područja, pa se u okviru prometnih usluga (objekti uz autocestu, željeznicu, kamionski terminal i sl.) očekuje razvitak posve specifičnih gospodarskih djelatnosti širokog spektra usluga.

Unutar ukupnog gospodarskog razvitka značajnu ulogu trebaju imati i prirodne i krajobrazne specifičnosti područja, te prostorne kvalitete vezano uz Park prirode Lonjsko polje i šumovite dijelove Psunja. Navedene prostorne vrijednosti i posebnosti rezultirat će aktiviranjem određenih segmenata turizma, kao što je izletnički i rekreacijski turizam, ekološki turizam, etno turizam, ali i lovni turizam. Naime, na području Grada Novske protežu se prostori državnih i zajedničkih lovišta. Državna lovišta obuhvaćaju prostore sa radnim nazivom:

- lovište III/2 - "Blatuško brdo"- dio lovišta
- lovište III/9 - "Grede kamare"- dio lovišta
- lovište III/11 - "Jamaričko brdo"- dio lovišta
- lovište III/22 - "Novsko brdo"- cijelo lovište
- lovište III/23 - "Opeke II"- dio lovišta
- lovište III/32 - "Trstika"- dio lovišta

Zajednička lovišta na prostoru Grada obuhvaćaju slijedeća lovna područja:

- lovište br. 19 "Lipovljani"- dio lovišta
- lovište br. 21 "Muratovica"- cijelo lovište
- lovište br. 22 "Rajić"- cijelo lovište
- lovište br. 24 "Puska"- dio lovišta

Temeljem iznesenih podataka vidljivo je da lovna područja mogu predstavljati i osnovu za razvitak specifičnog tipa gospodarstva, vezano sa turizmom i drugim resursima (prvenstveno vezano uz prirodne kvalitete prostora) na području Grada.

Analiza dosadašnjeg gospodarskog razvitka i učešća pojedinih djelatnosti unutar ukupnog gospodarstva ukazuje na neravnomjernu raspodjelu stanovništva prema područjima djelatnosti sa naglaskom na djelatnostima industrije i rudarstva. Brojčani pokazatelji ukazuju na značajno prisustvo industrije, prometa i veza, te obrtništva i osobnih usluga u ukupnom segmentu proizvodnje i zaposlenosti, koji obuhvaćaju 3.361 zaposlenog ili 55% ukupnog broja. Izneseni podaci o zaposlenosti prema podacima iz 1991. godine govore o razvijenosti samog područja, tipu gospodarstva i načinu korištenja prostora. Ukupna zaposlenost stanovništva realizirana je sa 35,5% ukupno aktivnog stanovništva ili 6.118 stanovnika.

U pogledu zaposlenog stanovništva u odnosu na pojedina naselja i područja u okviru Grada Novske, može se konstatirati da je naselje Novska mjesto koncentracije gospodarstva i rada, obzirom da u ukupnoj zaposlenosti stanovništvo učestvuje sa gotovo 48%, a sa naseljima Rajić, Brestača i Bročice obuhvaća gotovo 66% zaposlenog stanovništva. Isto tako, središnje naselje Novska po tipologiji spada u naselje gradskog tipa, obzirom da je učešće poljoprivrednog stanovništva značajno manje nego na drugim područjima i iznosi samo 1,6% ukupno angažiranog stanovništva sa područja naselja Novska.

Naprijed opisani resursi za razvitak gospodarstva, kao i navedeni značaj ravničarskog poljoprivrednog dijela Grada, reflektiraju se i na druge karakteristike zaposlenog stanovništva u okviru gospodarskih djelatnosti, iz kojih je vidljivo da je u sektoru poljoprivrede zaposleno u prosjeku oko 8,5%. Međutim, pokazatelji po pojedinim naseljima daju stvarnu sliku angažiranog stanovništva u poljoprivredi, te se može konstatirati jače prisustvo poljoprivrede kao važne gospodarske djelatnosti u naseljima sjevernog i južnog područja. U odnosu na osnovne djelatnosti primarni sektor zastupljen je sa oko 10%, sekundarni sektor sa 47% i tercijarni sa oko 43% aktivnog stanovništva. Kod toga je u raspodjeli zaposlenog stanovništva naglašen značaj naselja Novska koje obuhvaća 48% ukupno aktivnog stanovništva (2927 zaposlenih) odnosno na tom prostoru koncentrirana je djelatnost sekundarnog (47%) i tercijarnog sektora (43%) u odnosu na ukupnu zaposlenost u tim sektorima. Pokazatelji postojeće zaposlenosti stanovništva koji daju i orijentacijsku sliku gospodarstva, prikazani su u narednim tablicama.

Tablica 11. Stanovništvo prema područjima djelatnosti

NASELJE		Ukup- no	Područje djelatnosti													
			01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Bair	49	4	5	-	1	2	5	1	1	26	-	-	-	1	2
2	Borovac	188	43	23	4	2	16	35	7	10	21	5	1	7	1	3
3	Brestača	327	130	15	11	1	39	46	14	4	29	1	4	6	6	11
4	Brezovac Subocki	67	8	5	-	-	2	7	2	-	38	-	-	-	2	-
5	Bročice	317	93	6	10	9	38	49	22	15	24	3	4	8	4	15
6	Jazavica	189	57	41	4	2	13	27	9	2	24	1	-	4	1	3
7	Kozarice	176	38	7	19	-	13	5	1	-	67	-	2	4	1	6
8	Kričke	92	10	12	1	-	1	3	2	2	59	-	-	1	-	-
9	Lovska	134	14	61	3	-	6	1	4	-	43	-	-	-	-	-
10	Nova Subocka	205	75	11	1	-	26	13	6	1	56	2	1	5	-	3
11	Novi Grabovac	65	15	34	-	-	11	-	3	-	1	-	-	1	-	-
12	Novska	2927	938	40	71	32	225	379	264	73	210	20	67	150	108	207
13	Paklenica	132	45	1	7	2	7	21	12	5	10	4	1	4	3	3
14	Plesmo	52	1	6	2	-	2	-	2	-	37	-	-	-	-	-
15	Popovac Subocki	30	2	1	-	1	5	-	1	1	18	1	-	-	-	-
16	Rađenovci	12	-	-	-	-	-	-	1	-	11	-	-	-	-	-
17	Rajčići	32	6	5	3	-	2	3	1	-	9	-	-	-	1	-
18	Rajić	473	124	45	31	3	48	34	43	9	64	3	4	18	8	20
19	Roždanik	139	35	8	4	1	5	10	9	-	52	1	2	-	-	5
20	Sigetac Novski	75	9	44	1	-	2	4	4	3	2	3	1	-	1	1
21	Stara Subocka	174	61	52	3	-	6	3	1	1	37	2	-	5	-	3
22	Stari Grabovac	193	77	5	2	1	20	43	12	4	5	-	3	7	4	5
23	Voćarica	70	24	-	1	1	9	20	6	1	1	-	-	1	2	3
Ukupno		6118	1809	427	178	56	498	708	427	132	844	46	90	221	143	290

1-Industrija i rudarstvo
 02-Poljoprivreda i ribarstvo
 03-Šumarstvo
 04-Vodoprivreda
 05-Građevinarstvo
 06-Promet i veze
 07-Trgovina

08-Ugostiteljstvo i turizam
 09-Obrtništvo i osobne usluge
 10-Stambeno-komunalne
 djelatnosti i uređenje naselja
 11-Financijske, tehničke i
 poslovne usluge
 12-Obrazovanje, znanost, kultura i
 informacije

13-Zdravstvena zaštita i socijalna
 skrb
 14-Tijela državne vlasti, tijela
 lokalne samouprave, fondovi,

Tablica 12. Poljoprivredno stanovništvo

NASELJE		Poljoprivredno stanovništvo			Poljoprivredno stanovništvo %	
		Ukupno	Aktivno	Uzdržavano	Udio u ukupnom stanovništvu	Udio u aktivnom stanovništvu
		1	2	3	4	5
1	Bair	34	29	5	36,2	53,7
2	Borovac	77	36	41	12,8	16,0
3	Brestača	64	30	34	6,8	8,3
4	Brezovac Subocki	51	40	11	34,0	54,8
5	Bročice	24	13	11	2,50	3,60
6	Jazavica	101	61	40	19,1	27,4
7	Kozarice	96	73	23	19,2	37,4
8	Kričke	94	67	27	55,3	70,5
9	Lovska	113	101	12	49,6	69,2
10	Nova Subocka	64	52	12	11,70	23,00
11	Novi Grabovac	36	32	4	33,0	46,4
12	Novska	88	50	38	1,2	1,6
13	Paklenica	10	6	4	2,2	3,6
14	Plesmo	54	38	16	50,5	71,7
15	Popovac Subocki	16	15	1	30,2	50,0
16	Rađenovci	13	11	2	54,2	91,7
17	Rajčiči	15	11	4	17,4	30,6
18	Rajić	142	81	61	10,5	14,6
19	Roždanik	96	59	37	31,6	41,3
20	Sigetac Novski	85	44	41	50,3	53,0
21	Stara Subocka	182	86	96	35,8	46,2
22	Stari Grabovac	5	5	-	1,0	2,2
23	Voćarica	2	1	1	0,8	1,2
UKUPNO		1462	941	521	8,48	23,90

Značajnijim korištenjem i drugih resursa tijekom svog budućeg razvojnog perioda, Grad Novska će djelomice promijeniti strukturu zaposlenih u osnovnim kategorijama primarnih, sekundarnih i tercijarnih djelatnosti. Naime, u razvijenim sredinama očekuje se značajniji porast tercijarnog sektora, blagi porast sekundarnog sektora prvenstveno vezano uz obiteljska gospodarstva, malu privredu i proizvodno zanatstvo, te određeno opadanje stanovništva vezano uz poljoprivredu što proizlazi iz bolje tehnološke opremljenosti (korištenja poljoprivredne mehanizacije) kao i osnovnog angažmana u drugim djelatnostima, dok poljoprivreda postaje sekundarni izvor prihoda, odnosno samo za vlastite potrebe.

Buduće usmjeravanje razvitka gospodarskih djelatnosti na području Grada Novske u pravcu industrijske proizvodnje, uključivo i povećanje broja i razine tercijarnih usluga, imati će svog odraza na konačnu raspodjelu stanovništva prema djelatnostima pri čemu će u okviru središnjih naselja tercijarne djelatnosti zauzeti i veće učešće. Osim toga, planski predviđeno građevinsko područje za razvitak gospodarske djelatnosti sa novih 360,85 ha omogućava novu zaposlenost u rasponu od minimalno 3500 do maksimalno 5500 stanovnika, što će biti važna podloga daljnjeg demografskog i drugog napretka ovog područja.

3.3.2. Društvene djelatnosti

Novim teritorijalnim ustrojstvom Grad Novska postao je zasebna jedinica lokalne samouprave, što znači da time i nadalje nastavlja kontinuitet kao prostorno-teritorijalno, upravno-administrativna jedinica, ali sa smanjenim teritorijem u odnosu na prostor bivše općine Novska.

Kako je tijekom prethodnog perioda ovo područje bilo dio ranije općine Novska sa glavnim središtem u naselju Novska, to je i zatečena razvijenost društvenih djelatnosti i urbanih funkcija relativno visoka. Posebna koncentracija društvenih djelatnosti prisutna je u naselju Novska, gdje treba postojeću sadržajnu strukturu dograđivati i dignuti na višu razinu adekvatnu današnjem i budućem značaju tog naselja u užem i širem okolnom prostoru. Veća potreba za proširenjem sadržaja društvenih djelatnosti pojaviti će se u naseljima koja u okviru mreže središnjih naselja i razvojnih središta Grada trebaju biti nositelji višeg urbanog standarda i predstavljati lokalna žarišta te trebaju postići visoku razinu atraktivnosti za daljnu demografsku obnovu (priliv stanovništva). U tom cilju društvene i uslužne djelatnosti trebaju pomoći postizanju značajnijeg autonomnog funkcionalnog djelovanja Grada i pojedinih naselja unutar njihovih gravitacijskih područja, kako bi se oslanjanje na okolna razvijenija područja (Zagreb, Sisak, Kutina) svelo samo na najneophodnije sadržaje društvenih djelatnosti i društvene infrastrukture, koji ne predstavljaju svakodnevnu potrebu stanovništva. Ujedno, viša koncentracija sadržaja društvenih djelatnosti rezultira podizanjem obrazovne i kulturne razine stanovništva, osigurava bolju zdravstvenu zaštitu i kulturu, te u ukupnosti omogućava povećanje životnog standarda cjelokupnog stanovništva. U cilju racionalne i funkcionalne organizacije prostora Grada Novska, a iz razloga pravilne distribucije sadržaja društvene infrastrukture u okviru mreže središnjih naselja

predviđena je orijentaciona dugoročno-razvojna prognoza potrebnih i poželjnih funkcija u okviru određenog naselja.

Distribucija funkcija društvenih djelatnosti unutar Planom razmatranog teritorija Grada vezana je uz značaj i funkciju pojedinog naselja unutar sustava središnjih naselja. To znači da će najveći broj i najviša razina društvenih djelatnosti biti smješten na području gradskog središta - naselja Novska, dok će preostala lokalna središta - naselja Rajić i Brestača, te pomoćna središnja naselja Stara Subocka i Kozarice, sadržavati manju koncentraciju i nižu razinu društvenih funkcija. Međutim, isto tako je neophodno da se na i na područjima preostalih naselja osiguraju one osnovne dnevne funkcije, koje omogućavaju njihovu nužnu "dnevnu" autonomnost, dok se za ostvarenje usluga više razine stanovništvo usmjerava prema lokalnim središtima, središnjem naselju Novska, županijskom središtu gradu Sisku ili prema gradu Zagrebu, Kutini i dr.

Ostvarenje uloge gradskog središta naselje Novska treba realizirati i kroz adekvatnu koncentraciju sadržaja društvenih djelatnosti i društvene infrastrukture. Pri tome veliki značaj u okviru društvene infrastrukture imaju sadržaji prosvjete, kulture, znanosti, umjetničkog djelovanja i fizičke kulture. Većina tih sadržaja dijelom već postoji na području naselja Novska, pa ih radi dobre unutrašnje povezanosti naselja u okviru ukupnog teritorija Grada mogu koristiti i stanovnici preostalih naselja. Također, jedna od karakteristika središta jedinica lokalne samprave jeste i bogata struktura usluga sa širokim spektrom od trgovine, ugostiteljstva i turizma, financijskih, uslužnih i prometnih djelatnosti, te obrta i raznih usluga. Isto tako, postojeća zdravstvena infrastruktura lokalne i županijsko-državne razine dostatna je za današnje i buduće potrebe stanovništva, te će se prvenstveno postavljati pitanje potrebe proširenja broja usluga i njihove kvalitete.

Uzimajući u obzir već postojeće sadržaje društvenih djelatnosti unutar naselja na području Grada Novska, uvažavajući pri tom potrebe postizanja njihovog višeg standarda i višeg stupnja autonomnosti, smatra se da u središnjim naseljima, vezano uz njihovu funkciju unutar sustava naselja, treba prvenstveno osigurati višu kvalitetu, a tek onda kvantitetu i proširenje ukupne strukture poželjnih sadržaja u okviru objekata društvene infrastrukture.

Prikaz poželjne strukture društvenih djelatnosti i ukupne društvene / urbane infrastrukture (sadržaja javne namjene i urbano-komunalnih prostora) daje priloženi pregled - tabela.

Tablica 13.

TABELARNI PRIKAZ RAZMJEŠTAJA SADRŽAJA JAVNE NAMJENE I URBANO-KOMUNALNIH PROSTORA

PROGRAMIRANA - POŽELJNA RAZINA RAZVIJENOSTI URBANIH FUNKCIJA			NASELJA				
	Red br.	Naziv	Glavno središte	Lokalna središta i pomoćna naselja			
			NOVSKA	RAJIĆ	BRES-TAČA	STARA SUBOC-KA	KOZA-RICE
			1	2	3	4	5
A. UPRAVA, SUDSTVO, JAVNE SLUŽBE, DRUŠTVENO-POLITIČKE I PROFESIONALNE ORGANIZACIJE I UDRUGE, JAVNA PODUZEĆA I KOMUNALNE ORGANIZACIJE	1.	Gradsko poglavarstvo i vijeće	x				
	2.	Mjesni ured - Mjesni odbor	x	x	x	x	x
	3.	Crkva i župni ured	x	x	x	x	x
	4.	Sud	x				
	5.	Tužilaštvo i pravobranilaštvo	x				
	6.	Gospodarska komora (ispostava)	x				
	7.	Unutrašnji poslovi, policija i vatrogasna služba	x				
	8.	Društveno-političke organizacije	x	x	x	x	x
	9.	Međuopćinske-županijske institucije	x				
	10.	Javna poduzeća -ispostave (HEP,HPT, HV, HC, HŽ)	x				
	11.	Komunalne organizacije	x				
	12.	Profesionalne usluge	x				
	13.	Dobrovoljno vatrogasno društvo	x	x	x	x	x
B-ŠKOLSTVO	1	Osnovna škola (centralna)	x				
	2	Osnovna škola (područna)		x	x	x	x
	3	Specijalna osnovna škola	x				
	4	Srednja škola - gimnazija	x				
	5	Viša škola, fakultet	x				

PROGRAMIRANA - POŽELJNA RAZINA RAZVIJENOSTI URBANIH FUNKCIJA			ZNAČAJ U MREŽI SREDIŠNJIH NASELJA				
	Red br.	Naziv	Glavno središte	Lokalna središta i pomoćna središta			
			NOVSKA	RAJIĆ	BRES-TAČA	STARA SUBOC-KA	KOZA-RICE
			1	2	3	4	5
C -PROSVJETA, KULTURA, ZNANOST, UMJETNOST, FIZIČKA KULTURA	1	Dom kulture	x	x	x	x	x
	2	Narodno sveučilište - Pučko učilište	x				
	3	Knjižnica i čitaonica	x	x	x	x	x
	4	Kinematograf	x				
	5	Muzej i galerija	x				
	6	Društva i klubovi za odrasle, udruženja	x	x	x	x	x
	7	Društva i klubovi za mlade	x	x	x	x	x
	8	Klub tehnike	x				
	9	Ustanova za kulturnu aktivnost djece	x				
	10	Ustanova za kulturno prosvjetnu djelatnost odraslih	x				
	11	Amatersko kazalište	x				
	12	Lokalni list (novine)	x				
	13	Lokalna radio stanica	x				
	14	Objekti za fizičku aktivnost djece	x				
	15	Objekti za fizičku aktivnost odraslih i omladine	x	x	x	x	x
	16	Objekti za fizičku aktivnost u školama	x	x	x	x	x
	17	Objekti za vrhunske sportske aktivnosti	x				
D. ZDRAVSTVENA, VETERINARSKA I SOCIJALNA ZAŠTITA	1	Medicinski centar s općom bolnicom					
	2	Dom zdravlja	x				
	3	Zdravstvena stanica	x				
	4	Ambulanta	x	x	x	x	x
	5	Ljekarna	x	x	x	x	x
	6	Veterinarska stanica	x				
	7	Veterinarska ambulanta	x				
	8	Jaslice	x	x	x	x	x
	9	Dječji vrtić	x	x			
	10	Dom umirovljenika	x				
	11	Đački dom	x				
	12	Fond mirovinskog i invalidskog osiguranja (ispostava)	x				
	13	Zavod za socijalno osiguranje (ispostava)	x				
14	Zavod za zapošljavanje (ispostava)	x					
13	Centar za socijalni rad	x					

PROGRAMIRANA - POŽELJNA RAZINA RAZVIJENOSTI URBANIH FUNKCIJA			ZNAČAJ U MREŽI SREDIŠNJIH NASELJA				
	Red br.	Naziv	Glavno središte	Lokalna središta i pomoćna središta			
			NOVSKA	RAJIĆ	BRES-TAČA	STARA SUBOC-KA	KOZA-RICE
			1	2	3	4	5
E - TRGOVINA, UGOSTITELJSTVO, TURIZAM	1	Prodavaonica osnovne (mješovite) opskrbe	x	x	x	x	x
	2	Specijalizirana prodavaonica	x	x	x	x	x
	3	Trgovačko poduzeće na malo i veliko	x				
	4	Robna kuća	x				
	5	Skladište -stovarište	x				
	6	Manja hladnjača	x				
	7	Javna tržnica	x				
	8	Specijalizirana prodavaonica poduzeća iz drugih područja	x	x	x	x	x
	9	Hotel, motel, prenočište	x	x			
	10	Restaurant	x	x	x	x	x
	11	Ugostiteljska radnja (gostionica, buffet i dr)	x	x	x		
	12	Turistički biro-agencija	x				
F -FINANCIJSKE, USLUŽNE I PROMETNE DJELATNOSTI 18	1	Banka, štedionica, mjenjačnica	x				
	2	ZAP -filijala	x				
	3	Zavod za osiguranje -filijala	x				
	4	Zanatsko-kreditna banka ili zadruha	x				
	5	Centar, Radio, TV i TT veza	x				
	6	Poštanski centar	x				
	7	PTT jedinica		x	x	x	x
	8	Krajnji sabirni telegraf	x				
	9	Krajnja Atg centrala	x				
	10	Pomoćni telegarf					
	11	Glavna Atf centrala					
	12	Čvorna Atf centrala	x				
	13	Krajnja Atf centrala	x	x	x	x	x
	14	Poduzeće za cestovni promet	x				
	15	Autobusni terminal	x				
	16	Autobusno stajalište		x	x	x	x
	17	Željeznički terminal - kolodvor	x				
	18	Željeznička stanica	x				
	19	Kamionski terminal	x				
	20	Stanica za tehnički pregled vozila sa servisom	x				
	21	Benzinska stanica	x	x	x	x	x

PROGRAMIRANA - POŽELJNA RAZINA RAZVIJENOSTI URBANIH FUNKCIJA			ZNAČAJ U MREŽI SREDIŠNJIH NASELJA				
	Red br.	Naziv	Glavno središte	Lokalna središta i pomoćna središta			
			NOVSKA	RAJIĆ	BRES-TAČA	STARA SUBOČKA	KOZARICE
			1	2	3	4	5
G-OBRT I USLUGE	1	Specijalizirana zanatsko-servisna i uslužna poduzeća	x	x	x	x	x
	2	Pojedinačne zanatsko-servisne obrtničke radionice	x	x	x	x	x
	3	Tehnički servis	x	x	x	x	x
	4	Auto servis i saloni za prodaju automobila	x				
	5	Remontni centar za motorna vozila	x				
	6	Protupožarni centar	x				
	7	Tiskara i knjigovežnica, grafičke usluge	x				
H-SPORT I REKREACIJA	1	Objekti za neorganiziranu sportsku aktivnost	x	x	x	x	x
	2	Sportski objekti uz izletišta	x	x			
	3	Objekti za odmor - zabavu	x	x			
I-URBANO-KOMUNALNI PROSTORI	1	Korištenje sanitarnog odlagališta	x	x	x	x	x
	2	Groblje	x	x	x	x	x
	3	Parkovi i zelenilo uz prometnice (drvoredi)	x	x	x		
	4	Pješački trgovi	x				
	5	Uređeni vodotoci	x	x	x	x	x
	6	Uređaji za pročišćavanje otpadnih voda (ili priključak)	x	x	x	x	

Navedeni sadržaji društvene infrastrukture predstavljaju postizanje maksimalne razine u pogledu servisiranja ukupnih potreba stanovništva sa budućim znatno smanjenim oslanjanjem na okolna središta. Pri tome se pojedini sadržaji mogu preklapati kroz polivalentni način korištenja. Posve je jasno da ovakova visoka razina usluge predstavlja poželjan cilj koji će biti moguće ostvariti samo zajedno sa kvalitetnim gospodarskim i demografskim razvitkom.

3.4. UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

3.4.1. Prirodne vrijednosti i resursi

3.4.1.1. Stanje zaštite

Zaštita prirodnih vrijednosti ostvaruje se njihovim proglašenjem te upisom u upisnik, odnosno temeljem ovog Plana kao privremena zaštita uz obvezu proglašenja u roku 2 godine po njegovom donošenju. Temeljem iznesenog mogu se na području Grada Novska specificirati područja sa slijedećim obilježjima:

Prirodna baština

- Međunarodni značaj - svjetska baština (Ramsarska konvencija o zaštiti močvarnih staništa - Park prirode Lonjsko polje)
- Program međunarodnih projekata (Important bird areas - Projekt Lonjsko polje)

Zaštićeni dijelovi prirode koji su utvrđeni ili se predlažu ovim Planom sa slijedećim kategorijama:

- park prirode: Lonjsko polje
- značajni krajobraz: doline potoka Paklenice i potoka Novska
- park šuma: šuma Muratovica, šuma Kučerina, dolina potoka Novska
- spomenik parkovne arhitekture: gradski park u Novskoj i ulični drvoredi u Zagrebačkoj ulici i Ulici kralja Zvonimira u Novskoj.

Krajobraz

- Osobito vrijedni predjel (kulturni krajobraz na području Psunja),
- Kultivirani krajobraz (područja vinograda na kontaktnom prostoru prigorske i ravničarske zone)
- Točke i potezi značajni za panoramske vrijednosti krajobraza

3.4.1.2. Mjere zaštite

Ovisno o karakteristikama pojedinog područja i njegovoj valorizaciji kao određene kategorije značajne za zaštitu prostora (prirode, tla, vode) definiraju se i mjere zaštite koje obuhvaćaju:

Prirodne vrijednosti

– Područje proglašenog parka prirode Lonjsko polje:

- Zakonska zaštita temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN 162/03),
- Planska zaštita prema Prostornom planu područja posebnih obilježja Parka prirode Lonjsko polje,
- Planska zaštite putem utvrđene namjene površina, te režima i uvjeta korištenja prostora definiranih ovim Planom koji predviđaju:
  - potpuno očuvanje izvornih prirodnih karakteristika močvarnog područja, postojeće vodotoke i vodene površine, uključivo ljepotu i raznolikost flore i faune,
  - isključivanje predmetnog područja iz namjenskog korištenja za potrebe izgradnje naselja, te izdvojene namjene izvan naselja,
  - zabrana izgradnje građevina koje se temeljem zakona (članak 42.) ili Odredbi ovog Plana mogu graditi izvan građevinskog područja, osim onih vezanih uz poljoprivredno-stočarsko-gospodarsku aktivnost stanovništva i to samo temeljem studije utjecaja na okoliš.
  - zabrana izgradnje magistralne infrastrukture koja se vodi izvan površine zemlje, a podzemne infrastrukture samo temeljem Studije utjecaja na okoliš,
  - zabrana eksploatacije mineralnih sirovina (vode, šljunka, nafte, plina).
- *Planom predložena područja za proglašenje kao zaštićene prirodne vrijednosti u kategoriji značajnog krajobraza (doline potoka Paklenica i Novska), park šume (Muratovica, Kučzerina i potok Novska), te spomenika parkovne arhitekture (gradski park i ulični drvoredi u naselju Novska).*
  - ostvarena privremena zaštita temeljem Odredbi ovog Plana i Zakona o zaštiti prirode u trajanju do proglašenja, ali ne duže od dvije godine,
  - planska zaštita temelji se na ograničenju korištenja predmetnog područja samo kao prirodnog resursa bez mogućnosti izgradnje objekata za potrebe stanovanja ili proizvodno-poslovne namjene,
  - omogućava se izgradnja izvan građevinskog područja u skladu sa čl. 42 Zakona o prostornom uređenju i to: izletničkih, rekreativnih i turističko-zdravstvenih objekata, uključivo stambenih i gospodarskih objekata za vlastite potrebe i potrebe seoskog turizma.
  - lokaliteti sa karakteristikama parkovne arhitekture trebaju se širiti i dopunjavati unutar urbanog područja naselja Novska temeljem rješenja sagledanih na razini UPU naselja Novska, bez mogućnosti smanjenja

njihove površine na račun proširenja zona izgradnje ili prometnih površina.

Tlo

- Istražni prostori mineralnih sirovina (Popovac Subocki, Bair, Lovska, Kozarice, Novi Grabovac)
- Lovišta i uzgajališta divljači (državna i zajednička lovišta)

Vode

- Vodotok II. kategorije (regulirani vodotok - kanal V.Strug, potok Novska)
- Poplavno područje (retencija Lonjsko polje)

3.4.2. Kulturna dobra

3.4.2.1. Zaštita kulturno-povijesnih vrijednosti

Za potrebe izrade Prostornog plana izrađena je Konzervatorska podloga kojom su inventarizirana i vrednovana nepokretna kulturna dobra Grada Novske. Nepokretna kulturna dobra sistematizirana su po kategorijama i podkategorijama. Osnovna podjela prema kategorijama nepokretnih kulturnih dobara je sljedeća:

I. SPOMENIČKA PODRUČJA I CJELINE

1. Povijesna naselja i dijelovi naselja seoskih obilježja
2. Arheološki lokaliteti i zone
3. Povijesno-memorijalna područja i cjeline
4. Krajoblik (prirodni i kulturni)

II. POJEDINAČNA NEPOKRETNA KULTURNA DOBRA

1. SAKRALNE GRAĐEVINE
  - Crkve
  - Kapele i poklonci
2. CIVILNE GRAĐEVINE
  - Javne građevine
  - Stambene građevine
  - Gospodarske građevine
3. FORTIFIKACIJSKE GRAĐEVINE
4. SPOMEN OBILJEŽJA
5. OPREMA NASELJA
6. PARKOVNA ARHITEKTURA

Povijesne građevine i sklopovi koji imaju pravni status registriranog kulturnog dobra pripadaju kategoriji sakralnih građevina (župne crkve), dok preventivno zaštićena kulturna dobra obuhvaćaju povijesnu cjelinu Novske, uključivo kapele i stambene građevine, te građevine javne namjene i opremu naselja.

Evidencijom i vrednovanjem zatečenih kulturno povijesnih vrijednosti u prostoru, sukladno suvremenim europskim načelima i standardima zaštite, predložene su za zaštitu i druge vrste građevina i to: gospodarske, fortifikacijske, te povijesno - memorijalne građevine i spomen obilježja.

Navedene druge građevine ulaze pretežito u III i IV vrijednosnu kategoriju, te imaju samo makroregionalno (županijsko) i lokalno značenje. Obzirom na svoj značaj samo dio tih objekata (III kategorija) predložen je za zaštitu uz potrebu provedbe Zakonom utvrđene procedure (registracija, preventivna zaštita).

Na području Grada Novske od povijesnih naselja dosad je zakonom¹ bila zaštićena samo povijesna jezgra naselja Novska (utvrđena preventivna zaštita), za koju je ovim dokumentom utvrđeno proširenje ranije zone zaštite. Obradom terena ustanovljeno je da je na području obuhvata plana ostao očuvan veći broj povijesnih naselja seoskih obilježja koja imaju svojstva kulturnog dobra. Sukladno njihovim kulturno-povijesnim obilježjima, stupnju očuvanosti pripadajućih povijesnih struktura: prostornih i graditeljskih, ali i kvaliteti neposrednog pejzažnog okruženja, sva povijesna naselja ili dijelovi naselja (Borovac, D.Rajić, Kozarice, Plesmo i Stara Subocka) vrednovani su kategorijom III, kao kulturna dobra mikroregionalnog (županijskog) značenja, koja (osim naselja Novske) imaju status kulturnih dobara predloženih za zaštitu (PR).

Slijedom suvremenih zamisli o zaštiti nepokretnih kulturnih dobara², uveden je i pojam kulturnog krajolika (cultural landscapes), kojeg čine topografski definirana područja u kojima je naročito izražen kvalitetan suživot graditeljske baštine i prirodnih osobitosti pripadajućeg okruženja, a kao cjelina je iznimnih povijesnih, arheoloških, umjetničkih, kulturnih, znanstvenih, socijalnih i tehničkih vrijednosti.

Unutar segmenata spomeničkih područja i cjelina, prostor krajolika Lonjskog polja jeste nacionalnog značaja (I.kategorija), te ima status registriranog kulturnog dobra, dok područje obronaka Psunja (kao kulturni krajolik) ima makroregionalno značenje (II kategorija) sa statusom područja predloženog za zaštitu (PR).

U svjetlu takvih polazišta, veliki dio područja Grada Novske je antropogeni, rukom oblikovani prostor sa povijesnim kontinuitetom i očuvanim oblicima prisustva

---

¹ Zakon o zaštiti spomenika kulture, Zagreb, NN 1964, odnosno Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, NN 1999.

² Cultural Landscapes of Universal Value, Stuttgart, New York, UNESCO, 1995.

čovjeka u prostoru, bilo u vidu graditeljske baštine ili arheoloških nalaza, i u najvećoj mjeri očuvanim prirodnim osobitostima, te kao takvo ima obilježje kulturnog krajolika.

Kultivirani krajolik (kao dio sveukupnog kulturnog krajolika) podrazumijeva područja oblikovana ljudskom rukom tijekom povijesti, očuvana do danas, a svjedoče o čovjekovoj prisutnosti u prostoru. Razlikujemo slijedeće vrste:

- namjerno kreiran krajolik, stvoren čovjekovim djelovanjem, a podrazumijeva parkove, perivoje i vrtove, stvorene iz estetskih razloga, vezane uz religijske ili druge monumentalne građevine,
- krajolik nastao organskim putem, višestoljetnim djelovanjem društvenog, gospodarskog, administrativnog ili religijskog poticaja na svoj prirodni okoliš. Razlikujemo fosilni krajolik, u kojem je evolucijski proces u nekom trenutku prošlosti došao do kraja, i kontinuirani krajolik koji je zadržao djelatnu društvenu ulogu u suvremenom društvu, usko povezanu s tradicijskim načinom života, u kojem je evolucijski proces još uvijek u tijeku, a istovremeno još uvijek pruža materijalne dokaze svoje evolucije kroz vrijeme (poljodjelski krajolik).

3.4.2.2. Mjere i uvjeti zaštite kulturno-povijesnih vrijednosti

Povijesna naselja i njihovi dijelovi, graditeljski sklopovi, povijesne građevine s okolišem, prirodni i kultivirani krajolici, povijesno memorijalni spomenici i arheološki lokaliteti moraju biti na stručno prihvatljiv način uključeni u budući razvitak Grada i županije.

Očuvanje kulturno-povijesnih obilježja prostora podrazumijeva prije svega:

- zaštitu i očuvanje prirodnog i kultiviranog krajolika kao temeljne vrijednosti prostora,
- očuvanje i unapređivanje održavanja i obnove zapuštenih poljodjelskih površina uz zadržavanje tradicijskih načina korištenja i parcelacije,
- očuvanje povijesnih trasa putova (starih cesta, poljskih putova, pješačkih staza često obilježenih raspelima i pokloncima),
- očuvanje tradicionalnih naseobinskih cjelina (sela, zaselaka) u njihovu izvornom okruženju, zajedno s povijesnom građevnom strukturom i pripadajućom parcelacijom,
- oživljavanje starih zaselaka i sela etnološke, arhitektonske i ambijentalne vrijednosti,
- očuvanje i obnovu tradicijskog graditeljstva, naročito drvenih tradicijskih kuća i gospodarskih građevina te klijeti, kao nositelja povijesnog identiteta prostora,
- očuvanje povijesne slike prostora koju čine volumen naselja, njegovi obrisi i završna obrada građevina te vrijednosti krajolika kojim je okruženo,

- očuvanje i njegovanje izvornih i tradicijskih sadržaja, poljodjelskih kultura i tradicijskog (ekološkog) načina obrade zemlje,
- očuvanje i zadržavanje karakterističnih toponima, naziva sela, zaselaka, brda i potoka od kojih neka imaju simbolična i povijesna značenja,
- očuvanje prirodnih značajki kontaktnih područja uz povijesne građevine i sklopove, kao što su obale vodotoka, rukavci vodotoka, šume, kultivirani krajolik, budući da pripadaju integralnoj (prirodnoj i kulturnoj) baštini.

A) Opće odredbe i upravni postupak pri zaštiti nepokretnih kulturnih dobara

Odredbe za uspostavu i provođenje mjera zaštite i obnove kulturne baštine proizlaze iz Zakona i Uputa, koji se na nju odnose (uključujući i sve naknadne izmjene i dopune:

- Zakon o zaštiti kulturnih dobara (NN 69/99 i 151/03);
- Zakon o gradnji (NN 52/99, 175/03, 100/04);
- Zakon o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02, 100/04);
- Obvezatna uputa o zoniranju zaštićenih povijesnih cjelina gradova i ostalih naselja (Ministarstvo kulture - Uprava za zaštitu kulturne baštine, 1995., 1998.)

U skladu s navedenim zakonima za sve nabrojene zahvate na građevinama - zaštićenim kulturnim dobrima (R,P) i predloženim za zaštitu (PR) za koje je ovim Prostornim planom utvrđena potreba i obveza zaštite (točka 1.6.5. i 3.4.4.2. ovog Plana), potrebno je kod nadležne ustanove za zaštitu spomenika (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine - Konzervatorski odjel u Zagrebu) ishoditi zakonom propisane suglasnosti:

- posebne uvjete (u postupku izdavanja lokacijske dozvole),
- prethodno odobrenje (u postupku izdavanja građevne dozvole) i
- nadzor u svim fazama radova, provodi nadležna Uprava za zaštitu kulturne baštine.

Zaštićenim građevinama, kod kojih su utvrđena svojstva kulturnog dobra i na koje se obvezatno primjenjuju sve zakonske odredbe, smatraju se sve građevine koje su u ovom Prostornom planu propisane kao: registrirani spomenici (R), preventivno zaštićeni (P) i oni predloženi za registraciju (PR).

Temeljem inventarizacije provedene prilikom izrade ovoga prostornoga plana, uz ranije registrirane (R) ili preventivno zaštićene (P) spomenike, Uprava za zaštitu kulturne baštine - Konzervatorski odjel u Zagrebu, po službenoj će dužnosti pokrenuti postupak dokumentiranja te donošenje rješenja o zaštiti za sva kulturna dobra predložena za zaštitu (PR). Do donošenja odgovarajućega rješenja treba primjenjivati iste mjere i propisane postupke kao i za trajno zaštićene građevine.

Sastavni dio odredbi za provođenje je popis kulturnih dobara (tabelarni prikaz nepokretnih kulturnih dobara sistematiziran po kategorijama prikazan u točki 1.6.5. i 3.4.4.2. tekstualnog obrazloženja Plana) u kojemu je utvrđen i odgovarajući status (R, P, PR) važan za primjenu svih mjera zaštite navedenih u Odredbama ovog Plana. Provedbu obnove i zaštite kulturno-povijesne baštine (uključivo novu izgradnju u predjelima zaštite) treba temeljiti na Konzervatorskoj podlozi izrađenoj u sklopu izrade ovog Prostornog plana, te posebnim konzervatorskim uvjetima.

B) Mjere zaštite integralnih kulturno-povijesnih i krajobraznih vrijednosti

Povijesna naselja i njihovi dijelovi, graditeljski sklopovi, povijesne građevine s okolišem, prirodni i kultivirani krajolici, povijesno memorijalni spomenici i arheološki lokaliteti moraju biti na stručno prihvatljiv način uključeni u budući razvitak Grada i Županije.

Očuvanje kulturno-povijesnih obilježja prostora podrazumijeva prije svega:

- zaštitu i očuvanje prirodnog i kultiviranog krajolika kao temeljne vrijednosti prostora,
- očuvanje i unapređivanje održavanja i obnove zapuštenih poljodjelskih površina uz zadržavanje tradicijskog načina korištenja i parcelacije,
- očuvanje povijesnih trasa putova (starih cesta, poljskih putova, pješačkih staza često obilježenih raspelima i pokloncima), starih drvenih mostova preko potoka,
- očuvanje tradicionalnih cjelina - sela, u njihovu izvornom okruženju i odnosu prema poljodjelskom ili prirodnom krajoliku, potoku, ili cesti uz koju je formirano, zajedno s povijesnom građevnom strukturom i pripadajućom parcelacijom,
- očuvanje i obnovu tradicijskog graditeljstva, naročito drvenih tradicijskih kuća i gospodarskih građevina, kao nositelja povijesnog identiteta prostora,
- očuvanje povijesne slike prostora koju čine volumen naselja, njegovi obrisi i završna obrada građevina te vrijednosti krajolika kojim je okruženo,
- očuvanje i njegovanje izvornih i tradicijskih sadržaja, poljodjelskih kultura i tradicijskog (ekološkog) načina obrade zemlje,
- očuvanje i zadržavanje karakterističnih toponima, naziva sela, zaselaka, brda i potoka od kojih neka imaju simbolička i povijesna značenja,
- očuvanje prirodnih značajki kontaktnih područja uz povijesne građevine i sklopove, kao što su obale rijeke, rukavci, šume, kultivirani krajolik, budući da pripadaju integralnoj (prirodnoj i kulturnoj) baštini.

Uvjeti i mjere zaštite krajolika, propisuju se sljedeće mjere:

- očuvati tipološki prepoznatljive oblike naselja, tako da se građevinska područja planiraju na način koji će nastaviti povijesnu matricu i karakterističnu sliku naselja,
- u planiranju širenja građevinskih područja naselja, njihovom dimenzioniranju i prostornom smještaju treba nastojati očuvati njegov karakter, s obzirom na tip (zbijeni zaselak, ili longitudinalno selo) i karakter naselja (selo sa središnjim funkcijama, zaselak). Jednako je važno čuvanje kvalitetnog pejzažnog okruženja, poljodjelskih površina, šuma i sl. jer cjelovitu sliku naselja, osim njegove građevne strukture čini i pripadajuće pejzažno okruženje.
- raspisati arhitektonski natječaj za izradu tipskih modela obiteljske kuće s elementima tradicijskog oblikovanja za kontaktno poručja s Parkom prirode Lonjsko polje),
- svaku novu građevinu - stambenu i gospodarsku projektirati na načelu uspostave harmoničnog odnosa s tradicionalnim oblicima. To znači da mora svojim gabaritom, oblikovnim karakteristikama i upotrebom građevnih materijala uspostaviti harmoničan odnos s postojećim vrijednostima naselja i prostora kao povijesnog kulturnog krajolika.

C) Uvjeti i mjere zaštite povijesnih naselja i dijelova naselja

Povijesna naselja urbanog i ruralnog karaktera kao životna sredina izložena su trajnim utjecajima: promjenama načina života i djelatnosti stanovnika ili njihovim odseljavanjem i napuštanjem, mijenjaju svoja povijesna obilježja, a time i svoj prirodni identitet. U cilju očuvanja prostornih, arhitektonskih vrijednosti naselja određene su zone zaštite. Područja zaštite kulturno povijesnih vrijednosti naselja: grada Novske, sela i zaselaka provode se u svrhu očuvanja povijesne (tradicionalne) slike naselja, njegova volumena, povijesne matrice i građevne strukture. Naselja su osim toga i nositelji specifičnih regionalnih obilježja, a time i identiteta kulturnog krajolika.

Na kartografskom prikazu Uvjeti korištenja i zaštite prostora (mj. 1:25.000) i Zonama zaštite kulturne baštine (građevinska područja naselja u mj. 1:5000) ucrtane su građevine i kulturno-povijesne cjeline koje se štite na temelju Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

Ovom kategorijom zaštite kulturnih dobara obuhvaćena su sljedeća povijesna naselja:

Povijesna jezgra naselja

gradskih obilježja:..... Novska

Povijesna jezgra i dijelovi

naselja seoskih obilježja:..... Rajić, Borovac, Kozarice, Plesmo, Stara Subocka

Za Novsku se predviđa izrada urbanističkog plana uređenja naselja, za koji bi trebalo izraditi Konzervatorsku podlogu sa provedbom revizije dosadašnje granice zaštite povijesne jezgre grada (redefiniraju se stupnjevi i zone zaštite).

Svako od evidentiranih seoskih naselja predloženih za zaštitu potrebno je detaljno inventarizirati s obzirom na građevnu strukturu (javne, sakralne, stambene i gospodarske zgrade) i prostornu matricu, koju čini mreža puteva (cesta) i pripadajuća parcelacija. Tradicijsku arhitekturu, stambenu i gospodarsku treba dokumentirati, arhitektonski snimiti i obraditi kako bi se odredili uvjeti i režimi zaštite, te način i metode obnove kojima bi se prilagodili suvremenim uvjetima življenja.

Proširenje građevinskih područja postojećih naselja, moguće je planirati na način kojim bi se zadržala homogenost slike povijesnog naselja, što u većini slučajeva znači da je neprihvatljivo širenje građevinskih područja uz prilazne ceste čime dolazi do spajanja naselja i gubitka njihove prostorne cjelovitosti.

U planiranju širenja građevinskih područja svakog naselja, njihovim dimenzioniranju i prostornom smještaju treba nastojati očuvati njegove karakteristike, s obzirom na tip i morfologiju (zbijeni zaselak, ili longitudinalno selo). Jednako je važno čuvanje kvalitetnog pejzažnog okruženja, poljodjelskih površina, šuma i sl. jer cjelovitu sliku naselja, osim njegove građevne strukture čini i pripadajuće pejzažno okruženje. Ukoliko potrebe razvitka pojedinog naselja ukažu na nužnost širenja građevinskih područja, to je širenje moguće u predjelima manje vizuelne izloženosti. Kod toga se preporuča racionalno dimenzioniranje novih građevinskih područja: prije svega treba iskoristiti rezerve unutar postojećih granica naselja (interpolacijama i eventualnim zamjenskim građevinama) a tek potom pristupiti realizaciji novih zona izgradnje.

Zone zaštite određene su u cilju očuvanja tipoloških karakteristika povijesnog naselja i njegove karakteristične slike, te očuvanju njegovih povijesnih struktura (prostornih i graditeljskih). Diferencirane su prema stupnju očuvanosti povijesne

građevne strukture i prostorne organizacije i imaju različite režime i stupnjeve zaštite.

Zone zaštite povijesnih naselja i graditeljskih sklopova definirane su kao:

A zona zaštite - kao prvi stupanj zaštite i odnosi se na zonu u kojoj se u potpunosti štiti struktura naselja. Za ovu zonu vrijede uvjeti:

- potpuna zaštita građevnog tkiva (oblika i izgleda), a u najvećoj mjeri zaštita tradicije, funkcije i sadržaja,
- u potpunosti se čuva povijesna matrica, ulice i javni prostori te parcelacija bez izmjene njihove geometrije,
- zadržavanje povijesne parcelacije bez mogućnosti spajanja susjednih katastarskih čestica,
- od općih mjera zaštite i mogućih građevnih zahvata predviđa se održavanje i popravak građevne strukture, te zahvati kao što su rekonstrukcije, restauracije, adaptacije, preoblikovanja i izvedba faksimila.

B zona zaštite vrednuje se kao 2. stupanj zaštite i uključuje povijesni prostor naselja u kojem je očuvana tradicionalna matrica, mreža ulica i parcelacija te pripadajuća povijesna (tradicijaska) arhitektura, ali je djelomice izgrađena i novijim građevinama koje čine skladnu cjelinu. Za ovu se zonu propisuju slijedeći uvjeti:

- obavezna je potpuna zaštite matrice naselja (građevne strukture, parcelacije, uličnih poteza), skladnih ambijenata, gabarita, glavnih ekspozicija i vizurne izloženosti,
- uz održavanje i sanaciju postojećih građevina dozvoljeni su manji građevinski zahvati u svrhu nužnog prilagođavanja suvremenim potrebama,
- dozvoljene su i kvalitetne novogradnje (interpolacije) koje se svojim oblikovanjem, mjerilom, tipologijom te gabaritima moraju uklopiti u ambijent,
- iznimno su dozvoljena rušenja dotrajalih građevina ako nisu ocijenjena kao pojedinačno vrijedne povijesne građevine.

Za sve građevinske zahvate na građevinama i u prostoru povijesne jezgre navedenih naselja, u postupku ishoda lokacijske dozvole treba ishoditi posebne uvjete Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Zagrebu. Građevna dozvola ne može se izdati ukoliko nije udovoljeno posebnim uvjetima.

Kontaktne zone

Kontaktne zone vrednuju se kao 3. stupanj zaštite, a obuhvaćaju one prostore koji okružuju povijesnu jezgru naselja i osiguravaju kontrolu mjerila i naslijeđenog obrisa i volumena. U njima preteže nova gradnja, ali se nalaze i pojedinačni primjeri povijesne (tradicijske) arhitekture. Propisuju se slijedeći uvjeti:

- uz pridržavanje osnovnih načela i minimalnih ograničenja dopustivi su veći građevni zahvati, odnosno novogradnje, uz uvjet da se ne naruše prostorni odnosi naselja u cjelini. Nove građevine moguće je planirati na način da se njihovom postavom, lokacijom, volumenom, primjenom materijala završnog oblikovanja, kao i kvalitetom oblikovanja ne naruše kvalitetni povijesni ambijenti i vizure na njih.

U kontaktnim zonama i nove građevine moguće je planirati na način da se njihovom postavom, lokacijom, volumenom, primjenom materijala završnog oblikovanja, kao i kvalitetom oblikovanja ne naruše kvalitetni postojeći ambijenti i vizure na njih.

Zona ekspozicije

Zona ekspozicije, označava područja krajolika, ili izgrađeno područje naselja gdje se pružaju vizure na povijesni ambijent naselja. Čine je pejzažni ili kultivirani prostori, kojima je naselje okruženo i preko kojih se na njega pružaju karakteristične vizure.

Uvjeti za uređivanje prostora

Za sve građevinske zahvate na građevinama i u prostoru povijesnih jezgri naselja, u postupku ishoda lokacijske dozvole treba ishoditi posebne uvjete Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Zagrebu.

U povijesnim naseljima, osim obnove i revitalizacije postojeće građevne strukture, nova izgradnja (interpolacija) svojom unutarnjom organizacijom prostora, komunikacijom s javnim površinama, gabaritima i namjenom mora biti usklađena s postojećim okolnim povijesnim objektima, ne narušavajući siluetu i osnovne vizure te komunikacijske tijekove unutar povijesne jezgre. Ne preporučuje se izmjena strukture i tipologije postojećih objekata radi funkcionalne fuzije u veće prostorne sklopove koje bi mogle dovesti do gubitka prostornog identiteta pojedinih građevina. Uređivanje svih vanjskih ploha objekata unutar povijesnih cjelina mora se temeljiti na korištenju isključivo lokalnih arhitektonskih izraza i građevinskih materijala.

Svako od evidentiranih naselja u kojima preteže nova gradnja, ali imaju očuvanu tradicionalnu prostornu organizaciju i u manjem broju očuvane tradicijske okućnice, s karakterističnom drvenom tradicijskom arhitekturom štiti se odredbama Prostornog plana. Potrebno ih je detaljno inventarizirati s obzirom na tradicijsku građevnu strukturu (stambene i gospodarske zgrade) i prostornu matricu, koju čini mreža puteva (cesta) i pripadajuća parcelacija. Tradicijsku arhitekturu, stambenu i gospodarsku treba dokumentirati, arhitektonski snimiti i

obraditi kako bi se odredili uvjeti i režimi zaštite, te način i metode obnove kojima bi se prilagodili suvremenim uvjetima stanovanja. Tradicijske građevine moguće je prilagoditi suvremenim stambenim funkcijama, uz očuvanje njihovog vanjskog izgleda.

Temeljem smjernica Konzervatorske podloge, na jednoj građevnoj čestici mogu se dozvoliti dvije stambene zgrade u slučaju da se radi o očuvanju vrijedne tradicijske kuće uz koju se, na građevnoj čestici u graditeljski skladnoj cjelini sa zatečenim ambijentom, može predvidjeti izgradnja nove kuće. Preporuča se staru kuću sačuvati i obnoviti, te ju koristiti za trajno ili povremeno stanovanje, poslovni prostor ili u turističke svrhe (seoski turizam), a novu locirati u dubini građevne čestice.

Pojedinačne građevine obnavljaju se cjelovito, zajedno s njihovim okolišem (vrtom, perivojem, voćnjakom, dvorištem, pristupom i sl.). Raznim mjerama na razini lokalne zajednice treba poticati obnovu i održavanje starih, umjesto izgradnje novih kuća. Vlasnici (korisnici) građevina kod kojih je utvrđeno svojstvo kulturnog dobra (R, P, PR) mogu putem nadležne Uprave za zaštitu kulturne baštine iz državnoga proračuna zatražiti novčanu potporu za održavanje i vrsnu obnovu povijesno vrijednih zgrada.

Zone ekspozicije naselja i građevina, označene kao ozelenjene i pejzažne površine, treba i nadalje održavati u toj namjeni, bez širenja građevinskog područja, budući da su značajne kao prostori vizuelne izloženosti povijesnog naselja. To se odnosi na prostor između naselja i kanala V. Strug.

D) Mjere zaštite povijesnih građevina i sklopova

Sve povijesne građevine navedene u Popisu kulturnih dobara i označene prema vrstama na kartografskom prikazu u mj. 1:25.000, i na kartama građevinskih područja u mj. 1:5000, bez obzira na njihov trenutni status zaštite podliježu obvezama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Kako se osnovna načela zaštite temelje na integralnom sagledavanju spomenika i njegove neposredne okoline, uspostavlja se i zona zaštite ekspozicije na prostoru oko pojedinačnog kulturnog dobra u svrhu zadržavanja građevina u okviru njihovog autentičnog okruženja, sprječavanja nove izgradnje u njihovoj neposrednoj blizini, posebno one predimenzioniranih gabarita, neprimjerenih materijala i oblikovanja koje mogu zakloniti vizure na kulturno dobro ili s njega na neposredni kontaktni prostor. Ovo se odnosi na povijesne građevine koje se ne nalaze u zoni naselja vrednovanog kao kulturno dobro, te na one koje imaju znatnu ulogu u oblikovanju šireg prostora, odnosno kada ovaj prostor sudjeluje u formiranju slike povijesne vrijednosti (crkve s vertikalom tornja, dvorci i sl.).

Sve građevinske i druge intervencije u zoni navedenog režima zaštite podliježu upravnom postupku, tj potrebno je, na temelju odgovarajuće tehničke dokumentacije kojoj će po potrebi prethoditi konzervatorsko-restauratorski istražni radovi, ishoditi posebne uvjete (u postupku izdavanja lokacijske dozvole) i prethodno odobrenje (u postupku izdavanja građevinske dozvole) nadležnog konzervatorskog odjela. Za svaku pojedinačnu povijesnu građevinu kod koje su utvrđena svojstva kulturnog dobra (prema Popisu kulturnih dobara) kao najmanja granica zaštite utvrđuje se pripadna građevna čestica ili, ako je to posebno istaknuto, njen povijesno vrijedni dio.

Osim definiranja režima zaštite prema određenim zonama, predviđaju se smjernice i mjere za zahvate na graditeljskoj baštini, kako bi se zaštitila od daljnjeg propadanja i degradiranja arhitektonskih i stilskih vrijednosti, te uključila u suvremni život. Od općih intervencija na građevinama, s obzirom na njihovu kulturno-povijesnu vrijednost, predviđaju se: konzervacija, restauracija, građevinska sanacija, rekonstrukcija. Oko pojedinačnih zaštićenih ili evidentiranih kulturno-povijesnih vrijednosti propisuju se mjere zaštite kojima se ne dozvoljava nova gradnja. Posebne uvjete za zahvate na postojećoj strukturi će propisati nadležna Uprava za zaštitu kulturne baštine.

E) Mjere zaštite arheoloških lokaliteta

Arheološki lokaliteti istraženi i potencijalni predstavljaju važan element kulturne baštine, značajan za povijesni i kulturni identitet prostora. Označeni su približnom lokacijom na karti 1:25.000, a samo ih je vrlo malen broj istražen, dokumentiran i prezentiran.

Upravo zbog stupnja neistraženosti arheološki se lokaliteti svrstavaju u grupu ugroženih i najmanje zaštićenih kulturnih dobara. Većina lokaliteta indicirana je na temelju slučajnih nalaza, no jedan broj čini skupina potencijalnih nalazišta, pretpostavljenih na temelju indikativnih toponima, geomorfološkog položaja, povijesnih podataka, kontinuiteta naseljavanja, te brojna područja uz materijalne ostatke povijesnih građevina (groblja uz srednjovjekovne crkve, urbana arheologija naselja s drugim povijesnim kontinuitetom naseljavanja).

- na dosad neistraženim arheološkim lokalitetima potrebno je provesti pokusna arheološka sondiranja, kako bi se mogle odrediti granice zaštite lokaliteta,
- prioritetna istraživanja provoditi na područjima koja se namjenjuju intenzivnom razvoju infrastrukturnih sustava,
- radi njihove identifikacije potrebno je obaviti detaljno kartiranje i dokumentiranje, na temelju istražnih radova i rekognosciranja. Na svim rekognosciranim područjima, prije građevinskih zahvata izgradnje infrastrukture

ili drugih objekata, treba provesti arheološke istražne radove (sondiranja) radi utvrđivanja daljnjeg postupka,

- u postupku ishođenja lokacijske dozvole treba obaviti arheološka istraživanja. Ukoliko se prilikom izvođenja zemljanih radova naiđe na predmete ili nalaze arheološkog značenja, potrebno je radove odmah obustaviti, a o nalazu obavijestiti najbliži muzej ili Upravu za zaštitu kulturne baštine.

F) Smjernice za istraživanja i obradu

- Izrada Urbanističkog plana uređenja naselja Novska, na temelju Konzervatorske podloge,
- izrada konzervatorskih studija za pojedinačna kulturna dobra prije bilo kakvih zahvata na njima,
- inventarizacija i arhitektonsko snimanje najvrednijih građevina tradicijske arhitekture,
- arheološka istraživanja.

3.4.3. Zaštita posebnih vrijednosti i obilježja

A) Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite

Sanacija

- Oštećeni prirodni ili kultivirani krajobraz (primjena aktivnosti oplemenjivanja - OP, a obuhvaća dijelove kultiviranog krajobraza) na prostorima eksploatacije mineralnih sirovina,
- Postojeće odlagalište otpada na području Novske (Kurjakana),
- Oblikovanje zemljišta uz infrastrukturne građevine.
- Zaštita od erozije južnih padina Psunja, na prostorima uz brdske potoke.

B) Područja i dijelovi primjene planskih mjera zaštite

- obuhvat obvezne izrade prostornog plana područja posebnih obilježja - Park prirode Lonjsko polje,
- obuhvat obvezne izrade Urbanističkog plana uređenja za građevinska područja naselja Novska, te Detaljnih planova uređenja: centralne zone naselja Novska, gospodarsko - proizvodne zone na području naselja Novska, novih pretežito neizgrađenih zona u Novskoj, novog groblja u Novskoj, lokacija "PUO" uz autocestu, sanitarnog odlagališta na lokaciji Rađenovci, sanacije postojeće komunalne deponije u Novskoj.

Uređenje zemljišta izvan područja naselja postiže se pošumljavanjem ili ozelenjavanjem i oblikovanjem zemljišta uz magistralnu infrastrukturu.

Unapređenje zaštite prostora planira se saniranjem područja ugroženog okoliša i eksploatacijskih polja. Planske mjere zaštite predviđaju se i kroz obuhvat obvezne izrade prostorno-planske dokumentacije za izgradnju na području naselja, kao i za pojedine dijelove izgradnje izvan područja naselja.

Planske mjere zaštite obuhvaćaju i sva ograničenja koja proizlaze iz važeće zakonske regulative, a vezano uz koridore prometne i energetske infrastrukture (dalekovodi, plinovodi i naftovodi) kojim se određuje minimalna udaljenost zona izgradnje od ovih trasa.

3.4.4. ISKAZ POVRŠINA ZA POSEBNO VRIJEDNA I OSJETLJIVA PODRUČJA I PROSTORNE CJELINE

Zaštićena prirodna područja i kulturna dobra utvrđena ranije kao i nova predložena ovim Planom, na području Grada Novske su:

3.4.4.1. Prirodna baština

Park prirode

- **Lonjsko polje**

Zakonskim aktom objavljenim u “Narodnim novinama” br. 11/90. proglašeno je područje Lonjskog i Mokrog polja s pojansom uz lijevu obalu Save u ukupnoj površini od 50.650 ha Parkom prirode. Predmetno područje spada među najveća i najočuvanija poplavna - močvarna područja Europe. Ukupna raznolikost biljnog i životinjskog svijeta predstavlja najveće bogatstvo predmetnog prostora u okviru kojega periodične poplave rijeke Save i Lonje stvaraju povoljne hidrološke uvjete za postojeća staništa biljnog i životinjskog svijeta, osobito ptica, uključivo i mrijest riječne ribe. Značajnu vrijednost ovog područja predstavljaju nizinske šume hrasta lužnjaka i poljskog jasena. Temeljem svojih prirodnih vrijednosti i specifičnosti, kao jedno od jedinstvenih prirodnih područja u Europi, Park prirode Lonjsko polje upisan je u Ramsarsku listu međunarodno važnih močvarnih biotopa. Specifičnost prirodnih uvjeta koje predstavljaju podlogu za prihvat i boravak ptica, čini jedan od razloga da je to područje uključeno u međunarodni projekt “Important bird areas”. Prostor Lonjskog polja, kao zaštićene prirodne vrijednosti obuhvaća u svom jednom dijelu (unutar područja Grada Novske) njezino južno i jugozapadno rubno područje uz kanal Veliki Strug, sa oko 15% površine ukupno zaštićenog prostora tj. unutar područja Grada Novske zaštićeni prostor Lonjskog polja prisutan je sa površinom od 7.573 ha.

Značajni krajobraz

- **Obronci Psunja - doline potoka Paklenice i potoka Novska**

Šume Psunja predstavljaju za područje Grada vrlo važan prirodni resurs a sa stanovišta čovjekove okoline imaju neprocjenjivu vrijednost višestruko veću od one direktne iskazane u vrijednosti drvne mase. Posebno je važan povoljan utjecaj tih šuma na klimu područja zatvarajući ga sa sjeverne strane od hladnih vjetrova. Obzirom na svoje prirodne i eko-biološke vrijednosti južni su obronci Psunja predviđeni za zaštitu u razini značajnog krajobraza. Osnovne vegetacijsko-florističke karakteristike ukazuju da je to područje obraslo mladim i srednjedobnim kvalitetnim šumama u kojima kao vrste drveća dominiraju šumske zajednice hrasta kitnjaka i bukve. Obzirom na očuvanost ovih šuma kao posebnu prirodnu vrijednost, Planom se predviđa uspostavljanje naprijed istaknute razine zaštite u formi značajnog krajobraza. Površina na kojoj se predviđa navedena zaštita obuhvaća prostor veličine oko 430,0 ha.

Park šume

- **Obronci Psunja - Muratovica, Kučerina, potok Novska**

Prirodno i vegetacijski vrijedno područje Psunja dobiva naglašene vegetacijske i krajobrazne kvalitete na nekoliko lokacija, koje se ovim Planom predlažu na razini park šume. Predmetno se odnosi na lokalitete šume Muratovica, šume Kučerina, te područja oko potoka Novska.

Sva navedena područja obuhvaćaju mješovite šume hrasta kitnjaka, bukve i graba sa dijelovima livadskih površina i manjih vodotoka (potok Muratovica, potok Kučerina, potok Novska). Atraktivnost područja te vrijednost postojeće vegetacije rezultira potrebom njihove potpunije zaštite, uređenja i održavanja kao park šume.

Navedene park šume obuhvaćaju područje veličine oko 1.180 ha.

Spomenik parkovne arhitekture

- **Gradski park - Novska**
- **Ulični drvodred, Zagrebačka ulica - Novska**
- **Ulični drvodred platana, Ulica kralja Zvonimira - Novska**

3.4.4.2. Kulturna dobra

Temeljem konzervatorske podloge utvrđena su na području Grada Novske kulturna dobra, koja obuhvaćaju:

I. Spomenička područja i cjeline

1.0. Povijesna naselja i dijelovi naselja

- Povijesna jezgra Novske
- Donji Rajić, dijelovi naselja
- Kozarice, dio naselja
- Plesmo, dijelovi naselja
- Stara Subocka, dijelovi naselja
- Borovac, grupa gospodarskih objekata

2.0. Arheološki lokaliteti i zone

- Lokalitet Staro Selo/Bjelavina, položaj crkve Sv. Demetrija, srednji vijek, Novska
- Lokalitet crkva Sv. Luke, položaj crkve, groblja, i naselja Bjelavina, srednji vijek, Novska
- Lokalitet Orešić grad, položaj utvrde, srednji vijek, Novska
- Lokalitet Opujić Grad, gradina, srednji vijek, Paklenica
- Lokalitet Sisvete, položaj crkve Svih Svetih, srednji vijek, Paklenica
- Lokalitet Sisvete-Crkvište, položaj crkve Svih Svetih, srednji vijek, Paklenica
- Lokalitet crkve sv. Tome, nedeterminirana pozicija, srednji vijek, Roždanik
- Lokalitet crkve sv. Martin, nedeterminirana pozicija, srednji vijek, Borovac
- Lokalitet Čardačić, pozicija obrambenog uporišta, srednji/novi vijek, Rajčići
- Lokalitet Rađenovci, položaj utvrde Svetačkih i crkve Sv. Mihajla, nedeterminirana pozicija, srednji vijek, Rađenovci
- Lokalitet Palaševac, gradina, nedeterminirano, Rajčići, Milisavci
- Lokalitet Kučerine ili Šarampov, nedeterminirano (mogući položaj utvrde plemića Svetačkih), Kričke
- Lokalitet Subocki grad, utvrda, srednji vijek, Popovac Subocki
- Lokalitet crkve Sv. Jurja, nedeterminirana pozicija, srednji vijek, Popovac Subocki

- Lokalitet toponima Gornje Krčevine, mogući fortifikacijski elementi, srednji vijek, Popovac Subocki
- Lokalitet toponima Svetinja uz istoimeni potok, moguća pozicija groblja ili crkve, srednji vijek, Brezovac
- Lokalitet toponima Vinogradine, pozicija moguće utvrde, srednji vijek, Kozarice

3.0. Povijesno-memorijalne cjeline

- Gradsko groblje sa ostacima židovskog groblja, Novska
- Pravoslavno groblje, Novska
- Groblje, Borovac
- Groblje, Brezovac Subocki
- Groblje, D.Rajić
- Groblje, G.Rajić
- Groblje, Kozarice
- Groblje, Kričke
- Groblje, Lovska
- Groblje, N.Grabovac
- Groblje, N.Subocka
- Groblje, Paklenica
- Groblje, Plesmo
- Groblje, Rajčići
- Groblje, Roždanik
- Groblje, Voćarica

4.0. Krajolici

- Lonjsko polje
- Obronci Psunja

II. Pojedinačna nepokretna kulturna dobra i njihovi sklopovi

1.0. Sakralne građevine

1.1. Župne crkve

- Crkva Sv. Luke Ev., Novska
- Parohijska crkva Sv. Preobraženja, Rajić
- Crkva Sv. Tome, Rajić
- Parohijska crkva Sv. Teodora Tirona, Lovska

1.2. Filijalne crkve, kapele i poklonci

- Kapela Sv. Josipa, Novska
- Kapela Sv. Katarine, Brestača
- Pravoslavna kapela Sv. Paraskeve, Jazavica

- Ostaci kapele Sv. Roka, Roždanik
  - Kapela Sv. Svetih, Kozarice
  - Kapela Uzvišenja Sv. Križa, Stari Grabovac
  - Kapela Pohodenja B.D. Marije, Stara Subocka

2.0. Civilne građevine

2.1. Stambene građevine

- Župni dvor, Novska
- Samostan kćeri milosrđa sa kapelom
- Stambena građevina, Trg F. Tuđmana 7, Novska
- Stambena građevina, Osiječka ul. 19, Novska
- Stambena građevina, Zagrebačka 27, Novska
- Župni dvor, Rajić
- Stambena građevina sa okućnicom, Borovac, k.br.185
- Stambene građevine, Borovac, k.br. 126-130
- Stambena građevina, Bročice, k.br.193
- Stambena građevina, Bročice, k.br.240
- Stambena građevina, Rajić, k.br.155
- Stambena građevina sa okućnicom, Jazavica, k.br.58
- Stambena građevina sa okućnicom, Kozarica, k.br.161
- Stambena građevina, Novi Grabovac, k.br.18
- Stambena građevina sa okućnicom, Novi Grabovac, k.br.35
- Stambena građevina sa okućnicom, Novi Grabovac, k.br.39
- Stambena građevina, Sigetac Subocki, k.br.35

2.2. Građevine javne namjene

- Hotel Knopp, Novska
- Zgrada stare škole-suda, Novska
- Zgrada stare općine, Novska
- Zgrada pošte, Novska
- Poslovna zgrada, Trg F. Tuđmana, Novska
- Zgrada stare pučke škole, Novska
- Zgrada kolodvora sa konakom za željezničare, Novska
- Zgrada šumarije, Novska
- Stara škola, Bročice
- Stara škola, Jazavica
- Dom, Plesmo
- Stara škola, Sigetac
- Stara škola, Stari Grabovac

2.3. Gospodarske građevine
 – Mlin, Stara Subocka

3.0. Fortifikacijske građevine
 – Gradina, Subocka

- 4.0. Spomen obilježja**
- Spomen obilježje, Novska
  - Spomen obilježje, Bair
  - Mjesto na kojem je bila srušena kapela Sv. Martina, Borovac
  - Spomen obilježje, Borovac
  - Spomen obilježje, Brezovac Subocki
  - Spomen obilježje, D.Rajić
  - Spomen obilježje, Jazvica
  - Spomen obilježje, Kričke
  - Spomen obilježje, N.Grabovac
  - Spomen obilježje, N.Subocka
  - Spomen obilježje, Paklenica
  - Spomen obilježje, Plesmo
  - Spomen obilježje, Roždanik
  - Spomen obilježje, Stara Subocka
  - Mjesto na kojem je bila srušena kapela Svih Svetih, Voćarica

- 5.0. Oprema naselja**
- Raspelo, Novska
  - Bista, Novska
  - Raspelo, Bair
  - Raspelo, Brezovac Subocki
  - Zvonara, Kozarice
  - Raspelo, Nova Subocka
  - Zvonara, Nova Subocka
  - Raspelo, Plesmo
  - Zvonara, Rajčići
  - Raspelo, Roždanik
  - Raspelo, Stari Grabovac
  - Raspelo, Stara Subocka

- 6.0. Parkovna arhitektura**
- Gradski park, Novska
  - Ulični drvored, Zagrebačka ulica, Novska
  - Ulični drvored platana, Ulica kralja Zvonimira

Režimi uređenja i korištenja prostora zaštićenih spomenika kulture i spomenika prirode utvrđeni su Prostornim planom i provodit će se u skladu s odredbama za provođenje odnosno prema posebnim propisima.

Prostorni plan određuje zaštitu, očuvanje i unapređenje prirodne i kulturne baštine, njihovog okoliša i tradicionalnih vrijednosti. Na tim postavkama utvrđuje se namjena prostora, ustroj građevinskih područja, režimi korištenja i uvjeti uređenja prostora. Zaštićene površine prirodne baštine i zaštićene građevine kulturne baštine Grada Novske zaslužuju učinkovitiju zaštitu i skrb, ali i aktivnije uključivanje u gospodarske aktivnosti kao dio turističke ponude ovog kraja.

3.4.4.3. Iskaz površina za posebno vrijedna i osjetljiva područja i prostorne cjeline

Prikaz kvantificiranih pokazatelja - iskaz površina za posebno vrijedna i osjetljiva područja i prostorne cjeline daje se u narednoj tablici :

Tablica 14.

	ZAŠTIĆENE CJELINE	Oznaka	Površina ha	%
1.	Zaštićena prirodna baština	NP	0	0
	- nacionalni park	PP	7573,0	15,0
	- park prirode			
	- ostali zaštićeni dijelovi prirode			
	- Značajni krajobraz - Park šume - Ostalo (gradski park i sl.)	ZK PŠ Ostalo	430,0 1180,0 2,40	
	UKUPNO ZAŠTIĆENI DIJELOVI PRIRODE:		9185,4	28,6
2.	Zaštićena graditeljska baština:			
	- arheološka područja		106,25	
	- povijesna jezgra		25,0	
	- ruralna naselja		12,5	
	- ostali spomenici		39,39	
	UKUPNO KULTURNA DOBRA		183,14	0,57
	ZAŠTIĆENE CJELINE U GRADU NOVSKA		9368,54	29,3
	POVRŠINA GRADA NOVSKA		31940	100

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav

3.5.1.1. Cestovni promet

Već je naprijed naglašeno da je prometni položaj Grada Novska izuzetno povoljan, budući njegovim središnjim dijelom (u longitudinalnom i transverzalnom smjeru) prolazi značajna državna i županijska prometna infrastruktura. Dobar prometni položaj predstavlja jedan od glavnih razvojnih resursa ovog područja. U okviru te prometne infrastrukture državnog značaja najvišu razinu ima postojeća autocesta - državna cesta D-4 (rang glavne ceste), dok državna cesta D-47 (čvor D-4, Novska - Lipik - Pakrac - Daruvar) ima regionalni značaj (rang ostalih glavnih cesta). Povoljne strane prolaza postojeće autoceste posebno su naglašene kroz realizaciju čvorišta uz naselje Novska, čime je omogućen kvalitetan i direktan cestovni prometni pristup ovom području sa prometnice najviše razine. Upravo taj prometni pravac - državna cesta D-4 osigurava vrlo dobru prometnu povezanost predmetnog područja u pravcu zapada (grad Zagreb-državno središte i gradovi Kutina, Ivanić Grad) i istoka prema gradovima Nova Gradiška i Slavonski Brod.

Osim autoceste - državne ceste D-4 drugi transverzalni (dijagonalni) pravac koji u smjeru jugozapad - sjeveroistok prolazi područjem Grada čini državna cesta D-47 koja preko drugih županijskih i lokalnih cesta povezuje veći broj naselja smještenih na sjevernom dijelu teritorija i osigurava njihovu vezu prema autocesti i glavnom središtu - naselju Novska.

Naprijed opisani glavni prometni cestovni pravci spajaju se na čvorištima neposredno uz naselje Novska te formiraju prometno-razvojno vrlo povoljno područje uz koje se ostvaruje najveći dio razvojnih ciljeva Grada, koje time predstavlja i najatraktivnije područje buduće izgradnje.

Drugi vrlo značajan dio veza na glavnim prometnim pravcima ostvaruje se također u longitudinalnom smislu uz državnu cestu D-312 i županijske ceste Ž-3124 i Ž-3252 (obuhvaća neprekinuti urbani potez - konurbaciju čitavog niza naselja) t.j. u pravcu istok-zapad na koji se povezuje prostor centralnog naselja sa ostalim naseljima Nova Subotska, Brestača, Stari Grabović, Paklenica, Vožarica, Jazavica, Rozdanik, Rajić i Borovac (45% naselja i 11.861 stanovnik = 83% žitelja Grada 2001. godine). Osim navedenih cestovnih pravaca, koji čine osnovni kostur prometne mreže i veći broj županijskih cesta (Ž-3217, Ž-3250, Ž-3251 i Ž-3249) povezuje naselja unutar sjevernog i južnog dijela teritorija Grada sa glavnim prometnim koridorima.

Najnižu razinu cestovne mreže, kojom se ostvaruje najuže lokalno povezivanje između naselja i važnijih cestovnih pravaca (županijskih cesta) predstavljaju

lokalne ceste L-33140, L-33141, L-33142, L-33143, L-33179, L-33145, L-41006, L-33144.

Naprijed navedena postojeća cestovna mreže, obzirom na svoju razvijenost - rasprostranjenost i prometno-tehnički standard, omogućava vrlo kvalitetno prometno povezivanje naselja unutar Grada, ali i prema drugim područjima izvan njegovih granica.

Budući da postojeće vrlo frekventne ceste: državna D-312 i županijska 3252 prolaze kroz središnji dio glavnog centralnog naselja Novska, ovim se Planom (a u skladu sa Prostornim planom Županije) predviđa njihova djelomična dislokacija na novu (južnije lociranu) trasu izvan naselja. Premještanje ovih cesta provelo bi se od državne ceste D-47 sa vezom na županijsku cestu Ž-3252 kod naselja Stari Grabovac. Planom su usvojene dvije alternativne trase za daljnje istraživanje na nižoj planskoj razini, prilikom izrade UPU naselja Novska. Pri tome jedna trasa, koja prati cestu Ž-3251 predstavlja rješenje sa kraćom trasom, koja se negativno ispoljava kroz njezin položaj u gušće izrađenom prostoru Novske.

Druga alternativa predstavlja stvarnu obilaznicu izvan užeg područja naselja (kroz novu gospodarsku zonu) ujedno formira prijelaz preko brze pruge u dvije razine, te osigurava dobro usmjeravanje tranzitnog i pristupnog (teškog) prometa direktno sa čvorišta na autocesti prema radnoj zoni i županijskoj cesti Ž-3252. Radi realizacije navedenih trasa Planom se rezerviraju potrebni planski koridori širine 2 x 50 m.

Maleni broj naselja smješten na južnom ravničarskom dijelu Grada (Stara Subocka, Sigetac Novski, Plesno i Bročice) kao i niska koncentracija stanovništva (1811 stanovnika 2001. godine = 13%) uz ograničene prometne potrebe nisu uvjetovali posebne zahvate unutar zatečene prometne mreže osim poboljšanja tehničko-prometnog i građevinskog standarda.

Također i sjeverni prigorski dio područja, sa vrlo niskom gustoćom naseljenosti, na kojem je smješteno 9 manjih naselja (Bair, Brezovac Subocki, Kozarice, Kričke, Lovska, Novi Grabovac, Popovac Subocki, Rađenovići, Rajčići) sa 641 stanovnika u 2001. godini (Kozarice 543 = 85%) ili samo 4,5% ukupnog stanovništva Grada nema posebnu potrebu za dogradnjom postojeće prometne mreže, osim standardnog održavanja i parcijalne rekonstrukcije ili poboljšanja građevno-tehničkih osebina.

Može se konstatirati da je ukupni prometni sustav (postojeći i planirani pravci) osigurava vrlo visoku razinu standarda prometnog povezivanja koji se ostvaruje kroz preplitanje državnih, županijskih i lokalnih cesta. Novim zahvatima dislokacije pojedinih prometnih pravaca sa užih dijelova naselja osigurati će se kvalitetniji uvjeti života unutar najvećeg naselja Novska sa okolnim dijelovima Brestača i Stari Grabovac (Novska = 7270 stanovnika ili 51% ukupnog stanovništva 2001. godine), posebno vezano uz sigurnost stanovništva, buku i zagađenost zraka.

Naime, izvedbom predložene zaobilaznice glavni prometni tokovi dislocirati će se iz izgrađenih središnjih dijelova naselja.

U okvirima opisane cestovne mreže izvedena su međusobna povezivanja u dvije razine ili u razini, ovisno o tipu i rangu pojedine prometnice, te njezinom značaju za distribuciju prometa. Tako se osim postojećeg raskrižja u dvije razine na državnoj cesti D-4 ne predlažu nova raskrižja u dvije razine. Također i prelazi trasa postojećih i novih prometnica preko koridora brze transeuropske željeznice izvode se dvije razine (nadvožnjak). Radi smanjenja broja nadvožnjaka izvode se uz trasu željezničke pruge paralelne ceste koje povezuju veći broj prometnih pravaca i usmjeravaju ih prema točki prijelaza.

Drugi dijelovi cestovne prometne infrastrukture unutar naselja obuhvaćaju i prostore za prihvat javnog cestovnog (autobusnog) prometa. U tom cilju na području središnjeg naselja Novska postoji prostor manjeg autobusnog terminala kojeg treba urediti adekvatno značaju naselja kao manjeg regionalnog središta. U okvirima naprijed navedenih glavnih pravaca cestovne prometne infrastrukture odvija se i javni cestovni - autobusni promet lokalnog, regionalnog, državnog i međudržavnog tipa. Za potrebe tog prometa treba na prometnicama razine državne, županijske i lokalne ceste osigurati ugibaldišta radi zaustavljanja autobusnih linija unutar naseljenih područja.

Prateći sadržaji uz postojeću prometnu infrastrukturu dijelom su već realizirani pa je tako uz pravac autoceste - državne ceste D-4 već izgrađen niz prostora sa namjenom odmorišta - parkirališta, benzinskih postaja i ugostiteljsko-turističkih objekata. Izgradnja pratećih sadržaja u formi benzinskih postaja omogućava se i nadalje na svim prometnim pravcima unutar i izvan građevinskog područja, pri čemu treba za njihovu realizaciju pribaviti posebne uvjete i suglasnost "Hrvatske uprave za ceste", te osigurati Zakonom uvjetovanu razinu zaštite od požara i eksplozije vezano uz okolna izgrađena područja.

Unutar izgrađenih područja treba osigurati potrebne prostore za promet u mirovanju. Pri tome se prostori za promet u mirovanju osiguravaju za četiri različite vrste korisnika (na građevnoj čestici i javnoj površini), što obuhvaća sadržaje u centru naselja, višestambene objekte, individualnu stambenu izgradnju, te radno-poslovna i gospodarsko-industrijska područja. Dimenzioniranje prostora za potrebe prometa u mirovanju treba generalno provesti temeljem standarda prikazanih u Provedbenim odredbama ovog Plana. Prihvat i parkiranje teretnih vozila omogućava se na prostoru planiranog teretnog terminala smještenog u novoj radno-poslovnoj zoni uz naselje Novska.

3.5.1.2. Željeznički promet

Postojeća željeznička infrastruktura vrlo je razvijena i sastoji se od dva pravca magistralne glavne željezničke pruge MG 2 i MG 2.1 (Zagreb-Novska-Tovarnik i Sisak-Novska), koji danas predstavljaju glavne željezničke prometne pravce između središnjeg i istočnog dijela Hrvatske, odnosno čine dio X. europskog koridora na potezu Zagreb - Tovarnik. Postojeći uvjeti za odvijanje prometa na tom pravcu ne

omogućavaju u potpunosti postizanje većeg opterećenja i značajnijih brzina preko 160 km/h.

Obzirom na uvjete i prometne standarde koje treba ostvariti, ukoliko se želi postići uključivanje Republike Hrvatske u X. prometni europski koridor, nužno je provesti određene zahvate u okviru državne željezničke infrastrukture, koji se dijelom reflektiraju i na područje Grada Novske. Naime, Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske, te Strategijom prometnog razvitka Republike Hrvatske definiran je željeznički koridor pruge velike propusne moći i velikih brzina (do 250 km/sat) kao konačno rješenje za X. europski koridor na ovom području. Ovaj koridor na prolazu preko područja Grada obuhvaća postojeću trasu glavne magistralne pruge koja svojim položajem i opremljenosti već danas samo dijelomice omogućava postizanje brzina od 160 km/h. U okvirima ovog Plana osigurava se planski koridor radi poboljšanja prometno-tehničkih uvjeta na dijelu postojeće pruge, kojima se postižu bolji elementi horizontalnog vođenja trase (veći radiusi krivina) uz izgradnju drugog kolosjeka. Planski koridor prati postojeću prugu i obzirom na predviđene zahvate dimenzioniran je sa širinom 2 x 100 m. Budući je ukrštanje brze pruge sa cestovnim prometnicama moguće samo sa križanjima u dvije razine, to se postojeće prometnice putem novih cesta paralelnih s prugom (južno i sjeverno), uz izvedbu nadvožnjaka prevode preko pruge. Također i pješački prelazi na tom dijelu naselja Novska izvode se kao pješački nadvožnjaci preko pruge.

Prema Strategiji prometnog razvitka Republike Hrvatske željeznički prometni pravac Novska - Sisak predviđen je za napuštanje u dugoročnom planskom periodu, zbog izgradnje novih (povoljnijih) dijelova trase pruge.

3.5.1.3. Zračni promet

Realizacija prometne infrastrukture zračnog prometa na području Grada Novska planski se uspostavlja kroz rezerviranje potencijalne lokacije za izgradnju helidroma. Naime, takva prometna infrastruktura neophodna je u okviru naselja sa karakteristikama manjih razvojnih i regionalnih žarišta. Radi toga se utvrđuje planska lokacija za istraživanje smještena unutar područja gospodarsko-radne zone Novska. Detaljno utvrđivanje lokacije proizaći će iz posebnih studija koje trebaju definirati točnu lokaciju i način njezinog uređenja.

3.5.2. Javne telekomunikacije

3.5.2.1. Zatečeno stanje

Prostor Grada Novska obuhvaća teritorij veličine 319,40 km² sa 23 naselja. Gustoća naseljenosti je vrlo neravnomjerna (prosječna 45 st./km², sjeverni dio 6 st./km², središnji dio 79 st./km², južni dio 28 st./km² - podaci 2001. godine), a najgušće naseljeno područje osim glavnog središta naselja Novska obuhvaća uglavnom naselja oko županijskih cesta Ž-3124, Ž-3251, Ž-3252 i državne ceste D-312.

Navedena distribucija stanovništva ukazuje i na razvijenost postojećeg telekomunikacijskog sustava, koji se sastoji od:

1. Sustava javnih komunikacija u nepokretnoj mreži
2. Sustava javnih komunikacija u pokretnoj mreži
3. Sustava radiokomunikacija

SUSTAV JAVNIH KOMUNIKACIJA U NEPOKRETNJOJ MREŽI

Sustav javnih komunikacija u nepokretnoj mreži dijeli se prema namjeni na:

- telefonsku mrežu
- mrežu za prijenos podatka
- mrežu za prijenos televizijskih i videosignala

Za navedene sustave tendencija je prema integraciji u jedinstvenu mrežu sa jednom vrstom telekomunikacijske opreme koja bi služila za razmjenu svih oblika informacija (govor, slika, podaci).

KOMUTACIJE

Komutacijski se čvorovi prema namjeni mogu podijeliti na :

- Međunarodne centrale
- Tranzitne centrale
- Područne centrale
- Mjesne centrale
- Udaljene pretplatničke stupnjeve
- Udaljene pretplatničke multipleksere

Na području obuhvata prostornog plana Grada Novska nema međunarodne niti tranzitne centrale, pa postoji samo prolaz međunarodnih tranzitnih telekomunikacija i to podzemno. U Novskoj je locirana postojeća mjesna telefonska centrala županijskog značaja kao udaljeni pretplatnički stupanj (UPS) povezan svjetlovodnim sustavima prijenosa (SVK) na TC/PC (tranzitno-pristupnu) telefonsku centralu u Kutini (tip opreme AXE 10)

Osim telefonske centrale u Novskoj potrebe pojedinih jače naseljenih područja također su pokrivena komutacijskim čvorištima u razini udaljenog pretplatničkog stupnja (UPS) tipa AXE-10 telefonske centrale, te su isti locirani u naseljima Brestača, Kozarice, Stara Subocka, Bročice, Voćarice i Raić. Svi UPS-ovi povezani su međusobno i prema pristupnoj centrali putem najsuvremenijih svjetlovodnih sustava prijenosa.

Unutar glavnog središnjeg naselja Novska koje obuhvaća gotovo 52% ukupnog stanovništva, izvedena je suvremena telekomunikacijska infrastruktura sa telefonskom kanalizacijom (DTK) kao trajno i dugoročno rješenje.

Udaljeni pretplatnički multiplexer (UPM) koji se inače upotrebljava kao palijativno rješenje do izgradnje UPS-a nije razmješten na području Grada.

U mreži javnih telekomunikacija upotrebljavaju se u načelu samo digitalni sustavi prijenosa sinkrone (SDH) i pleziokrone (PDH) digitalne hijerarhije s iznimkom korisničkog, pristupnog područja gdje će u dužem vremenskom periodu prevladavati tradicionalni analogni NF sustavi. Sustavi prijenosa služe za povezivanje komutacijskih čvorova i njihov kapacitet mora biti dovoljan za pravilan rad telefonske mreže.

PRIJENOSNI MEDIJI

Za prijenosni medij u javnoj telekomunikacijskoj mreži koriste se optički i bakreni parični kabeli. Optički kabeli koriste se u međunarodnim i međugradskim vezama. Bakreni parični kabeli koriste se kao korisnički kabeli za priključenje korisnika na javnu telekomunikacijsku mrežu.

Tako je unutar prostora Grada realiziran međunarodni koridor (uz županijske ceste 3124, 3251, 3252 i državnu cestu D-312) izveden sa svjetlovodnim kabelom (SVK) i vezom u smjeru zapada prema Kutini, Bjelovaru i Zagrebu, te u pravcu istoka za Slavonski Brod, Osijek i Bosnu i Hercegovinu.

Drugi važan telekomunikacijski pravac (kao dio regionalnog i magistralnog unutar-županijskog prstena Sisak-Moslavina) vodi se uz državnu cestu D-47 i županijsku cestu 3250 (uključivo vezu prema UPS Bročice), kao svjetlovodni kabel. Osim navedenih SVK pravaca isti su izgrađeni i uz cestu L-33141 prema UPS-u u naselju Kozarica, te na drugom pravcu prema Sisku u koridoru županijske ceste Ž-3249 sa vezom i prema UPS Stara Subocka.

MREŽA ZA PRIJENOS PODATAKA

Osim telefonskog govornog prometa, u nepokretnoj se telekomunikacijskoj mreži prenose i podaci, na način da se postavljaju ISDN priključci, koji se smještaju u iste građevinske objekte namjenski podjeljene prema komutacijskim čvorištima.

MREŽA ZA PRIJENOS TELEVIZIJSKIH I VIDEOSIGNALA

U Sisačko-moslavačkoj županiji, pa tako i u prostoru obuhvata plana Grada Novska još nije započela izgradnja mreže za prijenos TV i video signala od strane hrvatskih telekomunikacija. Za taj prijenos može se koristiti postojeća telefonska mreža sa vrlo upitnom kvalitetom takve usluge, ili se može izgraditi nova paralelna pretplatnička mreža koja bi ubudućnosti objedinila i prenosila u isto vrijeme sve telekomunikacijske usluge. Prijenosni uređaji smještali bi se u postojeće i planirane objekte

SUSTAVI JAVNIH KOMUNIKACIJA U POKRETNJOJ MREŽI

Tijekom posljednjeg desetljeća započeo je vrlo intenzivan razvitak pokretnih sustava telekomunikacija koji je još uvijek u značajnoj ekspanziji. Upravo taj segment telekomunikacija predstavlja dogradnju kapaciteta fiksne mreže te u istoj neće trebati povećati raspoložive kapacitete.

Postojeća infrastruktura sustava javnih komunikacija u pokretnoj mreži vezana uz izgradnju baznih stanica već je prisutna na teritoriju Grada. U dosadašnjem periodu izgrađene su bazne stanice na lokacijama uz naselja Novska, Bročice i Rajić.

SUSTAVI TV i RADIOKOMUNIKACIJA

Sustav TV i radio veza prisutan je i na području Grada Novska kroz izgrađene TV pretvarače uz naselja Novska (sa koordinatama: 16E5991-45 N 2059 visine 197 mnm i stupom 13 m) i Rajić (sa koordinatama: 17E0554-45N1731 visine 100 mnm i stupom 35 m).

3.5.2.2. Planski razvoj sustava telekomunikacija

Sadašnji trend razvoja telekomunikacija je u takvom zamahu da je teško sagledati njezine dosege u planskom razdoblju. Općenito govoreći, pokretači promjena su pokretne komunikacije, rast internet prometa i ubrzano uvođenje računala u sve grane ljudskog djelovanja.

U sustavu nepokretnih telekomunikacija, dugoročnim planom predviđa se izgradnja moderne potpuno digitalne integrirane telekomunikacijske mreže sa pojednostavljenom strukturom i upravljanjem kojom će se:

- povećati broj korisnika postojećih usluga i uvoditi nove usluge
- osigurati maksimalnu sigurnost i pouzdanost telekomunikacijske mreže, čime će se postići kvaliteta pruženih usluga.

Planiranje kapaciteta sustava prijenosa direktno je vezano na planiranje kapaciteta komutacijskih čvorišta pa ih se ovdje neće navoditi, jer je za potrebe prostornog planiranja dovoljno znati planski standard u pogledu broja tf priključaka na 100 stanovnika na određenom području. Naime, prema postignutom standardu od oko 30 telefona / 100 stanovnika u okvirima Sisačko-moslavačke županije može se dugoročno utvrditi realni cilj od 50 telefona/100 stanovnika u budućnosti krajem 2015. godine. Drugi je razlog za njihovo nenavođenje što se smještaju u iste građevine kao i sustavi komutacija.

Vezano uz današnju rasprostranjenost telekomunikacijske infrastrukture i mogućí povratak stanovništva na prostore naselja Rajčići, Brezovac i Subocki, ovim se

Planom u razvojnom periodu do 2015. godine, prema smjernicama HT-a, predviđa na tim lokacijama realizacija lokalnih komutacijskih čvorišta u nepokretnoj mreži na razini UPS-a.

Također, radi očekivanog daljnjeg razvitka pokretne mreže predviđa se proširenje postojećeg sustava kroz izgradnju novih baznih stanica. Tako će u budućnosti područje Grada Novska biti pokriveno sa baznim stanicama (postojeće i planirane) na lokacijama: Plesmo, Bročice, Novska (2x), Novi Grabovac, Lovska, Brezovac Subocki, Kričko Brdo (Kričke), Rajić i Rađenovci.

U bližoj budućnosti nema potrebe za izgradnjom novih većih telekomunikacijskih građevinskih objekata, jer vlada tendencija stalnog smanjenja veličine opreme, uz istovremeno povećanje njenog kapaciteta. S druge strane u cilju daljnje decentralizacije TK mreže, nastaviti će se sa izgradnjom manjih objekata prema potrebi i postavljanjem telekomunikacijske opreme unutar zgrada gdje je poželjno planirati prostor za smještaj opreme čija je veličina proporcionalna veličini i namjeni zgrade i broju korisnika. Izgradnja distributivne kanalizacije predstavlja prvi korak ka mogućnosti pružanja novih usluga i dugoročno gledano cilj je izgraditi distributivnu kanalizaciju do svih objekata u urbanom području. U prostornom smislu DTK ne narušava postojeće stanje.

U okviru utvrđivanja koncepcije razvitka telekomunikacijskog sustava, u srednjeročnom razdoblju možemo očekivati potpunu digitalizaciju u komunikacijama, što će rezultirati povećanjem broja UPS-eva širu implementaciju ATM tehnologije u mreže za prijenos podataka i dalje intenzivno rasprostiranje Internet usluga.

Raspoloživi kapaciteti u postojećoj mreži, uz postojeći trend ukapčanja, dostatni su za slijedeće desetljeće. Postojeća telekomunikacijska infrastruktura na području Grada odgovara sadašnjim potrebama, statistički zadovoljava potencijalnim zahtjevima u nekoliko narednih godina, te predstavlja razvijen i izgrađeni dio ukupne telekomunikacijske mreže Županije. Eventualne povećane potrebe za ISDN priključcima, kao jedini segment nedovoljne kapacitiranosti TK infrastrukture, mogu se riješiti tehničkim zahvatima, tj. nadogradnjom komutacijske opreme. Sve ostale segmente TK usluga moguće je podržavati postojećim TK kapacitetima.

Također i potrebno je planirati barem 2 telefonske govornice na 1000 stanovnika.

3.5.3. Energetski sustav

3.5.3.1. Elektroopskrba

Područje Grada Novska sa svojim naseljima uključeno je u energetski - elektroopskrbni sustav države preko transformatorskog postrojenja TS 35/10 kV u Novskoj snage 2 x 4 MVA. Ovo glavno lokalno elektroopskrbno postrojenje povezano

je sa elektroopskrbnim sustavom preko 35 kV dalekovoda koji TS 35/10 kV Novska spaja sa TS 35/10 kV Okučani i Lipovljani, te na TS 110/35 kV Nova Gradiška, odnosno TS 220/110/35 kV Međurić.

Područje Novske predstavlja jedno od čvorišta opskrbe električnom energijom željezničkog prometnog sustava. Radi toga je u okviru željezničkog koridora izgrađena TS 110/25 kV kao dio elektrovučnog postrojenja HŽ-a. Predmetno postrojenje napaja se sa dva 110 kV dalekovoda po sistemu ulaz-izlaz, sa napajanjem iz TS 220/110/35 kV Međurić.

Preko TS 35/10 kV Novska provodi se daljnja distribucija električne energije unutar područja Grada na naponskoj razini 10 kV (dalekovodi 10 kV i transformatorske stanice 10/0,4 kV) što međutim nije predmetom razmatranja ovog Plana, već će se analizirati u sklopu planova niže razine.

Međutim, osim opisanog 35 kV sustava koji predstavlja osnovu za energetska - elektroopskrbnu podlogu koja zadovoljava potrebe Grada Novske za ovom vrstom energije, područjem Grada prolaze u tranzitu i drugi elektroopskrbni koridori više razine, koji predstavljaju dio ukupnog elektroprijenosnog sustava države i Sisačko-moslavačke županije. Tako je na sjevernom rubu Grada iznad naselja Lovska uspostavljen koridor za prolaz dvostrukog 2 x 110 kV dalekovoda, dok je rubnim zapadnim dijelom osiguran koridor za 220 kV dalekovod Međurić - BiH, uz koridor postavljen središnjim dijelom razmatranog prostora rezerviran za postojeći 110 kV zračni dalekovod.

Predmetni dalekovodi većim dijelom prolaze izvan naselja pa neće značajnije zadirati u građevinska područja, Naime, za postojeće dalekovode Planom se uspostavljaju slijedeći zaštitni koridori:

- DV 220 kV.....30,0 m
- DV 110 kV.....25,0 m
- DV 35 kV.....15,0 m

Prognozom budućeg demografskog razvitka na području Grada Novska nisu predviđena značajnija povećanja broja stanovnika unutar pojedinih naselja, pa se u planskom periodu do 2015. godine predviđa povećanje broja stanovnika od postojećih 14.373 = 2001. god (1991. = 17.231, 1981=16.686) na 16.700 stanovnika (2015.godina). tj. samo za 2387 stanovnika u odnosu na 2001. godinu, ali još uvijek manje nego statističke 1981. godine. Pri tome će koncentracija stanovništva i dalje biti najprisutnija uz središnje područje Grada tj. naselje Novska.

Obzirom da se ovim Planom ne povećava značajnije broj stanovnika na predmetnom području Grada (u odnosu na prijeratne 1981. i 1991.), uzevši u obzir da će se kao energent u budućnosti sve više koristiti plin, može se konstatirati da u planskom periodu neće doći do potrebe da se značajnije povećavaju postojeći objekti i uređaji energetske - elektroopskrbne infrastrukture. Radi toga se Planom zadržava postojeća energetska infrastruktura sa postojećim kapacitetima uz korištenje današnjih lokacija i koridora. Jedine promjene koje se mogu očekivati

jesu prelaz na distributivnu naponsku razinu od 20 kV, pa bi se time isključila iz pogona postojeća TS 35/10 kV i rekonstruirala na razinu 110/20 kV. Time bi se preko buduće 110/20 kV Novska (umjesto današnje TS 35/10 kV) postigla kvalitetnija opskrba uz manje gubitke energije te u potpunosti pokrila potencijalna potrošnja na područjima planiranih gospodarskih (proizvodno-poslovnih) zona.

Međutim, obzirom na nova građevinska područja, kao i nove zone izgradnje stambene i radno proizvodne namjene biti će neophodno u okviru prostorno-planske dokumentacije niže razine (urbanistički plan uređenja naselja i detaljni planovi uređenja pojedinih područja) definirati neophodna proširenja 10/20 kV mreže i 10/20 kV/0,4 transformatorskih stanica uključivo i niskonaponsku 0,4 kV mrežu. Takvim sagledavanjima distribucijskog dijela energetskog sustava (razina 0,4 kV i 10/20 kV), koja nije predmetom razmatranja ovog Plana, treba osigurati kvalitetnu opskrbu električnom energijom u postojećim naseljima i novim zonama izgradnje, ali i realizirati potrebna poboljšanja u svim dijelovima naselja na području Grada, gdje su danas prisutni problemi (posebno u rijeđe naseljenim dijelovima sjevernog i južnog područja) u kvalitetnoj elektroopskrbi.

3.5.3.2. Proizvodnja i cijevni transport nafte i plina

Područje Grada Novska nalazi se, kao što je naprijed izneseno, na pravcu prolaza glavnih prometnih koridora državnog i županijskog značaja. Predmetne koridore (a posebno autocestu) prate i koridori magistralnih naftovoda i plinovoda koji su izgrađeni ili planirani uz postojeći pravac državne ceste D-4. Prema tome, isto kao što glavni prometni pravci tranzitiraju područje Grada, tako i njezino područje predstavlja prostor tranzita glavnih - magistralnih naftovoda za međunarodni transport.

Osim postojećeg magistralnog naftovoda za međunarodni transport (JANAF) smještenim južno od D-4 sa zaštitnim koridorom 2 x 10 m, ovim se Planom osigurava koridor za novi - dodatni naftovod međunarodnog značaja koji će se realizirati uz postojeći naftovod. Za izgradnju novog naftovoda osigurava se koridor 2 x 20 m uz postojeći naftovod unutar kojeg će se položiti i novi cjevovod.

Osim navedenog infrastrukturnog sustava za potrebe cijevnog transporta nafte, na području Grada Novske izgrađena je druga energetska infrastruktura vezana uz transport nafte. Naime, na području naselja Kozarica locirano je postrojenje - skladište nafte i naftnih derivata vezano uz eksploatacijska područja na sjeverozapadnom dijelu teritorija Grada (i šire na prostorima okolnih općina/gradova). Ukupna veličina eksploatacijskog područja nafte i plina (E1) na prostoru Grada Novska utvrđena je sa površinom od 3934,64 ha.

Predmetno područje je relativno dobro pokriveno distributivnom plinskom mrežom koja se oslanja na magistralni plinovod Ivanić Grad-Kutina-KS Lipovljani-Novska, DN

80 sa radnim tlakom od 20 bara. Lokalna distributivna mreža spojena je na magistralni plinovod preko mjerno redukcijske stanice u Novskoj. Plinska mreža razvijena je u svim naseljima na prostoru središnjeg prometno-razvojnog koridora uz ceste Ž-3124, 3251, 3252 i državnu cestu D-312 (za naselja Nova Subocka, Brestača, Novska, Stari Grabovac, Paklenica, Voćarica, Jazavica, Roždanik, Rajić i Borovac) te uz cestu Ž-3249 (Stara Subocka).

Obzirom na potrebe poboljšanja i daljnjeg proširenja područja plinoopskrbe planirana je izgradnja novog magistralnog plinovoda iznad županijske ceste Ž-3252 na potezu MRS Novska - MRS Rajić (Nova) te prema Jasenovcu na potezu MRS Novska - MRS Jasenovac (Nova).

Daljnji razvitak plinske mreže predviđen ovim Planom u periodu do 2015. godine usmjerava se prema naseljima Sigetac Novski, Bročice i Kozarica kao jače naseljenom području u odnosu na preostali dio sjevernog teritorija Grada.

Osim opisanih distributivnih plinovoda predmetnim područjem prolaze i drugi (postojeći i planirani) magistralni plinovodi, uključivo lokacija kompresorske postaje na području naselja Kozarice.

Tako se južno od autoceste, neposredno uz trasu postojećeg naftovoda rezervira trasa novog magistralnog plinovoda (uz manje odmicanje radi izbjegavanja izgrađenih dijelova naselja Stara Subocka i Bročice) planiranog na potezu Kutina - Slavonski Brod kao visokotlačni plinovod tlaka 75 bara sa cjevovodom DN 600 mm (24").

Preostali magistralni plinovodi koji prolaze ovim područjem obuhvaćaju regionalne plinovode koji iz kompresorske postaje "KS Lipovljani" idu u pravcu Janja lipa (DN 150 mm), Popovača (DN 100 mm) i MRS Novska (DN 80 mm).

Naprijed navedeni plinovodi uvjetuju uspostavljanje zaštitnih koridora koji isključuju građenje na dijelu njihovog prolaza kroz postojeće ili planirano građevinsko područje naselja, te isti iznose:

- za promjer plinovoda do 125 mm = ... 2 x 10 m
- za promjer plinovoda 125-300 mm = ... 2 x 15 m
- za promjer plinovoda 300 - 500 mm = ... 2 x 20 m
- za promjer plinovoda veći od 500 mm = ... 2 x 30 m

Magistralni plinovodi trebaju biti odmaknuti od prometnih koridora na udaljenost od: 5 m za županijske ceste do 15 m kod državnih cesta te 20 m za željezničke pruge.

Mjerno regulacijske stanice kapaciteta do 30.000 m³/h trebaju biti udaljene od državnih cesta za 20 m, a županijskih i lokalnih cesta 10 m te od urbanih prostora (šetališta, parkovi i ostalo) za minimalno 6,0 m.

3.5.4. Vodnogospodarski sustav

3.5.4.1. Vodoopskrba

Zatečeno stanje sustava

Unutar predmetnog područja obuhvata ovog Plana, na prostoru Grada Novska veličine 319,40 km² sa ukupno 23 naselja, vodoopskrba je danas realizirana na prostorno malenom području. Naime, postojeći sustav vodoopskrbe pokriva samo naselja Novska i Bročice (tj. samo 2 od 23 naselja ili oko 9%) unutar njihovih izgrađenih dijelova na površini oko 262,89 ha (37% izgrađenih površina naselja), dok je u pogledu opskrbljenog stanovništva situacija drugačija (radi njegove koncentracije unutar predmetnih naselja) pa je vodoopskrbom iz javne mreže obuhvaćeno oko 8687 (61%) stanovnika 2001. godine.

Takva situacija nije zadovoljavajuća, te je kroz etapno proširenje postojećeg sustava treba poboljšati uključenjem i preostalih naselja.

Sustav vodoopskrbe osniva se na dobavi vode iz vodocrpilišta Drenov Bok. Dosadašnje korištenje vodocrpilišta kretalo se je u rasponu 30-50 l/sec za potrebe opskrbe vodom Grada Novske i pogona INE.

Nakon vodocrpilišta voda se transportnim cjevodom (ČC Ø 500, dužine cca 15 km) usmjerava prema uređaju za kondicioniranje te vodospremama i crnoj stanici na području Novske (vodospreme "Samar brdo 1": 2 x 1500 m³ sa kotom vode 178,0 mnm i "Samar brdo 2": 2 x 500 m³ sa kotom vode 213,00 mnm), koje pokrivaju visinske zone na području Novske. Nakon vodosprema voda se putem lokalne mreže Ø 500, 225, 160 i 110 mm distribuira unutar područja naselja Novska i Bročice.

Obzirom na potencijalnu (procijenjenu) izdašnost vodonosnog sloja i zdenaca na području Drenov Bok sa 150 l/sec, uz buduće reduciranje gubitaka u mreži, biti će moguće temeljem navedenih resursa i proširenog sustava vodoopskrbe pokriti čitavo područje Grada Novska.

Dokumentacija i podaci

Problematika budućeg razvitka vodoopskrbe razrađena je u Studiji "Konceptijsko rješenje prioritarnih faza razvitka vodoopskrbe na području Sisačko-moslavačke županije (Hidroprojekt - ing, 1997.god.), gdje su date smjernice daljnjeg proširenja i dogradnje postojećeg sustava Grada Novska. Drugi pokazatelji koji su se koristili prilikom izrade ovog Plana vezani su uz dokumentaciju Prostornog plana Sisačko-

moslavačke županije i podatke pribavljene od komunalnog poduzeća “Novokom” d.o.o. iz Novske.

Planirani razvoj sustava vodoopskrbe

Temeljem utvrđenog stanja u okviru vodoopskrbnog sustava Novska, te smjernica iz naprijed navedene dokumentacije definiran je dugoročni razvitak sustava vodoopskrbe sa konačnim ciljem pokrivanja čitavog područja Grada i opskrbe svih žitelja.

Prema demografskim prognozama ovog Plana krajem planskog perioda 2015. godine očekuje se da će na teritoriju Grada Novska boraviti oko 16.700 stanovnika. Navedeni pokazatelj bi korespondirao sa projekcijom iz naprijed navedene Studije (Varijanta “B”) te se može očekivati dnevna potrošnja sa Q_{max} dan $\approx 107,5$ l/sec. Uz očekivanu max. izdašnost zdenaca “Drenov bok” sa oko 150 l/sec bile bi pokrivena potreba stanovništva Grada Novska. Navedene potrebe vode proizlaze iz primjenjenog stadnarda potrošnje vode za različite vrste korisnika, koji za ukupnu potrošnju (domaćinstva, komunalne potrebe, mala privreda i trgovina, te gubici u mreži) iznose:

- naselja do 500 stanovnika.....q = 150 l/st./dan
- naselja 500 -1000 stanovnika.....q = 180 l/st./dan
- naselja 1000 - 5000 stanovnika.....q = 220 l/st./dan

Naprijed navedenim količinama od oko 107,5 l/sec treba dodati i potrebe većih potrošača u postojećim i novim gospodarskim zonama koje se ocjenjuje sa oko 0,1 l/sec/ha te bi prosječno iznosila 35-40 l/sec, uzevši u obzir pretpostavku da u gospodarskim zonama nisu locirane djelatnosti sa većom (iznad prosječnom) potrošnjom vode.

Temeljem iznesenog ukupno potrebne količine vode za sve potrošače na prostoru Grada Novska kretale bi oko 142-147 l/sec.

Ukupni vodoopskrbni sustav Grada Novska predviđen je kao dio regionalnog Sisačko-moslavačkog vodoopskrbnog sustava ali sa vezom i na druge sustave (Brodsko-posavski). Radi toga se kao naredna I. faza izgradnje - proširenja postojećeg vodoopskrbnog sustava ovim Planom predviđa, u skladu sa naprijed navedenom Studijom, izvedba vodoopskrbnih transportnih cjevovoda na potezima Novska - Borovac sa cjevovodom $\varnothing$ 200 mm, te u pravcu Novska - Nova Subocka sa cjevovodom $\varnothing$ 400 mm, koji predstavljaju dijelove budućeg regionalnog sustava uz povezivanje prema Okučanima (Brodsko-posavska županija), te općini Lipovljani. Tijekom II faze realizirala bi se vodoopskrba na relaciji Novska - Kozarice - N. Grabovac sa cjevovodom $\varnothing$ 250 i 150 mm.

Posve je jasno da je moguće realizirati pojedine međufaze koje trenutno predstavljaju jeftinije i pragmatičnije rješenje, pa se može predvidjeti privremena

primjena i manjih profila koji omogućavaju samo rješavanje interne problematike vodoopskrbe, sa kasnijom dogradnjom sustava radi osiguranja veza regionalnih sustava Sisačko-moslavačke i Brodsko-posavske županije preko ovog područja.

Preostala manja naselja sjevernog područja (Rađenovići, Rajčići, Bair, Popovac Subocki, Brezovac Subocki i Lovska sa ukupno 58 stanovnika = 2001. godine), će tijekom planskog perioda do 2015. godine vodoopskrbu rješavati putem lokalnih resursa (bunari ili manje lokalne mreže).

3.5.4.2. Odvodnja

Zatečeno stanje sustava

U okviru prostornog plana Grada Novska svakako se problemu odvodnje i pročišćavanja sanitarnih i industrijskih otpadnih voda mora posvetiti nužna pažnja, i to prije svega zbog očuvanja prirodnih kvaliteta svih površinskih i podzemnih tokova ovog kraja i njihove zaštite od zagađivanja.

Urbanizacijom gradova i naselja te razvojem gospodarskih djelatnosti povećavaju se potrebe za vodom što uvjetuje proširenje postojećih i izgradnju novih vodoopskrbnih sustava a to za sobom povlači povećano ispuštanje otpadnih voda i sve veću zagađenost površinskih i podzemnih tokova.

Nezamislivo je da se, a to je često slučaj, pristupa izgradnji vodoopskrbnih sustava a da se o sustavu odvodnje i pročišćavanja voda i ne razmišlja. Tokom posljednjih decenija problematika zaštite i unaprijeđenja čovjekove okoline postala je izuzetno aktualna u čitavom svijetu pa tako i kod nas. Ne poduzimanje odgovarajućih mjera zaštite od zagađenja podzemnih i površinskih tokova i ugrožavanjem kakvoće podzemnih voda može dovesti do katastrofalnih posljedica tj. ugrožavanja opstanka čitavog eko-sustava. Radi toga se sigurno uklanjanje sanitarnih i industrijskih otpadnih voda u urbanoj sredini postiže samo izgradnjom kanalizacione mreže i uređaja za prečišćavanje otpadnih voda.

Na području Grada Novska dosad je uglavnom izgrađena osnovna kolektorska mreža mješovitog sustava odvodnje i nešto sekundarne kanalske mreže uglavnom mješovitog sustava i to u samom gradu, uključivo dio glavnih kolektora. Nepročišćene otpadne vode Grada Novske direktno se putem izgrađenih kolektora upuštaju u vodotok Novska što ima vrlo nepovoljan utjecaj na okoliš.

U prigradskom naseljima, koja su predviđena za priključenje na javni sustav odvodnje i pročišćavanja zagađenih voda Novske, te u ostalim naseljima udaljenim od gradskog centra dosad nema izgrađenog sustava javne odvodnje.

U pripremi je izgradnja dijelova osnovne kolektorske mreže i manjih sekundarnih kanala.

Na području gradske samouprave u ostalim naseljima nema izgrađenih objekata za čišćenje zagađenih voda. Zagađene vode iz domaćinstva u drugim naseljima bez izgrađene kanalizacije zasad se djelomično prihvaćaju u sabirne jame i rjeđe u septičke jame. Uglavnom se nepročišćene preljevaju u cestovne jarke, melioracijske kanale i tekučice, a dio se procjeđuje u podzemlje.

Mulj iz sabirnih i septičkih jama se povremeno nekontrolirano odvozi cisternama i isto tako nekontrolirano ispušta na okolne terene.

Prema podacima Prostornog plana Sisačko-moslavačke županije već je ranije u okvirima izređane projektne dokumentacije (Studija odvodnje otpadnih voda 1994. god., izvedbeni projekt kolektora K_I i K_{III} 1996.god. i novelacija idejnog projekta uređaja za pročišćavanje 1997.god.) planirana izgradnja uređaja za pročišćavanje kapaciteta 8000 ES s mehaničkim i biološkim dijelom, uz ispuštanje pročišćenih otpadnih voda u potok Novljančicu.

Planirani razvoj sustava odvodnje

Kao osnovni cilj u okviru prostornog plana Grada Novska svakako je rješenje problema odvodnje i pročišćavanja sanitarnih otpadnih voda kojemu se mora posvetiti nužna pažnja, i to prije svega zbog očuvanja prirodnih kvaliteta svih površinskih i podzemnih tokova ovog kraja i zaštite od zagađivanja.

Problem odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda mora se tretirati kompleksno. Naime, poznato je da odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda iziskuje znatna materijalna sredstva, pa ako se ovoj problematici ne pristupi na odgovarajući ispravan način, onda su vrlo često i ulaganja pogrešno usmjerena i beskorisna.

Temeljem raspoloživih podataka o postojećem kanalizacijskom sustavu, uključivo postojeću studijsko-projektnu dokumentaciju, te predviđenog razvitka naselja i gospodarstva (uvažavajući generalnu konfiguraciju i visinske elemente terena i potencijalnih recipijenata) date su ovim Planom osnovne smjernice za budući razvoj kanalizacijske mreže.

Pri tome su jače razvijena naselja uz središnji razvojni koridor (potez Nova Subocka - Novska - Borovac) u cijelosti uključena u planirani sustav odvodnje, dok će manja naselja na sjevernim dijelovima teritorija Grada pitanje odvodnje otpadnih voda rješavati manjim lokalnim (jeftinijim) sustavom, odnosno individualno za pojedni objekt septičkim (trodjelnim) ili sabirnim jamama koje se prazne putem specijalnog komunalnog vozila.

Obzirom na urbanu tipologiju pojedinog naselja te prisustvo više ili manje "tvrdo" uređenih površina (veće"tvrde" površine manje mogućnosti apsorpcije oborinske vode - gospodarske zone) definirane su osnovne karakteristike sustava odvodnje otpadnih i oborinskih voda na području Grada Novska.

Uzevši u obzir naprijed izneseno (uvjeti terena, recipijenti, tipologija naselja, izgrađenost kanalizacije), ali i financijske mogućnosti za rekonstrukciju te daljnje troškove rada pojedinog sustava rasprostranjenog na većem ili manjem području, uvažavajući pri tome da će se prioritetno izgraditi sustav naselja Novska i okolnih naselja (obzirom na planiranu koncentraciju stanovništva i gospodarstva), ovim se Planom u cilju izrade daljnjih studija i projekata utvrđuju samo generalne smjernice za formiranje osnovnih kanalizacijskih sustava koji preuzimaju otpadne vode iz gravitirajućih naselja. Planom predviđeni sustavi imaju sljedeće karakteristike:

- Sustav Novska: većim dijelom izgrađeni mješoviti sustav sa razvijenom mrežom koja se dograđuje daljnjom izgradnjom glavnog transportnog kolektora te druge sekundarne mreže, uz povezivanje na mehaničko-biološki uređaj za pročišćavanje otpadnih voda, uključivo potrebne rasteretne građevine. Obzirom da se na predmetni sustav putem gravitacijskih i tlačnih kolektora priključuju i neposredna okolna gravitirajuća naselja (Brestača, Stari Grabovac, Paklenica, Bročice) to će uređaj Novska trebati kapacitirati za ukupno 11.300 stanovnika (2015. godine) uključujući i postojeće/planirane zone gospodarskog razvitka sa 367,65 ha. Iz navedenog razloga treba provjeriti kapacitet uređaja za pročišćavanje, te ranije projektirano rješenje korigirati i isti dimenzionirati na orijentacijskih 10.000 ES.
- Sustav Rajić, obuhvaća istočno gravitacijsko područje sa naseljima Voćarica, Jazavica, Roždanik, Rajić i Borovac sa ukupno 3050 stanovnika 2015. godine. Obzirom na prisutnu i buduću tipologiju naselja te terenske uvjete i recipijent, predmetni kanalizacijski sustav planira se kao nepotpuni razdjelni i izuzetno za uže središte naselja razdjelni (gravitacijski i tlačni) sa uređajem kapaciteta 3000 ES (mehaničko čišćenje) uz potok Čapljenac. Na području naselja oborinske vode će se otvorenim kanalima uz prometnice (djelomice nadsvođenim ili zatvorenim) usmjeravati prema lokalnim vodotocima.
- Sustav Stara Subocka pokriva prostor zapadnog ruba Grada (uz središnji koridor) te obuhvaća naselja Nova Subocka, Stara Subocka i Sigetac Novski sa 1550 stanovnika = 2015. godine. Kanalizacijski sustav razvija se kao razdjelni, sa gravitacijskim i tlačnim cjevovodima usmjerenim prema uređaju za pročišćavanje mehaničkog tipa kapaciteta 1000 ES lociranim južno od naselja Stara Subocka te upuštanjem pročišćenih otpadnih voda u potok Subocku.

Konačna obrada mulja kao nusprodukta pročišćavanja otpadnih voda predviđa se na centralnom uređaju za pročišćavanje u Novskoj, a odlaganje stabiliziranog mulja (obzirom na utvrđeni sastav i kvalitetu) provesti će se na šumsko-poljoprivrednim površinama ili u okviru sanitarnog odlagališta.

Temeljem navedenih generalnih smjernica treba za jače razvijena naselja uz središnji razvojni koridor izgraditi novelaciju postojećih studija i projekata te

definirati novo cjelovito koncepcijsko rješenje sa optimalnim tehničkim i financijskim parametrima. Tim rješenjem utvrditi će se veličina područja - broj sustava te tip i način odvodnje, uključivo lokacije i kapacitet budućih uređaja za pročišćenje otpadnih voda. Ukoliko se novim koncepcijskim rješenjem iskažu povoljniji tehnički i financijsko-realizacijski pokazatelji te isto prihvati Gradsko vijeće Grada Novska ono će se primjeniti kod daljnje projektne razrade pojedinog sustava za određeno područje.

Kod planiranja i izgradnje kanalizacionih sustava manjih naselja treba usvojiti kriterij da se za naselja koja se planiraju sa više od 250 stanovnika a prostiru se na površini maksimalno 25 -30 ha planira izgradnja kanalizacione mreže i njihovo priključenje na uređaje za pročišćavanje otpadnih voda

Za udaljenija i vikend naselja disperzno izgrađena na većoj površini sa manjim brojem stanovnika, a koja je teško povezati u zajednički sustav odvodnje, treba predvidjeti izgradnju septičkih trokomornih taložnica koje također imaju mogućnost djelomičnog pročišćavanja, ili sabrinih jama koje se prazne putem komunalnog vozila.

Kod rješavanja problematike odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Grada Novska generalni redoslijed u rješavanju ove problematike bio bi slijedeći:

- Izraditi cjelovitu noveliranu studiju odvodnje za čitavo područje Grada Novska iz koje će proizaći koncepcijska rješenja za pojedina područja, s obzirom na lokalne uvjete pojedinih naselja, planove razvoja naselja i mogućnosti recipijenta za prihvati i autopurifikaciju određenih količina otpadnih voda.
- Izraditi idejne projekte sa ishodom načelnih vodoprivrednih suglasnosti te utvrditi okvirnu veličinu sredstava za njihovu realizaciju.
- Izraditi tehničku dokumentaciju za izvedbu, ishoditi građevinsku dozvolu za cjelokupnu ili etapnu izvedbu.
- Izvedba tj. realizacija odobrenih rješenja.
- Isto tako potrebno je pratiti tehnološka dostignuća u svijetu na razvoju uređaja za pročišćavanje te ista koristiti u dopunjavanju uređaja i poboljšavanju kvalitete izlaznog efluenta.
- Kod postojećih i budućih industrijskih objekata uvjetovati izgradnju vlastitih uređaja za predtretman otpadnih voda i njihovo pročišćavanje minimalno do nivoa komunalnih otpadnih voda.

Naprijed opisane generalne smjernice razvitka sustava odvodnje otpadnih voda trebaju se obavezno provjeriti kroz izradu cjelovite novelirane studije odvodnje, pa su planom data rješenja podložna promjenama i korekciji ukoliko se tim novim studijama i projektima osiguraju i dokažu tehnički i financijski prihvatljivija rješenja.

3.6. POSTUPANJE S OTPADOM

Djelotvorno i po okoliš neškodljivo zbrinjavanje kućnog i komunalnog otpada (kao najzastupljenijeg i gotovo isključivog na području Grada Novska) predstavlja polaznu osnovu za očuvanje prirodnih kvaliteta i urbanog standarda. Temeljem Zakona o otpadu (NN br. 178/04), gospodarenje komunalnim otpadom ustrojava se na lokalnoj razini Općine i Grada koje trebaju osigurati uvjete i mjere za njegovo zbrinjavanje bez opasnosti po okoliš. U daljnjem organiziranju prioritet se daje izgradnju građevina za zbrinjavanje otpada koje mogu zadovoljiti potrebe većeg broja općina - gradova, s primjenom propisanih mjera sigurnosti i zaštite od štetnog djelovanja na okoliš. Također i ukupna problematika postupanja s otpadom regulirana je odgovarajućim zakonskim propisima čime su ostvarene su osnovne pretpostavke za ispravno i za okoliš prihvatljivo postupanje s otpadom te za učinkovit nadzor. Smanjivanje nastanka otpada i postupanje s otpadom na ekološki prihvatljiv način moguće je ostvariti između ostaloga jasnim utvrđivanjem prava, obveza i odgovorosti pravnih i fizičkih osoba, poglavito jedinica uprave i samouprave u postupanju s otpadom. Jasno je da se nekontroliranim postupanjem s otpadom značajno utječe na kvalitetu okoliša sa stalnim ugrožavanjem prirodnih resursa. Na temelju Zakona o otpadu potrebno je postupati s otpadom na način da se ostvare slijedeći glavni ciljevi:

- izbjegavanje i smanjivanje nastajanja otpada uz smanjivanje opasnih svojstava otpada, čiji se nastanak ne može spriječiti
- sprječavanje nenadziranog postupanja s otpadom
- iskorištavanje vrijednih svojstava otpada u materijalne i energetske svrhe uz njegovo obrađivanje prije odlaganja
- odlaganje otpada samo na uređena odlagališta
- saniranje površina onečišćenih otpadom

Pri tome se u postupanju s otpadom prilikom njegovog prikupljanja, odvoza i odlaganja trebaju provoditi aktivnosti na način da se izbjegne:

- opasnost za ljudsko zdravlje, biljni i životinjski svijet
- onečišćavanje okoliša: voda, tla, zraka iznad propisanih graničnih vrijednosti
- nekontrolirano odlaganje i spaljivanje
- nastajanje eksplozija ili požara
- stvaranje buke i neugodnih mirisa
- pojavljivanje i razmnožavanje štetnih životinja i biljaka te razvoj patogenih organizama

Također je nužno unaprijediti postupke skupljanja korisnih komponenti kućnog i tehnološkog otpada u vidu sekundarnih sirovina, čime se ukupne količine otpada mogu smanjiti na oko 60%. U tom cilju treba na području prikupljanja otpada organizirati reciklažna dvorišta.

Temeljem iznesenih razloga, a obzirom na zatečenu i planiranu koncentraciju stanovništva te smjernice utvrđene u okviru usvojenog Prostornog plana Sisačko-

moslavačke županije, postavljen je koncept zbrinjavanja otpada na području Grada Novska. Njegovo ukupno odlaganje odvija se u okviru lokacije nove građevine za zbrinjavanje otpada smještene unutar područja naselja Rađenovci na istočnom rubu teritorija Grada. Postojeće odlagalište na lokalitetu Kurjakana treba sanirati i staviti izvan upotrebe. Novu građevinu za zbrinjavanje otpada potencijalno bi koristile i druge okolne jedinice lokalne samouprave (općina Jasenovac, Lipovljani, Okučani, Lipik i dr.).

U dosadašnjem periodu Grad Novska rješavao je pitanje sakupljanja i odvoženja cjelokupnog otpada na postojeće komunalno odlagalište Kurjakana realizirano bez potrebne projektne dokumentacije i Studije utjecaja na okoliš. Obzirom na veličinu predmetnog odlagališta, stupanj njegove neuređenosti te potencijalno negativan utjecaj na okoliš, isto treba bezuvjetno sanirati i zatvoriti.

Obzirom na utvrđeno stanje u prostoru, te potrebe i obveze Grada Novska vezano uz rješavanje problematike komunalnog otpada, ovim se Planom utvrđuje nova lokacija građevine za zbrinjavanje otpada. Odlaganje kućnog i komunalnog otpada za planski period 2000-2015.god. rješavati će se na novoj lokaciji te je planskim rješenjem osiguran potreban prostor za dugoročni rad sa površinom veličine 25,0 ha. Unutar tog prostora osigurati će se funkcija reciklažnog dvorišta, ali i skladištenje (sabiralište) opasnog otpada sa područja Grada Novska prije njegove otpreme na obradu. Radi uređenja lokacije nove građevine za zbrinjavanje otpada treba izraditi plansku i projektnu dokumentaciju sa studijom utjecaja na okoliš.

Odlaganje kućnog otpada u okviru pojedinog naselja, privremeno do njegovog sabiranja i odvoženja putem komunalnih službi na naprijed navedeni deponij, treba osigurati u svim naseljima Grada. Takvo dnevno odlaganje treba omogućiti i predvidjeti putem kontejnera lociranih na pojedinim dijelovima naselja, kod čega posebnu pažnju treba posvetiti evakuaciji otpada i urednom održavanju i čišćenju javnih površina u okviru centralnih naselja.

Radi posebnih prirodnih kvaliteta Grada Novska kao i planiranja budućeg razvitka temeljenog na visokoj kvaliteti prirodnog okoliša, nužno je značajnu pažnju usmjeriti na onemogućavanje nastanka novih divljih deponija. Posebno treba spriječiti nastanak takvih deponija unutar šumskog područja Psunja, uz vodotoke ili na lokalitetima koji su interesantni za realizaciju izletničko-turističkih, rekreativnih ili lovnih aktivnosti. Upravo osigurano i dnevno odvoženje kućnog otpada sa područja naselja, kao i postavljanje kontejnera u okviru naselja, sigurno će pozitivno utjecati na smanjenje broja takvih divljih deponija. U okviru sanacije "divljih" deponija treba urediti i područje u naselju Bročice.

Samo takvim naprijed navedenim načinom kontroliranog prikupljanja, odvoženja i zbrinjavanja kućnog, posebnog i opasnog otpada, bez njegovog nekontroliranog odlaganja na prirodnim i krajobraznim predjelima, osigurat će se tražena kvaliteta okoliša kao podloga za gospodarski razvitak temeljen posebno na ekološkim vrijednostima njezinog prostora.

3.7. SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ

Pretpostavka svakog zahvata u prostoru jeste da se isti odvija u okvirima održivog korištenja resursa uz omogućavanje njihovog stalnog obnavljanja bez ugrožavanja temeljnih vrijednosti prostora. Očuvanje i zaštita okoliša proizlazi zato iz nužnosti da se isti očuva u takvu stanju koje omogućava visoki stupanj proizvodnosti i osigurava kvalitetno i zdravo okruženje za rad i život lokalnog stanovništva. Prema tome, svaku transformaciju prirodnog okoliša u neku drugu namjenu, odnosno njegova potencijalna ugroženost postojećim ili planiranim aktivnostima u prostoru, treba biti sagledana sa svih mogućih aspekata u cilju sprečavanja eventualnog (potencijalnog) negativnog utjecaja. Znači da je sustavna skrb o okolišu nužna kao kontinuirani proces u okviru kojega se preko prostorno-planskog dokumenta temeljenog na posebnim propisima i analizama opterećenosti i ugroženosti prostora definira optimalan razmještaj namjena i djelatnosti. Prema tome, zaštita okoliša predviđa očuvanje njegovih izvornih vrijednosti, ostvareno kroz posebnu skrb o prirodnim zajednicama na predmetnom području i uz obaveznu primjenu racionalnog korištenja prirodnih izvora na način prihvatljiv za okoliš.

Osnovni ciljevi zaštite okoliša su:

- trajno očuvanje izvornosti, biološke raznolikosti prirodnih zajednica i očuvanje ekološke stabilnosti
- očuvanje kvaliteta žive i nežive prirode uz racionalno korištenje prirode i njenih dobara
- očuvanje i obnavljanje kulturnih i estetskih vrijednosti krajolika, unaprijeđenje stanja okoliša i osiguranje boljih uvjeta života.

Zaštita okoliša postiže se praćenjem, sprečavanjem, ograničavanjem i uklanjanjem nepovoljnih utjecaja na okoliš, te poticanjem upotrebe proizvoda i korištenjem proizvodnih postupaka najpovoljnijih za okoliš. Potrebno je imati uravnotežen odnos zaštite okoliša i gospodarskog razvoja i sprovesti sanaciju već ugroženih dijelova okoliša. U tom cilju su jedinice lokalne samouprave obvezne izraditi programe zaštite okoliša, kojim se osiguravaju mjere za upravljanje okolišem i njegovu zaštitu.

Planiranje gospodarenja okolišem dio je ukupnog upravljanja prostorom utvrđenog kroz prostorno-planski dokument kao temeljni akt odnosa prema okolišu, kojim se iznalaze najefikasniji načini održivog korištenja prirodnih izvora i mogućnosti sagledavanja svih čimbenika koji utječu na stanje u prostoru.

Ovaj Prostorni plan utvrđuje ciljeve i interese koji se na području obuhvata trebaju ostvariti, vodeći računa da se korištenjem prostora osigura i neophodna sanacija, zaštita i unapređenje stanja okoliša.

Ključnim područjima djelovanja smatraju se područja koncentracije stanovništva (zone naselja), gospodarska područja, veliki infrastrukturni objekti (autoceste i dr.) i prostori značajnijeg korištenja prirodnih izvora (eksploatacija mineralnih sirovina i dr.) gdje se javljaju sukobi interesa u korištenju prostora sa potrebama osiguranja njegove zaštite kroz:

- izbor i ocjenu lokacija gospodarske namjene uz uvjetovanje tehnologije i potrebnih mjera zaštite okoliša kroz procjenu utjecaja na okoliš čime se može osigurati pravilno lociranje i funkcija bez šteta po okoliš
- modernizaciju i uvođenje sigurnosnih tehnologija na prostorima gospodarske namjene, čime će se smanjiti i eliminirati štetni utjecaji
- modernizaciju infrastrukturnih sustava i komunalnih djelatnosti prvenstveno u dijelu prometa (zagađivanje zraka, buka) i odvodnje otpadnih voda te sustavno zbrinjavanje otpada
- provođenje mjera zaštite prirodne i kulturne baštine te očuvanje izvorne fizionomije kulturnog i prirodnog krajobraza u cjelini
- smanjenje upotrebe štetnih kemijskih sredstava u poljoprivredi, te očuvanje cjelovitosti i kvalitete poljoprivrednog zemljišta
- potrebu mjera zaštite voda, obzirom na njihov značaj za vodoopskrbu šireg područja
- osiguranje sanacije i rekultivacije eksploatacijskih polja mineralnih sirovina.

Temeljem naprijed iznesenih osnovnih postavki i smjernica, koje se realiziraju u okviru prostorno-planskog dokumenta, vezano uz problematiku zaštite okoliša, istim se utvrđuje ukupni opseg aktivnosti, uvjeta i ograničenja u korištenju prostora sa ciljem sprečavanja negativnog utjecaja na okoliš odnosno njegovo očuvanje ili sanacija radi ostvarenja izvornog stanja i najviše razine kvalitete.

Ovim se Prostornim planom uređenja Grada Novska, u okviru ukupnog gospodarenja i upravljanja prostorom - dijelovima okoliša - prirodnim resursima, uspostavljaju mjere sprečavanja nepovoljnog utjecaja prvenstveno kroz primjenu Zakona o zaštiti okoliša (NN br. 82/94), Zakona o zaštiti prirode (NN br. 162/03), Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN br. 69/99 i 151/03), te Zakona o otpadu (NN br. 178/04), te drugih pratećih propisa (Pravilnika).

Zaštita okoliša podrazumijeva planiranje i korištenje prostora, tako da se u njemu osigurava življenje i gospodarski razvoj uz istovremenu brigu za trajno očuvanje razvojnih potencijala. Prostorno planiranje je jedan od značajnijih instrumenata zaštite okoliša, te stoga pravilno planiranje i usmjeravanje ukupnih aktivnosti na određenom prostoru bitno sprječavaju narušavanja kvalitete okoliša, odnosno pospješuju njegovo unaprjeđenje.

Planiranje gospodarenja okolišem je dio prostornog planiranja, a potrebno je zbog iznalaženja najefikasnijeg i održivog korištenja izvora i mogućnosti sagledavanja svih sastavnica koje utječu na stanje u prostoru.

Ovaj Prostorni plan utvrđuje ciljeve i interese koji se na području obuhvata trebaju ostvariti vodeći računa da korištenje prostora osigura sanaciju, zaštitu i unapređenje stanja okoliša. Ključnim područjima djelovanja smatraju se područja koncentracija gospodarstva, korištenja prirodnih izvora, sukobljenih interesa u korištenju prostora naselja, osobito gradova s prioritetima:

- Energetika i industrija: prioritet i modernizacija i uvođenje suvremenih tehnologija koje će smanjiti i eliminirati štetne utjecaje, a u daljnjem razvoju pažljiv izbor lokacija i tehnologija te provođenje svih mjera već u pripremnoj fazi planiranja koje će osigurati pravilno lociranje i funkcioniranje bez šteta na okoliš;
- Infrastruktura i komunalne djelatnosti: modernizacija infrastrukturnih mreža - rješavanje prometnih problema naselja i problema pročišćavanja otpadnih voda, te izvedba sustava odvodnje koji garantiraju nepropusnost i sustavno zbrinjavanje otpada (selekcija i prikupljanje korisnog otpada, posebna skrb za opasni otpad, štednja vode i energije).
- Krajobraz: provođenje mjera zaštite prirodne i kulturne baštine te očuvanja kulturne i prirodne fizionomije krajobraza u cjelini.
- Poljoprivreda: smanjenje upotrebe štetnih kemijskih sredstava, očuvanje cjelovitosti i kvalitete poljoprivrednog zemljišta.
- Vodnogospodarstvo: provedba mjera zaštite voda.
- Rudarstvo: sanacija i rekultivacija eksploatacijskih polja mineralnih sirovina.

Na lokalnoj razini i u okviru nadležstva pojedinih subjekata gospodarenja prostorom nužno je provođenje hitnih i pragmatičnih mjera koje ne zahtijevaju složene postupke i projekte niti velika sredstva, a odnose se na ponašanje i red u prostoru, te organizaciju i funkcioniranje svih subjekata prema svom nadležstvu.

Iz naprijed navedenog proizlazi da zaštita okoliša i sprječavanje nepovoljnih utjecaja na njega ne obuhvaća samo i isključivo očuvanje okoliša već se isto ostvaruje i kroz pažljivo - adekvatno korištenje, gospodarenje i upravljanje pojedinim dijelovima okoliša ili prirodnim resursima. Prema tome, sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš postiže se djelotvorno kroz izradu dokumenata prostornog uređenja i studija utjecaja na okoliš, pri čemu se korištenje i uređivanje prostora provodi i usmjerava na način da se (prvenstveno u građevinskim područjima naselja i izvan naselja) omogućavaju takve djelatnosti koje ne ugrožavaju okoliš, a prihvatljive su u suživotu sa prirodnom i povijesnom baštinom.

Sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš sagledavano je u okvirima ovog Plana kako s aspekta osnovnih fenomena okoliša (zraka, voda i tla) tako i eventualnog utjecaja ljudske djelatnosti u prostoru iz koje može proizaći ugroženost okoliša u okviru prirodnih resursa vezano uz poljoprivredno i šumsko zemljište, ugroženost od buke i dr.

▪ Zaštita tla (poljoprivrednog i šumskog zemljišta)

Racionalno gospodarenje poljoprivrednim zemljištem, unapređenjem nižih kategorija tla, privođenjem zapuštenih površina poljoprivrednoj namjeni i proizvodnji prirodne hrane uz strogu zaštitu kvalitetnog i uređenog (melioriranog) poljoprivrednog zemljišta od svih mogućih građevina najdjelotvornija je zaštita tla.

Vrednovanjem zemljišta, uz uvažavanje osobitosti sistemskih jedinica tla, zemljišta se vrednuju na I. do IV. kategoriju zaštite, gdje:

- zemljišta I. kategorije zaštite obuhvaćaju najvrijednija tla (P1) na kojima je kroz provedene melioracijske radove (kanali i dr.) osigurana visoka proizvodnost, pa ih treba zaštititi i namijeniti primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, a u izuzetnim slučajevima ako su duži vremenski period izvan korištenja, te su neuređena i zapuštena, mogu se prenamijeniti za realizaciju zona gospodarskog razvitka, sporta i rekreacije, i to prioritarno uz glavno središnje naselje i lokalna središta.
- zemljišta II. kategorije povoljnog boniteta, ali niske ili nepotpune uređenosti (P2), odgovarajućim mjerama treba zaštititi planiranjem manjeg intenziteta i površine nove izgradnje prvenstveno gospodarske (proizvodno-poslovne) namjene i niže gustoće naseljenosti u kojima će poljoprivredno zemljište biti adekvatno uklopljeno,
- zemljišta III. i IV. kategorije čine zemljišta niskog boniteta, neuređena sa nižom razinom proizvodnosti (P3 i PŠ) koja su djelomice prekrivena niskom ili visokom vegetacijom, te zemljišta na padinama za koje je potrebno planirati mjere zaštite od erozije,
- na zemljištima III. i IV. kategorije planiranje građevina se može odvijati bez ograničenja, dok se zemljišta I i II kategorije mogu prenamijeniti samo za potrebe gospodarskog razvitka (namjene I1, I2, K1, K2, K3) u slučaju ako su duži vremenski period izvan korištenja (odnosno ako su neuređena i zapuštena) i to na područjima uz razvojni koridor Nova Subocka-Novska-Borovac.

Očuvanje prirodno-proizvodnih resursa te krajobraznih vrijednosti od nepovoljnog utjecaja na okoliš, kako je naprijed navedeno, osigurano je samom primjenom ovog Plana te korištenjem prostora utvrđenih za izgradnju na Planom uvjetovan način. Osim toga, u okviru raspolaganja prostorom na kojemu nije planirana određena aktivnost građenja, uvjetuje se u budućem razvojnom periodu racionalno gospodarenje poljoprivrednim zemljištem, daljnjim unapređivanjem nižih kategorija tala, te njihovim privođenjem intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji, uz organiziranje stroge kontrole primjene pesticida i ostalih sredstava za zaštitu bilja. Naime, u svom generalnom opredjeljenju prema visokoj kvaliteti okoliša Grad Novska, posebno na svom južnom dijelu (između autoceste i vodotoka V. Strug), treba težiti proizvodnji prirodne hrane upravo kao rezultat takve očuvanosti okoliša.

Drugi prirodni resurs koji treba očuvati bilo kao gospodarski ili bio-ekološki faktor, predstavljaju šume. Naime, gospodarenje šumama na području Grada treba provoditi na temelju šumsko-gospodarskih osnova sa naglašenim programima zaštite i daljeg razvitka šuma i šumskog područja kao dijela prirodnog okruženja, posebno uz lokalitete koji su Zakonom ili ovim Planom zaštićeni ili predviđeni za zaštitu. Racionalno gospodarenje šumama i njihovo očuvanje kao važnog bio-ekološkog čimbenika obuhvaća osobito: uzgoj šuma, sanaciju degradiranih šuma te sustavno obnavljanje uništenih šuma.

Prema Programu gospodarenja, sve šume na području Grada pripadaju u kategoriju gospodarskih šuma, iako se ovim Planom područja šuma na dijelovima zaštićenih prirodnih vrijednosti tretiraju kao šume posebne namjene. To se posebno odnosi na područje Lonjskog polja (gdje korištenje šuma treba biti samo u funkciji ostvarenja optimalnih prirodnih uvjeta) uključivo i druge dijelove prostora Grada Novske, koji obuhvaćaju prostor Psunja, a posebno na lokalitetima brda Muratovica, Kučerina, te potoka Novska i Paklenica sa gospodarenjem uz posebnu pažnju prema krajoliku.

Također i prostor krajolika na sjeverozapadnom rubnom dijelu Grada obuhvaća područje ugroženog okoliša, koje prema krajobraznoj valorizaciji predstavlja krajobraznu cjelinu kultiviranog krajolika. Predmetni dio prostora Grada treba kroz sanaciju područja eksploatacije revitalizirati na način da se ponovno uspostave pejzažne i prirodne kvalitete tog područja uz primjenu potrebnih mjera zaštite od mogućeg negativnog utjecaja tijekom ili nakon perioda eksploatacije mineralnih sirovina.

Gospodarenje šumama i vegetacijski kvalitetnim područjima na području Grada Novska treba provoditi na temelju dogovorenih i prihvaćenih šumsko-gospodarskih osnova, usklađenih sa programima zaštite prirodnih vrijednosti i dugoročnom planskom namjenom pojedinih područja. Dio ukupnog gospodarenja šumama i šumskim zemljištem obuhvaća i uzgoj novih šumskih površina uz područja naselja i gospodarske zone, te prometno-infrastrukturne koridore, uključivo zaštitu od mogućih požara.

▪ Zaštita zraka

Očuvanje osnovnih fenomena okoliša (zraka, voda i tla) kao i spriječavanje nepovoljnih utjecaja na taj dio okoliša prilikom djelovanja čovjeka u prostoru (i neadekvatnog korištenja prostora) ostvaruje se prvenstveno primjenom planskih mjera (u okvirima namjene površina, režima i provedbenih odredbi ovog Plana), ali i primjenom zakonskih propisa (Zakon o zaštiti zraka - NN 178/04.) kojim je točno određena dopustiva razina nepovoljnog utjecaja na pojedine temeljne vrijednosti okoliša. Temeljem postojećeg korištenja prostora, sa niskim intenzitetom aktivnosti unutar gospodarskih zona, može se konstatirati da danas nema štetnih utjecaja na kvalitetu zraka. Budućom namjenskom organizacijom prostora, uz koncentraciju gospodarskih djelatnosti uz područje grada Novske, te uvjetovanjem

detaljnog rješavanja gospodarskih zona na razini UPU-a (kada će se ostvariti provedba zaštite kroz izbor djelatnosti, uspostavu zaštitnih zelenih površina i prometno rješenje) postignuta je zaštita zraka na područjima koncentracije stanovništva. Također i namjenom površina provedenoj u okvirima ovog Plana predviđa se očuvanje većeg dijela prostora Grada kao poljoprivrednog i krajobrazno-šumskog područja, bez daljnje veće izgradnje proizvodnih pogona, (posebno na južnom dijelu teritorija Grada), čime je dobivena kvalitetna osnova za sprječavanje nepovoljnih utjecaja na kvalitetu zraka. Može se konstatirati da je putem Planom utvrđene namjene površina i uvjeta zaštite prostora postignuta i zaštita kvalitete zraka. Isto tako, zaštita od prometnog zagađenja zraka postiže se uvođenjem režimskih ograničenja prometa izvedbom zelenih zaštitnih pojaseva te dislokacijom glavnih prometnica izvan naselja kroz realizaciju obilaznih pravaca.

▪ Zaštita od buke

Na prostoru Grada Novska (uz izuzetak područja uz autocestu i druge prometne pravce), ne postoji posebna ugroženost bukom. Radi toga zaštitu od buke, kao dio ljudske djelatnosti u prostoru, treba provesti prvenstveno primjenom planskih mjera (namjena prostora i ostali uvjeti iz provedbenih odredbi Plana) ali i uz značajnu primjenu Zakona o zaštiti od buke kojim se limitiraju dopuštene razine buke u okviru određenih okruženja.

Problematika zaštite od buke potencijalno se javlja na dijelovima uz prometne koridore, gospodarska područja, te pojedine radno-proizvodne, zanatsko-servisne i ugostiteljsko-zabavne sadržaje locirane unutar naselja. Obzirom na lokaciju pojedinih izvora negativnog utjecaja povišene razine buke (radne zone) udaljeno od stambenih dijelova naselja, to se ne očekuje njihov poseban negativan utjecaj na rad i život stanovništva. Prometna buka sa glavnih prometnica rješava se njihovim izmještanjem izvan naselja, te formiranjem zelenih zaštitnih pojaseva odnosno režimskim ograničenjima za smanjenje prometa.

Zaštita od buke obrađuje se dokumentima prostornog uređenja niže razine (UPU) kada unutar naselja treba putem zelenih pojaseva, parkova i dr. osigurati razdvajanje zona stanovanja i gospodarskih djelatnosti, odnosno predvidjeti odgovarajuće mjere zaštite od prometne buke kroz formiranje drvoreda. Radi toga se preporuča, a radi pripreme potrebnih podloga za te planove, da se za područja glavnog središta, lokalnih centara, te u koridorima državnih i županijskih cesta, provede evidentiranje-snimanje postojeće razine buke. Temeljem tih podataka moći će se u planovima niže razine ostvariti provedba odgovarajućih detaljnih mjera zaštite od buke.

Prostornim planovima uređenja Gradova propisuju se samo smjernice za zaštitu od buke unutar građevinskih područja, kao i za građevine izvan građevinskog područja i građevine javnih funkcija. Pri tome se maksimalna razina buke ograničava u skladu sa Zakonom o zaštiti od buke (NN 20/03.) i Pravilnikom o najvišim

dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj rade i borave ljudi (NN 37/90.), kojima su propisane slijedeće najviše dopuštene razine buke na vanjskim prostorima:

Zona	Namjena prostora	Najviše dopuštene razine vanjske buke u dBA	
		dan	noć
1	Bolničke zone, oporavilišta, zone odmora i rekreacije, kulturno-povijesni lokaliteti i veliki parkovi	50	40
2	Stambeno gradska područja, ostala naselja, turističke zone, kampovi i zone odgojno-obrazovnih institucija, znanstveno-istraživački instituti	55	45
3	Poslovno-stambena zona sa građevinama javne namjene izvan gradskog središta, dječja igrališta	60	50
4	Poslovno-stambena zona sa građevinama javne namjene unutar gradskog središta, zone duž autoputeva i glavnih gradskih prometnica	65	50
5	Industrijska, skladišna i servisna područja, te područja transportnih terminala, bez stanova	unutar ovih zona - u skladu s propisima o zaštiti na radu na granici ovih zona - buka ne smije prelaziti dopuštene razine u zoni s kojom graniči	

Današnja ugroženost od buke javlja se samo uz koridor autoceste D-4, pa je ovim Planom utvrđen potencijalni koridor ugroženog prostora širine 2 x 200 m. Na dijelovima prostora gdje taj koridor ulazi u građevinska područja naselja (Stara Subocka i dio naselja Bročice) treba uz rub autoceste izvesti konstrukciju (panoe, zidove i sl.) za zaštitu dijelova predmetnih naselja od buke.

Građevine i postrojenja u građevinskim područjima koja mogu biti izvor prekomjerne buke potrebno je locirati na odgovarajuću udaljenost od naselja, stambenih i rekreacijskih zona, te u istima primjeniti zaštitne konstrukcije i materijale kojima se buka svodi na zakonom dozvoljenu razinu.

▪ Zaštita voda

Zaštita voda predstavlja značajan segment u okviru ukupnog spriječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš. Taj značaj proizlazi ne samo iz lokalnih razvojnih potreba i interesa već i zbog toga što podzemni vodni resursi imaju poseban značaj, obzirom da se danas preko istih rješava vodoopskrba ukupnog gradskog teritorija, tj. stanovništva i gospodarstva na njegovom području. Radi toga se je neophodno da se na županijskoj razini utvrde vodozaštitna područja I-III kategorije na prostoru oko vodocrpilišta u Drenovom Boku (lokacija izvan teritorija Grada Novska).

Postojeći važniji vodotoci obuhvaćaju regulirani vodotok V. Strug, te kanale - potoke Subocka, Novska, Paklenica, Čapljenac, Rajička rijeka, Borovački potok i Luka. Obzirom na potrebu očuvanja i unaprijeđenja prirodnog okoliša i resursa

potrebno je ostvariti adekvatnu razinu kvalitete voda i ljetne biološke minimume protoka vode u navedenim vodotocima i kanalima. Radi toga se postavljaju planski uvjeti minimalne kvalitete voda (usklađeno sa drugim prostorno-planskim dokumentima više razine i zakonskim propisima), koji za pojedine vodotoke iznose: vodotok V. Strug - II kategorija, ostali vodotoci i veći kanali II kategorija, te melioracijski kanali i drugi manji kanali III kategorije.

Poseban problem na području Grada predstavlja erozija brdskih potoka, pa se na svima u području južnih padina Psunja (iznad naselja u središnjem koridoru) predviđa izvedba brdskih brana - pregrada-retencija i manjih akumulacija.

▪ **Zaštita od voda**

Čitavo razmatrano područje bilo je ranije ugroženo od vanjskih i unutrašnjih voda. Izgradnjom zaštitnih nasipa, regulacijom vodotoka, izvedbom retencije Mokro polje, te drugih lateralnih kanala (vodozaštitnih i meliorativnih) postignuta je potrebna zaštita predmetnog područja od negativnog djelovanja voda.

▪ **Zaštita prirodnih vrijednosti i kulturnih dobara**

U okvirima zaštite kvalitete okoliša važan segment predstavljaju prirodne vrijednosti. Unutar ovog područja iste su izražene prvenstveno kao atraktivnost krajobraza bilo u makro planu kao dio šireg područja (krajobrazne cjeline) ili na pojedinim prirodno vrijednim lokalitetima (Lonjsko polje, šume Muratovica i Kućerina, te prostor oko potoka Novska i Paklenica). Zaštita navedenih vrijednosti ostvaruje se temeljem Zakona o zaštiti prirode, te putem ovog Plana kroz utvrđenu namjenu tih prostora, postavljene uvjete sanacije, te daljnju detaljniju plansku razradu i izradu studija utjecaja na okoliš kod pojedinih značajnih lokacija.

U okviru ukupnog prirodnog okruženja, a kao dio očuvanog okoliša, treba provesti zaštitu biljnog i životinjskog svijeta. Obzirom na ranije navedeni značaj pojedinih dijelova teritorija Grada u okviru vrijednosti flore i faune treba na tim prostorima, a sukladno Zakonu o zaštiti prirode, ostvariti uvjete kojima biljni i životinjski svijet kao poseban dio prirode ima osobitu zaštitu, te omogućiti da i takvi vrijedni prostori budu u potpunosti zaštićeni i očuvani u svojim izvornim vrijednostima.

Naprijed datim pregledom i opisom kulturnih dobara utvrđena je njihova posebna atraktivnost i raznolikost. Navedena kulturna dobra predstavljaju i važan dio povijesnog i kulturnog identiteta ovog područja, te i iz tih osnova imaju poseban značaj. Radi toga se očuvanju, sanaciji i revitalizaciji spomeničke kulturne baštine-kulturnih dobara, treba posvetiti dužna pažnja, te onemogućiti njezino neprimjereno korištenje i upravljanje te eventualno oštećenje, što se prvenstveno osigurava primjenom ovog Plana te drugih zakona koji reguliraju zaštitu i čuvanje i kulturnih dobara.

▪ Zaštita od požara i eksplozije

Na području Grada Novska Prostornim planom predviđene su slijedeće mjere zaštite od požara i eksplozije:

- prilikom svih intervencija u prostoru, te izrade dokumenata prostornog uređenja obavezno je potrebno koristiti odredbe Pravilnika o uvjetima za vatrogasne pristupe (NN 35/94 i 55/94) i Pravilnika o tehničkim normativima za hidrantsku mrežu za gašenje požara (Sl. 30/91.),
- građevine i postrojenja u kojima će se skladištiti i koristiti zapaljive tekućine i plinovi moraju se graditi na sigurnosnoj udaljenosti od ostalih građevina i komunalnih uređaja, u skladu s odredbama Zakona o zapaljivim tekućinama i plinovima (NN 108/95.),
- mjesta za gradnju građevina u kojima se obavlja proizvodnja, smještaj i čuvanje eksplozivnih tvari, sukladno članku 44. Zakona o eksplozivnim tvarima za gospodarsku upotrebu (NN 12/94.) bit će u slučaju potrebe određena detaljnim planovima prostornog uređenja, u skladu sa zahtjevima nadležne službe za zaštitu od požara
- u mjestima u kojima se planira ustrojavanje vatrogasnih postaja detaljnim planovima prostornog uređenja potrebno je predvidjeti prostor za gradnju vatrogasne postaje na lokaciji približno uz glavnu prometnicu,
- ispred postojećih i budućih vatrogasnih postaja detaljnim planovima prostornog uređenja predvidjeti gradnju po jednog nadzemnog hidranta za punjenje vatrogasnih vozila.

Osnovne preventivne mjere zaštite u oblasti zaštite od požara temelje se na procjeni ugroženosti od požara i analizi desetgodišnjeg prosjeka požara i incidentnih situacija izazvanih požarima, koja je obuhvaćala analizu vatrogasnih intervencija po vrsti, strukturi i mjestu nastanka.

U cilju onemogućavanja nastanka i sprečavanja širenja požara, osnovne preventivne mjere u detaljnom planiranju prostornog uređenja trebaju sadržavati slijedeće elemente:

- Zoniranje - utvrđivanje namjene prostora, te temeljem prihvaćenih metoda za utvrđivanje požarnih sektora unutar zona, utvrđivanje zona zaštite s požarnim zaprekama (vatrobranim pojasevima). Vatrobrani pojasevi, odnosno požarne zapreke mogu biti ulice, parkovi i drugi slobodan prostor gdje nije dozvoljena gradnja, kao i prirodne prepreke - vodotoci.
- Tijekom izrade dokumenata prostornog uređenja niže razine postojeće urbane sredine s gustoćom izgrađenosti većom od 30%, kao i većim požarnim opterećenjem treba utvrditi pojačane mjere zaštite kroz:
  - ograničenje broja etaža,
  - obvezatnu interpolaciju građevina većeg stupnja vatrootpornosti (najmanje F - 120),
  - izgradnju požarnih zidova,
  - ograničenje namjene na djelatnosti s minimalnim požarnim opasnostima,

- izvedbu dodatnih mjera zaštite (vatrodojava, pojačan kapacitet hidrantske mreže)

U okvirima zaštite od požara i eksplozije naglašenu ulogu ima eksploatacijsko područje nafte i plina na sjeveroistočnim dijelovima teritorija Grada Novska, sa izvedenim postrojenjima - skladištima nafte i naftnih derivata, te plinske kompresorske postaje. Unutar tog područja treba uspostaviti stroge režime zaštite, što treba utvrditi posebnim studijama, kojima će se precizirati ugroženost prostora, te utvrditi mjere zaštite okoliša i sanacije prostora po prestanku eksploatacije.

▪ Izgradnja skloništa

U skladu s Pravilnikom o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu (NN 2/91.), skloništa i druge građevine za zaštitu stanovništva grade se u gradovima i u naseljenim mjestima u kojima živi preko 2000 stanovnika, a izuzetno i s manje od 2000 stanovnika ako se nalaze na području stupnja ugroženosti I. do IV.

Prema svojoj veličini i namjeni urbanog prostora, te stupnju ugroženosti od ratnih opasnosti sva naseljena mjesta u okviru Grada, osim naselja Novska, predstavljaju područja na kojima nije potrebno graditi prostore za sklanjanje stanovništva. Samo u naselju Novska radi postojeće/planirane industrije te prisutnog stanovništva (obzirom da ulazi u kategoriju naseljenih mjesta 3. stupnja ugroženosti) treba osigurati prostore za sklanjanje stanovništva. Zoniranje područja naselja na sektore ugroženosti provodi jedinica lokalne samouprave na određenoj daljini od građevina koje bi mogle biti cilj napada u ratu i od građevina kod kojih bi veliki kvarovi (havarije) na postrojenjima mogli uzrokovati kontaminaciju zraka i okoliša, a prema procjenama ugroženosti i stupnju ugroženosti grada ili naseljenog mjesta.

▪ Sklanjanje ljudi

Prema stupnju ugroženosti od ratnih opasnosti naselje Novska svrstano je u 3. stupanj ugroženosti, pa se prilikom izrade detaljnije prostorno-planske dokumentacije (UPU-DPU) temeljem ovih smjernica za područje tog naselja, treba osigurati dovoljan broj sklonišnih mjesta u skloništima otpornosti za zaštitu od radijacije, uključivo i sklanjanje stanovništva u zaklonima.

Pri tome se na čitavom području grade porodična skloništa otpornosti od 30 kPa.

- **Zaštita od rušenja i spašavanje iz ruševina**

Sabirne ceste u naseljima kao i udaljenosti među objektima (odnosno između objekata i javnih prometnih površina) potrebno je planirati tako da ih rušenje zgrada ne zatvori za promet, odnosno da se ruševine mogu što jednostavnije raščistiti radi evakuacije ljudi i dobara.

Za nova stambena i gospodarska područja potrebno planirati više ulazno-izlaznih prometnica s neophodnim zaobilaznim cestama. Kod križanja cesta u dvije ili više razina treba osigurati cijeli lokalitet čvorišta na način da se isti režim prometa može prilagoditi za odvijanje na jednoj razini.

Radi zaštite od potresa provodi se protivpotresno projektiranje građevina uvažavajući generalno utvrđeni seizmički senzibilitet ovog područja sa 6/7°MCS, odnosno sukladno postojećoj regulativi i tehničkim normativima neophodno je temeljiti na seizmičkoj mikrorajonizaciji Grada ili Županije, odnosno seizmološkom zemljovidu Republike Hrvatske.

II. ODLUKA O DONOŠENJU S ODREDBAMA ZA PROVOĐENJE

Na temelju članka 24. Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine" broj 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04) i članka 27. točke 2. Statuta Grada Novska ("Službeni glasnik" broj 17/01, 24/01 i 4/02) Gradsko vijeće Grada Novska na sjednici održanoj 30. ožujka 2005. godine, donosi

O D L U K U

o donošenju Prostornog plana uređenja Grada Novska

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Donosi se Prostorni plan uređenja Grada Novska (u daljnjem tekstu: "Plan").

Članak 2.

Sastavni dio ove Odluke je Elaborat pod nazivom "Prostorni plan uređenja Grada Novska", izrađen i ovjeren od Urbanističkog instituta Hrvatske (broj elaborata 1197 iz veljače 2005. godine).

Članak 3.

Tekstualni i grafički dio elaborata Plana uvezani su u zasebne omote, ovjereni i potpisani od strane odgovorne osobe Instituta.

Članak 4.

Tekstualni dio elaborata Plana sadrži:

I. OBRAZLOŽENJE

0. UVOD

- 0.1. Uvodna razmatranja
- 0.2. Razlozi i pravna osnova za pristup izradi Plana
- 0.3. Granica prostornog obuhvata i vremenska dimenzija planiranja
- 0.4. Tijek izrade Plana

1. POLAZIŠTA

- 1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja Grada u odnosu na prostor i sustave Županije i Države
- 1.2. Osnovni podaci o stanju u prostoru
  - 1.2.1. Geoprometna i prirodno-geografska obilježja
  - 1.2.2. Prostorno-funkcionalne cjeline
  - 1.2.3. Gospodarsko-razvojne karakteristike
  - 1.2.4. Demografski pokazatelji
  - 1.2.5. Urbani sustav i naselja
- 1.3. Prostorno razvojne i resursne značajke
- 1.4. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova
- 1.5. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje
  - 1.5.1. Ocjena dosadašnjeg prostornog razvoja i korištenja prostora

- 1.5.2. Mogućnosti i ograničenja razvoja
- 1.6. Zaštita kulturnih dobara
  - 1.6.1. Stanje dokumentiranosti i obrađenosti kulturnih dobara na području Grada
  - 1.6.2. Obveze iz dokumentacije (planova) višeg reda
  - 1.6.3. Stanje evidencije i pravne zaštite nepokretnih kulturnih dobara
  - 1.6.4. Inventarizacija povijesnih naselja, definiranje zona i stupnjeva zaštite
  - 1.6.5. Inventarizacija povijesnih građevina i sklopova te arheoloških zona
- 2.0. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA**
  - 2.1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja
    - 2.1.1. Razvoj naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava
    - 2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora
    - 2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša
  - 2.2. Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja
    - 2.2.1. Demografski razvoj
    - 2.2.2. Odabir prostorno-razvojne strukture
    - 2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture
    - 2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina
      - 2.2.4.1. Krajobrazne i prirodne vrijednosti
      - 2.2.4.2. Zaštita kulturno-povijesnih cjelina
  - 2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području Grada
    - 2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora
    - 2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja
    - 2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture
- 3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA**
  - 3.1. Prikaz prostornog razvoja na području Grada u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu županije
  - 3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje prostora
    - 3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina
  - 3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti
    - 3.3.1. Gospodarske djelatnosti
    - 3.3.2. Društvene djelatnosti
  - 3.4. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora
    - 3.4.1. Prirodne vrijednosti i resursi
    - 3.4.2. Kulturna dobra
      - 3.4.2.1. Zaštita kulturno-povijesnih vrijednosti
      - 3.4.2.2. Mjere i uvjeti zaštite kulturno-povijesnih vrijednosti
    - 3.4.3. Zaštita posebnih vrijednosti i obilježja
    - 3.4.4. Iskaz površina za posebno vrijedna i osjetljiva područja i prostorne cjeline
      - 3.4.4.1. Prirodna baština
      - 3.4.4.2. Kulturna dobra
        - 3.4.4.4. Iskaz površina za posebno vrijedna i osjetljiva područja i prostorne cjeline
  - 3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava
    - 3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav

- 3.5.1.1. Cestovni promet
- 3.5.1.2. Željeznički promet
- 3.5.1.3. Zračni promet
- 3.5.2. Javne telekomunikacije
  - 3.5.2.1. Zatečeno stanje
  - 3.5.2.2. Planski razvoj sustava telekomunikacija
- 3.5.3. Energetski sustav
  - 3.5.3.1. Elektroopskrba
  - 3.5.3.2. Proizvodnja i cijevni transport nafte i plina
- 3.5.4. Vodnogospodarski sustav
  - 3.5.4.1. Vodoopskrba
  - 3.5.4.2. Odvodnja
- 3.6. Postupanje s otpadom
- 3.7. Spriječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš

II. ODLUKA O DONOŠENJU S ODREDBAMA ZA PROVOĐENJE

1. UVJETI ZA ODREĐIVANJE NAMJENA POVRŠINA NA PODRUČJU GRADA
2. UVJETI ZA UREĐENJE PROSTORA
  - 2.1. Građevine od važnosti za Državu i županiju
  - 2.2. Građevinska područja naselja
  - 2.3. Izgrađene strukture van naselja
3. UVJETI SMJEŠTAJA GOSPODARSKIH DJELATNOSTI
  - 3.1. Gospodarske djelatnosti unutar područja naselja
  - 3.2. Gospodarske djelatnosti izvan naselja
4. UVJETI SMJEŠTAJA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI
5. UVJETI UTVRĐIVANJA KORIDORA ILI TRASA I POVRŠINA PROMETA I DRUGIH INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA
6. MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA
7. POSTUPANJE S OTPADOM
8. MJERE SPRIJEČAVANJA NEPOVOLJNIH UTJECAJA NA OKOLIŠ
9. MJERE PROVEDBE PLANA
  - 9.1. Obveza izrade prostornih planova
  - 9.2. Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera
  - 9.3. Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj namjeni i sanacija prostora

III. ZAVRŠNE ODREDBE

IV. PRILOZI

1. Dokazi o poslovnoj sposobnosti Instituta
  - Izvod iz sudskog registra
  - Suglasnost za upis u sudski registar nadležnog Ministarstva
  - Rješenje o upis u Imenik ovlaštenih arhitekata za odgovornu osobu i voditelja izrade Plana
  - Suglasnosti na Konačni prijedlog PPUG Novska

Članak 5.

Grafički dio elaborata Plana sadrži slijedeće kartografske prikaze:

6. Granice, administrativna sjedišta, sustav središnjih naselja i razvrstaj državnih cesta	1:25.000
7. Korištenje i namjena površina	1:25.000
8. Infrastrukturni sustavi i mreže	1:25.000
3.1. Promet	1:25.000
3.2. Elektroopskrba, pošta i telekomunikacije.....	1:25.000
3.3. Cijevni transport nafte i plina	1:25.000
3.4. Vodoopskrba i odvodnja otpadnih voda	1:25.000
3.5. Uređenje vodotoka i voda, melioracijska odvodnja	1:25.000
9. Uvjeti korištenja i zaštite prostora I	1:25.000
4.1. Uvjeti korištenja i zaštite prostora II.....	1:25.000
10. Građevinska područja	1:5.000

II. ODREDBE ZA PROVOĐENJE

1. UVJETI ZA ODREĐIVANJE NAMJENA POVRŠINA NA PODRUČJU GRADA

Članak 6.

(1) Prostorni plan uređenja Grada Novska (u nastavku teksta: Prostorni plan) utvrđuje uvjete uređivanja prostora Grada, određuje svrhovito korištenje, namjenu, oblikovanje, obnovu i saniranje građevinskog i drugog zemljišta, zaštitu okoliša, te zaštitu kulturnih dobara i osobito vrijednih dijelova prirode na razmatranom prostoru.

(2) Uvjeti za određivanje površina javnih i drugih namjena proizašli su iz slijedećih karakteristika i mogućnosti korištenja predmetnog područja, kao što su:

- prostorno-prirodni i prometni uvjeti
- zatečena izgrađena urbana struktura (objekti i komunalna infrastruktura)
- zaštićene prirodne i spomeničke vrijednosti
- smjernice Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske, uključivo PP Sisačko-moslavačke županije,
- potreba urbanog, demografskog i gospodarskog razvoja Grada Novske,
- održivo korištenje i kvaliteta prostora i okoliša, te unaprjeđenje kvalitete života.

(3) Korištenje i namjena prostora, u okviru kojih su određene i površine javnih i drugih namjena, razgraničene su i označene bojom i planskim znakom sukladno uvjetima Pravilnika o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98.) na kartografskom prikazu 2: Korištenje i namjena površina u mjerilu 1:25000, te kartografskim prikazima građevinskog područja naselja i izvan naselja u mjerilu 1:5000 (Katastar).

(3) Uvjeti određivanja i razgraničavanja proizlaze iz tekstualnog obrazloženja i grafičkih priloga PPUG Novska (kartografski prikaz br. 2: Korištenje i namjena površina, mj. 1:25000), koji zajedno čine jedinstvenu cjelinu za tumačenje planskog rješenja i provedbu razgraničavanja površina javnih i drugih namjena. U slučaju da nije moguće temeljem tekstualnog obrazloženja i grafičkih priloga Plana nedvojbeno utvrditi razgraničavanje, isto se utvrđuje primjenom i preklapanjem digitalno izrađenih karata - grafičkih priloga Plana i katastarskih planova.

Članak 7.

Uređivanje prostora na području Grada Novska sa ukupnom površinom od 319,40 km² za potrebe određene namjene (izgradnja građevina, uređivanje zemljišta i obavljanje drugih radova na površini zemlje, te iznad ili ispod površine zemlje), provodit će se u skladu s ovim Prostornim planom, odnosno u skladu s postavkama i izvednicama, koje iz njega proizlaze.

Članak 8.

Člankom 8. Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (Narodne novine broj 10/97.) u točki 4. utvrđena su naselja koja ulaze u sastav Grada Novska pa slijedom iznesenog Prostorni plan obuhvaća područja slijedećih naselja: Bair, Borovac, Brestača, Brezovac Subocki, Bročice, Jazavica, Kozarice, Kričke, Lovska, Nova Subocka, Novi Grabovac, Novska, Paklenica, Plesmo, Popovac Subocki, Rađenovci, Rajčići, Rajić, Roždanik, Sigetac Novski, Stara Subocka, Stari Grabovac, Voćarica, ukupno 23 naselja.

Članak 9.

(1) Prostornim se planom prvenstveno osiguravaju temeljni uvjeti za ukupni društveni i gospodarski razvitak, zaštitu okoliša, te svrhovito korištenje prostora, prirodnih i kulturno-povijesnih dobara.

(2) Prostorni plan utvrđuje mjere za korištenje, namjenu, uređenje i oblikovanje prostora naselja (gradskog središta, lokalnih središta i ostalih naselja) kojima se određuju uvjeti uređivanja prostora, pa se u korištenju i namjeni prostora razlikuju slijedeće površine:

a) unutar građevinskih područja

- za razvoj i uređenje unutar naselja,
- za razvoj i uređenje izvan naselja.

b) izvan građevinskih područja (temeljem članka 42. Zakona o prostornom uređenju)

Članak 10.

Prostornim planom utvrđene su slijedeće karakteristične prostorne cjeline i vrijedna područja Grada Novske.

a) Nizinsko područje:

- dio područja između državne ceste D-312 i županijskih cesta Ž-3124 i Ž-3252 te vodotoka V. Strug (51% prostora Grada), kao poljoprivredno i šumsko područje unutar kojeg ulazi i dio zaštićenog prostora Parka prirode "Lonjsko polje",

b) Kontaktno ravničarsko-prigorsko područje

- Unutar ravničarskog-nizinskog dijela Grada, na kontaktu sa padinama Moslavačke gore i Psunjskoj gorja, nalazi se uski pojas urbano i prostorno - infrastrukturno najrazvijenijeg područja Grada, smješten između autoceste (državne ceste D4) i državne ceste D-312 te županijskih cesta Ž 3124 i Ž-3252 od posebnog značaja za budući razvitak Grada Novske.

c) Prigorsko-brdsko područje, sjeverno od državne ceste D-312 i županijskih cesta Ž- 3124 i Ž-3252 (južne padine Moslavačke gore i Psunjskog gorja) i obuhvaća 49% površine Grada.

- Prostor vrijednog prirodnog okvira i krajobraza sa visokom razinom očuvanosti ekoloških vrijednosti prostora pri čemu se gospodarska valorizacija ovog područja temeljem postojećih resursa, usmjerava na specifične oblike gospodarstva (voćarstvo, vinogradarstvo, stočarstvo, turizam, lovstvo, eksploatacija mineralnih sirovina).

Članak 11.

Uvjeti za određivanje namjene površina obuhvaćaju i sva ograničenja koja proizlaze iz potreba zaštite, uređenja i korištenja posebno vrijednih područja i građevina na prostoru Grada, kao što su:

- poljoprivredno i šumsko zemljište,
- prirodne i krajobrazne vrijednosti,
- kulturna dobra,
- vodoopskrbna područja.

Članak 12.

(1) Ukupni prikaz korištenja i namjene površina vezano uz razvoj i uređenje površina naselja, odnosno razvoj i uređenje površina izvan naselja, dat je u okviru grafičkog dijela Prostornog plana u kartografskom prikazu broj 2: KORIŠTENJE I NAMJENA PROSTORA (mjerilo 1:25.000). Tim prikazom utvrđene su mogućnosti namjenskog korištenja prostora uz njegovo strukturiranje unutar slijedećih namjenskih kategorija:

(a) Razvoj i uređenje površina naselja:

- Izgrađeni dio građevinskog područja naselja
- Neizgrađeni dio građevinskog područja naselja

(b) Razvoj i uređenje površina izvan naselja:

- Gospodarska namjena/pretežito industrijska (I.1), pretežito zanatska (I.2)
- Površine za iskorištavanje mineralnih sirovina (nafta i plin) - energetske (E1),
- Poslovna namjena (K1 = pretežito uslužna K2 = pretežito trgovačka, K3 = komunalno servisna),
- Ugostiteljsko-turistička namjena - motel (T4)

(c) Površine za razvoj i uređenje izvan naselja na kojima nije predviđeno građenje:

- Poljoprivredno tlo isključivo osnovne namjene - osobito vrijedno obradivo tlo (P1)
- Poljoprivredno tlo isključivo osnovne namjene - vrijedno obradivo tlo (P2),
- Poljoprivredno tlo isključivo osnovne namjene - ostala obradiva tla (P3),
- Šuma isključivo osnovne namjene/gospodarska (Š1)
- Šuma isključivo osnovne namjene/posebne namjene (Š3)
- Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište (PŠ)
- Vodene površine, vodotoci, retencija (V).

(2) Funkcionalna povezanost naselja kao i osiguranje neophodnog prometno-infrastrukturnog standarda unutar Planom utvrđenih površina za razvoj i uređenje (unutar i izvan naselja) ostvaruje se izgradnjom nove i rekonstrukcijom postojeće prometne infrastrukture (cestovni i željeznički promet), te izgradnjom nove odnosno rekonstrukcijom postojeće komunalne infrastrukture.

Radi osiguranja kvalitetne funkcije ukupnog prostornog sustava Grada Novske Planom su u okvirima korištenja i namjene površina osigurani potrebni prostori i koridori (IS) za njihovu gradnju i rekonstrukciju.

(3) Prometna i komunalna infrastruktura u okviru prostorno-planskog dokumenta definirana je u okviru kartografskih prikaza br. 3.1., 3.2., 3.3. i 3.4. koji obuhvaćaju prostorno-planska rješenja vezana uz:

- Cestovni promet
- Željeznički promet
- Zračni promet
- Pošta i telekomunikacije
- Energetski sustav
- Korištenje voda - vodoopskrba
- Odvodnja otpadnih voda
- Zaštita voda i zaštita od voda

2. UVJETI ZA UREĐENJE PROSTORA

2.1. GRAĐEVINE OD VAŽNOSTI ZA DRŽAVU I ŽUPANIJU

Članak 13.

Prostorni plan utvrđuje slijedeća područja i građevine od važnosti za Državu i Županiju:

(1) Područja i građevine od važnosti za Državu na području Grada Novske:

- Autocesta D-4 sa izgradnjom pratećih uslužnih objekata,
- Obilaznica naselja Novska,
- Dogradnja, obnova i rekonstrukcija postojećih državnih cesta,
- Postojeća trasa koridora željezničke pruge MG 2.1. sa potrebnim zahvatima remonta i rekonstrukcije radi postizanja potrebnih brzina, nosivosti i sigurnosti,
- Postojeća magistralna željeznička pruga Sisak-Sunja-Novska,
- Koridori za međunarodni telekomunikacijski promet,
- Energetski koridori magistralnih dalekovoda 220 kV,

- Energetski koridori magistralnih plinovoda,
- Koridor naftovoda za međunarodni i državni transport nafte (JANAF)
- Eksploatacijsko područje nafte i plina,
- Koridor magistralnog naftovoda,
- Vodoopskrbni sustav regionalnog značaja (Moslavačka Posavina),
- Građevine za zaštitu od poplava - kanal Veliki Strug i retencija Mokro polje,
- Dio Parka prirode Lonjskog polje,
- Državna lovišta.

(2) Područja i građevine od važnosti za Sisačko-moslavačku županiju na području Grada Novske.

- Gospodarski objekti sa djelatnostima regionalnog značaja (tekstilna, drvna, prehrambena industrija),
- Građevine društvenih djelatnosti,
- Postojeće trase županijskih cesta sa rekonstrukcijom i izgradnjom pratećih objekata,
- Kamionski terminal Novska,
- Građevine telekomunikacija i pošta - pristupne mreže i udaljeni pretplatnički stupnjevi županijskog značaja - UPS Novska,
- Pokretne telekomunikacijske mreže,
- Energetske građevine (trafostanice i dalekovodi 110 i 35 kV),
- Građevine plinoopskrbe - MRS (mjerno-redukcijske stanice) i RS (redukcijske stanice) županijske plinske mreže,
- Kulturna dobra županijskog i lokalnog značaja,
- Spomenik prirode i park šume na sjevernim dijelovima Grada,
- Zajednička lovišta i uzgajališta divljači,
- Sustav vodoopskrbe županijskog značaja vezano uz vodocrpilište,
- Sustav odvodnje otpadnih voda kapaciteta 5000-25.000 ES,
- Građevine za skladištenje (sabiralište) opasnog otpada.

(3) Ovi uvjeti se utvrđuju temeljem odredbi Zakona o prostornom uređenju te posebnih zakona i propisa, sukladno važećim dokumentima prostornog uređenja i uvjetima iz procjene utjecaja tog zahvata na okoliš.

(4) Uvjeti uređenja prostora za građevine od važnosti za državu iz stavka 1. ovog članka utvrdit će se temeljem stručnih podloga i studija utjecaja na okoliš prema važećim zakonskim propisima.

(5) Građevine od važnosti za Županiju iz stavka (2) ovog članka realiziraju se temeljem uvjeta uređenja prostora definiranim kroz:

- urbanističke i detaljne planove uređenja kod zahvata i područja za koje je ovim Planom uvjetovana izrada takvih planova,
- stručne podloge i studije utjecaja na okoliš za značajne gospodarske, prometne, energetske, vodoopskrbne i kanalizacijske sustave i objekte, u skladu s uvjetima važećih propisa,

- izradom procjene utjecaja na okoliš za sve proizvodne građevine (pored građevina i zahvata koji su određeni Pravilnikom o procjeni utjecaja na okoliš) koje mogu utjecati na kvalitetu vode, tla i zraka, odnosno mogu utjecati na prirodne vrijednosti pojedinog područja.
- iznimno od prve alineje ovog stavka, do donošenja Urbanističkog plana uređenja i detaljnog plana uređenja, navedeni zahvati mogu se, za građevine i zahvate u prostoru koji nemaju negativni utjecaj na okoliš, realizirati kroz lokacijske dozvole temeljene na posebnim uvjetima građenja nadležnih tijela državne uprave i pravnih osoba s javnim ovlastima i odredbama ovog Plana vezano uz vrstu planiranog zahvata.

2.2. GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA

2.2.1. Općenito

Članak 14.

(1) Građevinska područja naselja (cjelina izgrađenog i neizgrađenog dijela naselja) obuhvaćaju prostorno, organizaciono i funkcionalno kompaktne cjeline izgrađenih i neizgrađenih naseljskih struktura sa dijelovima mješovite, pretežite i isključive namjene.

(2) Razvoj i uređenje naselja dozvoljen je samo unutar građevinskih područja utvrđenih Prostornim planom i prikazanih na katastarskim kartama - listovima u mjerilu 1:5000 u okviru kartografskih prikaza ovog Plana, za sva naselja na području Grada Novska.

(3) Građevinsko područje prikazano na katastarskim kartama u mj. 1:5000, kao cjelovito područje građenja, unutar svojih granica obuhvaća zatečene i buduće koridore prometne i komunalne infrastrukture, manje vodotoke, vododerine uključivo područja na kojima postoji određena razina ograničenja za izgradnju objekata. Na svim naprijed navedenim prostorima važe ograničenja koja se primjenjuju kod građenja uz koridore prometne i komunalne infrastrukture i vodotoke, uz uvjet primjene posebnih uvjeta građenja kod zemljišta sa određenom razinom ograničenja (klizišta - aktivna ili potencijalna, plavna područja i dr.).

(4) Građevinska područja naselja svojom površinom osiguravaju prostor za zadovoljavanje sadašnjih i budućih zahtjeva za građenje, a sukladno postojećem i očekivanom broju stanovnika te razvitku gospodarskih djelatnosti.

(5) Izgradnja unutar građevinskih područja naselja usmjerava se prvenstveno prema područjima sa najvišom razinom prometno-komunalne opremljenosti.

(6) Prostorni plan usmjerava i daje prednost u opremanju komunalnom infrastrukturom već izgrađenim dijelovima građevinskog područja, pred neizgrađenim dijelom građevinskog područja naselja.

2.2.2. Namjena građevinskog područja

Članak 15.

(1) Građevinska područja naselja iz članka 14. ovih Odredbi obuhvaćaju:

- građevne čestice isključivo stambene namjene predviđena za izgradnju višestambenih ili jednoobiteljskih i višeobiteljskih samostojećih, dvojnih ili skupnih stambenih građevina,
- građevne čestice mješovite namjene pretežito stambeno-poslovnog ili poslovno-stambenog tipa sa korištenjem prostora za potrebe stanovanja kao osnovne funkcije (jednoobiteljski, višeobiteljski i višestambeni objekti) sa mogućnosti smještaja pratećih sadržaja uz stanovanje koji ne zahtijevaju posebne zone i ne utječu negativno na kvalitetu življenja u naselju, kao što su: obrazovni, zdravstveni, kulturni, vjerski, sportsko-rekreacijski, poslovni, trgovački, turistički i ugostiteljski sadržaji, servisno-zanatski sadržaji, uključivo manje poslovne i gospodarske sadržaje te pojedinačne radne sadržaje komplementarne osnovnoj namjeni. Unutar ovih površina uključene su i potrebne prometne i komunalne površine, objekti i uređaji, te uređene i zaštitne zelene površine.
- građevne čestice mješovite namjene u formi obiteljskih gospodarstava (obiteljske kuće) u funkciji revitalizacije poljoprivredne proizvodnje (uključivo uobičajenog uzgoja stoke) i seoskog turizma.

(2) Unutar izgrađenih i neizgrađenih cjelina naselja učestvuju i građevne čestice isključive namjene i to:

- za javnu i društvenu namjenu tj. za smještaj objekata predškolskog i školskog odgoja, objekata kulture (društvenih domova) i ostalih kompatibilnih sadržaja,
- gospodarske namjene, vezano uz smještaj gospodarskih, pretežito industrijskog tipa (I1 i I2) u formi industrijske proizvodnje ili male privrede, odnosno zanatskih pogona i pratećih kompatibilnih sadržaja.
- pretežito poslovne namjene (K1, K2, K3)) za gradnju različitih poslovnih, uslužnih, trgovačkih, komunalno-servisnih i ostalih komunalnih objekata.
- ugostiteljsko-turističke, te zona za smještaj manjih turističkih objekata(T),
- športsko-rekreacijske namjene BRUTO namijenjene športu i rekreaciji s pratećim kompatibilnim sadržajima,
- javne zelene površine za realizaciju parkova, igrališta i vrtova, uključivo zaštitno zelenilo u naseljima.

2.2.3. Planske podloge za uređenje građevinskog područja

Članak 16.

(1) Uređenje prostora građevinskih područja utvrđuje se lokacijskim uvjetima temeljenim na Prostornom planu i urbanističkom planu uređenja ili izvodima iz detaljnih planova uređenja proizašlih iz izrade propisanog urbanističkog plana uređenja.

(2) Uređenje prostora glavnog središnjeg naselja (Novska), te pripadajućih građevinskih područja na kojima se očekuje značajnija izgradnja, kao i uređenje prostora koji predstavljaju zaštićene dijelove prirode, provodi se: prostornim planom područja posebnih obilježja (PPPO), urbanističkim planovima uređenja (UPU) ili detaljnim planovima uređenja (DPU) čija se izrada utvrđuje UPU-om naselja Novska.

(3) Građevinska područja za koja je konzervatorskom podlogom utvrđeno da predstavljaju povijesna naselja ili dijelove povijesnih naselja (povijesno naselje

gradskih i povijesna naselja seoskih obilježja: Novska, Borovac, D.Rajić, Kozarice, Plesmo i Stara Subocka) ili su kao takva zaštićena odnosno predviđena za zaštitu, arheološki lokaliteti i zone, povijesno-memorijalne cjeline te krajolici, uključivo pojedinačna nepokretna kulturna dobra i njihove sklopove (1. sakralne građevine: samostani i samostanske crkve, župne crkve, filijalne crkve, kapele i poklonci; 2. civilne građevine: stambene građevine, građevine javne namjene, gospodarske građevine; 3. fortifikacijske građevine; 4. spomen obilježja; 5. oprema naselja; 6. parkovna arhitektura) uređuju se prema ovim odredbama i posebnim uvjetima utvrđenim od mjerodavnog Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture te planu niže razine (UPU-Novska) sa detaljnom konzervatorskom dokumentacijom.

(4) Naselja u kojima se dijelom ili u cijelosti izgradnja unutar Planom utvrđenih građevinskih područja realizira prema posebnim konzervatorskim uvjetima određena su konzervatorskom podlogom. Utvrđena područja pod zaštitom u okvirima pojedinih naselja prikazana su na grafičkim priložima Plana - građevinska područja naselja u mjerilu 1:5000.

(5) Do donošenja prostorno-planskih dokumenata iz stavka 1. i 2. ovog članka uređenje prostora utvrđuje se temeljem ovog Plana i njegovih Odredbi, ali ne duže od 2 godine od dana njegovog donošenja.

(6) Odredba iz stavka (5) ovog članka odnosi se na građevinsko područje naselja Novska (razvoj i uređenje prostora / površina naselja i izvan naselja) za koje nisu donijeti prostorni planovi užih područja (UPU, DPU), a primjenjuje se samo u izgrađenom dijelu građevinskog područja naselja.

2.2.4. Komunalna opremljenost građevinskih područja

Članak 17.

(1) Građevinska područja uređuju se za izgradnju i prostorni razvitak naselja, pratećih sadržaja, građevina i sadržaja društvenog standarda sa svom potrebnom komunalnom infrastrukturom uz osiguravanje uvjeta zdravog i sigurnog stanovanja.

(2) Prostornim planom Grada Novska predviđa se slijedeća razina uređenja građevinskog područja i to:

A - minimalna (nužna) razina uređenja obuhvaća izvedbu javne prometne površine minimalne širine kolnika 5,0 m sa oborinskim jarcima, opskrbu električnom energijom i vodoopskrbu iz lokalnih izvora, a odnosi se na dio naselja sjevernog prigorsko-brdskog područja sa manje od 300 stanovnika.

B - normalna razina uređenja obuhvaća izvedbu javne prometne površine minimalne širine kolnika 6,0 m sa oborinskim jarcima i pješačkim pločnicima, opskrbu električnom energijom, uključivanjem u sustav telekomunikacija, te osiguranje javne mreže vodoopskrbe. Ovu razinu treba ostvariti u svim naseljima osim naselja obuhvaćenih stavkom "A" i "C".

C - visoka razina uređenja, koja osim normalnog opremanja građevinskog područja, definiranog stavkom "B", uključuje izvedbu odvodnje otpadnih i oborinskih voda te

plinifikaciju, uređenje većih javnih pješačkih (trgovi) i zelenih (parkovnih površina), dječjih igrališta, biciklističke staze, javni prijevoz sa autobusnim stajalištima, javnu rasvjetu, uz učestalo sakupljanje i odvoz komunalnog otpada. Ovu razinu standarda treba ostvariti u središnjem (centralnom) naselju Grada (Novska).

2.2.5. Uvjeti za gradnju stambenih građevina, jednoobiteljskih, višeobiteljskih i višestambenih objekata stambene (S) i mješovite (M1 i M2) namjene

2.2.5.1. Veličina građevne čestice

Članak 18.

(1) Površina građevne čestice za građenje stambenih - obiteljskih, višeobiteljskih i višestambenih građevina (sa mogućnošću realizacije poslovnih, pomoćnih i gospodarskih sadržaja iz članka 28. unutar stambenog objekta ili kao zasebnog objekta na građevnoj čestici), kao i njezina širina na regulacijskoj liniji uz javnu prometnu površinu, ne može biti manja od:

- za građenje samostojećih građevina:
  - visine prizemlja (P) površine 300 m² i širine 14,0 m,
  - visine prizemlje i kat (P+1), površine 350 m² i širine 16,0 m,
  - visine prizemlje i dva kata (P+2), površine 400 m² i širine 18,0 m (samo u naselju Novska)
- za građenje dvojnih građevina
  - visine prizemlja (P), površine 250 m² i širine 12,0 m,
  - visine prizemlje i kat (P+1), površine 300 m² i širine 14,0 m,
  - visine prizemlje i dva kata (P+2), površine 350² i širine 14,0 m. (samo u naselju Novska)
- za građenje skupnih građevina:
  - visine prizemlja (P), površine 150 m² i širine 6,0 m,
  - visine prizemlje i kat (P+1), površine 175 m² i širine 7,0 m,
  - visine prizemlje i dva kata (P+2), površine 200 m² i širine 8,0 m. (samo u naselju Novska)
- za građenje višestambenih građevina:
  - visine P+2 do P+4, površine 1000 m² sa širinom 25 m. (samo u naselju Novska)

(2) Građenje jednoobiteljskih i višeobiteljskih stambenih objekata sa visinom P+2 te višestambenih objekata do maksimalne visine P+4 moguće je samo u naselju Novska, što se prostorno-lokacijski utvrđuje kroz planove niže razine.

(3) Iskazane visine za naprijed navedene tipove izgradnje uključuju mogućnost izgradnje podruma i tavana ili stambenog potkrovlja u skladu sa člankom 26. stavci

1-11, odnosno prema uvjetima UPU-a ili DPU-a za pojedine zone gdje je temeljem UPU-a utvrđena obveza njihove izrade.

(4) Minimalna tlocrtna bruto veličina građevine za pojedine tipove izgradnje iznosi:

- samostojeće građevine 45 m²,
- dvojne građevine (dio dvojnice) 40 m²,
- skupne građevine (dio niza) 35 m².

(5) Samostojećim građevinama, u smislu ovog članka smatraju se građevine koje se niti jednom svojom stranom ne prislanjaju na granice susjednih građevnih čestica.

(6) Građevinama koje se izgrađuju kao dvojne građevine, u smislu ovog članka smatraju se građevine koje se jednom svojom stranom prislanjaju na granicu susjedne građevne čestice, odnosno uz susjednu građevinu.

(7) Građevinama koje se izgrađuju kao skupne, u smislu ovog članka smatraju se građevine koje se svojim dvjema stranama prislanjaju na granice susjednih građevnih čestica i uz susjedne građevine.

(8) Jednoobiteljskim objektom smatraju se građevine s najviše dva (2) stana, višeobiteljski objekti obuhvaćaju građevine sa najviše četiri (4) stana, dok se višestambenim građevinama smatraju stambeni i stambeno-poslovni objekti izgrađeni kao slobodnostojeći ili u bloku sa najmanje 5 stanova.

(9) Za stambeni objekt poljoprivrednog proizvođača na području seoskih naselja, uz koji će se graditi i gospodarski objekti poljoprivredne proizvodnje (osim tovališta), dubina seoske građevne čestice ne može biti manja od 50 m.

(10) Na građevnim česticama navedenim u stavku (1) ovog članka može se graditi samo jedna obiteljska, višeobiteljska ili višestambena - stambena ili stambeno-poslovna građevina sa pratećim pomoćnim, radno-poslovnim ili gospodarskim objektima.

(11) Suprotno stavku 15. ovog članka, izgradnja dvije stambene zgrade na jednoj građevnoj čestici dozvoljava se izuzetno i to samo u slučaju očuvanja vrijedne tradicijske kuće (upisane u Registar kulturnih dobara, preventivno zaštićene ili predložene za upis u Registar odnosno zaštićene Prostornim planom), kada se može predvidjeti izgradnja nove kuće u graditeljski skladnoj cjelini sa zatečenim ambijentom, uvažavajući Odredbe u dijelu koji se odnosi na izgrađenost građevne čestice, te udaljenost od njezinih rubova i drugih objekata, uz obaveznu primjenu posebnih (detaljnih) konzervatorskih uvjeta.

Članak 19.

(1) Maksimalna površina građevne čestice za građenje jednoobiteljskih, višeobiteljskih i višestambenih građevina, uključivo obiteljske građevine sa poslovnim prostorom, predviđena je sa:

- 2.500 m² za građenje samostojećih objekata,

- 1.600 m² za građenje dvojnih objekata,
- 800 m² za građenje skupnih objekata,
- 4500 m² za građenje grupe višestambenih objekata (slobodnostojećih ili bloka).

(2) Građevna čestica može imati maksimalnu dužinu (od javne prometne površine do stražnje granice građevne čestice) 100 m za višestambene građevine odnosno 70 m za jednoobiteljske i višeobiteljske građevine, dok širina uz cestu ili javnu prometnu površinu (na regulacionoj liniji) može biti najviše 100 m za višestambene građevine, a 40 m za jednoobiteljske i višeobiteljske građevine.

(3) Iznimno, građevna čestica može biti do 50% (koeficijent 1,5) veća od površine određene u stavku (1) ovog članka, uz najveću izgrađenost njezine površine od 0,25 (25%) i to u slučajevima:

- kada se uz građevinu za stanovanje smještavaju i zgrade karakteristične za poljodjelsku djelatnost (obiteljska gospodarstva),
- kada se uz građevinu za stanovanje smještava poslovna građevina čija tehnologija, organizacija proizvodnog procesa te prometne potrebe zahtijevaju veću površinu.
- kada se uz stambenu građevinu organiziraju usluge iz ugostiteljsko-turističke djelatnosti.
- u slučaju izgradnje višestambenih objekata, s pratećim sadržajima javne namjene, većih zelenih (parkovnih i rekreacionih) površina te objekata za promet u mirovanju.

(4) Od odredbe o veličini građevne čestice (stavak 1,2 i 3 ovog članka) izuzimaju se dijelovi građevinskog područja za koja je ovim odredbama propisana izrada urbanističkog plana uređenja (UPU), koji će definirati veličine građevnih čestica.

2.2.5.2. Izgrađenost građevne čestice

Članak 20.

Maksimalni koeficijent izgrađenosti građevne čestice (u pretežito novim zonama izgradnje), određene namjene iznosi:

(1) stambena namjena:

- jednoobiteljske i višeobiteljske građevine (samostojeće, dvojne i skupne) - 0,3 (30% površine),
- višestambene građevine - 0,25 (25% površine)

(2) stambeno-poslovna namjena (poslovni prostor u okviru stambenog objekta)

- jednoobiteljske i višeobiteljske građevine (samostojeće, dvojne i skupne) - 0,35 (35% površine),
- višestambene građevine - 0,30 (30% površine)

(3) stambeno-poslovna (uključivo poljoprivredno - gospodarska) namjena - poslovni i gospodarski prostor u zasebnom objektu na građevnoj čestici

- jednoobiteljske i višeobiteljske građevine (samostojeće, dvojne i skupne) - 0,4 (40% površine),
- višestambene građevine - (sadržaji javne namjene ili prostori za promet u mirovanju u okviru zasebnog objekta) - 0,35 (35% površine).

2.2.5.3. Uvjeti građenja u izgrađenim dijelovima naselja

Članak 21.

Kod gradnje jednoobiteljskih i višeobiteljskih stambenih građevina u naseljima koja su građena na poseban autohton način ili imaju značaj zaštićenih ruralnih cjelina, ne primjenjuju se odredbe članka 18., 19. i 20, već se uvjeti uređenja prostora određuju putem prostorno-planske dokumentacije niže razine, uključivo konzervatorske studije i posebne uvjete službe zaštite.

Članak 22.

Izuzetno od članka 18., 19. i 20. ovih Odredbi prilikom zamjene postojećeg objekta novim, odnosno kod interpolacije unutar gusto izgrađenih dijelova naselja, novi se objekt može graditi na postojećoj građevnoj čestici manje veličine od one propisane ovim odredbama, ali pod uvjetom da je njegova veličina i lokacija u skladu s odredbama koje se odnose na izgrađenost građevne čestice, minimalne udaljenosti od javne prometne površine, susjedne međe i drugih objekata.

2.2.5.4. Položaj objekta na građevnoj čestici

Članak 23.

(1) Jednoobiteljske i višeobiteljske građevine (stambene i stambeno-poslovne namjene), koje će se graditi kao samostojeći objekti, moraju biti udaljene najmanje 3 m od granice susjedne građevne čestice i 5,0 m od regulacijske linije javne prometne površine.

(2) Višestambene građevine trebaju biti udaljene od granice susjedne građevne čestice za 5,0 m, (10,0 m od susjednog objekta), odnosno 10,0 m od regulacijske linije javne prometne površine.

(3) Iznimno od stavka (1) ovog članka, u već izgrađenim dijelovima naselja, poglavito za navedene iznimke spomenute u članku 21. i 22., jednoobiteljska i višeobiteljska građevina svojom jednom stranom može biti na manjoj udaljenosti od granice susjedne građevne čestice, ali ne manje od 1 m. Udaljenost ostalih dijelova građevine od granica susjednih građevnih čestica ne može biti manja od 3,0 m.

(4) Samo u zbijenim centralnim dijelovima naselja, gdje se postojeća susjedna izgradnja prislanja uz rubove građevne čestice, moguće je novu izgradnju (interpolirani jednoobiteljski i višeobiteljski objekt) izgraditi do njezine granice i susjednog uz granicu prislonjenog objekta.

Članak 24.

(1) U slučaju iz stavka 3 i 4. članka 23. kod udaljenosti manje od 3,0 m do granice građevne čestice, na tom dijelu stambene građevine ne smiju se graditi otvori prema susjednoj građevnoj čestici.

(2) Otvorima iz stavka (1) ovog članka ne smatraju se otvori sa otvaranjem na otklop i visine parapeta 1,60 m sa neprozirnim staklom, veličine do 60x60 cm, dijelovi zida od ugrađene staklene opeke i drugog materijala (kopilit i sl.) izvedeni u ravnini zida građevine, te fiksni ventilacijski otvori veličine do 30x30 cm.

(3) Ventilacijski otvori iz stavka (2) ovog članka, koji služe za ventilaciju ugostiteljskih i drugih proizvodno-radnih sadržaja sa intenzivnim mirisima i prašinom, trebaju se izvesti vertikalno iznad krovišta građevine.

Članak 25.

(1) Jednoobiteljske i višeobiteljske stambene ili stambeno-poslovne građevine koje će se graditi kao dvojni objekti, tako da se jednom stranom prislanjaju uz susjednu građevinu ili granicu građevne čestice, moraju sa svojim drugim dijelom biti udaljeni od granice suprotne građevne čestice najmanje 3 m.

(2) Jednoobiteljske i višeobiteljske stambene ili stambeno-poslovne građevine koje će se graditi kao skupne (objekti u nizu), bočnim stranama moraju biti prislonjene na granice susjednih građevnih čestica, a od stražnje granice građevne čestice udaljene najmanje 5,0 m. Krajnji objekti niza trebaju biti odmaknuti od susjedne građevne čestice za minimalno 3,0 m.

(3) Prilikom planiranja i izgradnje skupnih objekata poželjno je uz navedenu stražnju granicu građevne čestice osigurati prilazni put širine najmanje 3 m.

(4) U slučaju iz stavaka (1) i (2) ovog članka, prislonjene građevine, uključujući i pomoćne građevine koje su svojim zidom prislonjene na granicu susjedne građevne čestice moraju biti odijeljene vatrootpornim zidovima.

2.2.5.5. Visina građevina

Članak 26.

(1) Jednoobiteljske i višeobiteljske (stambene ili stambeno-poslovne) građevine mogu se, ovisno o veličini građevne čestice i lokacije u prostoru, graditi kao jednoetažne (P- prizemlje) ili dvoetažne (P+1- prizemlje i kat) građevine, odnosno iznimno za naselja Novska (članak 18., stavak 2.) visine P+2.

(2) Višestambeni objekti (namjene S, M1, i M2) mogu se na području glavnog središta (Novska) graditi do visine P+4.

(3) Najveća visina građevine iz stavka (1) i (2) ovog članka propisuje se: kod jednoetažne građevine (P) sa visinom 5,5 m; a kod dvoetažne (P+1) sa visinom 9,0 m, te troetažne (P+2) sa 12,5 m, četveroetažne (P+3) sa 16,0 m i peteroetažne (P+4) sa 19,5 m, mjereći od najniže kote konačno zaravnatog terena uz objekt do vijenca objekta.

(4) Nivo prizemlja objekta može se izvesti najviše 1,50 m iznad terena. Izvedba na većoj visini tretira se kao I kat objekta.

(5) U svim građevinama iz stavka (1) ovog članka može se predvidjeti gradnja podruma (kada postojeći uvjeti to omogućuju) i stambenog potkrovlja.

(6) Podrumom se smatra dio građevine ako je isti na čitavoj tlocrtnoj površini ukopan više od polovice volumena u konačno uređen teren oko građevine, odnosno kada je razlika između stropa podruma i najniže kote uređenog terena uz objekt jednaka ili manja od 1,50 m.

(7) Tavanom se smatra neiskorišteni prostor ispod krovne konstrukcije, čiji nadozid iznad stropne konstrukcije mjereno na vanjskom rubu zida (do donje plohe krovne konstrukcije) nije viši od 60 cm.

(8) Stambenim potkrovljem smatra se iskorišteni prostor ispod krovne konstrukcije sa najvišom visinom nadozida (iznad stropne konstrukcije do donje plohe krovne konstrukcije) od 150 cm, mjereno na vanjskom rubu zida.

(9) Krovišta su u pravilu kosa, nagiba 35° - 45°, a pokrov treba biti uobičajen za ovo podneblje i krajobrazna obilježja (biber i dr.).

(10) Gradnja građevina javne namjene omogućava se do visine P+4 (19,5 m od najniže kote uređenog terena uz objekt do vijenca objekta) samo u naselju koje predstavlja središte Grada, dok se u ostalim naseljima takve građevine mogu graditi samo do visine P+2 (12,5 m od terena do vijenca objekta).

(11) Visina izgradnje za objekte unutar zaštićenih naselja ili njihovih dijelova (povijesnih urbanih i ruralnih cjelina) odredit će se prema detaljnim prostorno-planskim dokumentima i Konzervatorskoj studiji (naselje Novska), odnosno prema ovom Planu i posebnim konzervatorskim uvjetima (ostala naselja).

2.2.5.6.   *Prometni pristup i parkirališni prostor*

Članak 27.

(1) Građevna čestica mora imati osiguran neposredan pristup na javnu prometnu površinu minimalne širine kolnika 3,5 m i maksimalne dužine 70 m za stambenu namjenu, odnosno 5,0 m za stambeno-poslovnu namjenu. Ako navedeni pristup ima karakter javnog puta širina kolnika iznosi min. 5,0 m (14,0 m sa pješačkim i zelenim površinama, te oborinskim kanalima) uz izvedbu okretišta na njegovom završetku dimenzija 14x14 m.

(2) Kod prilaza na državnu, županijsku ili lokalnu cestu, u postupku izdavanja lokacijske dozvole potrebno je ishoditi posebne uvjete priključenja od strane mjerodavne institucije ili tijela.

(3) U slučaju kada se građevna čestica nalazi uz spoj cesta različitog značaja, prilaz sa iste na javnu prometnu površinu obvezatno se ostvaruje preko ceste nižeg značaja.

(4) Potreban prostor za smještaj i parkiranje vozila za utvrđenu namjenu građevine mora se predvidjeti na samoj građevnoj čestici.

(5) U zonama mješovite namjene (stambeno-poslovne ili poslovno-stambene) potrebno je na građevnoj čestici osigurati minimalno jedno parkirališno mjesto po stambenoj jedinici uz dodatno jedno parkirališno mjesto, a u ostalim zonama izgradnje prema standardu utvrđenom u članku 73. ovih Odredbi.

(6) U slučaju nemogućnosti osiguranja prostora za smještaj vozila na građevinskoj čestici (posebno u slučaju izgradnje proizvodno-poslovnih sadržaja ili uz stambeni objekt), isti se može izgraditi i u okviru druge građevne čestice uređene kao parkiralište na maksimalnoj udaljenosti od 200,0 m, na način da nema negativni utjecaj na funkciju okolnih građevina i odvijanje prometa.

2.2.6. Uvjeti za gradnju pratećih sadržaja - objekata uz stanovanje (radno-poslovne, ugostiteljsko-turističke, pomoćne i gospodarske građevine)

2.2.6.1. Opći uvjeti

Članak 28.

(1) U građevinskim područjima naselja, mogu se zajedno sa stambenim i stambeno-poslovnim građevinama, graditi pomoćne, gospodarske i manje poslovne građevine, koje sa stambenom građevinom čine funkcionalnu cjelinu, a pod uvjetom da ne ometaju stanovanje (buka, prašina, mirisi i dr.) kao osnovnu namjenu. U navedenim građevinama moraju biti zadovoljeni posebni sigurnosni uvjeti (zaštita od požara, eksplozija i sl.)

(2) Pomoćnim građevinama smatraju se: garaže, spremišta, drvarnice, nadstrešnice, ljetne kuhinje i sl.

(3) Gospodarskim građevinama smatraju se:

- a) bez izvora zagađenja: šupe, staklenici, plastenici, kolnice, sjenici, spremišta, poljoprivrednih strojeva, spremišta ljetine i sl.
- b) s potencijalnim izvorima zagađenja: pušnice (sušenje-dimljenje mesa), tovilišta, staje, svinjci, kokošinjci, kunićnjaci, uzgoj krznaša, pčelinjaci i sl.

(4) Uz funkciju stanovanja, u okviru dopuštene maksimalne izgrađenosti građevne čestice, mogu se graditi poslovne građevine koje obuhvaćaju slijedeće djelatnosti:

a) tihe i čiste djelatnosti bez negativnog utjecaja na okoliš, opasnosti od požara i eksplozije: različite kancelarije, uredi, biroi, ateljei i druge slične djelatnosti, pogoni sa čistim i tihim tehnološkim postupcima, obrtničke (servisno-zanatske), ugostiteljske (bez glazbe na otvorenom), trgovačke, prerađivačke, uslužne i slične djelatnosti;

b) djelatnosti koje su potencijalni izvori buke i zagađenja okoliša: automehaničarske i limarske radionice, benzinske postaje, kovačnice, bravarije, stolarije, pilane, male klaonice, lakirnice, klesarske radionice, izrada plastike, veći ugostiteljski pogoni s glazbom, disco, streljane i sl.

2.2.6.2. *Prostorna lokacija i kapacitet pratećih sadržaja*

Članak 29.

(1) Prostori iz stavka 2, 3a i 4a članka 28. mogu se, prema prirodi predvidjeti u stambenoj građevini, odnosno zasebnoj građevini u kojoj je predviđen prostor za predmetnu djelatnost.

(2) Prostori iz stavka (3b) članka 28. mogu se uz osiguranje veličine građevne čestice (članak 18.) i u okviru njezine maksimalne izgrađenosti (članak 20.) smjestiti u građevinama lociranim na područjima svih naselja, osim gdje je to ograničeno posebnom odlukom Grada ili drugim propisom, ali samo za potrebe uobičajenog uzgoja i držanja navedenih vrsta domaćih životinja (pretežito za vlastite potrebe domaćinstva), pri čemu se broj domaćih životinja ograničava na maksimalno 10 uvjetnih grla.

(3) U slučaju realizacije obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva sa gospodarskim objektom za uzgoj stoke i peradi u okviru naselja prema stavku (2) ovog članka isti se treba udaljiti od najbližeg stambenog objekta na udaljenost od minimalno 15 m odnosno 30 m od prometne površine.

(4) Građenje objekata za uzgoj stoke i peradi iz stavka (2) ovog članka dopušteno je prema ovim Odredbama na područjima svih naselja uz ograničenja za naselja u funkciji glavnog i lokalnih središta gdje se predmetne građevine mogu smjestiti samo izvan centralne zone (ukoliko nije drugačije regulirano gradskom odlukom ili drugim propisom)., t.j. na minimalnoj udaljenosti 300 m, od objekata sa sadržajima javne namjene (dom kulture, crkva, škola, dječji vrtić, zdravstvene, trgovačke, ugostiteljsko-turističke i dr. funkcije) uključivo i višestambene objekte sa više od 4 stana, odnosno na minimalnoj udaljenosti 1,0 km od ruba građevinskog područja naselja Novska.

(5) Obavljanje djelatnosti ograničenog uzgoja stoke i peradi u naselju (prema stavku 2. ovog članka) moguće je samo uz osiguranje svih uvjeta zaštite okoliša vezano uz evakuaciju otpadnih materija i voda, na način da se onemogući zagađivanje tla, voda i zraka.

(6) Građevine iz stavka 4b članka 28. mogu se graditi u granicama građevinskog područja izgrađenih i neizgrađenih dijelova svih naselja, prvenstveno na njihovim rubnim dijelovima izvan centra naselja tj. na minimalnoj udaljenosti 100 m od objekata sa sadržajima javne namjene značajnim za naselje (upravno-administrativne funkcije, mjesni odbor, crkva, dom kulture, škola, dječji vrtić, društvene, zdravstvene i dr. funkcije).

(7) Unutar granica građevinskog područja naselja, mogu se u skladu s mjesnim prilikama graditi i male poslovne zgrade ako se djelatnosti i proizvodni postupci, prometne potrebe i ostale funkcionalne potrebe mogu ustrojiti na način da ne ugrožavaju okoliš i kvalitetu života i rada na susjednim građevnim česticama, odnosno u naselju.

(8) Prilikom planiranja, projektiranja i odabira tehnologije za djelatnosti iz stavka (6) i (7) ovog članka, moraju se osigurati i provesti propisane mjere zaštite okoliša,

te iste moraju zadovoljavati Zakonom propisane uvjete (vezano uz zaštitu zraka, zaštitu od buke, zaštitu od požara i eksplozije i dr.).

2.2.6.3. Uvjeti za izgradnju manjih poslovnih sadržaja uz stanovanje

Članak 30.

(1) Unutar građevinskog područja, za gradnju i razvoj naselja, u skladu s mjesnim uvjetima i prilikama mogu se graditi i manji poslovni sadržaji (unutar stambenog ili posebnog objekta, odnosno na stambenoj ili zasebnoj građevnoj čestici) neophodni za svakodnevni život (male pekarnice, prerada, dorada, obrada, servisi za domaćinstvo, ugostiteljski objekti, opskrba, skladišta i dr.) pod sljedećim uvjetima:

- u okviru manjih poslovnih sadržaja uz stanovanje može se izgraditi maksimalno brutto razvijena površina veličine do 500 m²;
- djelatnost koja se obavlja, način organizacije proizvodnje, proizvodni postupak te potrebe prometa ne smiju ugrožavati okoliš, sigurnost i kvalitetu života na susjednim građevnim česticama i u naselju;
- oblik i veličina građevne čestice utvrdit će se i urediti u skladu s odredbama iz članka 18. i 19. ovih Odredbi.

(2) Za poslovne sadržaje iz stavka (1) ovog članka mogu se oblikovati građevne čestice maksimalno dozvoljene površine, prema članku 19. ovih Odredbi.

(3) Poslovne građevine (ostalih) tehnologija koje nisu kompatibilne sa stambenom namjenom i koje se izgrađuju sa većom površinom od 500 m², te zahtijevaju veće površine građevnih čestica od onih utvrđenih u članku 19., izgrađivat će se u posebnim zonama gospodarske i poslovne namjene unutar ili izvan naselja.

Članak 31.

(1) Jednoobiteljske i višeobiteljske stambene građevine mješovite namjene (M1 i M2) iz članka 30. ovih Odredbi sa stambeno-poslovnom ili poslovno-stambenom namjenom, moraju svojim gabaritima i arhitektonskim oblikovanjem korespondirati s okolnom izgradnjom i mjesnom tradicijom, odnosno biti usklađene s uvjetima zaštite utvrđenim ovim Odredbama ili konzervatorskim uvjetima (ako se grade u područjima pod zaštitom).

(2) Građevine iz stavka (1) ovog članka moraju zadovoljiti sljedeće uvjete:

- minimalna veličina građevne čestice u neizgrađenom dijelu građevinskog područja iznosi 1600 m², dok za interpolacije u izgrađenim dijelovima treba osigurati minimalnu veličinu čestice od 600 m²,
- maksimalni broj etaža u stambeno-poslovnom objektu može samo za područje gradskog središta iznositi P+2 (prizemlje i dvije etaže) uz mogućnost izvedbe podruma i stambenog potkrovlja, odnosno P+1 (prizemlje i jedna etaža) za ostala naselja;
- visina građevine od najniže kote konačno zaravnatog terena do vijenca objekta ne smije mjeriti više od 14,0 m (za objekte P+2) odnosno 10,0 m (za objekte P+1) i mora biti oblikovno usklađena s namjenom građevine;

- najmanja udaljenost od regulacijskog pravca javno prometne površine iznosi za nove zone izgradnje 5,0 m dok se prilikom interpolacije u postojećim zonama primjenjuje minimalna udaljenost od 3,0 m,
- najmanja udaljenost građevine od međa sa susjednim građevnim česticama mora iznositi 1,0 m za stambeno-poslovne, a 3,0 m za stambeno-ugostiteljsko-turističke objekte,
- veličina građevne čestice za predmetnu izgradnju može se fomirati i prema članku 19. ovih Odredbi,
- maksimalni koeficijent izgrađenosti građevne čestice, osim u slučaju primjene članka 19., ne smije biti veći od 0,4 (40% površine građevne čestice);
- najmanje 20% površine građevne čestice mora se hortikulturno urediti kao zaštitno zelenilo, a njezini rubovi prema okolnom prostoru moraju se urediti kao odgovarajući tamponi zaštitnog zelenila u skladu s uvjetima zaštite okoliša;
- pristup do ovih građevina osigurava se preko javne prometne površine minimalne širine kolnika 5,0 m, sa potrebnim parkirališnim prostorom predviđenih unutar građevne čestice;
- u okviru građevne čestice osigurava se ukupna zaštita od požara i eksplozije sa obveznim predtretmanom otpadnim voda.

(3) Višestambene građevine sa poslovnim sadržajima (tipa M1 i M2) mogu se graditi sa maksimalnom visinom P+4 u naselju Novska. U tim objektima poslovni prostor može obuhvatiti čitave etaže prizemlja i I. kata, uz osiguranje minimalne površine građevne čestice od 2000 m², sa maksimalnom izgrađenosti 40% površine i zasebnim parkirališnim prostorom za korisnike poslovnog prostora prema standardima utvrđenim u ovim Odredbama.

(4) Maksimalni broj etaža za naselja ili dijelove naselja u kojima su utvrđene određene razine zaštite kulturnih dobara definira se prema uvjetima zaštite iz ovih Odredbi (posebno članak 91.), odnosno temeljem planova niže razine (UPU-DPU) i konzervatorske podloge izrađene za te planove, uključivo posebne konzervatorske uvjete.

2.2.6.4. Uvjeti za izgradnju zasebnih pomoćnih, gospodarskih i manjih poslovnih građevina na stambenoj građevnoj čestici

A. Općenito

Članak 32.

Uz stambeni objekt na stambenoj građevnoj čestici namjene S, M1 i M2 mogu se graditi zasebne pomoćne, gospodarske i manje poslovne građevine (iz stavka 2, 3 i 4. članka 28.), a smještavaju se na građevnoj čestici uz slijedeće uvjete:

- manje poslovne građevine moguće je locirati ispred i iza stambenog objekta uz javnu prometnu površinu,
- pomoćne i gospodarske objekte treba obvezno locirati na stražnjem dijelu građevne čestice iza stambenog objekta (naročito pomoćne i gospodarske građevine), osim garaža koje se mogu graditi i uz javnu prometnu površinu, na građevinskom pravcu stambene građevine
- u tim objektima ne smiju se skladištiti niti upotrebljavati lakozapaljivi i eksplozivni materijali,

- ako se grade na međi ili prislanjaju na drugu zgradu, odnosno grade uz javnu prometnu površinu, moraju zadovoljiti uvjete vatrootpornosti i graditi se od vatrootpornog materijala.

B. Pomoćne i manje poslovne građevine

Članak 33.

Pomoćne i manje poslovne građevine, koje se grade odvojeno od stambenog objekta, mogu se graditi prema sljedećim uvjetima:

- a) izvode se na građevnim česticama veličine i izgrađenosti prema stavku (2) članka 31. kao prizemnice sa tavanom i nadozidom do 0,60 m,
- b) visina vijenca, odnosno strehe, ne smije biti viša od 4,0 m od kote konačno zaravnatog terena;
- c) visina sljemena ne smije biti viša od 7,0 m od kote konačno zaravnatog terena;
- d) najmanja udaljenost slobodnostojećih građevina od susjednih građevnih čestica može biti 1,0 m;
- e) najmanje udaljene 3,0 m od građevine na susjednoj građevnoj čestici,
- f) najmanje udaljene 3,0 m od susjedne međe, ako su građene od drveta ili služe za spremanje suhe ljetine, drva i sl.
- g) najmanje udaljene 10,0 m od stambene građevine na istoj građevnoj čestici odnosno 15 m od susjedne stambene građevine za nove građevine koje ostvaruju manji utjecaj na okoliš (povećana buka, prašina, mirisi), pri čemu se kod prenamjene postojećih građevina ili interpolacije novih pomoćnih/poslovnih građevina unutar već izgrađene građevne čestice navedene udaljenosti se smanjuju za 50%;
- h) najmanja udaljenost od regulacijskog pravca javne prometne površine za manje poslovne građevine u novim zonama iznosi 5,0 (postojeće zone 3,0 m), dok se kod pomoćnih građevina (samo za garaže) dopušta lociranje na liniju građevinskog pravca stambenih građevina, a druge pomoćne objekte treba graditi na stražnjem dijelu građevne čestice iza stambene građevine;
- i) ako se grade na poluotvoren način, potrebno ih je locirati s jedne strane uz susjednu zgradu ili vatrobrani zid, uz uvjet da nagib krovne plohe nije prema toj međi,
- j) ako se grade na ugrađeni način, potrebno ih je locirati s dvije strane uz među susjednih građevnih čestica i izvesti s vatrobranim zidom, uz uvjet da nagib krovnih ploha nije prema tim međama,
- k) ako imaju otvore prema susjednoj građevnoj čestici trebaju biti udaljeni iste najmanje 3,0 m;
- l) ako je nagib krova objekta prema susjednoj građevnoj čestici treba od iste postići udaljenost od najmanje 1,0 m, a krov mora imati oluke,
- m) pomoćne građevine uz višestambene objekte obuhvaćaju garaže koje se realiziraju u bloku ili nizu na stražnjem dijelu građevne čestice sa direktnim pristupom do javne prometne površine i visinom "P", odnosno 4,0 m od terena vijenca objekta uz izvedbu ravnog ili kosog krova,
- n) manje poslovne građevine mogu se realizirati uz višestambene objekte (u okviru maksimalne izgrađenosti građevne čestice od 40%) spojeno ili odvojeno od prizemne etaže objekta, u liniji građevinskog pravca, ali ne manje od 5,0 m do granice građevne čestice. Visina ovih građevina iznosi 4,0 m od terena do vijenca, a izvode se sa ravnim ili kosim krovom.

C. Gospodarske građevine

Članak 34.

Gospodarske građevine iz stavka (3b) članka 28. te stavka (2) članka 29. s potencijalnim izvorima zagađenja mogu se graditi u skladu sa stavcima 2-5 članka 29. prema slijedećim uvjetima:

- a) minimalna površina građevne čestice za građevine iz stavka 3. članka 29. iznosi 2000 m²,
- b) dubina građevne čestice iznosi minimalno 50 m,
- c) maksimalna izgrađenost građevne čestice iznosi 50% površine,
- d) maksimalna veličina objekta za intenzivni uzgoj stoke i peradi iznosi 800 m² brutto pokrivena površina, bez obzira na veličinu građevne čestice,
- e) mogu imati najviše: podrum, prizemlje i tavan, s time da se tavan može koristiti samo za spremanje ljetine;
- f) visina do vijenca krova može biti najviše 4,0 m, a do sljemena krova 7,0 m, s time da najveća visina krovnog nadozida bude max. 0,6 m;
- g) lokacija ovih objekata unutar građevne čestice nalazi se na njezinom stražnjem dijelu (iza stambenog objekta lociranog uz javnu prometnu površinu), na udaljenosti minimalno 25 m od regulacijskog pravca javne prometne površine;
- h) moraju biti udaljene najmanje 10,0 m od stambene građevine na istoj građevnoj čestici, odnosno 15,0 m, od stambene građevine na susjednoj građevnoj čestici;
- i) ako su građene od drveta te se u njima sprema sijeno i slama, najmanja udaljenost od susjedne građevne čestice iznosi 5,0 m, ako zadovoljavaju uvjete iz alineje "h",
- j) ako se grade od vatrootpornih materijala, najmanja udaljenost od susjedne građevne čestice može biti min. 1,0 m, ako zadovoljavaju uvjete iz alineje "h",
- k) ako se grade na udaljenosti manjoj od 3,0 m od granice susjedne građevne čestice, ne smiju se prema toj građevnoj čestici graditi otvori;
- l) uzgoj, promet, djelatnost ili postupci koji se u njima obavljaju ne smiju ugrožavati okoliš i kvalitetu života na susjednim građevnim česticama;
- m) moraju zadovoljiti sve uvjete kojima se postiže sigurnost od požara, eksplozija i tehničkih akcidenata;
- n) skladištenje i korištenje lako zapaljivih i eksplozivnih tvari podliježe posebnim propisima i uvjetima.

Članak 35.

(1) U svim naseljima (osim Novske) na području Grada Novska dopušta se postavljanje pčelinjaka, pri čemu se njihova veličina u naselju ograničava na maksimalno 20 košnica.

(2) Udaljenost pčelinjaka od stambenih, stambeno-poslovnih i gospodarskih građevina (u kojima boravi stoka) ne može biti manja od 20,0 m.

(3) Pčelinjaci moraju biti udaljeni najmanje 15,0 m od susjedne građevine, ako su okrenuti u njezinom pravcu, a najmanje 10,0 m ako su okrenuti u suprotnom smjeru.

(4) Prilikom izgradnje pušnice za osobne potrebe (građevina u kojoj se odvija proces sušenja putem temperature - sušenje mesa) njezina udaljenost od susjedne

međe ne može biti manja od 3,0 m, a ako se prislanja na drugu zgradu, mora zadovoljiti uvjete vatrootpornosti i graditi se od vatrootpornog materijala.

2.2.6.5. Uvjeti za zbrinjavanje otpadnih voda i tvari

Članak 36.

(1) Za područje naselja Grada Novska Prostorni plan određuje način zbrinjavanja otpadnih voda putem sustava javne kanalizacije, uz izgradnju uređaja za mehaničko-biološko pročišćavanje otpadnih voda.

(2) Putem sustava javne kanalizacije (mješovitog, polurazdjelnog i razdjelnog tipa) na pojedine uređaje za pročišćavanje otpadnih voda priključena su sva naselja u Gradu Novska osim naselja Novi Grabovac, Lovska, Brezovac Subocki, Bair, Popovac Subocki, Kričke, Rajčići, Rađenovci.

(3) Za manja naselja veličine ispod 300 stanovnika na prigorsko-brdskom području navedena u stavku (2) ovog članka određena je izgradnja odgovarajućih nepropusnih lokalnih uređaja (malih jednostupanjskih, mehaničko-bioloških uređaja ili nepropusnih sabirnih jama uz svaki objekt / građevnu česticu), a prema mjesnim prilikama i u skladu sa sanitarno-tehničkim i higijenskim uvjetima i propisima.

(4) Udaljenost gnojišta, gnojišnih i sabirnih jama od stambenih, stambeno-poslovnih i manjih poslovnih građevina na građevnoj čestici ne može biti manja od 5,0 m, a od građevina za snabdijevanje pitkom vodom (bunari, cisterne, crpke, izvori i sl.) najmanje 20,0 m, uz obvezu redovitog pražnjenja.

(5) Gnojište i vodonepropusnu sabirnu jamu treba graditi bez mogućnosti ispuštanja sadržaja u okolni prostor, visine do 0,50 m iznad konačno zaravnatog terena, nepropusnog pokrova, predviđeno otvorima za povremeno čišćenje i zračenje, a locirati na minimalnoj udaljenosti od 3,0 m do susjedne međe, uz primarno zadovoljenje uvjeta minimalne udaljenosti utvrđenog u stavku (3) ovog članka.

(6) Gnojišta se u pravilu grade iza gospodarskih građevina, ako to lokalne prilike omogućuju.

2.2.6.6. Uvjeti za udaljenost građevina od cestovnih prometnih koridora

Članak 37.

(1) Za građenje građevina u građevinskim područjima uz postojeće i planirane prometnice Prostorni plan utvrđuje najmanje dozvoljene udaljenosti.

(2) Udaljenost građevina od ruba koridora - cestovnog pojasa postojeće državne, županijske i lokalne ceste utvrdit će se u postupku izdavanja lokacijske i građevinske dozvole sukladno zakonskim i posebnim propisima koji reguliraju predmetnu problematiku kao i propisima o zaštiti okoliša.

(3) Udaljenost građevine od koridora ceste šireg značaja (državna i županijska cesta) mora iznositi najmanje 5,0 m u naseljima i 10,0 m izvan naselja.

(4) Udaljenost građevine od regulacijske linije ceste užeg lokalnog značaja i prometnice unutar naselja ne smije biti manja od:

- a) 5 m za jednoobiteljske i višeeobiteljske stambeno-poslovne i poslovno-stambene građevine, te garaže izgrađene u okviru građevne čestice (u izgrađenim dijelovima naselja, u pravcu dva susjedna izgrađena objekta),
- b) 10 m za višestambene, stambene ili stambeno-poslovne građevine,
- c) 5 m za proizvodne i poslovne građevine,
- d) 25 m za gospodarske građevine s izvorima zagađenja;
- e) za garaže na građevinskom pravcu stambenog objekta.

2.2.6.7. Ograda na građevnoj čestici

Članak 38.

(1) Ulična ograda podiže se iza regulacijske linije u odnosu na javnu prometnu površinu. Kada se javna cesta koja prolazi kroz građevinsko područje uređuje kao ulica, udaljenost vanjskog ruba ulične ograde od osi ceste odredit će se prema posebnim uvjetima nadležne službe za ceste, ali ne manje od 6,0 m.

(2) Ograda se može podizati prema ulici i na međi prema susjednim građevnim česticama. Pri tome se ograde postavljaju s unutrašnje strane međe, a ista treba biti izvedena na način da ne smanjuje preglednost na križanjima ulica.

(3) Ulične ograde u pravilu su visine do 1,2 m u kombinaciji različitih materijala (kamen, beton, metalna rešetka - mreža, sa kombinacijom zelenila i dr.), ali drugih materijala vodeći računa o lokalnom načinu oblikovanja, te uklapanju u urbani izgled naselja.

(4) Ograde između građevnih čestica grade se prema mjesnim običajima, pri čemu njena visina ne prelazi 1,8 m.

(5) U naseljima zaštićenim kao povijesna cjelina seoskih obilježja, odnosno u zaštićenim dijelovima naselja, te u kontaktnom području oko pojedinačnih zaštićenih objekata ograda oko objekata oblikuje se prema uvjetima iz članka 91. ovih Odredbi.

(6) Iznimno od stavka (3) i stavka (4) ovog članka, ograde mogu biti i više od 1,8 m, kada je to nužno radi pridržavanja terena (potporni zidovi), zaštite ili zbog načina korištenja građevine i površina (gospodarskih, sportskih, rekreacijskih i drugih), ali ne više od 2,50 m i moraju se izvesti kao "prozračne".

(7) Kod izvedbe ogradnih zidova veće visine od 1,80 m koji nisu "prozračni" (radi pridržavanja većih visinskih razlika u terenu) iste treba izvesti kaskadno s time da maksimalna visina pojedine kaskade ne pređe 2,50 m.

(8) Ukoliko se nasipavanjem građevne čestice uz njezinu granicu pojavljuje visinska razlika prema prirodnom terenu susjedne građevne čestice veća od 1,0 m, takvo nasipavanje nije dozvoljeno ako je susjedni objekt lociran bliže od 3,0 m do granice građevne čestice, odnosno ako se tim radovima mijenja stabilnost zemljišta ili prirodni tok oborinskih voda na štetu susjeda.

2.2.6.8. Oblikovanje građevina

Članak 39.

(1) Arhitektonsko oblikovanje građevine te građevinski materijal koji će se upotrebljavati mora biti u skladu s uobičajenim načinom građenja na okolnom prostoru, uvažavajući krajobrazne karakteristike i vrijednosti.

(2) Oblikovanje uličnog poteza treba postići sa volumenima u odnosu stranica tlocrta objekta 1:1,2-1:2, te postavljanjem duže stranice paralelno sa ulicom, pri čemu sljeme objekta u pravilu prati pružanje ulice, osim ako je zatečena izgradnja u naselju, odnosno predmetnom dijelu naselja, formirala potez ulice sa objektima zabatom orijentiranim prema ulici i položajem sljemena okomito na ulični pravac.

(3) U zaštićenim ruralnim naseljima i dijelovima naselja s vrijednom autohtonom arhitekturom koristit će se građevinski elementi prema uvjetima iz članka 91. ovih Odredbi.

(4) Krovišta treba u pravilu planirati kao kosa (dvovodna - viševodna), a pokrov treba biti uobičajen za ovo podneblje i krajobrazna obilježja (biber ili utoreni crijep, šindra i sl.) odnosno usklađeno sa uvjetima zaštite kulturnih dobara. Drugi oblici krovišta (ravni krov), iznimno se mogu planirati i upotrijebiti samo za prateće i pomoćne objekte (garaže, spremišta, radionice i sl.) odnosno dijelove stambenog i stambeno-poslovnog objekta koji se oblikuje i koristi kao terasa iznad dijela prizemne etaže objekta.

(5) Izvan područja navedenih u stavku (3) ovog članka, dopušteno je postavljanje "sunčanih" kolektora na krovne plohe objekta.

2.2.6.9. Uređenje građevne čestice

Članak 40.

(1) Dijelovi vanjskih prostora oko građevine (posebno prema javnoj površini), uređivat će se kao ukrasne zelene površine (minimalno 20% površine građevne čestice kod objekta javne, poslovne i proizvodne namjene), sadnjom autohtonih vrsta zelenila, uključivo izvedbu pješačkih površina i terasa, te kolnih prometnih površina za pristup do objekta ili parkirališta - garaže.

(2) Ograde, pergole ili brajde, terase, stepeništa, pristupni put i potporni zidovi moraju se graditi tako da ne narušavaju izgled naselja, pri čemu se ne smije promijeniti prirodno ili postojeće oticanje oborinske vode na štetu susjednih građevnih čestica i građevina.

2.3. IZGRAĐENE STRUKTURE VAN NASELJA

2.3.1. Razvoj i uređenje površina izdvojene namjene izvan naselja

2.3.1.1. *Općenito*

Članak 41.

Izgradnja građevina izdvojene namjene izvan cjelina izgrađenih i neizgrađenih dijelova naselja obuhvaćaju:

(1) Strukture različite namjene čiji je razvoj i uređenje, obzirom na veličinu površine, sadržaje, namjenu, kapacitet i funkciju te potrebe prometnog pristupa, predviđen izvan naselja;

(2) Građevine, koje se u skladu s člankom 42. Zakona o prostornom uređenju grade izvan građevinskog područja, moraju se projektirati, graditi i koristiti na način da ne ometaju druga korištenja u prostoru, te da ne ugrožavaju vrijednosti čovjekovog okoliša i krajolika.

(3) Građevne čestice na kojima postoje legalno izgrađene pojedinačne, izdvojene stambene građevine ili manje skupine građevina (stambena- stalnog ili povremenog stanovanja, stambeno-poslovna, poslovna, gospodarska,) a nisu utvrđene kao građevinska područja, smatraju se izdvojenim građevinskim područjem.

(4) Na izgrađenim građevinama iz stavka (3) ovog članka mogući su zahvati prema uvjetima iz članka 107. ovih Odredbi.

(5) Izgradnja građevina izdvojene namjene izvan građevinskog područja naselja u skladu sa stavkom (1) ovog članka, obuhvaća uređenje pojedinih lokaliteta za potrebe slijedećih zahvata u prostoru vezano uz određenu namjenu:

- proizvodna: I1 (industrijska), I2 (zanatska),
- iskorištavanje mineralnih sirovina (energetske) E1,
- poslovna: K1 (uslužna) K2 (trgovačka), K3 (komunalno-servisna),
- ugostiteljsko-turistička: T4 (motel)
- sportsko-rekreacijska (R6 - ostalo)
- površine infrastrukturnih koridora (IS)
- groblja (G).

(6) Izgradnja građevina izdvojene namjene unutar područja Parka prirode Lonjsko polje ili drugim zaštićenim dijelovima prostora utvrđenih ovim Planom, moguća je samo temeljem Studije utjecaja na okoliš.

2.3.1.2. *Gospodarska namjena - proizvodna, pretežito industrijska (I1) uz moguće učešće poslovne namjene (K1-K2-K3)*

Članak 42.

Proizvodna, pretežito industrijska namjena prostora kombinirana sa mogućom poslovnom namjenom (K1-K2-K3) obuhvaća rubne dijelove naselja Novska. Predmetna namjena zauzima površinu veličine 191,0 ha, a smještena je na istočnom i južnom rubnom dijelu urbanog područja.

2.3.1.3. *Gospodarska namjena u kombinaciji pretežite poslovne namjene (trgovačko-uslužna i servisno-komunalna: K1, K2, K3) uz moguće učešće proizvodne I2 (zanatsko-servisne) namjene.*

Članak 43.

(1) Navedena kombinirana proizvodno-poslovna namjena (I2, K1, K2, K3) ili samo poslovna (K1, K2, K3) smještena je na tri osnovne lokacije uz zapadni i južni rub urbanog područja naselja Novska, unutar Planom predložene ukupne površine od 116,0 ha. Osim lokacija na području naselja Novska, planirana je i manja lokacija na istočnom rubu naselja Brestača sa površinom 9,0 ha.

(2) Unutar novog građevinskog područja izvan naselja, lociranog uz postojeću i novu prometnu infrastrukturu, planira se razvitak gospodarske namjene kombiniranog tipa pretežito zanatske djelatnosti I2 (mala privreda), ali i čitavog niza trgovačko-uslužnih sadržaja tipa K1, K2, K3, koje obzirom na povoljan prometni položaj mogu podmiriti potrebe za takvim uslugama na širem području.

(3) Prometni pristup dijelu novih gospodarskih zona predviđen je preko nove južne obilaznice urbanog područja naselja Novska.

(4) Proširenje postojećih zona proizvodne i poslovne (zanatsko-servisne) namjene kao i realizacija novih lokacija predviđenih u okvirima građevinskog područja izvan naselja, moguća je u skladu sa odredbama ovog Plana, posebno u odnosu na uvjete zaštite okoliša i osiguranje potrebne prometno-komunalne opremljenosti.

(5) Gospodarske djelatnosti sa namjenom I1, I2, K1, K2 i K3 opisane u člancima 42. i 43. mogu se realizirati kao pojedinačne (za prostore određenom namjenom I-K) ili kroz višenamjenske lokacije sa određenim učešćem svih namjena (I-K) uz uvjet da su međusobno kompatibilne i nemaju negativan utjecaj na rad drugih djelatnosti.

2.3.1.4. *Iskorištavanje mineralnih sirovina*

Članak 44.

(1) Iskorištavanje nalazišta nafte i plina kao i njihovo skladištenje na sjevernom prigorsko-brdskom dijelu Grada (područja naselja Kozarice, Novi Grabovac, Lovska, Bair, Popovac Subocki) zadržava se u okvirima postojećih i Planom utvrđenih eksploatacijskih polja i lokacija. Eventualna daljnja prerada mineralnih sirovina na području Grada Novska moguća je samo u skladu s ovim Planom temeljem studije utjecaja na okoliš. Ova djelatnost u prostoru Grada Novska podređuje se ograničenjima proizašlih iz zahtjeva očuvanja prirodnih-krajobraznih vrijednosti i zaštite okoliša.

(2) Značajniju izgradnju pratećih objekata i infrastrukture unutar eksploatacijskih područja potrebno je temeljiti na studiji utjecaja na okoliš eksploatacijskog polja na kojem se planira izgradnja. Podlogu za novu izgradnju predstavljaju i programi s utvrđenom namjenom saniranja prostora nakon prestanka eksploatacije predmetnih mineralnih sirovina.

2.3.1.5. *Ugostiteljsko-turistička namjena*

Članak 45.

Lokaliteti sa predmetnom namjenom do ukupne površine 2 x 10,0 ha uređuju se na potezu uz autocestu (postojeći lokalitet pratećih uslužnih objekata - PUO sjever i jug) sa proširenjem dodatnim trgovačkim, servisnim, ugostiteljsko-turističkim i sportsko-rekreativnim sadržajima.

2.3.1.6. *Športsko-rekreacijska namjena*

Članak 46.

(1) Uređenje prostora sa namjenom športsko-rekreacijskih zona (općeg tipa) predviđeno kraj turističko-ugostiteljskog lokaliteta “sjever” i “jug” smještenih uz prateće uslužne objekte (PUO) kraj autoceste sa površinom 2 x 3,0 ha.

(2) Uređenje lokaliteta za šport i rekreaciju obuhvaća potrebne zahvate oblikovanja zemljišta za izvedbu športsko-rekreacijskih površina (igrališta, staza i sl.), ali i izgradnju pratećih objekata nužnih za funkciju ovih zona (ugostiteljski, društveni, servisno-sanitarni i drugi prateći sadržaji), pri čemu izgrađena površina pod navedenim pratećim objektima ne može prijeći 1,0% ukupne površine zone, a isti se izvode sa maksimalnom visinom P (prizemlje) ili 5,0 m od terena do vijenca objekta i oblikovanjem usklađenim sa tipom autohtone lokalne arhitekture.

(3) Osim lokaliteta navedenih u stavcima 1 i 2 ovog članka sportsko-rekreacijska namjena prisutna je u okvirima građevinskih područja pojedinog naselja.

(4) Obzirom da prostori sportsko-rekreacijske namjene predstavljaju prateće sadržaje u okviru šire namjene prostora, to se ista posebno ne prikazuje već je sadržana u osnovnoj namjeni.

2.3.1.7. *Površine infrastrukturnih sustava i zbrinjavanje otpada*

Članak 47.

(1) Planirani infrastrukturni sustavi (IS), kao dio izgrađenog (“nadzemnog”-vidljivog dijela) prostora Grada, obuhvaćaju prostore koridora željezničkih pruga, kanala Lonja-Strug, trase energetske vodova 220-110-35 kV, postojeće i nove prometnice unutar područja Grada Novska, te uređaj za pročišćavanje otpadnih voda.

(2) Ovim Planom se za potrebe Grada Novska utvrđuje nova lokacije građevine za zbrinjavanje (odlaganje) komunalnog otpada, skladištenje (sabiralište) opasnog otpada te reciklažno dvorište na području naselja Rađenovci sa površinom veličine 25 ha, uz sanaciju postojećeg odlagališta na lokaciji Kurjakana.

(3) Infrastrukturni sustavi i građevine za zbrinjavanje otpada locirani su u prostoru na potencijalnim trasama - lokacijama podložnim daljnjem istraživanju, valorizaciji i konačnom definiranju temeljem SUO.

2.3.1.8. Groblja

Članak 48.

(1) Na području Grada Novske nalazi se u korištenju petnaest (15) groblja, koja zadovoljavaju potrebe lokalnog stanovništva. Locirana su uglavnom izvan područja naselja, dok je manji broj lociran na prostorima za razvoj i uređenje naselja. Na pojedinim grobljima izgrađene su prateće građevine prema Zakonu o grobljima (mrtvačnice).

(2) Radi potreba naselja Novska u planskom periodu do 2015. godine Planom se osigurava ukupna površina za novo groblje - prostor za istraživanje veličine 6,0 ha, lociran na sjeveroistočnom rubu naselja.

2.3.2. Gradnja izvan građevinskog područja (naselja i izvan naselja)

2.3.2.1. Općenito

Članak 49.

(1) Izvan građevinskih područja mogu se graditi, u skladu s mjesnim uvjetima i prilikama, slijedeće građevine:

- a) Infrastrukturne građevine (prometne, telekomunikacijske, energetske, komunalne itd.);
- b) spremnici voća - povrća i klijeti
- c) gospodarske građevine vezane uz resurse poljoprivrednog - šumskog zemljišta, koje služe primarnoj - stočarskoj proizvodnji i uzgoju (farme, tovilišta, staje, peradarnici, pčelinjaci)
- d) gospodarske i poljoprivredne građevine koje služe primarnoj proizvodnji, (staklenici, plastenici i ribogojilišta),
- e) rekreacijske, zdravstveno-rekreacijske, zdravstveno-turističke građevine,
- f) šumske, lovačke, lugarske i druge slične građevine;
- g) izletišta i skloništa za izletnike i sl.;
- h) stambene i gospodarske građevine za vlastite potrebe i potrebe seoskog turizma,
- i) građevine namijenjene istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina, termalnih voda, i voda u skladu s propisima;
- j) vojne građevine;
- k) objekti za proizvodnju, smještaj i čuvanje eksploziva;
- l) benzinske postaje s pratećim sadržajima.

(2) Za gradnju na šumskim površinama i poljoprivrednom zemljištu I i II bonitetne kategorije izvan granica građevinskih područja u skladu s ovim odredbama, potrebno je prethodno ishoditi suglasnost županijskog tijela nadležnog za poljoprivredu-šumarstvo i županijskog tijela nadležnog za poslove prostornog uređenja, te drugih tijela u skladu s važećim propisima, ovisno o vrsti i značenju namjene građevine.

(3) Objekti koji se grade izvan građevinskih područja, a posebno iz stavka 1c, 1d, 1e, 1h, 1j, 1k, 1l, članka 49. moraju imati minimalnu komunalnu opremljenost koja se sastoji od direktnog kolnog pristupa sa javne prometne površine, te priključka na

mrežu elektroopskrbe ili putem agregata, te vodoopskrbe iz javne mreže ili lokalnih izvora. Unutar građevne čestice treba biti riješeno zbrinjavanje otpadnih voda bez negativnog utjecaja na okoliš, uz ostvarenje zaštite od požara i eksplozije.

(4) Izgradnja objekata opisanih u članku 49. stavak 1c, 1d, 1h izvan građevinskog područja na poljoprivrednom zemljištu moguća je samo u slučaju ako podnositelj zahtjeva za gradnju takve građevine putem izvoda iz upisnika o upisu poljoprivrednih proizvođača dokaže da mu je poljoprivreda glavno ili sporedno zanimanje, te da ovu djelatnost trajno obavlja na predmetnom zemljištu koje na takav način mora biti i uređeno - obrađeno.

(5) Objekti pod točkom iz stavka (1) ovog članka, čija se izgradnja dopuštena izvan građevinskog područja, mogu se na područjima zaštićenim kao prirodna vrijednost (ili ovim Planom predviđenim za zaštitu) graditi samo temeljem uvjeta utvrđenih putem studije utjecaja na okoliš.

2.3.2.2. Spremište voća - povrća i klijet

Članak 50.

(1) Ako voćnjak - vinograd ima najmanje 2.000 m² može se graditi spremište voća-povrća i klijet.

(2) Spremište voća-povrća i klijet mogu se graditi kao prizemne građevine (s podrumom, ako to proizlazi iz terenskih uvjeta), tako da njihova ukupna brutto razvijena površina iznosi najviše 60,0 m², pri čemu prostor za boravak ljudi iznosi maksimalno 20,0 m².

(3) Svako daljnje povećanje površine voćnjaka ili vinograda za najmanje 1000 m² omogućava povećanje brutto razvijene površine objekta za 10,0 m², ali ne više od 80,0 m² ukupne brutto razvijene površine spremišta - klijeti, pri čemu se površina iznad 20 m² može isključivo koristiti kao skladišni prostor.

(4) Objekti iz stavka (1) ovog članka mogu se graditi samo na građevnoj čestici koja ima direktan pristup s javne prometne površine.

Članak 51.

(1) Spremište (klijet) mora biti građeno u skladu s lokalnim običajima i to:

- maksimalni broj etaža iznosi podrum i prizemlje,
- kota poda prizemne etaže ne smije biti viša od 50 cm od konačne kote zaravnatog i uređenog terena na njegovom višem dijelu;
- najniža kota konačno zaravnatog i uređenog terena ne smije biti niža od 50 cm od poda podruma,
- svjetla visina prizemlja ne može biti viša od 2,60 m, a podruma 2,40 m,
- krovnište objekta izvodi se kao dvostrešno sa nagibom 35-45°.

(2) Spremište (klijet) mora biti udaljeno od granice susjedne poljodjelske građevne čestice najmanje 3,0 m.

2.3.2.3. *Gospodarske građevine (farme, tovilišta, staje, peradarnici, pčelinjaci)*

Članak 52.

(1) Izvan građevinskog područja, prema članku 49. stavak 1c. može se odobriti gradnja gospodarskih građevina (farme i tovilišta, staje, peradarnici, pčelinjaci).

(2) Površina građevne čestice za gradnju građevine iz stavka (1) ovog članka ne može biti manja od 5.000 m², a koeficijent izgrađenosti građevne čestice ne može biti veći od 0,25 (25% površine građevne čestice). U slučaju većih građevnih čestica izgradnja se ograničava sa maksimalnom površinom ispod svih objekata koja iznosi 1500 m².

(3) Gospodarske građevine za uzgoj stoke - farme mogu se, ovisno o kapacitetu, graditi na slijedećim udaljenostima od građevinskog područja, te državnih, županijskih i lokalnih cesta:

Broj uvjetnih grla	Udaljenost u metrima		
	od građevinskog područja (m)	od državne i županijske ceste (m)	od lokalne ceste (m)
11-50	100	150	30
51 - 100	150	200	50
101 - 200	200	250	100
201 - 300	300	350	200
301 - 400	400	400	250
401 - 800	500	450	300

(4) Minimalni broj uvjetnih grla temeljem kojeg se može dozvoliti izgradnja objekata (farme) za uzgoj stoke iznosi 10 uvjetnih grla. Uvjetnim grlom, u smislu ovih Odredbi, podrazumijeva se grlo težine 500 kg (krava, steona junica) i obilježava koeficijentom 1. Sve vrste stoke svode se na uvjetna grla primjenom koeficijenata iz niže date tablice:

Vrsta stoke	Koeficijent	Minimalni broj od 10 uvjetnih grla
- krava, steona junica	1,00	10
- bik	1,50	7
- vol	1,20	8
- junad 1-2 god.	0,70	14
- junad 6-12 mjeseci	0,50	20
- telad	0,25	40
- krmača + prasad	0,055	181
- tovne svinje	0,25	40
- mlade svinje 2-6 mjeseci	0,13	77
- teški konji	1,20	8

- srednji teški konji	1,00	10
- laki konji	0,80	13
- ždrebad	0,75	13
- ovce, ovnovi, koze i jarci	0,10	100
- janjad i jarad	0,05	200
- tovana perad	0,006	1670
- nesilice	0,008	1250

(5) Za gospodarske građevine za uzgoj stoke (farme), što će se graditi na građevnoj čestici zatečenog gospodarstva, udaljenost od stambene građevine tog gospodarstva, odnosno od zdenca ne smije biti manja od 30 m, uz uvjet da su propisno udaljene od ostalih građevinskih područja i građevina prema tablici iz stavka (3) ovog članka.

(6) Udaljenosti veće od 300 m iz stavka (3) ovog članka mogu se smanjiti za 25%, ako to omogućavaju mjesne prilike (topografija terena, smjer dominantnih vjetrova, jaka pošumljenost i sl.), ukoliko se smanjenje negativnog utjecaja dokaže kroz izradu SUO.

(7) Minimalna udaljenost građevina za uzgoj iz stavka 3. ovog članka do ruba građevinskog područja naselja Novska ne može biti manja od 1,0 km.

Članak 53.

Za gospodarske građevine iz stavka (1) i (3) članka 52. odredit će se uvjeti i mjere za:

- prometni pristup i priključak na osnovnu komunalnu infrastrukturu,
- zaštitu okoliša temeljem odredbi ovog Plana ili druge dokumentacije (PUO, SUO), kada je to uvjetovano drugim propisima,
- zaštitu od požara i elementarnih opasnosti;
- djelotvorno sabiranje, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda;
- opskrbu vodom i energijom,
- postupanje s otpadom;
- sadnju zaštitnog zelenila.

2.3.2.4. *Gospodarske građevine za primarnu proizvodnju (staklenici, plastenici i ribogojilišta)*

Članak 54.

A. Staklenici i plastenici

(1) Na poljoprivrednim površinama unutar ili izvan građevinskih područja, mogu se graditi staklenici, plastenici za uzgoj povrća, voća i cvijeća.

(2) Plastenici se smatraju montažne građevine od plastične folije (PVC) koja je postavljena na montažnoj konstrukciji od plastike, drva ili metala.

(3) Izgradnja staklenika i plastenika unutar ili izvan građevinskih područja podliježe slijedećim uvjetima:

- Minimalna veličina građevne čestice

- unutar naselja 1500 m²
- izvan naselja 3000 m²
- Dopustiva izgrađenost građevne čestice
  - unutar naselja (uključivo ostale objekte na građevnoj čestici - stambeni, radno-poslovni, pomoćni i dr.) 40%
  - izvan naselja 25%
- Udaljenost od rubova građevne čestice
  - unutar naselja - 3,0 m (25,0 od javne prometne površine)
  - izvan naselja - 5,0 m (10,0 od javne prometne površine)
- Minimalna komunalna opremljenost građevne čestice (u naselju i izvan naselja) sastoji se od:
  - prometnog pristupa
  - opskrbe vodom iz javne mreže ili lokalnih izvora
  - priključka na elektroenergetsku mrežu ili vlastitog agregata
  - javnog ili individualnog sustava za evakuaciju otpadnih i oborinskih voda.

(4) Osim staklenika i plastenika na poljoprivrednom zemljištu izvan naselja mogu se postavljati pčelinjaci, gljivarnici i druge građevine u funkciji obavljanja poljodjelskih djelatnosti.

B. Ribogojilišta

(5) U okviru ili uz postojeće vodotoke na području Grada Novske, koji su pogodni (nezagađeni) za uzgoj riba, u zonama udaljenim min. 250 m od lokaliteta predviđenih za stambenu i drugu izgradnju, može se prostor urediti za uzgoj, pod uvjetom da se time ne opterećuje ekosustav i snižuje kvaliteta vodotoka ispod uvjetovane II. kategorije.

(6) Unutar prostora ribogojilišta sa formiranom građevnoj česticom minimalne površine 5000 m² moguće je izgraditi ugostiteljski i pomoćni prostor sa maksimalno 200 m² brutto izgrađene površine pod svim objektima na građevnoj čestici, te maksimalnom visinom objekata 4,5 m od terena do vijenca objekta (P) uz primjenu tradicionalnog lokalnog oblikovanja i obveznu primjenu kosog krova.

(7) Izgradnja i djelatnosti navedene pod točkom A i B. ovog članka moraju biti temeljene na studiji utjecaja na okoliš, te trajno nadzirane.

2.3.2.5. *Rekreacijske, zdravstveno-rekreacijske, zdravstveno-turističke, šumske, lovačke, izletničke i slične građevine*

Članak 55.

(1) Izvan građevinskog područja, a u okviru atraktivnih krajobraznih, prirodnih, šumskih i lovnih područja dopuštena je izgradnja građevina iz članka 49. stavak 1e, 1f, 1g.

(2) Realizacija predmetnih rekreacijskih, zdravstveno-rekreacijskih, zdravstveno-turističkih, šumskih, lovačkih, lugarskih, izletničkih i sličnih objekata moguća je na građevnoj čestici minimalne površine 2500 m².

(3) Udaljenost građevine od rubova građevne čestice iznosi minimalno 5,0 m.

(4) Unutar objekata iz stavka (2) ovog članka dopušta se za određene vrste i namjene objekata slijedeća maksimalna bruto razvijena površina:

- izletišta sa ugostiteljsko-turističkim sadržajima,
- maksimalno 500 m² ukupne bruto izgrađene površine (visina izgradnje P, P+1 ili 6-8,5 m),
- lugarske građevine i skloništa za izletnike, šumske i lovačke kuće,
- maksimalno 250 m² ukupne bruto izgrađene površine (visina izgradnje P ili 6,0 m),

(5) Oblikovanje ovih objekata mora biti u potpunosti podređeno tradicionalnim - autohtonim načinom građenja i oblikovanja objekata uz potpuno korištenje lokalnih materijala i oblika (drvo, crijep, kosi krov i sl.), sa uklapanjem u krajobrazne specifičnosti predmetnog područja.

(6) Obavezna minimalna komunalna opremljenost prostora za izgradnju predmetnih objekata određenog sadržaja obuhvaća:

- A) izletišta sa ugostiteljsko-turističkim sadržajima:
- prometni pristup preko javne ceste 5,0 m širine,
  - vodoopskrbu iz javne mreže ili lokalnih izvora
  - odvodnju otpadnih voda putem lokalnog uređaja.
  - priključak na energetska i telekomunikacijsku infrastrukturu.
- B) lugarske, šumske i lovačke građevine, uključivo skloništa za izletnike:
- prometni pristup širine 3,5 m sa proširenjima za mimoilaženje vozila,
  - vodoopskrbu iz lokalnih izvora,
  - priključak na energetska mrežu ili vlastiti izvori (agregati)
  - odvodnju otpadnih voda putem lokalnog uređaja.

2.3.2.6.   *Stambene i gospodarske građevine za vlastite potrebe i potrebe seoskog turizma u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti*

Članak 56.

(1) Građevine iz članka 49. stavak 1h mogu se graditi izvan građevinskog područja na građevnoj čestici minimalne površine 2500 m².

(2) Dopusštena visina izgradnje objekta ograničava se na P+1, maksimalne visine 8,50 m od terena do vijenca objekta, dok se izgrađenost građevne čestice ograničava na 20% površine. Ukupna bruto izgrađenost pod svim objektima na građevnoj čestici ne može prijeći 800 m² bez obzira na veličinu građevne čestice.

(3) Kapacitet objekta ograničen je na najviše dvije stambene jedinice (stana) i 5 turističkih jedinica (5 soba-10 kreveta) u smještajnom kapacitetu objekta vezanom na seoski turizam, uključivo i manji ugostiteljski prostor. Udaljenost objekta od rubova građevne čestice iznosi minimalno 10 m.

(4) Oblikovanje ovih objekata, kao i minimalnu komunalnu opremljenost treba provesti u skladu sa člankom 55. stavak (5) i (6).

Članak 57.

(1) Građevine obuhvaćene člankom 55. i 56. mogu prema lokalnim i terenskim uvjetima izgraditi podrum i potkrovlje, koji se namjenski koriste u okviru proširenja opće namjene objekta.

(2) U sklopu građevne čestice objekta iz stavka (1) ovog članka može se provesti uređenje otvorenih prostora u formi površina za rekreaciju (manja igrališta - tenis, košarka, rukomet, boćanje i sl.), uređenih otkrivenih ili natkrivenih terasa, bazena i vrtno-tehnički uređenih parkovnih prostora.

2.3.2.7. Građevine za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina, vojne građevine i objekti za smještaj i čuvanje eksploziva

Članak 58.

A. Građevine za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina

(1) Istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina nafte i plina ovim se Planom usmjerava - zadržava u okvirima postojećih eksploatacijskih područja na prostorima naselja Kozarice, Novi Grabovac, Lovska, Bair i Popovac Subocki.

(2) Korištenje i uređivanje prostora provodi se u skladu sa člankom 62. ovih Odredbi.

B. Vojne građevine

(3) Vojni i drugi objekti od interesa za obranu i zaštitu gradit će se u skladu sa utvrđenim potrebama i planovima obrane primjenom posebnih propisa, usklađeno sa ciljevima i smjernicama ovog Plana.

(4) Objekti iz stavka 3. ovog članka moraju se projektirati, graditi i koristiti na način da ne smetaju korištenju poljoprivrednih, šumskih i eksploatacijskih površina, odnosno drugim objektima prometne i komunalne infrastrukture, te da ne ugrožavaju vrijednosti okoliša i krajolika.

C. Objekti za proizvodnju, smještaj i čuvanje eksploziva

(5) Objekti za proizvodnju, smještaj i čuvanje eksploziva ograničavaju se sa maksimalnom količinom eksploziva do 1000 kg. Lokacija ovih objekata treba biti udaljena minimalno 1,0 km od najbliže zone izgradnje, odnosno 2,0 km od najbližeg naselja. Izgradnja objekata provodi se na komunalno opremljenom

zemljištu (vodovod, električna i pristupni put), temeljem posebnih uvjeta za zaštitu od požara i eksplozije utvrđenih od nadležne policijske uprave.

2.3.2.8. Benzinske postaje s pratećim sadržajima

Članak 59.

(1) U skladu s člankom 72. stavak (4) ovih Odredbi predmetni objekti mogu se graditi uz osiguranje slijedećih uvjeta:

- površina građevne čestice iznosi minimalno 2000 m²,
- maksimalna izgrađenost iznosi 10% građevne čestice, ali ne više od 200 m² ukupne bruto površine pod svim objektima bez obzira na veličinu građevne čestice, osim za prometno-uslužne objekte (PUO) uz autocestu D-4,
- maksimalna visina objekata iznosi 4,0 m od terena do vijenca, dok se maksimalna visina nadstrešnice iznad otvorenog prostora ograničava sa 6,0 m od terena do njezinog gornjeg ruba,
- minimalna udaljenost objekata i nadstrešnice od rubova građevne čestice iznosi 1,0 m, odnosno 3,0 m na dijelu uz javnu prometnu površinu.

(2) Prometna se površina izvodi sa suvremenim kolnikom uz obvezni priključak na mrežu elektroopskrbe, vodoopskrbe iz javne mreže ili lokalnih izvora te odvodnje otpadnih voda putem nepropusne sabirne jame, a oborinske vode treba prije upuštanja u cestovne jarke pročititi kroz separator ulja, masti i pjeskolov.

(3) Otvoreni prostor benzinske postaje treba vrtno-tehnički urediti i ozeleniti na način da se ne smanjuju prometno-tehnički uvjeti i sigurnost prometa (vidljivost-preglednost) na javnoj cesti.

(4) Zaštita okoliša na lokaciji izgradnje benzinske postaje osigurava se kroz obveznu izradu SUO.

3. UVJETI SMJEŠTAJA GOSPODARSKIH DJELATNOSTI

3.1. GOSPODARKE DJELATNOSTI UNUTAR PODRUČJA NASELJA

Članak 60.

(1) Građevinska područja naselja sa lociranjem gospodarskih djelatnosti manje površine do 500 m² ukupne bruto izgrađene površine unutar naselja na građevnim česticama stambeno-poslovne i poslovno-stambene namjene, njihovo kapacitiranje i uvjeti izgradnje opisani su u člancima 18., 19., 20., 30., 31., 32. i 33. ovih Odredbi.

(2) Izgradnja gospodarskih djelatnosti na zasebnim građevnim česticama, namjene I-K, površine veće od 500 m² ukupne bruto izgrađene površine kao interpolacije u građevinsko područje naselja, realizira se prema članku 61. stavku (2) ovih Odredbi.

3.2. GOSPODARSKE DJELATNOSTI IZDVOJENE NAMJENE IZVAN NASELJA

Članak 61.

3.2.1. Općenito

(1) Prostornim planom utvrđena su građevinska područja izdvojene namjene predviđena za razvoj i uređenje izvan naselja u svrhu izgradnje gospodarskih namjena:

I. Područja za građenje

- a) površine proizvodnih, industrijskih (I1) ili zanatsko-servisnih (I2) uključivo poslovnih, uslužnih, skladišnih i sličnih (K1, K2, K3) namjena;
- b) površine ugostiteljsko-turističke namjene (lokacije uz autocestu) tipa motel (T4) sa pratećim sportskim, rekreacijskim i sličnim sadržajima;

II. Područja za uređenje

- c) prostori eksploatacije mineralnih sirovina (E3).

3.2.2. Uvjeti za gospodarske djelatnosti I1, I2, K1, K2, K3.

(2) U građevinskim područjima izdvojene namjene predviđenim za izgradnju građevina iz stavka (1.a, b.) članka 61. mogu se graditi građevine prema slijedećim uvjetima :

- dozvoljeno je građenje isključivo onih građevina čija djelatnost neće ugrožavati okoliš (buka, mirisi, prašina - ugroženost tla, vode, zraka), što se dokazuje kroz izradu studije utjecaja na okoliš;
- sve građevine moraju biti tako građene da se spriječi izazivanje požara, eksplozije, ekoakcidenta;
- na građevnoj čestici treba osigurati protupožarni put i priključak do izgrađene javno prometne površine (ukoliko nije locirana uz postojeću javnu prometnu površinu) minimalne širine kolnika tog priključka od 6,0 m
- na građevnoj čestici potrebno je osigurati prostor za parkiranje vozila;
- minimalna veličina građevne čestice za namjenu I₁-I₂ i K₁-K₂-K₃ iznosi 2000 m²,
- ukupna tlocrtna zauzetost građevne čestice može iznositi max. 40% (koeficijent izgrađenosti 0,4), a minimalno 10% (koeficijent 0,1) njezine površine,
- visina proizvodne (I₁-I₂) građevine može biti najviše jednu etažu (P) ili 8,0 m od terena do vijenca objekta,
- iznimno se dopušta visina poslovne građevine (K₁-K₂-K₃) (P+2) odnosno 14,0 m od kote konačno zaravnatog terena na najnižoj točki uz objekt do vijenca krova, unutar naprijed ograničene visine građevine se mogu realizirati sa podrumom ili potkrovljem,
- iznimno, ako to zahtijeva tehnološki proces, dio građevine (do 50% ukupne tlocrtna površine), može biti i viši od navedenog u prethodnoj alineji (dimnjaci, silosi i sl.), ali ne viši od 25,0 m,
- visina krovnog nadozida kod građevine sa najvećim brojem etaža može biti najviše 1,20 m iznad stropne konstrukcije;

- gornji rub stropne konstrukcije podruma može biti najviše 1,5 m iznad kote konačno uređenog terena;
- krovišta mogu biti ravna, kosa ili bačvasta;
- oblikovanje građevina, vrsta pokrova, te nagibi i broj streha trebaju biti u skladu s njezinom namjenom i funkcijom;
- najmanje 20% površine građevne čestice potrebno je ozeleniti;
- najmanja udaljenost građevine od javne prometne površine i međa susjednih građevnih čestica iznosi minimalno 10,0 m;
- pri planiranju, projektiranju te odabiru tehnologija za djelatnosti što se obavljaju u gospodarskim zonama, uvjetuju se Zakonom propisane sigurnosne mjere te mjere za zaštitu okoliša.

(3) Utvrđivanje lokacijskih uvjeta za izgradnju građevina namjene I-K na području naselja Novska moguće je samo na temelju Urbanističkog plana uređenja (UPU).

(4) Izgradnja objekata gospodarskih djelatnosti sa namjenom I1 - asfaltna baza, moguće je samo temeljem studije utjecaja na okoliš.

3.2.3. Uvjeti za gospodarske djelatnosti: eksploatacija mineralnih sirovina - nafta i plin (E₁)

Članak 62.

(1) Eksploatiranje mineralnih sirovina (nafta i plin) na području Grada Novske vremenski je ograničena djelatnost, koja mora biti usmjerena na privođenje prostora konačnim i za okoliš prihvatljivim namjenama.

(2) Za utvrđivanje načina sanacije eksploatacijskog polja na kojem se provodi eksploatacija nafte i plina na području Grada Novske, izradit će se potrebna prostorno-planska i tehnička dokumentacija.

(3) Dokumentacija iz stavka (2) ovog članka temeljiti će se na programima i projektima saniranja eksploatacijskog područja i odredit će konačnu namjenu tog prostora sa načinom njegovog uređenja.

(4) Unutar eksploatacijskog područja, na sigurnoj udaljenosti od utjecaja eksploatacije mogu se locirati proizvodni, poslovni, servisni, poslovni i pomoćni objekti (upravne prostorije, servisno-skladišni prostori vozila i opreme, pogonski i energetski objekti, boravak i smještaj radnika, sanitarne i druge pomoćne prostorije) sa maksimalnom brutto izgrađenom površinom pod svim objektima do 1000 m².

(5) Prometno-infrastrukturna opremljenost obuhvaća pristupni put do javne prometne površine širine min. 6,0 m te priključak na mrežu elektroopskrbe i vodoopskrbe, dok se zbrinjavanje otpadnih voda rješava preko lokalne mreže odvodnje sa potrebnim pročišćavanjem prije upuštanja u okoliš ili putem prihvata i odvoza sa specijalnim komunalnim vozilom.

(6) Poseban uvjet koji treba ostvariti unutar eksploatacijskih područja jeste zaštita zemljišta, voda i podzemnih voda od zagađenja naftom u procesu eksploatacije ili

kod akcidentnih situacija, što se osigurava u okviru projektne dokumentacije i studije utjecaja na okoliš za svaki pojedini zahvat u prostoru vezan uz određeno eksploatacijsko područje.

3.2.4. Gospodarske djelatnosti: ugostiteljstvo - turizam (T)

Članak 63.

(1) Unutar područja u stavku 1c članka 61. predviđenih za razvoj i uređenje površina ugostiteljsko-turističke namjene (T), građenje građevina i uređenje prostora provodi se uz slijedeće uvjete:

- Namjena ugostiteljsko-turistička sa izgradnjom turističkog objekta (tipa motel) sa ostalim pratećim sadržajima (trgovina, sport i rekreacija i dr.) na lokacijama u sklopu PUO uz autocestu (D-4),
- Pripadajuća veličina građevne čestice za objekt motela iznosi minimalno 2.500 m²,
- Koeficijent izgrađenosti građevne čestice ograničava se sa maksimalno 0,20 (20% površine),
- Visina izgradnje ograničava se sa 8,5 m (P+1) uz mogućnost izgradnje podrumskog prostora i potkrovlja,
- Udaljenost objekta do granice građevne čestice iznosi najmanje 10,0 m,
- Unutar građevne čestice mogu se realizirati i drugi kompatibilni prateći sadržaji i namjene uz osnovnu turističku namjenu. U takvim sadržajima može se izgraditi samo do 25% ukupno izgrađene površine realizirane u osnovnoj namjeni - turizmu, a visina im se ograničava na 4,0 m ili "P" (prizemlje),
- Povezivanje građevne čestice ugostiteljsko-turističke namjene na javnu (eksternu) prometnu mrežu ostvaruje se spojnim putem minimalne širine 6,0 m,
- U sklopu građevne čestice ugostiteljsko-turističke namjene treba realizirati odgovarajući parkirališni prostor dimenzioniran prema standardima iz ovih Odredbi,
- Objekti ugostiteljsko-turističke namjene (motel, T-4) trebaju biti priključeni na javnu mrežu vodoopskrbe (ili sa opskrbom preko lokalnih izvora), elektroopskrbe, plinoopskrbe i telekomunikacija, dok se zbrinjavanje otpadnih i oborinskih voda rješava u okvirima građevne čestice,
- Oblikovanje objekata i okolnog slobodnog prostora treba provesti u skladu sa oblikovnim karakteristikama prigorskog i ravničarskog područja uz ostvarenje visokog standarda u pogledu uređenja vanjskih otvorenih površina (pješačke - šetne staze, odmorišta, sportsko-rekreativne površine i dr.)

4. UVJETI SMJEŠTAJA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

4.1. OPĆENITO

Članak 64.

(1) Prostornim planom utvrđuje se smještaj građevina za sadržaje društvenih djelatnosti i javnih službi, unutar utvrđenih izgrađenih i neizgrađenih dijelova građevinskih područja na površinama predviđenim za razvoj i uređenje naselja.

(2) Ovisno o funkciji pojedinog naselja (glavni centar - lokalni centar) u okviru mreže središnjih naselja, Planom su utvrđene smjernice njihovog (poželjnog) opremanja sadržajima javne namjene, uključivo i društvenih djelatnosti.

(3) Izvan građevinskih područja naselja moguća je samo sanacija, adaptacija i rekonstrukcija postojećih građevina i sadržaja društvenih djelatnosti ukoliko su izgrađeni legalno.

(4) Za dimenzioniranje sadržaja društvenih djelatnosti u okviru planova niže razine daju se sljedeći okvirni normativi:

- primarna zdravstvena zaštita 0,1 m²/st. (btto površine građevine),
- djelatnosti društvenih i kulturnih organizacija 0,2 m²/st., (btto površine građevine),
- dječja igrališta 2 m²/djetetu uzrasta do 3 godine, (površine igrališta),
- dječja igrališta 4 m²/djetetu uzrasta 3-7 god., (površine igrališta)
- izgradnja dječjih ustanova (jaslice) 0,16 m² btto površina objekta (0,45 m² građevne čestice/st.),
- izgradnja dječjih ustanova (vrtić) 0,45 m² btto površina objekta (1,68 m² građevne čestice/st.).

Članak 65.

Izvan građevinskih područja naselja moguća je samo sanacija, adaptacija i rekonstrukcija postojećih građevina sa sadržajima društvenih djelatnosti, ukoliko su izgrađeni legalno.

4.2. Uvjeti za izgradnju građevina društvenih djelatnosti

Članak 66.

(1) Građevine i sadržaji društvenih djelatnosti mogu se graditi pod sljedećim uvjetima:

- minimalna veličina građevne čestice iznosi 1000 m²,
- građevna čestica na kojoj će se graditi predmetni objekt treba se nalaziti uz već izgrađenu javno-prometnu površinu širine kolnika najmanje 5,0 m i jednostranog pješačkog hodnika 1,5 m,
- na predmetnoj građevnoj čestici ili drugoj čestici u njezinoj blizini((na udaljenosti do 200 m) treba osigurati prostor za parkiranje potrebnog broja vozila, prema članku 73. ovih Odredbi,
- udaljenost građevine sa sadržajima društvenih djelatnosti od rubova građevne čestice iznosi minimalno 5 m, a od granice prema javnoj prometnoj površini minimalno 10 m,
- udaljenost građevine: škole, dječjeg vrtića i jaslica od drugih stambenih, stambeno-poslovnih građevina, treba biti najmanje 10 m, a od manjih poslovnih i gospodarskih građevina s izvorima zagađenja najmanje 100 m (300 m) prema uvjetima iz članka 29. ovih Odredbi;
- građevine trebaju biti sigurne od požara, elementarnih i drugih opasnosti.

(2) Maksimalni koeficijent izgrađenosti građevne čestice za građevine društvenih sadržaja može iznositi najviše 0,30 ili 30% površine građevne čestice.

(3) Građevna čestica na kojoj će se graditi građevina društvenih djelatnosti treba biti ozelenjena, a najmanje 30% njezine površine treba hortikulturno urediti, koristeći autohtoni biljni materijal.

(4) Građevine društvenih djelatnosti mogu se u manjim naseljima graditi najviše do visine P+1 (prizemlje + jedna etaža), a prema potrebi i sa podrumom i potkrovljem, odnosno maksimalno 9,0 m od najniže kote uređenog terena uz objekt do vijenca objekta, pri čemu visina vjerskih objekata može biti i veća.

(5) Građevine društvenih djelatnosti mogu se iznimno, radi ekonomičnijeg i funkcionalnijeg objedinjavanja većeg broja sadržaja, na području lokalnih središta graditi najviše do visine P+2 (maksimalno 13,0 m), odnosno u glavnom središtu naselja Novska do visine P+4 (maksimalno 19,0 m), od najniže kote uređenog terena uz objekt do vijenca objekta), uključivo podrum i potkrovlje, uz posebne konzervatorske uvjete, koji će utvrditi točnu visinu objekta kod gradnje u zaštićenim dijelovima naselja.

(6) Na prostorima unutar gušće izgrađenog urbanog područja glavnog središnjeg naselja Novska, gradnja građevina društvenih djelatnosti prilagođava se stvarnim mogućnostima prostora, okolnoj izgrađenosti i ambijentu zbog interpolacije u izgrađeno tkivo gradskog područja, pa se oblik i veličina građevne čestice za ove sadržaje u pravilu određuje urbanističkim planom uređenja. U tom slučaju minimalna površina građevne čestice iznosi 1000 m², maksimalni koeficijent izgrađenosti može biti do 0,8 ili 80% površine građevne čestice, dok se maksimalna visina građevine utvrđuje ovisno o okolnim kontaktnim građevinama (ali samo do visine P+4), sa udaljenostima građevine minimalno 5,0 m do svih rubova građevne čestice.

(7) Izgrađenost građevne čestice za slučaj iz stavka (6) ovog članka može biti i 100%, ako se sve okolne kontaktne građevne čestice sastoje od javnih urbanih površina (parkovi, trgovi, ulice) minimalne širine 15,0 m, te iste podržavaju funkciju društvenih djelatnosti.

(8) Kod posebnih objekata društvene namjene (sakralni objekti), moguće je obzirom na funkciju objekta izvesti dio objekta i sa većom visinom (zvonik) ali ne više od 30,0 m.

(9) Građevine društvenih djelatnosti moraju biti vatrosigurne i u njima se ne smiju odlagati lako zapaljive ili eksplozivne tvari.

5. UVJETI UTVRĐIVANJA KORIDORA ILI TRASA I POVRŠINA PROMETA I DRUGIH INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

5.1. PROMETNI KORIDORI I POVRŠINE

Članak 67.

(1) Prostornim su planom na kartografskom prikazu: INFRASTRUKTURNI SUSTAVI I MREŽE - PROMET (Kartografski prikaz br. 3.1. mjerilo 1:25.000) utvrđene trase, koridori i površine za cestovni i željeznički, promet, te potrebne prateće objekte.

(2) Prostornim planom utvrđeni su koridori i građevine vezano uz pravce državnih, županijskih, lokalnih i nerazvrstanih cesta na području Grada Novske.

(3) Prostornim planom definirani su planirani koridori izmještenih trasa državne ceste D-312 i županijskih cesta Ž 3124 i Ž 3252, kao dijelova južne zaobilaznice urbanog područja Grada Novske.

Članak 68.

U skladu sa Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske, te Strategijom prometnog razvitka Republike Hrvatske zadržava se postojeći koridor glavne magistralne pruge 2.1. Kutina - Novska kao dio trase brze transeuropske pruge, na kojemu se predviđa remont i rekonstrukcija pruge te izgradnja drugog kolosijeka radi postizanja većih brzina, te povećanja nosivosti i razine sigurnosti.

Članak 69.

(1) Prometni koridori trasa državnih - županijskih - lokalnih cesta i državne željeznice moraju biti tako uređeni, da se stambena naselja s kojima graniče (ili kroz koja prolaze), zaštite od nepovoljnih utjecaja (buka, ispušni plinovi, i sl.).

(2) Planom predloženi koridori predstavljaju podlogu za daljnja istraživanja i utvrđivanje konačnog (detaljnog) položaja trase kroz izradu SUO.

Članak 70.

(1) Prostorni plan utvrđuje i određuje izgradnju novih i rekonstrukcije postojećih županijskih i lokalnih cesta sa ciljem poboljšanja ukupne cestovne mreže i prometnih uvjeta u Gradu Novska.

(2) Prostorni plan utvrđuje dopunu prometne mreže potrebnom rekonstrukcijom postojećih i izgradnjom novih dionica nerazvrstanih cesta.

(3) Širine zaštitnih koridora državnih, županijskih i lokalnih cesta utvrđene su prema tablici:

Značaj (rang) javne prometnice		Minimalna širina koridora (cestovnog i zaštitnog pojasa) u m	
		U naselju	Van naselja
1. Državne ceste	(4 trake)	15+30+15 m	40+30+40 m
2. Državne ceste	(2 trake)	10+11+10 m	25+11+25 m
3. Županijske ceste	(2 trake)	5+10+5 m	15+10+15 m
4. Lokalne ceste	(2 trake)	3 (5)+9+3(5) m	10+8+10 m
5. Nerazvrstane ceste	(2 trake)	(3) 1+7+1 (3) m	5+6+5 m

(4) Kod prolaza državne, županijske ili lokalne ceste kroz gusto izgrađeno građevinsko područje naselja širina koridora se smanjuje, te za 2 vozne trake ne može biti manja od 14,0 m (3+8+3m)

(5) Za građenje objekata i instalacija na javnoj cesti ili unutar zaštitnog pojasa javne ceste potrebno je ishoditi uvjete od nadležne institucije.

Članak 71.

(1) Do konačne realizacije izmještanja trase cesta iz članka 67. stavak (3) Prostorni plan utvrđuje koridor od 25 metara širine obostrano od osi planirane trase.

(2) Do konačnog usvajanja rješenja rekonstrukcije trase postojeće željezničke pruge u cilju realizacije pruge velike propusne moći / velikih brzina na potezu kroz područje Grada Novske, Prostorni plan utvrđuje koridor od 200 metara (izvan naselja), odnosno 50 m širine u naselju, obostrano po predloženoj trasi.

Članak 72.

(1) Sve javne prometne površine unutar građevinskog područja na koje postoji neposredan pristup s građevnih čestica, ili su uvjet za formiranje građevne čestice, moraju se projektirati, graditi i uređivati na način da se omogućuje vođenje komunalne infrastrukture, te moraju biti vezane na sistem javnih prometnica.

(2) Prilaz s građevne čestice na javnu prometnu površinu treba odrediti tako da se ne ugrožava javni promet.

(3) Za potrebe formiranja veće nove zone izgradnje na neizgrađenom dijelu građevinskog područja koje se širi uz državnu ili županijsku cestu treba osnivati zajedničku sabirnu cestu preko koje će se ostvarivati direktan pristup na javnu prometnu površinu višeg ranga, a sve u skladu s posebnim uvjetima nadležne institucije ili tijela.

(4) Osim autocesta, unutar i uz koridore prometnica državnih cesta (ostale) županijske i lokalne razine, kao i nerazvrstanih cesta mogu se izgrađivati prateći uslužni objekti za potrebe prometa. To se odnosi na benzinske postaje i prateće sadržaje (servisi, ugostiteljsko-turistički objekti i dr.). Navedene prateće uslužne objekte moguće je graditi i izvan građevinskog područja. Kod realizacije takve lokacije treba primijeniti sve Zakonom predviđene uvjete zaštite prirode i okoliša i prometno-sigurnosna pravila, uključivo zaštitu od požara i eksplozije prema članku 54.

(5) Lokacijski uvjeti za izgradnju benzinske postaje iz stavka (4) ovog članka utvrđuju se temeljem studije utjecaja na okoliš.

Članak 73.

(1) Lokacijskim uvjetima za građevinu određene namjene utvrđuje se potreba osiguranja parkirališnih ili parkirališno-garažnih mjesta za: javna, teretna i osobna vozila.

(2) Parkiranje i garažiranje vozila rješavat će se na građevnim česticama unutar pojedinih namjena odnosno na drugoj građevnoj čestici uređenoj kao parkiralište, na maksimalnoj udaljenosti do 200 m.

(3) Gradnja parkirališno-garažnih mjesta određuje se okvirnim normativom koji se koristi za dimenzioniranje prostora za promet u mirovanju, vezano uz namjenu i kapacitet prostora (prema broju korisnika ili na 1000 m² izgrađene površine), te uz primjenu prosječnog stupnja motorizacije od 300 vozila na 1000 stanovnika. Tako

na svakih 1000 m² niže navedene namjene objekta, potrebno je orijentaciono (minimalno) osigurati:

– Jednoobiteljski i višeobiteljski stambeni objekti	1 mjesto / 1 stambena jedinica
– Višestambene građevine	15 mjesta/1000 m ² BRP
– Poslovni prostori uz stanovanje	20 mjesta/1000 m ² BRP
– Industrija i zanatstvo	10 mjesta/1000 m ² BRP
– Škole (za nastavnike i učenike)	5 mjesta/1000 m ² BRP
– Športska igrališta i dvorane	40 mjesta/1000 m ² BRP
– Urede	15 mjesta/1000 m ² BRP
– Trgovine i uslužni sadržaji	20 mjesta/1000 m ² BRP
– Kulturni, vjerski i društveni sadržaji	40 mjesta/1000 m ² BRP
– Lokalni centri	20 mjesta/1000 m ² BRP
– Ugostiteljstvo	20 mjesta/1000 m ² BRP
– Turistički objekti (na 100 ležajeva - ovisno o kategoriji)	20-50 mjesta/ 1000 m ² BRP

Članak 74.

(1) Uređenje većih javnih parkirališta obvezno se provodi na centralnim područjima naselja, a posebno u središnjoj zoni grada Novska, na kojemu se području koncentrira najveći broj sadržaja javne namjene. Ove parkirališne zone treba obvezno predvidjeti u okviru izrade planova niže razine (UPU).

(2) Lokacija kamionskog terminala rješava se u okviru industrijsko-poslovne i komunalno-servisne zone (I-K) uz južnu obilaznicu Novske.

Članak 75.

(1) Na dijelovima gdje ceste ulaze u već izgrađenu zonu naselja (građevine, javne površine i sadržaji) mora se osigurati razdvajanje pješaka od prometnih površina za vozila, gradnjom nogostupa ili trajnim oznakama na kolovozu i zaštitnim ogradama.

(2) Površine za kretanje pješaka moraju biti dovoljne širine (na glavnim pravcima kretanja i u glavnom centru širine 2,5 - 4,0 m), u pravilu ne uže od 1,50 m. Iznimno u vrlo skućenim uvjetima mogu biti i uže, ali ne manje od 1,2 m. Kad su površine za kretanje pješaka uže od 1,5 m u njih se ne smiju postavljati stupovi javne rasvjete niti bilo kakve druge prepreke koje otežavaju kretanje pješaka.

(3) Za kretanje pješaka gradit će se i uređivati, osim pločnika, trgova i ulica, pješački putovi, pothodnici, nathodnici, stube i prečaci, te prolazi i šetališta.

(4) U raskrižjima i na drugim mjestima gdje je predviđen prijelaz preko kolnika za pješake, bicikliste i osobe s poteškoćama u kretanju moraju se ugraditi spuštene rubnjaci.

(5) U cilju unapređenja kvalitete življenja urbani prostor će se uređivati na način da se za sve građane, bez obzira na dob i vrstu poteškoća u kretanju, osigura nesmetan pristup javnim građevinama, javnim površinama, sredstvima javnog prijevoza i sredstvima javnog komuniciranja. U provedbi plana primjenjivat će se

propisi, normativi i europska iskustva u svrhu smanjenja i eliminiranja postojećih i sprečavanja nastajanja novih urbanističko arhitektonskih barijera.

(6) Prilikom rekonstrukcije postojećih ili izgradnje novih prometnica treba u okviru njihovog koridora osigurati prostor za biciklističku stazu (minimalno jednostrano sa širinom 1,50 m).

Članak 76.

(1) Prostorni plan određuje lokaciju za istraživanje radi realizacije uzletišta za helikoptere (helidrom) u okviru Grada Novske. Planska lokacija za istraživanje nalazi se u okviru nove industrijsko-poslovne zone uz južnu obilaznicu Novske. Veličina prostora helidroma je cca dvije dužine helikoptera, odnosno 1.300 m² kvadratne površine 36m x 36 m za helikopter dužine 18,0 m (HOL). Prateći sadržaji prema posebnom programu, lociraju se prema mogućnostima odabrane lokacije.

(2) Prostor helidroma uređuje se prema posebnom programu kao prometna površina s parkiralištem i potrebnim komunalnim priključcima.

(3) Daljnje istraživanje detaljne lokacije, pratećih sadržaja i uređenja prostora helidroma utvrdit će se posebnom studijom i detaljnim planom uređenja predmetne lokacije.

5.2. INFRASTRUKTURNI SUSTAVI

5.2.1. Općenito

Članak 77.

(1) Prostorni plan u kartografskim prikazima: INFRASTRUKTURNI SUSTAVI, određuje trase sustava infrastrukture, trase glavnih vodova, te položaj osnovnih objekata.

(2) Vodovi mreže infrastrukture u naseljima polažu se prema načelu:

- u gabaritu ceste smještava se tzv. fiksna infrastruktura: odvodnja otpadnih i oborinskih voda;
- ispod nogostupa i u zaštitnom neizgrađenom pojasu smještavaju se instalacije vodovodne i hidrantske mreže (prema uvjetima komunalnog poduzeća);
- vodovi elektroopskrbe odvajaju se od telekomunikacijske mreže;
- na sustav površinske odvodnje cesta priključuju se i odvodnje s krovnih ploha i s površina prilaza stambenih i javnih građevina.

(3) Izgradnja sustava infrastrukture ostvarivat će se u skladu s Prostornim planom te programima i projektima pravnih osoba s javnim ovlastima (komunalna poduzeća i dr.).

(4) Pojedini dijelovi sustava infrastrukture mogu se izvoditi po fazama realizacije, s time da svaka faza mora činiti funkcionalnu cjelinu.

5.2.2. Vodoopskrba

Članak 78.

(1) Situaciono rješenje mreža vodoopskrbe definirano je na kartografskom prikazu br. 3.5. Prostornog plana: VODNOGOSPODARSKI SUSTAV - VODOOPSKRBA u mjerilu 1:25.000.

(2) Prostorni plan dugoročno određuje priključenje svih naselja i građevina nizinske i prigorske zone Grada Novske na javnu vodovodnu mrežu, kao cjelovitog vodoopskrbnog sustava vezanog sa glavnim transportnim cjevovodom - magistralnim- regionalnim vodovodom. Samo u I. fazi realizacije vodoopskrbnog sustava nije predviđena njegova izgradnja na prigorsko-brdskom (sjevernom) dijelu teritorija Grada.

(3) Vodovi lokalne vodovodne mreže, kod radova rekonstrukcije ili kod polaganja novog dijela distributivne mreže, ukapaju se najmanje 100 cm ispod površine tla i izvode sa minimalnim profilom Ø 100 mm (izuzetno i manjim ako to pokažu hidraulički proračuni), a prema detaljnijim projektima i uvjetima nadležnog komunalnog poduzeća.

(4) Na području naselja se uz javne prometnice izvodi mreža nadzemnih hidranata, pri čemu najmanji presjek dovodne priključne cijevi iznosi 80-100 mm.

(5) Veći korisnici prostora gospodarske namjene, na građevnim česticama većim od 5.000 m², grade zasebne interne vodovodne mreže s uređajima za protupožarnu zaštitu.

5.2.3. Odvodnja

Članak 79.

(1) Prostornim planom (kartografski prikaz br. 3.6: VODNOGOSPODARSKI SUSTAV - ODVODNJA) utvrđene su smjernice za formiranje sustava i načina odvodnje otpadnih voda.

(2) Za područje Grada Novske načelno su određeni različiti sustavi odvodnje otpadnih i oborinskih voda za pojedina naselja i područja (razdjelni, polurazdjelni i mješoviti), što će se provjeriti kroz optimizaciju rješenja čitavog područja Grada Novska i izradu projekata za pojedina naselja.

(3) Otpadne vode svih naselja uz središnji cestovni pravac (D-312 i Ž-3124 i 3252) uključivo naselja Stara Subocka, Sigetac Novski i Bročice prihvaćaju se preko jedinstvenih pojedinačnih sustava kanalizacije za određeni broj naselja, te se iste usmjeravaju na planirane mehaničko-biološke uređaje za pročišćavanje otpadnih voda uz ispuštanje u recipijent - lokalni vodotok ili lateralni kanal.

(4) Manja naselja južnog i sjevernog prigorsko-brdskog područja (Kozarice, Novi Grabovac, Lovska, Brezovac Subocki, Bair, Popovac Subocki, Kričke, Rajčići, Rađenovci i Plesmo) sakupljaju otpadne vode u nepropusne prihvatne objekte - rezervoare individualnog ili zajedničkog tipa (sabrne jame), ili mrežu odvodnje

rješavaju sa izgradnjom vlastitih lokalnih kanalizacijskih sistema usmjerenih prema takvim objektima za prihvatanje otpadnih voda koji osiguravaju njihovu obradu u skladu sa uvjetima zaštite okoliša.

Članak 80.

(1) Oborinske vode iz stambenih naselja, zona gospodarske namjene i s prometnih površina sakupljaju se u sustav razdjelne, polurazdjelne ili mješovite kanalizacije i odvođe se prema uređajima za čišćenje (separatori i taložnice) prije ispuštanja u lokalne vodotoke (kod razdjelnih i polurazdjelnih sustava).

(2) Utvrđivanje lokacijskih uvjeta za sustave iz članka 79. i 80. temelji se na smjernicama ovog Plana, detaljnim projektima izrađenim temeljem cjelovite koncepcije sustava odvodnje, te posebnim uvjetima.

(3) Ukoliko se prilikom izrade detaljnije dokumentacije (cjelovite koncepcije sustava odvodnje i projektne dokumentacije) utvrde tehnički i financijski povoljniji parametri za realizaciju sustava odvodnje, primijeniti će se rješenja iz detaljnijih projekata.

Članak 81.

(1) Upuštanje industrijskih i tehnoloških otpadnih voda u sustav javne kanalizacije uvjetuje se njihovom predobradom na mjestu nastanka do razine kućne otpadne vode (pročišćavanje od ulja i masti, kiselina, lužina i opasnih tekućina).

(2) Priklučenje na sustav javne kanalizacije se izvodi putem revizijskih i priključnih okana, najmanje dubine 1,0 metar od gornje površine cijevi.

(3) Odvodnja sa prostora eksploatacijskih polja (otpadna ulja, nafta i derivati, aditivi i sl.) rješava se zasebno nepropusnim sabirnim jamama ili posebnom prethodnom obradom prije upuštanja u javnu kanalizacijsku mrežu. Rješenje se utvrđuje na temelju projekta odvodnje, u sklopu ukupnog projekta eksploatacije u skladu sa uvjetima zaštite okoliša.

5.2.4. Elektroopskrba

Članak 82.

(1) Prostorni plan uređenja Grada Novske utvrđuje energetske potrebe, mrežu i način opskrbe električnom energijom svih naselja, zona gospodarske namjene i javne rasvjete.

(2) Prostornim planom se trase energetskih vodova napona 220 - 110 - 35 kV zadržavaju u okviru postojećih koridora, kao i postojeće transformatorsko postrojenje 35/10 kV odnosno postojeća TS EVP Novska 110/25 kV. Temeljem dokumenata prostornog uređenja više razine: "Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske", "Program prostornog uređenja Republike Hrvatske" i Prostorni plan Sisačko-moslavačke županije na teritoriju Grada Novske nisu planirani novi prijenosni uređaji elektroenergetike.

(3) Rekonstrukcija postojećih i gradnja novih elektroenergetskih građevina (dalekovodi 10/20 kV i transformatorske stanice) kao i kabliranje vodova visokog

napona na prolazu kroz građevinska područja naselja (35 kV u Novskoj) određuje se lokacijskim dozvolama prema rješenjima Prostornog plana i urbanističkih planova uređenja, odnosno detaljnih planova uređenja naselja, uključivo utvrđene uvjete HEP-a.

Članak 83.

(1) Prostorni plan određuje ukupnu širinu zaštitnih koridora za zračne elektroprijenosne uređaje i to kako slijedi:

- dalekovod 220 kV - postojeća trasa..... 25 metara
- dalekovod 110 kV - postojeća trasa..... 20 metara
- dalekovod 35 kV - postojeća trasa..... 15 metara.

(2) Isključuje se građenje novih građevina u koridoru dalekovoda, osim iznimno, a na temelju uvjeta koje utvrđuje HEP.

(3) Prostor u koridoru iz stavka (1) ovog članka mora biti tako uređen da se spriječi moguća pojava požara.

Članak 84.

(1) Prostorni plan određuje obvezu izvedbe javne rasvjete na javnim površinama naselja, ovisno o posebnostima pojedinih sadržaja (stanovanje, javne zgrade, gospodarske građevine, prometne površine, spomenici i dr.)

(2) Uvjeti uređenja za javnu rasvjetu utvrđuju se lokacijskom dozvolom, a u posebnim slučajevima centralne zone naselja, zaštićenih ruralnih naselja i dr. na temelju detaljnih planova uređenja (DPU) i rješenja izrađenih prema uvjetima HEP-a i nadležnih komunalnih poduzeća.

5.2.5. Cijevni transport nafte i plina

Članak 85.

(1) Prostorni plan u kartografskom prilogu br. 3.3: ENERGETSKI SUSTAV - PROIZVODNJA I CIJEVNI TRANSPORT NAFTE I PLINA utvrđuje magistralni sustav cijevnog transporta nafte i plina, te mreže plinovoda unutar područja Grada Novske.

(2) Razvitak međunarodnih i magistralnih naftovoda / plinovoda planiran je u okviru "Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske" gdje je konceptualno postavljen međunarodni plinovod 75 bara duž državne ceste D-4, uključivo i novi cjevovod magistralnog naftovoda uz već postojeći magistralni naftovod za međunarodni transport.

(3) Prostorni plan predviđa proširenje planske mreže za lokalnu opskrbu i izgradnju novog magistralnog plinovoda sjeverno od ceste Ž-3252 i izgradnjom mjerno redukcijske stanice na području naselja Rajić radi daljnje distribucije plina preko lokalnih mreža.

(4) Radi osiguranja potrebnog prostora za izgradnju novog međunarodnog plinovoda i cjevovoda magistralnog naftovoda, ovim se Planom utvrđuje minimalni zaštitni koridor sa širinom 20,0 m obostrano uz postojeći jadranski naftovod.

(5) Uvjeti za izgradnju plinske mreže, mjerno-redukcijskih stanica, gradnju lokalnih mreža plinovoda obuhvaćaju potrebne sigurnosne udaljenosti od objekata, prometne i druge komunalne infrastrukture, u skladu sa važećim propisima (zakoni i pravilnici).

(6) Ovim Planom utvrđuju se potrebni zaštitni koridori uz trase naftovoda i plinovoda u skladu sa važećom zakonskom regulativom.

5.2.6. Pošta i telekomunikacije

Članak 86.

(1) Prostorni plan (kartografski prikaz br.3.2.: INFRASTRUKTURNI SUSTAVI I MREŽE - POŠTA I TELEKOMUNIKACIJE) određuje raspored jedinica poštanske mreže te položaj objekata i mreže javnih telekomunikacija.

(2) Prostorni plan određuje također i raspored područnih centrala (UPS) telefonske mreže (komutacijski čvorovi u nepokretnoj mreži) na prostoru Grada, pri čemu UPS Novska ima županijski značaj dok su ostali UPS-ovi samo lokalnog značaja.

(3) Za potrebe Grada Novske funkciju glavnog poštanskog centra i mjesne telefonske centrale obavlja poštanski centar i tranzitna mjesna AXE 10 centrala u Kutini, dok se veza sa širim područjem ostvaruje preko TK centra Sisak (Zagreb).

(4) Planirano proširenje telekomunikacijske mreže u okviru planskog razdoblja do 2015. godine, obzirom na njezinu postojeću izgrađenost sastojati će se prvenstveno u povećanju kapaciteta izgrađenih UPS-ova, izgradnja novih UPS-ova na sjevernom dijelu teritorija Grada Novska (lokacija Brezovac Subocki i Rajčići) uslijedit će tek u postplanskom periodu.

(5) Ovim Planom predviđena je izgradnja baznih stanica mobilne telefonije unutar građevinskog područja naselja samo kao krovnih i potkrovnih antena, dok se izvan naselja mogu graditi antenski stupovi koji se lociraju na minimalnoj udaljenosti 100 m od ruba građevinskog područja naselja i 500 m od zaštićenih kulturnih dobara te izvan arheoloških područja i panoramski značajnih predjela i vizura (dominantne uzvisine, crkveni zvonici i dr.).

(6) Javne telefonske govornice treba planirati u dokumentu prostornog uređenja nižeg nivoa (UPU, DPU) kao dio urbane opreme i smještavati ih u centralnim zonama naselja, uz javne sadržaje.

(7) Izgradnja mreže i građevina telekomunikacijskog sustava iz ovog članka određuje se lokacijskom dozvolom na temelju Prostornog plana u skladu sa važećim zakonskim propisima (zakon i pravilnik) koji reguliraju izgradnju TK objekata i mreže, te utvrđenih uvjeta od HT i HTV.

5.3. KOMUNALNI OBJEKTI I MONTAŽNO-DEMONTAŽNE GRAĐEVINE (KIOSCI)

Članak 87.

5.3.1. Komunalni objekti - kamionski terminal

(1) Ovim Planom utvrđena je lokacija kamionskog terminala na prostoru izvan naselja, unutar područja komunalno-servisne namjene (K) uz južnu obilaznicu Novske. U sklopu predmetne zone rješavaju se i svi prateći sadržaji (parking vozila, benzinska postaja, servisi, ugostiteljstvo, motel, sanitarni čvor i dr.). Minimalna veličina prostora koji treba osigurati za predmetnu namjenu iznosi 10,0 ha.

(2) Izgrađenost predmetnog prostora iznosi maksimalno 1000 m² bruto površine ispod svih objekata, sa maksimalno dopuštenom visinom izgradnje građevina do 8,0 m (od terena do vijenca objekta), odnosno 10,0 m od terena do sljemena krova. Udaljenost građevina do rubova građevne čestice treba iznositi najmanje 10,0 m.

(3) Predmetni prostor treba minimalno opremiti sa infrastrukturom vodoopskrbe, odvodnje otpadnih i oborinskih voda, i elektroopskrbe uz osiguranje direktnog pristupa sa javne prometne površine širine 8,0 m i odgovarajućeg parkirališnog prostora u sklopu građevne čestice.

5.3.2. Postavljanje montažno-demontažnih građevina

(4) Ovim Planom dopušteno je postavljanje montažno-demontažnih građevina na području svih naselja Grada Novske:

- Lokacija ovih objekata dozvoljava se uz sadržaje i površine javne namjene (autobusni, željeznički kolodvor, tržnica, objekti školstva, kulture, sporta - rekreacije i groblje) u okviru njihovih površina ili okolnih zelenih površina uz prometnice.
- Osim navedenog, predmetne građevine mogu se locirati i unutar zelenih površina kategorije uz javne prometnice, kao i unutar namjenske kategorije "K", na dijelu uz javnu prometnu površinu.
- Iznimno se dozvoljava lokacija predmetnih građevina u stambenim zonama tipa M1-M2 (stambena-poslovna i poslovno-stambena namjena) na prostoru građevne čestice uz javnu prometnu površinu, u okviru njezine ukupno dozvoljene izgrađenosti.
- Korištenje predmetnih objekata moguće je za sljedeću namjenu: trgovina, servisi, usluge i ugostiteljstvo, te isti trebaju biti priključeni na komunalnu infrastrukturu sukladno namjeni objekta.
- Montažno-demontažni objekti izvode se kao tipski (sa certifikatom proizvođača) za čitavo područje Grada, modularne veličine 2,5 x 2,5 m do max. 12,0 m² i visine do 3,0 m.

- Njihova lokacija treba biti takva da ne ometa odvijanje kolnog i pješačkog prometa, te se uz iste treba izvesti proširenje pješačke površine adekvatno površini objekta.
- Izbor tipa montažno-demontažnog objekta, određivanje njihovih lokacija kao i dužina i rok korištenja pojedine lokacije na području Grada Novske treba utvrditi posebnom studijom i odlukom koju donosi Gradsko poglavarstvo.

5.4. MINIMALNA RAZINA KOMUNALNE OPREMLJENOSTI GRAĐEVINSKOG PODRUČJA

Članak 88.

(1) Uređenje zemljišta u okviru izgrađenog i planiranog građevinskog područja treba provoditi na način da se osigura odgovarajuća i neophodna komunalna opremljenost, odnosno da se područja građenja prethodno opreme potrebnom minimalnom razinom komunalne infrastrukture.

(2) Uvažavajući razvijenost pojedinog urbanog ili ruralnog područja u okviru Grada Novske, njegovu ulogu u mreži središnjih naselja, te prisutnu i buduću koncentraciju stanovništva i gospodarstva, neophodno je ostvarenje višeg nivoa komunalne opremljenosti koja u svojoj ukupnosti obuhvaća: prometni pristup, telekomunikacijski priključak, vodoopskrbu, odvodnju oborinskih i otpadnih voda, te elektroopskrbu i plinoopskrbu. U nužnu opremljenost zemljišta spadaju i sportsko-rekreativne, zaštitne zelene i parkovne površine te potrebni javni prostori za promet u mirovanju.

(3) Obzirom na nužnost osiguranja naprijed navedene cjelovite i potpune razine uređenja zemljišta za građenje ovim Odredbama se ovisno o namjeni prostora utvrđuje minimalni standard koji obuhvaća:

- Stambena i stambeno-poslovna područja
  - prometni pristup do objekata za sva naselja,
  - infrastruktura elektroopskrbe,
  - odvodnja oborinskih voda (kanalizacija ili cestovni jarci)
- Poslovno-stambena područja
  - kao za stambeno-poslovna područja uz dodatna osiguranja plinoopskrbe i telekomunikacija,
- Proizvodno-poslovna područja
  - prometni pristup sa javne prometne površine min. širine kolnika 8,0 m,
  - parkirališni prostor (javni ili u okviru građevne čestice),
  - osiguranje vodoopskrbe, odvodnje oborinskih i otpadnih voda, elektroopskrbe, plinoopskrbe i telekomunikacijskog priključka preko javne gradske mreže,
  - uređene zaštitne zelene površine.
- Urbano područje naselja sa ulogom glavnog središta
  - kao proizvodno-poslovna područja uz dodatak uređenih pješačkih, parkovnih i sportsko-rekreativnih površina.

6. MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA

6.1. ZAŠTITA KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

Članak 89.

(1) U svezi zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti, prostor Grada Novske jednim dijelom obuhvaća i područje zaštićenih dijelova prirode - Park prirode Lonjsko polje, utvrđen Zakonom o proglašenju Parka prirode "Lonjsko polje" (NN br. 11/90.).

(2) Prioritetne smjernice zaštite prirodne baštine, utvrđene ovim Planom odnose se na prijedlog za proglašenje slijedećih područja Grada Novske kao značajnih prirodnih vrijednosti u određenim kategorijama zaštite:

A. Značajni krajobraz

- šumsko područje oko potoka Paklenica i potoka Novska

B. Kategorija park šuma:

- šumsko područje oko potoka Novska, šuma Muratovica i Šuma Kučerina.

C. Kategorija spomenika parkovne arhitekture: park i ulični drvoredi u naselju Novska:

(3) Osim zaštite utvrđene temeljem proglašenja i upisa prirodnih vrijednosti u upisnik zaštićenih prirodnih vrijednosti (odnosno putem uspostavljanja privremene zaštite kroz donošenje ovog Plana) predviđaju se i druge mjere koje trebaju osigurati očuvanje i unaprjeđenje biološke i krajobrazne raznolikosti, što uključuje:

- Izradu posebnih studija za pojedina zaštićena područja kojima treba utvrditi:

- Osnovne karakteristike i evidenciju prirodnih vrijednosti (flore i faune),
- Zaštitne mjere i razvojna usmjerenja obzirom na mogućnosti korištenja,
- Mjere za očuvanje biološke raznolikosti, odnosno karakteristika vegetacijskih tipova na pojedinom lokalitetu,
- Režimi i uvjeti za održivo korištenje i gospodarenje pojedinim područjima.

(4) U svezi zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti na dijelovima područja Grada Novske, treba izvršiti slijedeće:

- utvrditi granice područja predloženih kategorija zaštite na katastarskoj podlozi radi jasnog razgraničenja sa drugim namjenama prostora,
- utvrditi i proglasiti nivo - kategoriju zaštite pod "A", "B" i "C" sa utvrđenom veličinom područja sukladno Zakonu o zaštiti prirode;
- donijeti za područje Parka prirode (PP) "Lonjsko polje" Prostorni plan područja posebnih obilježja u cilju daljnje provedbe zaštite i unapređenja predmetnog područja.

6.2. ZAŠTITA KULTURNO-POVIJESNH CJELINA (KULTURNE BAŠTINE)

Članak 90.

Općenito

(1) Za ovaj Plan izrađena je Konzervatorska podloga koja obuhvaća inventarizaciju (popis) svih kulturnih dobara na području obuhvata Plana, njihovu sistematizaciju po kategorijama i valorizaciju prema stručnim kriterijima. Podloga definira zone, odnosno, granice i režime njihove zaštite i određuje mjere zaštite i očuvanja. Inventarizacija i klasifikacija kulturne baštine na području Grada Novska obavljena je sukladno Zakonu o zaštiti kulturnih dobara Republike Hrvatske.

Nepokretno kulturno dobro kao pojam obuhvaća: naselja (gradska i seoska) ili njihove dijelove, građevine (sakralne, civilne, gospodarske, fortifikacijske) i građevne sklopove sa pripadajućim okolišem, elemente povijesne opreme naselja, područje, mjesto ili spomen obilježje vezano uz povijesne događaje ili osobe, arheološka nalazišta i zone, etnološke sadržaje i zone, te vrijedne krajolike koji sadrže povijesne strukture kao pokazatelje čovjekove prisutnosti.

Prema suvremenim principima zaštite u vrijednost spomenika uključuje se i vrijednost njegovog izvornog okruženja koja mu daju prostornu vrijednost i cjelovito značenje.

(2) Sve povijesne cjeline i zaštićena pojedinačna kulturna dobra prikazani su na kartografskom prikazu razmještaja kulturnih dobara, mj. 1:25000 sa svim evidentiranim elementima koji čine identitet prostora, osim evidentiranih stambenih građevina. Naime, veliki broj evidentiranih primjera stambene arhitekture koje su elementi identiteta prostora učinio bi kartu nepreglednom, stoga su ove građevine navedene samo u popisu s pripadajućim im adresama ili opisom lokacije, ukoliko nema kućnog broja.

(3) Za svu prostornu i pojedinačnu kulturnu baštinu, naselja i pojedinačne povijesne građevine, potrebno je izraditi detaljnu konzervatorsku dokumentaciju koja bi sadržavala analizu povijesne građe i dokumentacije, analizu postojećeg stanja, te konzervatorske propozicije i smjernice za moguće i potrebne zahvate kojima bi se očuvale, zaštitile i unaprijedile prepoznate vrijednosti, a umanjio utjecaj prostorno i likovno konfliktnih situacija.

(4) Zone zaštite povijesnih cjelina i pojedinačnih građevina prikazane na kartografskim prikazima građevinskih područja naselja 1:5000, a izdiferencirane su kao:

- potpuna zaštita pojedinačne građevine sa pripadajućim okruženjem (sklopom)
- zona zaštite povijesnog naselja
- kontaktna zona

(5) Zona zaštite povijesnog naselja obuhvaća zaštitu matrice naselja, postojeće parcelacije, unutrašnju organizaciju građevnih čestica, tradicijsku stambenu i prateću gospodarsku izgradnju, javne i sakralne građevine, komunalnu opremu naselja i javnu plastiku.

(6) Kontaktna zona obuhvaća izgrađene dijelove naselja sa zastupljenom novijom gradnjom na postojećoj matrici, a prihvatljivog mjerila i oblikovanja ili sa

potrebnim korekcijama u oblikovanju, što može poboljšati stanje izvan zaštićene cjeline.

(7) Unutar zona zaštite povijesnih naselja može se odobriti održavanje, sanacija, rekonstrukcija, prenamjena i dogradnja na dvorišnoj strani građevina. Iznimno se može odobriti izgradnja zamjenske građevine zadržavajući postojeće gabarite, oblikovne elemente i materijale.

(8) Tradicijske građevine je moguće prilagoditi suvremenim zahtjevima stanovanja ili prenamijeniti zadržavajući vanjski izgled građevine i ambijenta čijim su dijelom.

(9) Unutar kontaktne zone može se odobriti preoblikovanje građevina i nova gradnja uz primjenu mjerila i oblikovanja zatečene postojeće izgradnje zaštićenog dijela naselja kako bi se uklopila u ambijent. Treba težiti ujednačavanju oblikovanja građevina sa primjenom elemenata iz zaštićenog dijela naselja (orientacija građevina, katnost, elementi oblikovanja, materijali).

(10) Na pojedinačnim kulturnim dobrima mogu se odobriti isključivo radovi na održavanju, sanaciji, rekonstrukciji, prenamjeni i iznimno dogradnji.

(11) Odredbe za uspostavu i provođenje mjera zaštite i obnove kulturne baštine proizlaze iz Zakona, koji se na nju odnose (uključujući i sve naknadne izmjene i dopune):

- Zakon o zaštiti kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03),
- Zakon o gradnji (NN 175/03 i 100/04),
- Zakon o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02, 100/04),

(12) Propisanim mjerama utvrđuju se obvezatni upravni postupci te način i oblici graditeljskih i drugih zahvata unutar zona zaštite povijesnih cjelina i na pojedinačno zaštićenim kulturnim dobrima.

(13) Posebnom konzervatorskom postupku podliježu svi navedeni zahvati koji se mogu odobriti unutar zona zaštite povijesnih naselja i na pojedinačno zaštićenim kulturnim dobrima.

(14) Zaštićenim građevinama, kod kojih su utvrđena svojstva kulturnog dobra i na koje se obvezatno primjenjuju sve navedene odredbe, smatraju se sve građevine koje su u ovom Prostornom planu popisane kao: registrirani (R) spomenici, preventivno zaštićeni (P) i oni predloženi za registraciju (PR).

(14) Za elemente identiteta prostora označene kao evidentirana baština (E) uglavnom lokalne važnosti opisani postupak nije obavezan, ali je preporučljiv, ukoliko organi lokalne uprave u provedbi ovoga Prostornog plana nađu interes i potrebu za savjetodavnim sudjelovanjem Službe zaštite kulturne baštine. Stručno mišljenje se može zatražiti i za građevine izvan predjela zaštite, osobito u dijelu koji graniči sa zaštićenim predjelom, ako se građevine nalaze na osobito vidljivim mjestima važnim za sliku naselja ili krajolika.

(15) Temeljem inventarizacije provedene prilikom izrade ovoga Prostornoga plana, uz ranije registrirane (R) spomenike, Uprava za zaštitu kulturne baštine -

Konzervatorski odjel u Zagrebu po službenoj će dužnosti pokrenuti postupak dokumentiranja te donošenja rješenja o zaštiti za sve građevine, predjele (zone) i lokalitete koji su na kartama i tablicama označeni oznakom (P) i (PR). Do donošenja odgovarajućega rješenja treba primjenjivati iste mjere i propisane postupke kao i za ostala kulturna dobra.

(16) Sastavni dio odredbi za provođenje je Popis kulturnih dobara , a odredbe se odnose na sve građevine sa oznakom R, P, PR.

(17) U skladu s navedenim zakonima za sve nabrojene zahvate na kulturnim dobrima kod nadležne ustanove za zaštitu kulturne baštine (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu) potrebno je ishoditi propisane suglasnosti:

- posebne uvjete (u postupku izdavanja lokacijske dozvole),
- prethodno odobrenje (u postupku izdavanja građevne dozvole),
- konzervatorski nadzor u svim fazama radova.

Članak 91.

(1) Na kartografskom prilogu 1.25000 označene su sve kulturno-povijesne cjeline i pojedinačne građevine koje u skladu sa Zakonom o zaštiti spomenika imaju svojstvo kulturnog dobra i podliježu ovim mjerama. Na grafičkim priložima u mjerilu 1:5000 označene su zone zaštite povijesnih naselja i kontaktne zone povijesnog naselja i pojedinačne građevine.

(2) Posebnim zonama zaštite kulturnih dobara obuhvaćeni su dio gradskog naselja Novska i dijelovi ruralnih naselja: Borovac, Kozarice, Plesmo, Rajić, Stara Subocka.

Unutar navedenih zona zaštite najčešće su stambene i gospodarske građevine, neke veoma zapuštene pa osim zaštite najčešće trebaju i revitalizaciju koja bi trajno očuvala njihove ukupne vrijednosti. To podrazumijeva intervencije tipa održavanja, sanacije, rekonstrukcije, ili prenamjene dok se u slučaju iznimno lošeg građevinskog stanja može dopustiti izgradnja zamjenske građevine, podražavajući gabarit postojeće, ponavljajući oblikovne elemente i materijale izvana, a prema suglasnosti i posebnim (konzervatorskim) uvjetima građenja. Tradicijske građevine je moguće prilagoditi suvremenim zahtjevima stanovanja ili neke druge funkcije, a da one zadrže svoj vanjski izgled i ne utječu na promjenu ambijenta čiji su dio. Moguće je u cilju poboljšanja stanja i neke nove građevine preoblikovati kako bi upotpunio ambijent zaštićene cjeline.

Za naselja koja nije bilo moguće valorizirati tokom izrade ovog elaborata potrebno je provesti postupak valorizacije kad se steknu povoljniji uvjeti.

(3) Osim navedenih zona zaštite iz stavka ovog članka zaštita kulturnih dobara obuhvaća i pojedinačne građevine i sklopove - kulturna dobra smještena unutar ili izvan zona zaštite.

(4) Pod režim zaštite stavljaju se i arheološki lokaliteti i zone prikazani u popisu kulturnih dobara (točka 1.6.5. Tekstualnog obrazloženja Plana), te se na tim lokalitetima provode režimi i uvjeti zaštite propisani člankom 94. za arheološka nalazišta.

Članak 92.

(1) Za područje povijesne cjeline Novske, kao zona "III" kategorije zaštite (povijesna baština mikroregionalnog - županijskog značenja), uvjetuje se izrada prostorno-planske dokumentacije niže razine: Urbanističkog plana uređenja (UPU) naselja Novska i sa detaljnim planovima uređenja utvrđenim kroz izradu UPU-a.

(2) U periodu do izrade planova navedenih u stavku 1. ovog članka, ali ne duže od 2 godine po donošenju ovog Plana za svaki zahvat unutar zone zaštite povijesne jezgre provodit će se prema provedbenim mjerama ovog Plana.

(3) Određivanje zona iz stavka (2) članka 91. provedeno je prema njihovom značaju za zaštitu kulturnih dobara pa su iste označene posebnom bojom i to:

- zona zaštite povijesnog naselja, označeno sa crvenom linijom granice zone sa crvenim poprečnim linijama ("šrafaturom"), kao područje III kategorije sa mikroregionalnim značenjem, koje obuhvaća dijelove naselja s djelomično sačuvanom matricom i povijesnom strukturom te koncentracijom povijesnih građevina i urbanih elemenata,
- kontaktna zona povijesnog naselja (označeno sa crvenom linijom granice zone).

(4) Unutar područja zona zaštite povijesnih naselja, određene u prvoj alineji stavka (3) ovog članka uvjetuje se:

- Radi očuvanja zaštićenih kulturnih dobara dopuštena je samo sanacija i održavanje postojećih zaštićenih građevina, iznimno se može odobriti uklanjanje ukoliko se radi o veoma lošem građevinskom i konstruktivnom stanju.
- Preostali legalno izgrađeni objekti unutar ove zone, koji se ne nalaze unutar zone zaštite kulturnog dobra, tretiraju se prema odredbama članka 102. (rekonstrukcija i preoblikovanje građevina) uz posebne konzervatorske uvjete.
- Interpolacije novih objekata na neizgrađene građevne čestice unutar zone zaštite provode se prema člancima 18, 19, 21 i 23 ovih Odredbi, uz obavezne posebne konzervatorske uvjete.

(5) Izgradnja novih građevina, kao i zahvati na postojećim građevnim česticama / objektima unutar područja kontaktne zone zaštite povijesnog naselja, određene prema drugoj alineji stavku (3) ovog članka provodi se:

- u skladu sa člancima 18, 19, 21 i 23 ovih Odredbi uz uvjete koje se kao dominantni nameću kroz zatečeno stanje.
- Unutar kontaktne zone potrebno je kroz urbanističke uvjete definirati građevinski pravac, maksimalnu visinu, orijentaciju građevine, oblikovanje objekta i materijale koji su u skladu sa dominantnim parametrima unutar zone.

Članak 93.

(1) Građevne čestice sa pojedinačnim povijesnim građevinama i sklopovima iz stavka 4 članka 90. sa statusom registriranih i preventivno zaštićenih kulturnih dobara (navedeni u točki 1.6.5. tekstualnog obrazloženja Plana) označene plavom graničnom linijom i crvenim poprečnim linijama ("šrafaturom") na grafičkim priložima građevinskih područja u mjerilu 1:5000 štite se temeljem slijedećih uvjeta:

a) Pojedinačne građevine i građevni sklopovi

Unutar zone stroge zaštite, t.j. neposrednom pripadajućem okruženju mogući su zahvati održavanja, rekonstrukcije, sanacije i obnove dok se u kontaktnim zonama njihove ekspozicije ili šireg pejzažnog okruženja isključuje svaka mogućnost izgradnje. To se najčešće odnosi na crkve, kapele, fortifikacijske građevine i dr. na koje se pružaju vrijedne vizure bilo da se nalaze unutar naselja ili su u uređenom, neizgrađenom ili prirodnom okruženju.

b) Crkve i kapele

Ove građevine markiraju prostor i imaju repenu ulogu, osobito u nizinskom prostoru stoga u neposrednom okruženju ovih građevina, odnosno u zoni njihove ekspozicije nije moguća nikakva gradnja. Unutar naselja prostoru daju akcent stoga su nezamjenjive. Porušene i oštećene kapele potrebno je obnoviti prema konzervatorskim propozicijama, a ukoliko za to ne postoji dovoljno podataka oblikovati ih na suvremen način. Osim radova na samim objektima sve ostale zahvate i intervencije u njihovom bližem/daljem okruženju (ovisno o njihovoj poziciji), vezano uz uređenje okoliša, ograde i sl. treba provoditi prema posebnim uvjetima navedene ustanove. Građevna dozvola se ne može izdati bez prethodnog odobrenja nadležnog Konzervatorskog odjela.

c) Civilne građevine

Sve civilne građevine bilo da su javne, stambene ili gospodarske koje imaju status kulturnog dobra potrebno je održavati, što je prije svega obaveza vlasnika. Međutim, ukoliko nije u mogućnosti, a zbog toga je građevina izložena propadanju, moguće je zatražiti pomoć Ministarstva kulture koje svake godine raspisuje natječaj za programe zaštitnih radova. Sve radove na građevinama moguće je izvoditi prema istim uvjetima kao i za sva kulturna dobra.

d) Gospodarski objekti

Zbog tipološke vrijednosti, a i drugih potencijalnih vrijednosti potrebno je zaštititi sve tradicijske gospodarske objekte od daljeg propadanja jer su uglavnom zapušteni i u lošem stanju. Potrebna je obnova i eventualna prenamjena u turističke ili neke druge svrhe. Osobito bi trebalo sačuvati objekte koji su u funkciji. Stari mlinovi su već prava rijetkost i izvan granica Grada, a na području Novske očuvao se samo jedan u naselju St. Subocka. Ostale gospodarske građevine koje su različitog stupnja očuvanja također je bitno obnoviti i vratiti u izvorno stanje, osobito u zaštićenim povijesnim cjelinama jer dopunjuju sliku naselja. To su najčešće bunari uz ulični rub građevne čestice ili nizovi gospodarskih građevina ujednačenog oblikovanja.

Članak 94.

(1) Na karti u mjerilu 1:25000 arheološki lokaliteti locirani su uglavnom približno. Stoga je potrebno obaviti detaljno dokumentiranje ovih lokaliteta na temelju daljih istražnih radova i rekognosciranja. Kod već ranije rekognosciranih područja treba prije bilo kakvih zahvata provesti arheološke istražne radove radi utvrđivanja uvjeta za dalje postupanje. U postupku ishoda prethodnog odobrenja treba predvidjeti obavljanje arheoloških istraživanja te ista i sprovesti. To se osobito odnosi na: Subocki grad.

(2) Ukoliko se prilikom izvođenja bilo kakvih radova u zemlji naiđe na predmete ili nalaze koji bi mogli imati arheološko značenje potrebno je radove odmah obustaviti i o tome izvijestiti najbliži muzej ili Upravu za zaštitu kulturne baštine.

7. POSTUPANJE S OTPADOM

Članak 95.

(1) Prostornim planom određen je prostor za istraživanje nove lokacije građevine za zbrinjavanje komunalnog otpada za potrebe Grada Novska, orijentacione veličine 25,0 ha na lokaciji uz naselje Rađenovci.

(2) U sklopu lokacije nove građevine za zbrinjavanje komunalnog otpada realizirati će se reciklažno dvorište i prostor za skladištenje (sabiralište) opasnog otpada sa područja Grada Novska.

(3) Konačna točna mikrolokacija i veličina građevne čestice za izgradnju građevine za zbrinjavanje otpada odredit će se u okviru ukupnog šireg planom utvrđenog područja, temeljem istražnih radova i studije utjecaja na okoliš.

(4) U daljnjem planskom periodu, do realizacije nove građevine za zbrinjavanje otpada koristit će se i nadalje postojeće odlagalište otpada na lokaciji "Kurjakana", koje treba sanirati nakon stavljanja u funkciju nove lokacije.

(5) U svim naseljima predvidjet će se prostor za privremeno odlaganje kućnog otpada sa odgovarajućim kontejnerima za njegov prihvata. Navedeni prostor treba biti dostupan vozilima komunalnog poduzeća.

8. MJERE SPRJEČAVANJA NEPOVOLJNIH UTJECAJA NA OKOLIŠ

Članak 96.

(1) Ovaj plan utvrđuje prostorne preduvjete za unapređenje uvjeta života i rada, zaštite okoliša te zaštite od prirodnih i tehničkih nepogoda.

(2) Na području Grada Novske ne mogu se obavljati zahvati u prostoru, na površini zemlje, ispod ili iznad površine zemlje ili graditi građevine koje bi mogle svojim postojanjem ili uporabom ugrožavati život, rad i sigurnost ljudi i imovine, odnosno vrijednosti čovjekova okoliša, te kulturnih dobara ili narušavati osnovna obilježja krajobraza.

Članak 97.

(1) Nepovoljan utjecaj na okoliš sprječava se uvjetima adekvatnim planiranjem namjene površina i korištenja prostora, te posebnim mjerama utvrđenim u okviru Zakona koji tretiraju predmetnu problematiku, uključivo Odredbe za provođenje ovog Plana.

(2) Vrijedni dijelovi prirode i kulturna dobra stavljeni su Zakonom pod posebnu zaštitu, a Prostornim planom određena su posebna ograničenja njihovog korištenja.

(3) Korištenje prostora i izgradnja na područjima koja predstavljaju zaštićene prirodne vrijednosti ili se temeljem ovog Plana stavljaju pod privremenu zaštitu, moguće je samo temeljem uvjeta proizašlih iz studije utjecaja na okoliš.

(4) Izgradnja i uređivanje prostora za djelatnosti sa potencijalnim utjecajem na okoliš, a posebno prilikom realizacije benzinskih postaja, asfaltnih baza i eksploatacije mineralnih sirovina, provodi se temeljem studije utjecaja na okoliš bez obzira na njihovu lokaciju.

(5) Prostor prolaza frekventnih prometnica kroz naselja ili u neposrednoj blizini naselja mora biti tako uređen da se postigne sigurnost učesnika u prometu i zaštita od buke (zeleni pojasevi, odmicanje izgradnje od regulacijske linije prometnice, izmještanje glavnih prometnica van naselja, režimska ograničenja za teški promet i brzinu odvijanja prometa i dr.), te postigne zakonom i pravilnikom uvjetovana razina buke.

(6) Zaštita zraka od onečišćenja postići će se formiranjem zelenih pojaseva između industrijsko-radnih zona i stambenog područja, zelenim pojasevima unutar takvih zona, te njihovim lociranjem izvan ili na rubovima stambenog područja. Zagađivanje zraka od strane prometa sprječava se izvedbom zelenih pojaseva, ograničenjem za kretanje teretnih vozila, te dislokacijom glavnih pravaca kretanja teretnog prometa izvan urbanog područja.

(7) Do vremena izgradnje mreže javne kanalizacije za prihvat otpadnih voda, sve građevine na područjima središnjih naselja moraju imati strogo nadzirane sustave sabiranja otpadnih voda koje se ne mogu slobodno - bez određenog stupnja pročišćavanja, ispuštati u teren ili okolne vodotoke.

(8) Poseban značaj za razmatrano područje imaju vode bilo kao dio prirodnog krajobraza ili vodoopskrbni resurs. Obzirom na takav značaj uvjetuje se zaštita prostora vodotoka kroz zabranu ispuštanja otpadnih voda objekata i naselja, te održavanjem njihove kvalitete u razini II. kategorije. Također treba sprječavati odlaganje kućnog i komunalnog otpada u koridorima vodotoka i potoka na prigorsko-brdskom području. Posebne mjere zaštite treba osigurati na eksploatacijskim područjima mineralnih sirovina, u smislu sprječavanja mogućeg ekoakcidenta.

(9) Zaštita tala (i vrijednog poljoprivrednog i šumskog zemljišta) realizirana je prvenstveno usmjeravanjem nove izgradnje uz područja postojećih naselja, odnosno izvan zemljišta najviše bonitetne kategorije. Također, i nakon prestanka

eksploatacije nafte i plina treba predmetna poljoprivredna područja sanirati i osposobiti za poljoprivrednu proizvodnju.

(10) Protupožarna zaštita provodi se kroz osiguranje protupožarnih - vatrogasnih puteva, te uvjetovanje minimalnog međusobnog odstojanja objekata i njihovog odmicanja od javne prometne površine, sa omogućavanjem pristupa u sva područja. Drugu mjeru zaštite treba ostvariti kroz izgradnju hidrantske protupožarne mreže, a posebno u sklopu pojedinog gospodarskog subjekta sa većim požarnim potencijalom. Mjere protupožarne zaštite postižu se i kroz realizaciju Planom uvjetovane izvedbe vatrobranih zidova između pojedinih dvojnih ili skupnih objekata.

(11) Ovim Planom uvjetuje se uspostavljanje mjera zaštite stanovništva u uvjetima elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti. Elementarne nepogode odnose se na moguće seizmičke aktivnosti - potrese, odnosno nastanak klizišta u prigorskom dijelu područja Grada. Mjere zaštite uspostavljaju se pravilnim oblikovanjem i čvrstoćom konstruktivnog sustava objekta, dovoljnim razmakom između objekata te objekata i javnih prometnica, kako bi iste ostale izvan zona ruševina, te bile prohodne za evakuaciju. Sprečavanje nastanka klizišta osigurano je manjim planskim zahvatima građenja na prigorskom području i uvjetovanjem prethodne inženjersko-geološke prospekcije terena na prostorima potencijalnih ili postojećih klizišta.

(12) Osiguranje prostora za sklanjanje stanovništva predviđa se samo na području naselja Novska, koje obzirom na veličinu naselja od planiranih 8200 stanovnika spada u gradove 3. stupnja ugroženosti, a provesti će se izgradnjom skloništa i zaklona (NN 62/91), čija će se lokacija i kapacitet utvrditi kroz izradu Urbanističkog plana uređenja naselja Novska.

Članak 98.

(1) Prostorni plan obavezuje izradu programa saniranja postojećih područja eksploatacije mineralnih sirovina - nafte i plina temeljem studije utjecaja na okoliš. Program njihovog saniranja mora utvrditi način i uvjete neodgodive obnove krajolika za privođenje prostora eksploatacijskog polja konačnoj namjeni.

(2) Programi uređenja novih područja istraživanja i korištenja mineralnih sirovina trebaju temeljem studija utjecaja na okoliš odrediti uvjete eksploatiranja bez trajnog oštećenja krajolika i uz postupno privođenje eksploatacijskog polja konačnoj namjeni.

Članak 99.

(1) Prostornim planom utvrđena je seizmička zona, koju treba uvažavati prilikom proračuna stabilnosti građevina. Cjelokupno područje Grada Novska pripada zoni jačine 6 i 7^oMCS.

(2) U postupku uređivanja prostora i građenja treba poštivati uvjete kojima se sprečava erozija tla, uključivo aktiviranje postojećih ili nastajanje novih klizišta prilikom građevinskih zahvata u prigorskom području. Urbanističkim i detaljnim planovima pojedinih područja (ili inženjersko-geološkom ekspertizom za pojedine

objekte) utvrđuje se pogodnost pojedinih lokacija na tom području unutar prigorske zone za izgradnju objekata.

9. MJERE PROVEDBE PLANA

Članak 100.

Provođenje plana pratit će se postupkom kontinuiranog planiranja i uređivanja prostora. Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja provodit će se na temelju ocjene stanja u prostoru Grada Novske (četverogodišnje Izvješće o stanju u prostoru i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru), kao i u slučaju potrebe usklađivanja Prostornog plana s planovima širih područja i višeg reda.

Članak 101.

(1) Prostor Grada Novske uređivat će se temeljem lokacijskih uvjeta proizašlih iz Prostornog plana Grada Novske.

(2) Naselje Novska koje značajnije povećava građevinsko područje (naselja i izdvojene namjene izvan naselja), te ima važnu ulogu u sustavu središnjih naselja Grada, uređivat će se prema lokacijskim uvjetima temeljenim na urbanističkom planu uređenja (UPU) te detaljnim planovima uređenja (DPU) proizašlim iz UPU-a.

9.1. OBVEZA IZRADE PROSTORNIH PLANOVA

Članak 102.

(1) Područje unutar granica Grada Novska uređivat će se temeljem slijedećih dokumenata prostornog uređenja:

1. Urbanistički plan uređenja naselja Novska (UPU), površine 1032,69 ha
2. Prostorni plan područja posebnih obilježja za Park prirode Lonjsko polje - dio unutar granica grada Novska (PPPPO), površine 7573,0 ha.

(2) Izrada detaljnijih prostorno-planskih dokumenata (DPU) za pojedine dijelove naselja Novska (povijesna jezgra, stambene i gospodarske zone i dr.) utvrditi će se temeljem UPU-a naselja Novska.

Članak 103.

(1) Dijelovi građevinskog područja u naselju Novska, do donošenja dokumenta prostornog uređenja iz članka 102., uređivat će se temeljem lokacijskih uvjeta proizašlih iz Odredbi ovog Plana, te posebnih konzervatorskih uvjeta (za zaštićene dijelove naselja), ali ne duže od vremenskog perioda utvrđenog u stavku 5. članka 16.

(2) Primjena stavka 1. ovog članka odnosi se samo na izgrađene dijelove građevinskog područja naselja Novska, unutar kojeg je moguća zamjenska izgradnja, rekonstrukcije, dogradnje, nadogradnje, te interpolacije pojedinačnih stambenih i stambeno-poslovnih objekata, uz obaveznu primjenu posebnih konzervatorskih uvjeta za gradnju na dijelu naselja tretiranom kao područje od interesa za zaštitu kulturnih dobara.

(3) Na području naselja Novska izgradnja unutar neizgrađenog dijela građevinskog područja naselja / izvan naselja moguća je samo temeljem detaljnije prostorno planske dokumentacije (UPU).

(4) Donošenjem UPU-a naselja Novska prestaje na području njegovog obuhvata primjena Odredbi ovog Plana, već se lokacijski uvjeti utvrđuju temeljem UPU-a.

(5) U svim preostalim naseljima izgradnja se provodi prema lokacijskim uvjetima temeljenim na ovim provedbenim odredbama.

9.2. PRIMJENA POSEBNIH RAZVOJNIH I DRUGIH MJERA

Članak 104.

Podsticaj razvitka gospodarstva kroz primjenu posebnih razvojnih i drugih mjera ostvaren je kroz prostorno-plansku dokumentaciju kojom se omogućuje:

- intenziviranje stočarske proizvodnje i uzgoja na području naselja,
- izgradnja izvan građevinskih područja naselja na poljoprivrednom zemljištu radi osnivanja obiteljskog gospodarstva usmjerenog prema poljoprivrednoj (uključivo voćarstvo i vinogradarstvo) i stočarskoj proizvodnji koje danas predstavljaju osnovne tradicionalne gospodarske djelatnosti razmatranog područja, kao podsticajna mjera za razvitak tradicionalnih gospodarskih aktivnosti,
- korištenje postojećih vodotoka za djelatnost uzgoja ribe,
- povećanje učešća novih gospodarsko-proizvodnih područja kao podsticajna mjera za razvitak širokog spektra ponude u segmentu zanatskih i servisnih djelatnosti,
- ostvarenje turističko-ugostiteljske djelatnosti uz autocestu i mogućom realizacijom turističkog smještaja u segmentu kućne radinosti - seoskog turizma, privatnih pansiona i posebnih turističkih lokacija vezano uz zatečene prirodne (Lonjsko polje, prigorsko-brdsko područje i dr.) i druge faktore (promet-autocesta, lovstvo, etno-arhitektura i dr.), što predstavlja razvojnu i podsticajnu mjeru za razvitak obiteljskih gospodarskih aktivnosti usmjerenih na turizam.

Članak 105.

U realizaciji ovog Plana, primjenom odgovarajućih mjera i aktivnosti treba ostvariti što brže njegovo oživotvorenje, kako bi se otvorile mogućnosti Planom utvrđenog korištenja prostora na dijelovima koji predstavljaju osnovu za gospodarski razvitak. Pri tome u daljnjoj realizaciji prostorno-planskog dokumenta treba provesti slijedeće aktivnosti:

- ostvariti takvu zemljišnu politiku na gradskom i županijskom nivou koja će biti u funkciji stvaranja zemljišnog fonda u državnom - gradskom vlasništvu te njegovog korištenja radi usmjeravanja prostorno-razvojnih programa u okviru budućeg razvitka Grada Novske.
- posebnim mjerama treba osigurati pravovremenu pripremu detaljnijih nivoa prostorno-planske dokumentacije koja omogućava pristup realizaciji planiranih razvojnih programa, posebno u segmentu gospodarstva,
- organizirano, usmjereno i pravovremeno opremanje razvojno-podsticajnih područja potrebnom prometnom i drugom komunalnom infrastrukturom u nužnom (minimalno potrebnom) opsegu.

- definiranje stimulativnih mjera u okviru Grada vezano uz troškove komunalnog opremanja pojedinih prostora i koncesija na državnom - gradskom zemljištu.

Članak 106.

Sve aktivnosti kojima će se točno definirati i usvojiti posebne razvojne i druge mjere za podsticanje gospodarskog i svekolikog drugog razvitka na području Grada kroz primjenu ovog prostorno-planskog dokumenta treba iskazati kroz izradu gradskog programa razvitka za određeno razdoblje (četverogodišnje) kojim treba obuhvatiti slijedeću problematiku:

- definirati pojedine faze gospodarskog i društvenog razvitka vezano s upravljanjem i zaštitom prostora,
- utvrđivanje terminskih planova za izradu neophodne prostorno planske i druge dokumentacije kao osnov za realizaciju razvojnih programa i primjenu razvojnih i drugih mjera,
- utvrditi prioriteta područja razvitka na kojima treba provesti uređenje i opremanje građevinskog zemljišta uz utvrđivanje minimalne razine tog uređenja.

9.3. REKONSTRUKCIJA GRAĐEVINA ČIJA JE NAMJENA PROTIVNA PLANIRANOJ NAMJENI

Članak 107.

(1) Sve legalno izgrađene građevine (prikazane ili neprikazane u grafičkim prilogima Plana) zadržavaju se u prostoru.

(2) Građevine iz stavka 1. ovog članka, čija je namjena protivna namjeni utvrđenoj Prostornim planom, mogu se do privođenja prostora planiranoj namjeni rekonstruirati ili sanirati u slijedećem opsegu:

- stambene, stambeno-poslovne građevine
  - saniranje i zamjena dotrajalih dijelova konstrukcije u postojećim gabaritima;
  - unutarnje preinake uz mogućnost promjene namjene prostora,
  - preinake u smislu otvaranja vanjskih otvora,
  - priključak ili sanacija - rekonstrukcija građevina i uređaja komunalne infrastrukture,
  - izvedba novog krovišta (kod građevina s dotrajalim ravnim krovom) bez nadozida ili s nadozidom, ako se radi o povećanju stambenog prostora iz alineje 2. ovog stavka,
  - proširenje (dogradnje, nadogradnje) stambenog ili poslovnog dijela objekta do 25% postojeće brutto izgrađene površine,
  - izgradnja garaže, kotlovnice i pomoćnog objekta površine do 20 m²,
  - saniranje postojeće ograde i gradnja potpornih zidova, zbog saniranja terena.
- građevine druge namjene (gospodarske, prometne, prateće građevine i dr.)
  - saniranje i zamjena dotrajalih dijelova konstrukcije u postojećim gabaritima;
  - dogradnja sanitarija, garderoba, manjih spremišta i sl.
  - prenamjena i funkcijske preinake;
  - dogradnja i zamjena dotrajalih instalacija;
  - priključak na građevine i uređaje infrastrukture;

- dogradnja i zamjena građevina infrastrukture i rekonstrukcija javno prometnih površina.

Članak 108.

Tijekom provedbe i primjene ovog Plana Gradsko vijeće Grada Novska može od stručnog izrađivača zatražiti njegovo tumačenje vezano uz dijelove tekstualnog obrazloženja ili grafičkih priloga.

III. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 109.

Pripreme radove, potrebne za operacionalizaciju ovog Plana, kao i programski dio potrebnih studijskih istraživanja radi izrade urbanističkih i detaljnih planova obavljati će Stručne službe Grada, u okviru svojih nadležnosti ili u suradnji sa drugim institucijama.

Članak 110.

Zavod za prostorno planiranje Županije, kao i mjerodavni gradski odjel, brinuti će da se na vrijeme priđe izradi neophodnih studija i prostorno-planskih dokumenata koji su potrebni za provođenje ovog Plana.

Članak 111.

Provedbu i realizaciju postavki Prostornog plana Grada Novska operativno će provoditi upravne i stručne službe Grada.

Članak 112.

(1) Praćenje provođenja ovog Plana obavljati će Gradsko poglavarstvo i Vijeće Grada Novska preko dokumenata praćenja stanja u prostoru (Izvješće o stanju u prostoru i Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru) čime će se utvrditi mjere koje treba predvidjeti i provesti u daljnjem četverogodišnjem periodu njegove primjene.

(2) Stručne službe jedinice lokalne samouprave će najmanje jednom godišnje Gradskom poglavarstvu i Vijeću prezentirati informaciju o provođenju Plana, sa prijedlozima mjera koje treba predvidjeti u daljnjem postupku njegove primjene.

Članak 113.

Svi postojeći i važeći prostorno-planski dokumenti niže razine primjenjivat će se i dalje u onim svojim dijelovima u kojima postoji njihova usklađenost sa ovim Planom.

Članak 114.

Svi zahtjevi za ishodenje lokacijske i građevinske dozvole predani do dana donošenja Prostornog plana uređenja Grada Novska riješiti će se prema tada važećim prostorno-planskim dokumentima.

Članak 115.

Danom stupanja na snagu Prostornog plana uređenja Grada Novska, prestaje za područje Grada Novska važiti Prostorni plan (bivše) općine Novska ("Službeni vjesnik" br. 46/80, 23/83 i 22/89).

Članak 116.

(1) Elaborat iz članka 2. ove Odluke ovjerava se potpisom predsjednika Gradskog vijeća i pečatom Gradskog vijeća Grada Novska.

(2) Jedan komplet izvornika Prostornog plana uređenja Grada Novska čuva se trajno u arhivi Grada, drugi izvornik Plana dostavlja se nadležnom državnom tijelu radi daljnje provedbe dok ostali primjerci - kopije služe za uporabu.

Članak 117.

Ova Odluka stupa na snagu osmog (8) dana nakon objave u Službenom glasniku.

SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA
GRAD NOVSKA
Gradsko vijeće

Klasa: 350-02/05-01/91
Ur.broj: 2176/04-01-05-1
Novska, 30. ožujka 2005.

Predsjednik
Zlatko Preksavec, prof., v.r.

IV. PRILOZI

1. Dokazi o poslovnoj sposobnosti Instituta

- Izvod iz sudskog registra
- Suglasnost za upis u sudski registar nadležnog Ministarstva
- Rješenje o upisu u Imenik ovlaštenih arhitekata za odgovornu osobu i voditelja izrade Plana

2. Suglasnosti na Konačni prijedlog PPUG Novska